

แนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชน
ต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี

นางนฤมล ล้อมทอง
กรรมการผู้จัดการบริษัท สหคีนีมา จำกัด
ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 60
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2560 - 2561

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี
ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์
ผู้วิจัย นางนฤมล ล้อมทอง **หลักสูตร** วปอ. **รุ่นที่** 60

การศึกษาเรื่อง แนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สภาพการณ์ที่ผ่านมาในการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาลที่ผ่านมา ปัญหา และอุปสรรคอันเป็นสาเหตุของการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติของเยาวชน แนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ระยะ 20 ปี ของรัฐบาล โดยใช้แบบสอบถาม ในการรวบรวมข้อมูลจากประธานและคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนของจังหวัด รวม 154 คน และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ และ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (SPSS) สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.57 จากคะแนนเต็ม 5) และมีการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.23 จากคะแนนเต็ม 5) ปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 38.3 ประสบปัญหาเยาวชนยังเข้าไม่ถึง หรือไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ รองลงมาร้อยละ 30.5 มีช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติน้อย ส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้รับรู้ ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 40.9 เสนอว่า ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนและเยาวชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการทำยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี รองลงมาร้อยละ 39.3 เสนอว่า ควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ยุทธศาสตร์ในภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจของประชาชนและเยาวชน

แนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี มีดังนี้

1. การสื่อสารตามรายการพิเศษหรือ สื่อประชาสัมพันธ์ ที่เผยแพร่ตามช่องทางต่างๆ และเน้นในเนื้อหา ประเด็นยุทธศาสตร์ ตามกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลประโยชน์
2. การจัดให้มีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์อย่างจริงจังและต่อเนื่อง จัดให้มีทั้งจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ระบบการศึกษา และสื่อประชาสัมพันธ์ของรัฐ
3. ประชาสัมพันธ์ให้เหมาะสมกับเพศ และวัย รวมถึงการเลือกสรรเนื้อหาในยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ตามจำเป็น โดยการจัดทำสื่อเฉพาะสำหรับกลุ่มเป้าหมาย เช่น animation หรือ การ์ตูน
4. ใช้กลไกการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งบุคลากรภาครัฐให้ทำหน้าที่เสมือนผู้ส่งผ่าน ข่าวสารในรูปแบบต่างๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ การจัดเวทีประชาสัมพันธ์และการใช้สื่อสังคม (social media) รูปแบบต่างๆ

คำสำคัญ : แนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชน, ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี

ABSTRACT

Title How to Create Youth's Perception of 20 Year National Strategy Plan
Field Strategy
Name Mrs. Narumol Lomtong   **Course** NDC. **Class** 60

The objective of this research is to study youth's perception of 20-Year National Strategy Plan in the past, find out what are problems and treats that impact youth's perception of The National Strategy Plan and build up the guideline on how to create youth's perception of 20-Year National Strategy Plan. The research was conducted using surveysto collect data from 154 members of The Children and Youth Councils, both chairman and committees and by interviewing experts, scholars and professionals. SPSS was used as a research tool to calculate percentage, average and normal deviation.

The research shows that in general, the sample group has very low perception of news and information concern to 20-Year National Strategy Plan (an average of 2.57 points from 5.00) and moderate perception of the 20-Year National Strategy Plan (an average of 2.57 points from 5.00). The treat study shows that 38.3% of sample group do not participate in or have access to the making process of the National Strategy Plan while another 30.5% has only small means to access the information about the plan which results in majority of the population not having the acknowledgment about it. The suggestion study shows that 40.9% of sample group suggest all people including youths and any other stakeholders from all segments should be involved in the making of 20-Year National Strategy Plan and 39.3% suggest more public relations that aresimple and easy to understand for people and youth.

How to Create 20-year National Strategy Plan for Youth;

1. Communicate via special shows or public relation channels and medias focusing on strategies according to the audiences' segment.
2. Continuously and solemnly publicize the plan by public authorities, educational system and government public relations.
3. Publicize according to age and gender, create specific medias for each target group such as animations or cartoons.
4. Using public relation mechanism including government's human resources to carry out the news in different forms such as printed medias, events or different kind of social media.

Keyword : Youth's Perception, 20-Year National Strategy Plan

คำนำ

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี” เป็นส่วนหนึ่งของลักษณะวิชายุทธศาสตร์ ในหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 60 ของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ด้วยผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญ ของทรัพยากรมนุษย์กับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ซึ่งในขณะนี้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ฉบับของ รัฐบาลไทยเป็นยุทธศาสตร์แห่งอนาคตจากบริบทของสังคมที่ต้องเดินหน้าไปด้วยกัน จึงให้ความสำคัญ กับทรัพยากรมนุษย์ในกลุ่มเยาวชน ซึ่งเป็นอนาคตของชาติ และจะเป็นบุคลากรที่เติบโตไปพร้อมกับ ยุทธศาสตร์ ส่งผลทำให้เกิดการยอมรับ เห็นถึงประโยชน์ส่วนรวมและประโยชน์ที่แต่ละภาคส่วนได้รับ และตัวเยาวชนเองที่จะได้รับประโยชน์ในฐานะประชาชนคนหนึ่งจากความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนของ ประเทศไทยที่เกิดจากยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีนี้ จะทำให้การสานพลัง การบูรณาการ และเกิด ความรู้สึกของการเป็นเจ้าของ ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีอย่างยั่งยืน ต่อไป เพื่อกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่มีความเหมาะสม สอดคล้องตามสถานการณ์ และบรรลุผลสัมฤทธิ์เชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในการกำหนดแนวทางการ ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ซึ่งเยาวชนสามารถรับรู้เรื่องยุทธศาสตร์ระยะ 20 ปี มากน้อยเพียงใด เพื่อนำไปสู่ การสร้างแนวทางการรับรู้ของเยาวชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป และผู้วิจัย ขอขอบคุณทุกๆ ท่านที่ได้สนับสนุนในการทำงานวิจัยเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(นางนฤมล ล้อมทอง)

นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 60

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	3
วิธีดำเนินการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	6
คำจำกัดความ	7
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
แนวความคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์	9
แนวความคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (2561 – 2580)	13
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง (2560 – 2564)	36
แนวความคิดเกี่ยวกับเยาวชน	48
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้	50
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารและประชาสัมพันธ์	60
กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง	79
การศึกษาไทยในยุค Thailand 4.0	79
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	81
กรอบแนวความคิดในการวิจัย	85
บทที่ 3 การรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาลของเยาวชน และปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ	86
ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญต่อการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ของรัฐบาล	86
ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาลที่เกี่ยวกับเยาวชน	92
การอภิปรายปรากฏการณ์สภาพการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ	102

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญต่อการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ของรัฐบาล	107
สรุป	107
บทที่ 4 แนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาล	109
วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ของรัฐบาล	109
กำหนดแนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาล	110
สรุป	114
บทที่ 5 สรุป และข้อเสนอแนะ	115
สรุปผลการวิจัย	115
ข้อเสนอแนะ	118
บรรณานุกรม	121
ภาคผนวก	122
ผนวก ก แบบสอบถาม	125
ผนวก ข รายนามผู้ให้สัมภาษณ์	129
ประวัติย่อผู้วิจัย	132

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
2-1	กระบวนการรับรู้	55
2-2	การสื่อสารแบบทางเดียว	65
2-3	การสื่อสารแบบสองทาง	65
2-4	การเลือกรับข่าวสารตามกระบวนการในการเลือกรับข่าวสาร	71
2-5	กรอบแนวคิดการวิจัย	86

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3-1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลลักษณะทั่วไปของ เยาวชน	95
3-2	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ ชาติ 20 ปี ภาพรวม	96
3-3	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ ชาติ 20 ปี ด้านสื่อบุคคล	97
3-4	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ ชาติ 20 ปี ด้านสื่อสิ่งพิมพ์	97
3-5	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ ชาติ 20 ปี ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์	98
3-6	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ ชาติ 20 ปี ด้านสื่อเฉพาะกิจ	98
3-7	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี	99
3-8	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับการ รับรู้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี	100
3-9	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรับรู้ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี	101

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ทั้งนี้ วิสัยทัศน์ดังกล่าวจะต้องสนองต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราชอธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ การดำรงอยู่อย่างมั่นคง ยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่นมีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคม และการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี โดยที่ความมั่นคงเป็นรากฐานที่จะทำให้เกิดความมั่งคั่งและยั่งยืนได้

ความมั่นคง หมายถึง การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติทั้งมิติทางการทหาร เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง เช่น ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีการปกครองระบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุขสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มีความเข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน มีระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศชุมชนมีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่นประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต ความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน มีการออมสำหรับวัยเกษียณ (คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2561 : 61)

ความมั่งคั่ง หมายถึง ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืนจนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรมีความอยู่ดีมีสุขได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น และมีการพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกภาคส่วน (Inclusive Growth) มีคุณภาพชีวิตตามมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ ไม่มีประชาชนที่อยู่ใต้เส้นความยากจน เศรษฐกิจในประเทศมีความเข้มแข็ง ขณะเดียวกันต้องมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ทั้งในตลาดโลกและตลาดภายในประเทศเพื่อให้สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ตลอดจนมีการสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคตเพื่อให้สอดรับกับ

บริบทการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไป และประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในเวทีโลก และมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างแน่นแฟ้นกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย เป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาคทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจ เพื่อให้เป็นพลังในการพัฒนา นอกจากนี้ยังมีความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่องไปได้ ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักรทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2561 : 61)

ความยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการใช้ การรักษา และการฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ไม่ใช่ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศน์ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals :SDGs) ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาลมีนโยบายที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาในระดับอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน (คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2561 : 61)

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2561 – 2580) ที่รัฐบาลได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศระยะยาว เป็นการกำหนดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็ง ให้เอื้อต่อการพัฒนาประเทศให้บรรลุซึ่งเป้าหมาย การสร้างและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการที่จะให้ประเทศไทยมีความมั่นคงในทุกด้าน คนในชาติมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมั่นคง ประเทศสามารถพัฒนาไปได้อย่างยั่งยืน โดยยุทธศาสตร์ชาติมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ การที่ประเทศชาติมีความมั่นคง ประชาชนมีความสุข มีการยกระดับศักยภาพในหลากหลายมิติเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ มีการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่ง ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง
2. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
3. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
4. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
5. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ
6. ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ (สำนักงาน

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง ความก้าวหน้าอย่างก้าวกระโดดของเทคโนโลยีหลากหลายสาขาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งได้เชื่อมต่อกันได้ง่ายขึ้น ส่งผลให้รูปแบบการดำเนินชีวิต คุณภาพชีวิต และรูปแบบธุรกิจพัฒนาไปมาก และในอนาคตนั้นการเปลี่ยนแปลงจะยิ่งรวดเร็วขึ้น ซึ่งจะเป็นเงื่อนไขสำคัญที่พลิกโฉมอนาคตของโลก รวมทั้งประเทศไทยเอง การขับเคลื่อนทุกบริบทของสังคมจะเดินหน้าไปด้วยกัน แต่สิ่งสำคัญที่จะทำให้การขับเคลื่อนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพประเทศไทยจะต้องลงทุนด้านทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว

ดังที่กล่าวมานั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า ทรัพยากรมนุษย์มีความสำคัญกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ซึ่งในขณะนี้ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ฉบับของรัฐบาลไทย เป็นยุทธศาสตร์แห่งอนาคตจากบริบทของสังคมที่ต้องเดินหน้าไปด้วยกัน จึงให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์ในกลุ่มเยาวชน ซึ่งเป็นอนาคตของชาติ และจะเป็นบุคลากรที่เติบโตไปพร้อมกับยุทธศาสตร์ฉบับนี้

หากมองถึงช่วงเวลาของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี กลุ่มของเยาวชนในวันนี้และจะเป็นเยาวชนในวันหน้า ที่จะเติบโตไปกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี กลุ่มคนเหล่านี้จะเติบโตและเปลี่ยนไปอยู่ในวัยที่มีบทบาท กับการร่วมบริหารประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นหากเยาวชนเหล่านี้มีการรับรู้ในยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี อาจส่งผลทำให้เกิดการยอมรับและเห็นถึงประโยชน์ส่วนรวม และประโยชน์ที่แต่ละภาคส่วนได้รับ และตัวเยาวชนเองที่จะได้รับประโยชน์ในฐานะประชาชนคนหนึ่ง จากความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนของประเทศไทยที่เกิดจากยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีนี้ จะทำให้การสานพลัง การบูรณาการ และเกิดความรู้สึกรักของการเป็นเจ้าของ ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีอย่างยั่งยืนต่อไป

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชน ต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี เพื่อที่จะศึกษาว่า เยาวชนมีการรับรู้เรื่องยุทธศาสตร์ระยะ 20 ปี มากน้อยเพียงใดเพื่อนำไปสู่ การสร้างแนวทางการรับรู้ของเยาวชนเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการที่ผ่านมาในการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาล
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคอันเป็นสาเหตุของการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของเยาวชน
3. เพื่อกำหนดแนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาล

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี” ประกอบด้วยขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ครั้งนี้คือ ประธานและคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนของจังหวัด 154 คน

1.2 ประชากรที่ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ครั้งนี้คือ การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ จำนวน 7 คน ดังต่อไปนี้

1.2.1 ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านยุทธศาสตร์หรือผู้จัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ จำนวน 2 คน

1.2.2 ผู้มีประสบการณ์ในการประชาสัมพันธ์ จำนวน 1 คน

1.2.3 ผู้เกี่ยวข้องและทำงานด้านการศึกษา จำนวน 1 คน

1.2.4 ผู้เกี่ยวข้องกับเยาวชนหรือสภาเยาวชน จำนวน 2 คน

1.2.5 ผู้ที่เกี่ยวข้องและทำงานด้านแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จำนวน 1 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ทำการศึกษายุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (2561 – 2580) ของเยาวชน ศึกษากฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ศึกษาหลักสูตรการศึกษาของเยาวชน และศึกษาการศึกษาไทยในยุค Thailand 4.0 และศึกษาแนวทางในการสร้างการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติของประเทศเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดแนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติต่อไป

3. ขอบเขตด้านเวลา ทำการศึกษาในช่วงเดือนเดือนพฤศจิกายน 2560 – พฤษภาคม 2561

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ ประกอบด้วยประชากรที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ สมาชิกสภาเด็กและเยาวชน จำนวน 154 คน และผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญทางวิชาการด้านยุทธศาสตร์และผู้มีประสบการณ์ในการสร้างการรับรู้และการประชาสัมพันธ์ รวมถึงผู้เชี่ยวชาญที่ทำงานด้านการศึกษาและด้านสังคมของเยาวชน จำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

เชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาปรับปรุงมาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อกำหนดขอบเขตของการวิจัย และสร้างเครื่องมือวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยแบบสอบถามนี้ได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลลักษณะทั่วไปของเยาวชน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีของรัฐบาล

ส่วนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีของรัฐบาล

เชิงคุณภาพ คือ ได้ใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมซึ่งเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกอย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ (In – depth Interview) กลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญทางวิชาการด้านยุทธศาสตร์และผู้มีประสบการณ์ในการสร้างการรับรู้และการประชาสัมพันธ์ รวมถึงผู้เชี่ยวชาญที่ทำงานด้านการศึกษาและด้านสังคมของเยาวชน จำนวน 7 คน

โดยผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อแนวทางการสัมภาษณ์เป็น 5 ส่วน ได้แก่

1. ความคิดเห็นต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี
2. การสร้างการรับรู้และการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี
3. เยาวชนและการรับรู้ต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี
4. การศึกษาไทยในยุค Thailand 4.0
5. ปัญหาอุปสรรคแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข และนำไปทดลองใช้ (try out) กับเยาวชนในเขตปริมณฑล จำนวน 30 คน หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาช (cronbach)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ประธานและคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนของจังหวัดเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยทำการเก็บข้อมูลใช้เวลา 20 วัน

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ประธานและคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนของจังหวัดเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
2. ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยแจ้งกำหนดวันที่ผู้วิจัยขอรับแบบสอบถามคืน และระบุว่าเป็นการศึกษาแนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชน ต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ไม่มีผลกระทบต่อการทำงานที่รับผิดชอบและนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาตรวจความสมบูรณ์
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาลงรหัสและตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้เพื่อนำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการประมวลผล โดยทำการเก็บข้อมูลใช้เวลา 20 วัน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของเยาวชน ระดับการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี และปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี

2. เกณฑ์การให้คะแนน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

โดยมีเกณฑ์การแบ่งการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ดังนี้

1 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับน้อยที่สุด
2 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับน้อย
3 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง
4 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับมาก
5 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนนตามค่าเฉลี่ย

1.00 – 1.80	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับน้อยที่สุด
1.81 – 2.60	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับน้อย
2.61 – 3.40	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง
3.41 – 4.20	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับมาก
4.21 – 5.00	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

โดยมีเกณฑ์การแบ่งการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ดังนี้

1 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับน้อยที่สุด
2 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับน้อย
3 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง
4 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับมาก
5 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนนตามค่าเฉลี่ย

1.00 – 1.80	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับน้อยที่สุด
1.81 – 2.60	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับน้อย
2.61 – 3.40	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง
3.41 – 4.20	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับมาก
4.21 – 5.00	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

เชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์/สังเคราะห์ข้อมูลหัตถ์ภูมิ ประกอบกับข้อมูลปฐมภูมิจากบทสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญทางวิชาการด้านยุทธศาสตร์และผู้มีประสบการณ์ในการสร้างการรับรู้และการประชาสัมพันธ์ รวมถึงผู้เชี่ยวชาญที่ทำงานด้านการศึกษาและด้านสังคมของเยาวชน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทราบถึงการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีของรัฐบาล และนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนของชาติ
2. ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคอันเป็นสาเหตุของการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีของเยาวชน และนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดการรับรู้อย่างทั่วถึง และเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทางในการพัฒนาเด็กและเยาวชน
3. เป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะสามารถนำไปใช้เบื้องต้นความรู้ในการพัฒนาแนวทางการรับรู้ต่อยุทธศาสตร์ของเยาวชนไทย อันจะเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยให้รัฐวางนโยบายให้เป็นไปตามเป้าหมายได้ในอนาคต

คำจำกัดความ

ยุทธศาสตร์ชาติ	หมายถึง	ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศในระยะยาว พร้อมกับการปฏิรูปและการพัฒนาระบบและกลไกการบริหารราชการแผ่นดินในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังจะช่วยยกระดับคุณภาพของประเทศไทยในทุกภาคส่วนและนำพา ประเทศไทยให้หลุดพ้นหรือบรรเทาความรุนแรงของสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทั้งปัญหาความมั่นคงปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาความเหลื่อมล้ำปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน และปัญหาความขัดแย้งใน สังคม รวมถึงสามารถรับมือ กับภัยคุกคามและบริหารจัดการ กับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และสามารถเปลี่ยนผ่านประเทศไทยไป พร้อมๆ กับการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ใหม่ของโลกได้ ซึ่งจะทำให้ ประเทศไทย ยังคงรักษาบทบาทสำคัญ ในเวทีโลก สามารถดำรงรักษาความเป็นชาติ ที่มีความมั่นคง ทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และคนไทยในประเทศมีความอยู่ดีมีสุข อย่างถ้วนหน้ากัน
การรับรู้	หมายถึง	กระบวนการในการตีความเข้าใจความหมาย ซึ่งต้องอาศัยความรู้ และประสบการณ์ โดยมีการเลือกที่จะรับรู้อันเกิดจากการใส่ใจหรือสนใจต่อสิ่งนั้น

การรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติของเยาวชน

หมายถึง

กระบวนการในการตีความเข้าใจความหมาย ซึ่งต้องอาศัยความรู้และประสบการณ์ โดยมีการเลือกที่จะรับรู้อันเกิดจากการใส่ใจหรือสนใจต่อยุทธศาสตร์ชาติของเยาวชน

สมาชิกสภาเด็กและเยาวชน

หมายถึง

บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 15 – 24 ปีบริบูรณ์ ที่เป็นสมาชิกสภาเด็กและเยาวชน

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง แนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ผู้วิจัยได้วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์
2. แนวความคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (2561 – 2580)
3. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง (2560 – 2564)
4. แนวความคิดเกี่ยวกับเยาวชน
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้
6. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารและประชาสัมพันธ์
7. กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง
8. การศึกษาไทยในยุค Thailand 4.0
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
10. กรอบแนวความคิดในการวิจัย

แนวความคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ หรือ กลยุทธ์ (Strategy) เป็นคำศัพท์ที่เป็นนิยามกันมานานในช่วงไม่นานมานี้คำว่า ยุทธศาสตร์เป็นแนวทางร่วมกันที่จะนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลดีกับองค์กร เพื่อบรรลุตามวิสัยทัศน์และเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ในทางการศึกษามีผู้ให้ความหมายของยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. ความหมายของยุทธศาสตร์

ในต้นศตวรรษที่ 19 มีการใช้คำว่า “ยุทธศาสตร์” ในความหมายว่า การใช้ทรัพยากรหรือภารกิจการสงครามของนายทหารระดับสูง กล่าวคือ เป็นการเตรียมการเพื่อทำสงครามโดยใช้แผนที่ (การวางแผนการสงคราม) หรือหมายถึง การใช้การรบเพื่อให้ได้ชัยชนะในการณรงค์ทางทหาร แต่พอถึงปลายศตวรรษที่ 19 จนถึง ศตวรรษที่ 20 คำว่า ยุทธศาสตร์กลับไม่มีความหมายที่แน่ชัดจน ไม่สามารถกำหนดความหมายให้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปได้ และที่สำคัญกว่านั้นคือ มีการใช้คำนี้อย่างกว้างขวางจนขาดความหมายที่ชัดเจนในตัวเอง ปัจจุบันพจนานุกรมศัพท์ทหารของสำนักงานคณะเสนาธิการร่วมของสหรัฐอเมริกาให้ความหมายของคำว่า “ยุทธศาสตร์ หรือ กลยุทธ์ หมายถึง ศาสตร์และศิลปะของการพัฒนาและการใช้กำลังทั้งทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ ทางจิตวิทยาและทางทหาร ทั้งในยามสันติและยามสงครามเพื่อที่จะก่อให้เกิดการสนับสนุนอย่างเต็มที่ต่อนโยบายของชาติ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเพิ่มพูนความเป็นไปได้ที่จะได้รับชัยชนะ และผลสืบเนื่องในทางเป็นประโยชน์จากชัยชนะ และเพื่อลดโอกาสของการพ่ายแพ้” (สมคิด สมอ, 2557 : 72)

ธงชัย สันติวงษ์ (2537 : 30 – 31) กล่าวว่า ยุทธศาสตร์ จะต้องตอบคำถามสำคัญ 2 ประการ คือ องค์กรต้องการที่จะเป็นอะไร (What) และองค์กรและก้าวเดินไปจุดหมายอย่างไร (How) การกำหนดว่า องค์กรต้องการอะไร เป็นการกำหนดบุคลิกของคน (Self Definition) ในอนาคต แต่การวางแผนและการตัดสินใจการดำเนินงานจะต้องพิจารณาด้วยว่าวิธีการจะไปสู่จุดหมายนั้นอย่างไร โดยสรุปแล้วยุทธศาสตร์ หมายถึง กรอบของเรื่องราวที่ใช้นำทางทางเลือกทั้งหลายซึ่งเป็นตัวกำหนดลักษณะและทิศทางขององค์กร

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2537 : 326) กล่าวว่า ยุทธศาสตร์ หมายถึง แผนการปฏิบัติการอธิบายถึงการจัดสรรทรัพยากรและกิจกรรมอื่นๆ ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมจะช่วยให้ องค์กรบรรลุเป้าหมาย

สมยศ นาวิการ (2538 : 3) ได้ให้ความหมายของกลยุทธ์ว่า อธิบายถึงวิถีทางที่องค์กร จะดำเนินตามเพื่อบรรลุ วัตถุประสงค์ขององค์กรภายใต้อุปสรรคและโอกาสภายในสภาพแวดล้อม ภายนอกอาจมีการเปลี่ยนแปลง

दनัย เทียนพุดธิ (2540 : 14) กล่าวว่า กลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ หมายถึง วิธีการ ออกแบบให้เหมาะสมต้องการกำหนดจุดหมายปลายทางของธุรกิจในอนาคตหรือสิ่งที่ธุรกิจต้องการ จะเป็นไปในอนาคต

ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ (2544 : 28) ได้ให้ความหมายกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ว่า การตัดสินใจที่มีสัมพันธ์กับการคาดการณ์ การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและเป็นการตัดสินใจบนพื้นฐานของสมมติฐานการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม

เสาวนิตย์ ชัยมุสิก (2545 : 12) ได้ให้ความหมายคำว่า “ยุทธศาสตร์” หรือเรียก อีกอย่างหนึ่งว่า “กลยุทธ์” หมายถึง การนำทางในองค์กรโดยรวมแต่ในเชิงปฏิบัติ คำว่า “ยุทธศาสตร์” ที่จะให้ความหมายของแผนหรือการดำเนินงานของหน่วยงานที่ผู้บริหารระดับสูงคาดว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กรนำไปสู่ผลลัพธ์ต่างๆ ที่สอดคล้องกับภารกิจและเป้าหมายขององค์กร

ศิริลักษณ์ ทองมาลัย (2546 : 18) ได้ให้ความหมายยุทธศาสตร์ว่า ยุทธวิธีการทำงานในเชิงรุกในปัจจุบัน โดยการกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์กร โรงเรียนหรือหน่วยงานจากการวิเคราะห์

เสนาะ ตีเยาว์ (2546 : 1) ได้นิยามความหมายไว้ว่า ยุทธศาสตร์เป็นคำเริ่มแรกที่ใช้ในการทหาร เป็นศาสตร์และศิลป์ในการควบ/สั่งการกำลังทหาร (Art and Science of Directing Military Forces) อันเป็นการใช้แผนรวมและดำเนินการรบขนาดใหญ่ในทางธุรกิจได้ใช้คำว่า กลยุทธ์มีความหมายว่า การกำหนดและประเมินทางเลือกต่างๆ ที่จะทำให้บรรลุภารกิจและเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้และรวมถึงการเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดมาใช้ กลยุทธ์เป็นเรื่องของการกำหนดเป้าประสงค์ระยะยาวของทั้งองค์กร การเลือกการกระทำที่นำมาใช้ และการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้ไปสู่เป้าประสงค์นั้นหรือกล่าวโดยสรุปกลยุทธ์จะระบุว่า ผู้บริหารจะวางแผนอย่างไร จึงจะทำให้บรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลายๆ กรณีที่การจะบรรลุเป้าประสงค์นั้นมีหลายวิธี แต่กลยุทธ์จะระบุขั้นตอนหรือวิธีการขั้นพื้นฐานที่ผู้บริหารจะต้องวางแผนตามที่ระบุไว้จึงจะบรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนด

พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต (2552 : 106) ได้นิยามยุทธศาสตร์ หมายถึง ชุดของการกระทำที่มีความตั้งใจอย่างตระหนักรู้เพื่อใช้เป็นแนวทาง หรือกลุ่มของแนวทางสำหรับการปฏิบัติ ภายใต้สถานการณ์ใดๆ

นฤมล สุนทรวาสต์ (2552: 7) ให้คำนิยามว่า ยุทธศาสตร์ หมายถึง ทิศทางและขอบเขตขององค์การในระยะยาว ซึ่งจะบรรลุข้อได้เปรียบสำหรับองค์การ โดยเค้าโครงของทรัพยากรภายใน สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด และเติมเต็มความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

พลสุ เดชะรินทร์ (2553 : 29) ให้ความหมายของยุทธศาสตร์ หมายถึง สิ่งที่ต้องการทำเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ

สรุปได้ว่า ยุทธศาสตร์ หมายถึง วิธีการ กระบวนการ ยุทธวิธีการทำงานเชิงรุกในปัจจุบันที่นำพาองค์การไปสู่ผลลัพธ์ต่างๆ โดยการกำหนดอนาคตขององค์การที่สอดคล้องกับภารกิจอย่างมีทิศทางเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่องค์การกำหนด

2. ประเภท รูปแบบ และกระบวนการยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์เป็นแผนการดำเนินงานที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นทิศทางในการบริหารงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายหรือตามวิสัยทัศน์ที่กำหนด จากการสืบค้นของผู้วิจัย พบว่านักการศึกษาได้แบ่งยุทธศาสตร์เป็นหลากหลายประเภท หลายรูปแบบ ดังนี้

2.1 ประเภทยุทธศาสตร์

วิสันติ สระศรีตา (2558) มีวิธีการแบ่งประเภทของยุทธศาสตร์หลายแบบ เช่น 1) แบบกรอบแนวคิดยุทธศาสตร์พื้นฐาน 2) แบบตามลักษณะของการปฏิบัติยุทธศาสตร์ 3) แบบตามยุทธศาสตร์มาตรฐาน รายละเอียดดังนี้

2.1.1 แบบกรอบแนวคิดยุทธศาสตร์พื้นฐาน (Conceptual Basic) แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

2.1.1.1 ยุทธศาสตร์ที่ประกาศ (Declaratory Strategy) คือ ยุทธศาสตร์ของแต่ละชาติที่ประกาศต่อประชาคมโลก ยุทธศาสตร์ที่ประกาศนี้อาจใช้หรือไม่ใช้ ยุทธศาสตร์ที่แท้จริง

2.1.1.2 ยุทธศาสตร์ที่ใช้จริง (Actual Strategy) คือ ยุทธศาสตร์ที่แท้จริงของชาติ เป็นยุทธศาสตร์ที่กำลังปฏิบัติอยู่จริง

2.2 แบบตามลักษณะการปฏิบัติยุทธศาสตร์ (Pattern of Execution) แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

2.2.1 ยุทธศาสตร์แบบตามลำดับ (Sequential) คือ การปฏิบัติทางยุทธศาสตร์ที่มีการเรียงลำดับการปฏิบัติโดยเมื่อการปฏิบัติขั้นที่ 1 ประสบผลจึงปฏิบัติต่อไปในขั้นที่ 2 หรือ 3 ตาม ลำดับ

2.2.2 ยุทธศาสตร์แบบพร้อมกัน (Simultaneous) เป็นการปฏิบัติในระยะเวลาเดียวกันหรือระยะเวลาที่ใกล้เคียงกันในแต่ละกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสุดท้าย

2.2.3 ยุทธศาสตร์แบบทับทวี (Cumulative) เป็นการปฏิบัติที่ได้รับผลจากการปฏิบัติหลายๆ แบบในห้วงเวลาหนึ่ง ไม่ใช่การปฏิบัติแบบเดี่ยวๆ หรือการปฏิบัติที่เป็นชุดต่อเนื่อง

2.3 แบบตามยุทธศาสตร์มาตรฐาน (Standard Strategic Categories) แบ่งเป็น 3 ลักษณะคือ

2.3.1 ยุทธศาสตร์การทำลายล้าง (Annihilation) เป็นการเอาชนะด้วยการทำลายล้างอย่างรุนแรงด้วยการรบเพียงครั้งเดียว

2.3.2 ยุทธศาสตร์การล้างผลาญ (Attrition) เป็นการเอาชนะด้วยการค่อยๆ ทำลายล้างด้วยการรบหรือทัพเป็นระยะเวลายาวนาน

2.3.3 ยุทธศาสตร์การบั่นทอนกำลัง (Exhaustion) เป็นการทำลาย หรือการกัดกร่อนสภาพขวัญ เจตนาารมณ์ และทรัพยากรของข้าศึกมากกว่ากำลังรบ

วงการธุรกิจมักแบ่งยุทธศาสตร์ออกเป็น 3 ระดับคือ ยุทธศาสตร์ระดับองค์กร (Corporate Strategy) ยุทธศาสตร์ระดับธุรกิจ (Business Strategy) และยุทธศาสตร์ระดับหน้าที่ (Functional Strategy) ซึ่งยุทธศาสตร์แต่ละระดับมีรายละเอียดพอสรุปได้ ดังนี้ (รังสรรค์ มณีเล็ก, 2549 : 20 - 22)

1. ยุทธศาสตร์ระดับองค์กร (Corporate Strategy) เป็นยุทธศาสตร์ที่เป็นภาพรวมขององค์กร นิยมใช้คำกว้างๆ ที่จะบอกว่าองค์กรจะคงตัว ขยายตัวหรือตัดทอน จะสร้างผลผลิตเดิมหรือเปลี่ยนไปสร้างผลผลิตเดิมหรือเปลี่ยนไปสร้างผลผลิตอื่น ถ้าจะขยายตัวภายในหรือภายนอกองค์กร ทำอย่างไรจึงจะสร้างความเข้มแข็งให้ธุรกิจองค์กร

ยุทธศาสตร์ระดับองค์กรแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1.1 ยุทธศาสตร์การคงตัว (Stability Strategies) เป็นยุทธศาสตร์ต้องการรักษาภารกิจหลัก และเป้าหมายเดิมไว้เป็นยุทธศาสตร์ที่นำมาใช้เมื่อสภาพแวดล้อมภายนอกไม่เอื้ออำนวยให้ขยายตัวแต่สภาพแวดล้อมภายในยังดีอยู่ ดังนั้นจึงต้องชะลอตัวหรือทรงตัวไว้ตามสภาพเดิมในระยะหนึ่งเมื่อมีโอกาสแล้วจึงค่อยใช้ยุทธศาสตร์ขยายตัว ยุทธศาสตร์การคงตัว แบ่งเป็น

1.1.1 ยุทธศาสตร์ไม่เปลี่ยนแปลง (Maintenance of Status Quo)

1.1.2 ยุทธศาสตร์การได้รับผลตอบแทนคงที่ (Fix Rate Return)

1.1.3 ยุทธศาสตร์การเติบโตอย่างยั่งยืน (Sustainable Growth)

1.2 ยุทธศาสตร์การขยายตัว (Growth Strategies) เป็นยุทธศาสตร์ที่นำมาใช้เมื่อหน่วยงานมีโอกาสจากภายนอก มีจุดแข็งจากภายใน เป็นการทำให้กิจการของหน่วยงานขยายตัวเพิ่มขึ้นจากเดิมซึ่งแยกเป็น 3 ลักษณะคือ

1.2.1 การมุ่งความเชี่ยวชาญ (Concentration) เป็นการมุ่งสร้างความโดดเด่นของสินค้าหรือบริการเดิมที่มีอยู่

1.2.2 การกระจายธุรกิจ (Diversification) เป็นการมุ่งกระจายสินค้าหรือบริการ ทั้งที่เป็นของเดิมและสินค้าหรือบริการใหม่

1.2.3 การร่วมลงทุน (Joint Ventures) เป็นการผนึกกำลังกันเพื่อนำเอาจุดเด่นของแต่ละฝ่ายมาใช้ประโยชน์

1.3 ยุทธศาสตร์การตัดทอน (Retrenchment Strategies) เป็นยุทธศาสตร์ที่นำมาใช้เมื่อหน่วยงานประสบภาวะวิกฤต สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกไม่เอื้อให้สามารถดำเนินงานต่อไปอย่างราบรื่น ซึ่งแยกเป็น 4 ลักษณะคือ

1.3.1 ยุทธศาสตร์การปรับเปลี่ยน (Turnaround) เป็นการลดขนาดและต้นทุนที่ไม่จำเป็นและพัฒนาส่วนที่เหลืออยู่ให้เข้มแข็ง

1.3.2 ยุทธศาสตร์ที่ไม่ลงทุน (Divestment)

1.3.3 ยุทธศาสตร์ที่ไม่พึ่งพา (Captive Company)

1.3.4 ยุทธศาสตร์การเลิกล้มกิจการ (Liquidation)

2. ยุทธศาสตร์ระดับธุรกิจ (Business Strategy) เป็นยุทธศาสตร์ที่องค์กรกำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการแข่งขันในแต่ละอุตสาหกรรม ยุทธศาสตร์ระดับนี้จะแบ่งเป็นกีด้าน กิกลุ่ม ขึ้นอยู่กับองค์กรนั้นๆ มีลักษณะงานซับซ้อนหรือไม่ เป็นยุทธศาสตร์ที่ช่วยทำให้เกิดการได้เปรียบคู่แข่ง ประกอบด้วย (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2542 : 165 : 166)

2.1 ยุทธศาสตร์ความแตกต่าง (Differentiation) แตกต่างในผลิตภัณฑ์บริการ หลังการขาย ภาพลักษณ์ นวัตกรรม เทคโนโลยี ชื่อเสียง ความสม่ำเสมอในการผลิต เครื่องหมายแสดงสถานภาพในการผลิต เครื่องหมายทางการค้า

2.2 ผู้นำด้านต้นทุน (Cost Leadership)

2.3 ตอบสนองอย่างรวดเร็ว (Quick Response)

2.4 มุ่งตลาดเฉพาะส่วน (Market Focus)

3. ยุทธศาสตร์ระดับหน้าที่ (Functional Strategy) เป็นยุทธศาสตร์ในระดับปฏิบัติการ เช่น การเงิน บุคลากร การวิจัยและพัฒนา เป็นต้น

สรุปได้ว่า ยุทธศาสตร์แบ่งเป็นหลากหลายประเภท แบ่งตามกรอบแนวความคิด แบ่งตามลักษณะการปฏิบัติ แบ่งตามมาตรฐาน แต่วงการธุรกิจมักแบ่งยุทธศาสตร์ออกเป็น 3 ระดับคือ ยุทธศาสตร์ระดับองค์กร ยุทธศาสตร์ระดับธุรกิจ และยุทธศาสตร์ระดับหน้าที่

แนวความคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (2561 – 2580)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดให้รัฐ พึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนในระยะยาวตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลัง ผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว “ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)” โดยกำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือคติพจน์ประจำชาติ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อให้ประเทศมีขีดความสามารถในการแข่งขันในการผลิตและบริการที่หลากหลาย บนฐานของการเทคโนโลยีสมัยใหม่และนวัตกรรม มีรายได้สูงอยู่ในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว คนไทย เป็นคนคุณภาพ ที่มีความสุข อยู่ดี กินดี สังคมมีความมั่นคงเสมอภาคและเป็นธรรม ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติ ที่จะใช้เป็น กรอบแนวทางการพัฒนาในระยะ 20 ปี ต่อจากนี้ไปจะประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง

2. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

4. ยุทธศาสตร์การสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม

5. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

6. ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง

ยุทธศาสตร์นี้ให้ความสำคัญกับความสามัคคีของคนในชาติ การบริหารจัดการและการฟื้นฟูพื้นฐาน ด้านความมั่นคงที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย การเปิดทุนสถาบันพระมหากษัตริย์ให้เป็นสถาบันหลักของประเทศ สร้างสังคมที่มีความสมานฉันท์ มีความสัมพันธ์และร่วมมือด้านความมั่นคงในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน มิตรประเทศ และนานาชาติในการป้องกันภัยคุกคาม ในรูปแบบต่างๆ ควบคู่ไปกับการรักษาผลประโยชน์ชาติ รวมทั้งการสนับสนุนการดำเนินการ เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร น้ำ และพลังงาน โดยมีแนวทางและประเด็นการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

1.1 การรักษาความสงบภายในประเทศ

1.1.1 เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สร้างจิตสำนึกของคนในชาติให้มีความจงรักภักดี และธำรงรักษาสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

1.1.2 ป้องกันและแก้ไขการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มุ่งเน้นการเสริมสร้างสันติสุข การส่งเสริมระบบงานยุติธรรม และการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเหมาะสม ขจัดความขัดแย้ง ลดความรุนแรง และพัฒนาให้ตรงกับความต้องการของประชาชน โดยยึดหลักแนวทาง “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” รวมถึงเสริมสร้างพหุสังคม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้เป็นพลังการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

1.1.3 ส่งเสริมสภาพแวดล้อม/แนวทาง/กลไก ที่สามารถจัดสาเหตุของประเด็นปัญหาความมั่นคงที่สำคัญและให้ความสำคัญกับ การเสริมสร้างความสามัคคีในชาติ รวมถึงพัฒนา กลไกการบริหารประเทศ/พัฒนางานความมั่นคง ขจัดการทุจริต และประพฤติมิชอบ สร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ กระจายอำนาจ และสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม ตามหลักนิติธรรม

1.2 การพัฒนาศักยภาพในการป้องกันประเทศ พร้อมรับมือกับภัยคุกคามทั้งทางทหารและภัยคุกคามอื่นๆ

1.2.1 เสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถของระบบงานข่าวกรองอย่างต่อเนื่อง ให้สามารถประเมินสถานการณ์ในระยะยาว ได้อย่างแม่นยำ พัฒนาความเป็นหุ้นส่วนทางการข่าวกรองกับทุกภาคส่วน รวมถึงพัฒนาศักยภาพของบุคลากร และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนพัฒนาระบบระบบฐานข้อมูลด้านความมั่นคงให้มีความทันสมัย ครอบคลุมความต้องการการใช้งานอย่างครบถ้วน

1.2.2 พัฒนาเสริมสร้างศักยภาพการผนึกกำลังป้องกันประเทศ และพัฒนาโครงสร้างกำลังและยุทธโศปกรณ์ที่เหมาะสม แก่การป้องกันประเทศ และการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ รวมถึงส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีป้องกันประเทศ ตลอดจนสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ รวมถึงมีการรักษาสันติภาพในกรอบความร่วมมือที่เกี่ยวข้อง

1.2.3 พัฒนาประสิทธิภาพระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ และระบบการบริหารจัดการสาธารณภัยและความมั่นคงแบบใหม่ ให้มีความพร้อมเผชิญกับภาวะไม่ปกติ และภัยคุกคามทุกรูปแบบ สามารถบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนให้สามารถ สนับสนุนการบริหารจัดการ ตั้งแต่ในระดับชาติ รวมถึงส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศ

1.3 บูรณาการความร่วมมือกับต่างประเทศที่เอื้อให้เกิดความมั่นคง ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ป้องกันภัยคุกคามข้ามชาติ และคุณภาพชีวิตของคนในชาติ

1.3.1 เสริมสร้างบทบาทของไทยในการพัฒนาผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างผลประโยชน์ของชาติกับผลประโยชน์ของภูมิภาค และนานาชาติที่สามารถเกื้อหนุนให้เกิดความมั่นคง ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิตของคนในชาติได้อย่างยั่งยืน ตลอดจนพัฒนาระบบกลไก มาตรการและความร่วมมือระหว่างประเทศทุกระดับให้สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ เป้าหมายของสหประชาชาติ เพื่อรักษาเสถียรภาพในระดับภูมิภาคและระดับโลก ตลอดจนร่วมมือกันป้องกันและแก้ไขปัญหา หรือภัยคุกคามความมั่นคง

1.3.2 สร้างเสริมประสิทธิภาพการป้องกัน แก้ไข ระวังภัยภัยภัย ฟื้นฟู ภัยจากการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติทุกรูปแบบ โดยบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องพัฒนา ศักยภาพบุคลากร นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาปรับใช้ในการ ดำเนินการเสริมสร้าง จิตสำนึกภูมิคุ้มกันให้กับคนในสังคม ตลอดจนพัฒนา กรอบความร่วมมือ ระหว่างประเทศในการผลักดันการป้องกันและ แก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรม

1.3.3 พัฒนาประสิทธิภาพกลไก/กฎหมาย/ระเบียบปฏิบัติ/แนวทางการบริหารจัดการในการป้องกัน แก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ รวมถึงพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับมิตรประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ ในดำเนินการดังกล่าวร่วมกัน

1.3.4 เสริมสร้างความมั่นคงและปกป้องโครงสร้างพื้นฐาน/สาธารณูปโภคที่บริหารจัดการด้วยไซเบอร์ ให้ปลอดภัยจากการโจมตี รวมถึงส่งเสริมวัฒนธรรม สร้างความตระหนักรู้ในการใช้ไซเบอร์ในทางที่เหมาะสม ตลอดจน พัฒนาขีดความสามารถขององค์กร/บุคลากรรับผิดชอบด้านไซเบอร์ให้มีความเชี่ยวชาญอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ทั้งยามปกติ ยามเกิดเหตุ การฟื้นตัว/ฟื้นฟูหลังเกิดเหตุ และการเยียวยาแก้ไขผลกระทบ

1.4 การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและทางทะเล

1.4.1 พัฒนาประสิทธิภาพแนวทางการบริหารจัดการ/ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา การนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีสมัยใหม่ สร้างความตระหนักรู้ต่อประชาชน ตลอดจนนำเป้าหมาย/แนวทาง/มาตรฐานสากลมาปรับใช้ ในการรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงาน น้ำ และอาหาร

1.4.2 บริหารจัดการความมั่นคงชายแดนและชายฝั่งทะเล โดยเสริมสร้างความสัมพันธ์ และความไว้วางใจระหว่างผู้นำระดับสูง ของไทยกับประเทศรอบบ้านและอาเซียน พัฒนาสู่การเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ในลักษณะของการร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหาความมั่นคง โดยเฉพาะการพัฒนาระบบตรวจคนเข้าเมือง ระบบเฝ้าตรวจติดตาม เพื่อป้องกันปัญหา ข้ามพรมแดน และการเร่งรัดให้เกิดการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทั้งทางบกและทางทะเลเพื่อแก้ไข ปัญหาการอ้างสิทธิทับซ้อน

1.5 การบริหารจัดการความมั่นคงให้สอดคล้องกันแผนงานพัฒนาอื่นๆ เพื่อช่วยเหลือประชาชน และร่วมพัฒนาประเทศ

โดยพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการทำงานของกลไกที่เกี่ยวข้องในมิติงานด้านความมั่นคง โดยบูรณาการการดำเนินงานให้เชื่อมโยงกัน ทั้งระบบ รวมถึงภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในแต่ละเรื่องให้มีความเป็นเอกภาพและพัฒนาปรับปรุงกฎหมายให้เอื้อต่อการดำเนินงาน ตลอดจนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรม เพื่อช่วยเหลือประชาชน และร่วมพัฒนาประเทศ เพื่อให้เกิดความมั่นคงและการเตรียมความพร้อมของประเทศ

2. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

หัวใจสำคัญของความสามารถในการแข่งขันของประเทศ คือ เพิ่มผลผลิตภาพการผลิต (Productivity) โดยใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และพัฒนา และนวัตกรรมในทุกสาขาของภาคการผลิตและบริการที่เป็นฐานรายได้เดิมและที่ต่อยอดเป็นฐานรายได้ใหม่

การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญจะเกิดขึ้นทั้งในด้านประสิทธิภาพ (Efficiency) และการเพิ่มมูลค่าของ สินค้าและบริการจากความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Value creation) ผู้ประกอบการไทยจะต้อง “ผลิตได้ขายเป็น” และมีความสามารถที่จะ “รู้จักและเข้าใจแนวโน้มตลาด” เพื่อสร้างคุณค่าของสินค้าและบริการที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคและก้าวเข้าสู่การเป็นผู้นำในตลาด สินค้า และบริการที่สำคัญของภูมิภาคและของโลกได้

ยุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันจึงประกอบด้วย **แนวทางการพัฒนา ภาคการผลิตและบริการ** ซึ่งมุ่งเน้นที่การพัฒนาเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตตลอดห่วงโซ่มูลค่า เพื่อก้าวกระโดดไปสู่การเป็นฐานการผลิตและบริการที่โดดเด่นในด้านเศรษฐกิจฐานชีวภาพ โดยยกระดับสู่เกษตรสมัยใหม่ที่เป็นพื้นฐานสำคัญและเป็นฐานการผลิตสินค้าเกษตร อาหาร พลังงานและวัสดุชีวภาพด้วยนวัตกรรม ยกระดับศักยภาพ ภาคอุตสาหกรรม ให้แข่งขันได้บนฐานเทคโนโลยีขั้นก้าวหน้า พัฒนาความหลากหลาย คุณภาพ และสร้าง เอกลักษณ์การท่องเที่ยวไทย และพัฒนาธุรกิจบริการที่มีศักยภาพใหม่ๆ ที่สร้างรายได้สูง

เป้าหมายสำคัญ ของการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันคือ ประเทศไทยถูกจัดอันดับไม่ต่ำกว่า 1 ใน 10 ของการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของโลกโดยองค์กรต่าง ๆ และเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตรวมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3 ต่อปี ซึ่งเป็นเป้าหมายหนึ่งที่จะนำไปสู่เป้าหมายการเพิ่มอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) เป็นเฉลี่ยประมาณร้อยละ 4-5 ต่อปีในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 และเพิ่มขึ้นเป็นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5 ในช่วง 15 ปี หลังจากนั้น และเพิ่มรายได้ต่อหัวเป็นอย่างน้อย 15,000 ดอลลาร์ สรอ. หรือประมาณ 500,000 บาทต่อปี โดยแนวทางและประเด็นการพัฒนาที่สำคัญ มีดังนี้

2.1 การพัฒนาภาคการผลิตและบริการ

มุ่งเน้นที่การพัฒนาเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตตลอดห่วงโซ่มูลค่า เพื่อก้าวกระโดดไปสู่การเป็นฐานการผลิตและบริการที่โดดเด่นในด้าน เศรษฐกิจ ฐานชีวภาพ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรม และบริการ แห่งอนาคตเพื่อที่จะเพิ่มรายได้ จากฐานเดิม และต่อยอดไปสู่การสร้างฐานรายได้ใหม่ โดยต้องมีการพัฒนา ในประเด็นหลัก ดังนี้

2.1.1 การพัฒนาเศรษฐกิจฐานชีวภาพโดยยกระดับสู่เกษตรสมัยใหม่ที่เป็นพื้นฐานสำคัญและเป็นฐานการผลิตสินค้าเกษตร อาหาร พลังงาน และวัสดุชีวภาพด้วยนวัตกรรม โดยพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะ (Smart Farmer) ที่ “ผลิตได้ขายเป็น” เข้าใจตลาด ปรับตัวเข้ากับเทคโนโลยีได้อย่างรวดเร็วและประยุกต์ใช้ได้อย่างชาญฉลาด และมีความสามารถในการบริหารจัดการมากขึ้น โดยเฉพาะการบริหารความเสี่ยงในด้านต่างๆ ทั้งในด้านความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศและความผันผวนของตลาดและความต้องการของผู้บริโภคในรูปแบบใหม่ๆ รวมทั้งส่งเสริมการวิจัย พัฒนา และใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม โดยเฉพาะเทคโนโลยีชีวภาพ ผสมผสานการใช้ภูมิปัญญา และเทคโนโลยีด้านความแม่นยำ (Precision Technology) ในการยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพการผลิต ตลอดห่วงโซ่อุปทาน ตั้งแต่ด้านวัตถุดิบ พันธุ์ กระบวนการผลิตที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ การแปรรูป และการพัฒนาความต้องการของตลาด ตลอดจนสร้างกลไกการเชื่อมโยงระหว่างสินค้าเกษตร อุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่นๆ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมพลังงาน และวัสดุชีวภาพ ได้อย่างครบวงจร ควบคู่ไปกับ ส่งเสริมการเชื่อมโยง และความร่วมมือของเกษตรกร ในลักษณะที่เป็น เครือข่ายและคลัสเตอร์ที่เข้มแข็ง นอกจากนี้ การพัฒนา ต้องมุ่งเน้นที่การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณภาพ มาตรฐานและปลอดภัย เพื่อให้ประเทศไทย สามารถเป็นผู้นำด้านนวัตกรรมเกษตรและอาหารในภูมิภาค อาเซียนและโลก ในขณะเดียวกันต้องสามารถทำให้เกิดความมั่นคงทางอาหารภายในประเทศด้วย

2.1.2 บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานของการ ผลิตภาคเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน โดยต้องมีการวางแผนการบริหารทรัพยากรธรรมชาติ ของประเทศทั้งระบบ ทั้งที่ดิน แหล่งน้ำ ป่าไม้ สัตว์ เพื่อให้มีการเข้าถึง การใช้ประโยชน์ การอนุรักษ์ และการฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม คุ่มค่า มีประสิทธิภาพ และสมดุล สามารถเป็นฐานของภาคการผลิต ทั้งเกษตรและอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มสูง ในขณะเดียวกันต้องไม่เกิดผลกระทบในทางลบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ และที่สำคัญ คือ ช่วยสร้างความมั่นคงของประเทศในด้านพลังงานและอาหาร โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของทรัพยากรและมีส่วนร่วมกับหน่วยงานรัฐในท้องถิ่น ในการดูแลรักษา ฟื้นฟู และพัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

2.1.3 ยกระดับศักยภาพภาคอุตสาหกรรมให้แข่งขันได้ บนฐานเทคโนโลยีขั้นก้าวหน้า ซึ่งหัวใจสำคัญอยู่ที่การพัฒนาเทคโนโลยีและการพัฒนาคน โดยในด้านเทคโนโลยี ในระยะแรกจำเป็นต้องทำการศึกษาอย่างลึกซึ้ง เพื่อกำหนดเทคโนโลยีเป้าหมายที่จะพัฒนา เพื่อรองรับการปรับโครงสร้างและยกระดับภาคอุตสาหกรรมไปสู่ระดับขั้นที่ก้าวหน้ามากขึ้น ประกอบกับ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงขึ้นตลอดห่วงโซ่การผลิตของอุตสาหกรรม โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมฐานรายได้เดิมที่ไทยมีศักยภาพอยู่ในปัจจุบัน เช่น อุตสาหกรรมการเกษตร อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ในขณะเดียวกันต้องมีการวางแผน และแนวทางที่ชัดเจน เป็นระบบ เพื่อสร้างเทคโนโลยีขั้นสูงของไทยเอง ซึ่งต้องมีการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาและดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่องในระยะยาว รวมทั้งสร้างระบบ กลไก และปัจจัยสนับสนุนอื่นๆ เพื่อให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ ด้วย ในขณะเดียวกัน ต้องเร่งสร้างอุตสาหกรรมฐานรายได้ใหม่ โดยต่อยอดจากศักยภาพของอุตสาหกรรมฐานรายได้เดิมที่

ประเทศไทยมีศักยภาพสูงอยู่แล้วในปัจจุบัน ผนวกกับการใช้โอกาสของเทคโนโลยีแห่งอนาคตและบริบทโลกในอนาคต ซึ่งอุตสาหกรรมที่ไทยมีศักยภาพต่อยอดไปสู่อุตสาหกรรมที่จะเป็นฐานรายได้สำคัญในอนาคตได้ เช่น อุตสาหกรรมฐานชีวภาพ (Bio-based Industry) อุตสาหกรรมระบบอัตโนมัติและหุ่นยนต์ (Automation and Robotics) เป็นต้น นอกจากนี้ด้านการพัฒนาคนในระยะแรกต้องมุ่งพัฒนาทักษะและองค์ความรู้ของกำลังคนในอุตสาหกรรมให้สามารถปรับเปลี่ยนให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และมีทักษะที่หลากหลาย (Multi-skills) มากขึ้น และในระยะยาวที่จะต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการลงทุนด้านการพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมซึ่งจะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่พลิกโฉมหน้าการผลิตและตลาดในอนาคต ซึ่งบุคลากรในทุกระดับของภาคอุตสาหกรรมทั้งระดับแรงงาน ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน นวัตกรรม รวมทั้งผู้ประกอบการ จะต้องมีความสามารถในการปรับตัวและใช้โอกาสของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เพื่อสร้างสรรค์รูปแบบการดำเนินธุรกิจแนวใหม่ที่ตอบโจทย์ความต้องการและวิถีชีวิตของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งมีความสามารถในการจัดการและพัฒนาเทคโนโลยีได้ด้วยตนเอง ประเด็นการพัฒนาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การสร้างระบบและกลไกที่ทำให้เกิดความเชื่อมโยงที่เข้มแข็งของห่วงโซ่การผลิตภาคอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องอื่นๆ ตามแนวทางคลัสเตอร์ เพื่อให้สามารถยกระดับความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมตลอดห่วงโซ่การผลิต ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สามารถยกระดับศักยภาพให้สูงขึ้นด้วยการเชื่อมโยงกับผู้ประกอบการขนาดใหญ่ รวมทั้งต้องมุ่งส่งเสริมการยกระดับการผลิตผลิตภัณฑ์ของชุมชนให้สามารถเป็นฐานรายได้และสร้างความเข้มแข็งที่ยั่งยืนของเศรษฐกิจในระดับชุมชน รวมทั้งสามารถเป็นฐานของการผลิตของอุตสาหกรรมในระดับที่ใหญ่และซับซ้อนมากขึ้นได้ และในระยะยาว SMEs ไทยจะต้องมีศักยภาพในการสร้างแบรนด์ที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากลด้วย นอกจากนี้ การพัฒนาอุตสาหกรรมใน ทุกระดับจะต้องให้ความสำคัญกับการอยู่ร่วมกันกับชุมชนได้อย่างดี และไม่สร้างผลกระทบในทางลบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน

2.1.4 พัฒนาความหลากหลาย คุณภาพ และสร้างเอกลักษณ์ การท่องเที่ยวไทย เพื่อให้ประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญของการท่องเที่ยวโลกที่มีความเป็นมรดกธรรมชาติและสร้างความปลอดภัยที่คุ้มค่ากับนักท่องเที่ยวทั่วโลก โดยต้องเน้นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ สามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวที่สูงขึ้นให้กับประเทศ ในระยะยาวต้องเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืน โดยไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่ทำลายวิถีชีวิตและเอกลักษณ์ของชุมชน รวมทั้งพัฒนาเมืองท่องเที่ยวหลักที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละเมือง เพื่อเป็นแม่เหล็กดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาและกระจายโอกาสในการสร้างรายได้ไปสู่เมืองและชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง ในขณะเดียวกัน ต้องใช้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น ผลิตภัณฑ์ชุมชน อุตสาหกรรมเกษตร เป็นต้น นอกจากนี้ต้องให้ความสำคัญที่ต้งทางภูมิศาสตร์ที่เป็นศูนย์กลางของภูมิภาค เพื่อพัฒนาการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวไทยกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเอเชีย ซึ่งจะช่วยยกระดับให้ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศเป้าหมายที่นักท่องเที่ยวทุกคนต้องไปเที่ยว

2.1.5 พัฒนาธุรกิจบริการที่มีศักยภาพใหม่ๆ ที่สร้างรายได้สูง ประเทศไทยมีพื้นฐานที่เข้มแข็งในด้านการบริการด้วยธรรมาภิบาลที่แข็งแกร่ง รวมทั้งความสามารถในด้านการออกแบบ

และความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาต่อยอดไปสู่ธุรกิจบริการสาขาใหม่ๆ ที่ตอบสนองวิถีชีวิตของคนที่เปลี่ยนไปตามโครงสร้างทางสังคม โครงสร้างประชากร เทคโนโลยี และบริบทใหม่ๆ ในอนาคต สาขาบริการที่มีศักยภาพจะต้องอยู่บนพื้นฐานของการคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบรูปแบบการบริการที่ผสมผสานความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เช่น เทคโนโลยีดิจิทัล และ Internet of Things กับเอกลักษณ์ความเป็นไทย (Thainess) โดยประเทศไทยมีสาขาบริการที่มีศักยภาพที่สอดคล้องกับบริบทโลกในอนาคต ได้แก่ ธุรกิจบริการสุขภาพและการเสริมสร้างสุขภาพ (Health and Wellness Services) และสถานบริการสุขภาพและความงาม (Wellness) และการส่งเสริมธุรกิจบริการทางการแพทย์ โดยต้องมีการลงทุนอย่างจริงจังในการผลิตบุคลากรทางการแพทย์ การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีทางการแพทย์และเครื่องมือแพทย์ รวมทั้งมาตรฐานการบริการ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถเป็นเจ้าของเทคโนโลยีได้เอง ซึ่งจะเป็นการสร้างฐานที่เข้มแข็งในการเป็นศูนย์กลางบริการทางการแพทย์ (Medical Service Hub) ของภูมิภาคในระยะต่อไป นอกจากนี้ ส่งเสริมสาขาบริการอื่นที่มีศักยภาพ และแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยต้องพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานรองรับที่เหมาะสม การปรับปรุงกฎระเบียบให้เอื้อต่อการลงทุนและการเข้ามาใช้บริการต่างๆ การพัฒนาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาต่างประเทศ ที่หลากหลาย รวมทั้งต้องมีการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาธุรกิจบริการรายสาขาโดยเน้นการตลาดนำ เพื่อขยายตลาดให้มีความหลากหลายมากขึ้น

2.2 การพัฒนาสังคมผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Society) เพื่อสร้างผู้ประกอบการทางธุรกิจที่พิจารณาโอกาสทางธุรกิจใหม่ๆ ด้วยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมขับเคลื่อนให้ธุรกิจ (From Entrepreneur to Technopreneur) สู่การเป็น “ผู้ผลิตได้ ขายเป็น” ซึ่งมีความสำคัญต่อการเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตและการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของภาคการผลิตและบริการไทยตลอดห่วงโซ่มูลค่า โดยต้องมุ่งพัฒนาทั้งด้านศักยภาพของผู้ประกอบการ และปัจจัยแวดล้อมที่สำคัญ ดังนี้

2.2.1 สร้างผู้ประกอบการไทยที่มีความเป็นมืออาชีพ ทั้งผู้ประกอบการในภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ โดยจะต้องมีคุณลักษณะของ “ความเป็นผู้ประกอบการ” ที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ แสวงหาโอกาสและกล้าลงทุนอย่างชาญฉลาด ก้าวทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก มีความรู้ความเข้าใจในความต้องการของตลาดที่หลากหลาย รวมทั้งเข้าใจและปรับใช้เทคโนโลยี ที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างเหมาะสม เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมให้กับสินค้าและบริการในรูปแบบใหม่ที่มีจุดเด่น ผู้ประกอบการ ที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งปฏิรูประบบและกลไกในการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่มีสมรรถนะสูง โดยสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพของสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นให้เป็นกลไกหลักถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีจากผู้ประกอบการขนาดใหญ่และนักลงทุนต่างชาติสู่ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม และผู้ประกอบการในชุมชนมีเอกลักษณ์ และสามารถตอบสนองวิถีชีวิตสมัยใหม่ที่หลากหลายของผู้บริโภคทั้งไทยและโลกได้ โดยต้องปฏิรูปกลไกในการบ่มเพาะผู้ประกอบการที่มีประสิทธิภาพ

2.2.2 ปัจจัยแวดล้อมในการสร้างสังคมผู้ประกอบการ ที่สำคัญ คือ การพัฒนากฎระเบียบที่อำนวยความสะดวกในการตั้งธุรกิจใหม่ได้ง่ายขึ้น การปฏิรูประบบทรัพย์สินทางปัญญาทั้งระบบ ตั้งแต่การจดทะเบียน การส่งเสริมการใช้ และการป้องกันการละเมิด เพื่อส่งเสริมให้

ผู้ประกอบการที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ สามารถสร้าง ความเติบโตทางธุรกิจได้ นอกจากนี้ต้องมีการพัฒนาแหล่งเงินทุนในรูปแบบใหม่ๆ เพื่อสนับสนุนการเริ่มต้นธุรกิจใหม่ของผู้ประกอบการรุ่นใหม่และผู้ประกอบการชุมชน ให้สามารถเข้าถึงได้สะดวกมากขึ้น รวมทั้งมีระบบการพัฒนาศักยภาพในการบริหารการเงินของผู้ประกอบการเพื่อให้สามารถใช้จ่ายเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

2.3.1 การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศจะต้องมุ่งสนับสนุนการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ ช่วยสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของทุกคนในสังคม และช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมด้วย

2.3.2 การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ตลอดห่วงโซ่มูลค่าเพื่อก้าวข้ามกับดัก จากผู้ซื้อเทคโนโลยีไปสู่การเป็นผู้ผลิตและขายเทคโนโลยี โดยเน้นการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นพื้นฐาน (Basic Science/Basic Research) เพื่อสร้างองค์ความรู้ ความคิด (Know-how/Idea Generation) และเทคโนโลยีต้นน้ำ สู่การพัฒนาเทคโนโลยีต้นแบบ (Prototype) และเพื่อวางรากฐานความเข้มข้นในการต่อยอดเทคโนโลยีจากต่างประเทศ และนำไปใช้ประโยชน์ทั้งเชิงพาณิชย์ สังคม และชุมชน ในขณะเดียวกันยังต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาและวิจัยแบบวิศวกรรมย้อนกลับ (Reversed Engineering) เพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาเทคโนโลยี เพื่ออุตสาหกรรมอนาคตที่ยังต้องอาศัยเทคโนโลยีจากต่างประเทศ ซึ่งเป็นการพัฒนาและวิจัยเชิงประยุกต์ เพื่อลอกเลียนแบบ (Applied Science/Applied Research) เพื่อพัฒนาต่อยอดสู่การพัฒนาเทคโนโลยีเป็นของตนเอง (Imitation to Innovation) นำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ รวมทั้งมุ่งเพิ่มจำนวนบุคลากรวิจัยและพัฒนาทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ และเพิ่มสัดส่วนการลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนมากกว่าภาครัฐในงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีปลายน้ำที่ภาคเอกชนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ได้ทันที ในขณะที่การลงทุนวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พื้นฐาน และเพื่อสนับสนุนภาคธุรกิจเอกชนในสาขาการผลิตและบริการที่เป็นเป้าหมายในเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศ และการแข่งขันสูงต้องเพิ่มบทบาทของภาครัฐให้มากขึ้น นอกจากนี้ต้องบูรณาการการดำเนินงานและการบริหารจัดการ ด้านการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ของหน่วยงานภาครัฐให้มีเอกภาพสอดคล้องกับทิศทาง การพัฒนาประเทศ

2.4 การวางรากฐานที่แข็งแกร่ง และโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ในด้านเสถียรภาพและสมรรถนะทางเศรษฐกิจมหภาค การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อการพัฒนา และการพัฒนาพื้นที่ ภาค และเมือง โดยมีแนวทางดังนี้

2.4.1 เสริมสร้างเสถียรภาพและสมรรถนะทางเศรษฐกิจมหภาค โดยมีการบริหารเศรษฐกิจมหภาคที่ดี ทันท่วงทีต่อสถานการณ์ มีความยืดหยุ่นในระดับที่เพียงพอและเหมาะสมต่อการรักษาสมดุล ทางเศรษฐกิจของประเทศในทุกช่วงสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วหรือสถานการณ์ที่ประเทศต้องเผชิญความเสี่ยง และความผันผวนทั้งในระยะสั้น อาทิ เศรษฐกิจโลกที่ยังฟื้นตัวล่าช้า การเปลี่ยนแปลงทาง เทคโนโลยีทางการเงินและสถานการณ์ตลาดเงิน และตลาดทุนโลก และความเสี่ยงในระยะยาว เช่น การขาดแคลน ทรัพยากรธรรมชาติ โครงสร้างทางสังคมและ

ประชากร และการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศที่กระทบต่อ ระบบเศรษฐกิจโลกและการ รวมกลุ่มทางเศรษฐกิจและการลงทุนในภาคส่วนต่าง ๆ ของโลก ดังนั้น จึงต้องมีการบริหาร เศรษฐกิจ มหภาคที่เหมาะสมและเปลี่ยนแปลงได้ทันกระแสโลก

2.4.2 การเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก โดยยึดหลักการสร้างความ ร่วมมือทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ เพื่อการพัฒนาและการสร้างความเป็นหุ้นส่วน การ พัฒนากับประเทศในอนุภูมิภาค ภูมิภาค และนานาชาติ ประเทศ ทั้งใน ระดับทวิภาคี และพหุภาคี และ ต่อยอดความร่วมมือ ทางเศรษฐกิจ การค้า การพัฒนาสังคมและความมั่นคงในอนุภูมิภาค เพื่อ ส่งเสริมความมั่นคง ด้านพลังงาน ด้านอาหาร ด้านสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการ ภัยพิบัติใน รูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการป้องกันภัยในทุกรูปแบบ เพื่อสร้างความเจริญก้าวหน้าและลดความเหลื่อม ล้าอย่างยั่งยืนร่วมกันในทุกมิติ

2.4.3 การพัฒนาพื้นที่ พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ และเมือง ในอนาคตการพัฒนา เชิงพื้นที่ที่จะทวีบทบาทสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการไทย เนื่องจากการพัฒนาเชิงพื้นที่จะทำให้ประเทศสามารถใช้จุดแข็งของแต่ละพื้นที่และชุมชน เพื่อเสริม หนุนการพัฒนาเศรษฐกิจในภาพรวมได้ อีกทั้งเป็นการสนับสนุนการกระจายความมั่งคั่งไปสู่ภูมิภาค ต่างๆ ในประเทศ ช่วยลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ และสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจและสังคม ในระดับท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน ซึ่งการพัฒนาเชิงพื้นที่มีจุดเน้นสำคัญ คือ การมีส่วนร่วมของชุมชน ความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการเชื่อมโยงกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค

2.4.4 การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเพื่อสร้างระบบเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่น ให้สามารถพึ่งตนเอง ช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน มีคุณธรรม และเป็นระบบเศรษฐกิจที่เอื้อให้เกิด การพัฒนาด้านอื่นๆ ในพื้นที่ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ชุมชน วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน จะนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็ง ประชาชน มีความสุข และมีรายได้เพิ่มขึ้น

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

การวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญในการนำพาประเทศ ไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้วซึ่งเป็นเป้าหมายในอีก 20 ปีข้างหน้า โดยคนไทยในอนาคตต้องเป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา สามารถเรียนรู้ ได้ตลอดชีวิต มีทักษะในศตวรรษ ที่ 21 สูการเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด และผู้ประกอบการ บนฐานของการรู้คุณค่า ความเป็นไทย มีคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย ความรับผิดชอบต่อสังคม และมีสุขภาวะที่ดี ซึ่งการบรรลุ เป้าหมายดังกล่าวจำเป็นต้องมีแนวทางการพัฒนาเพื่อรองรับบริบททาง เศรษฐกิจและสังคม ที่เปลี่ยนแปลงไปโดยต้องมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วง ชีวิต ควบคู่กับการปฏิรูปที่สำคัญ ทั้งในส่วนของ การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม เพื่อให้คนมีความดีอยู่ใน “วิถี” การดำเนินชีวิต และมีจิตสำนึกร่วมในการสร้างสังคมที่น่าอยู่ และมีการปฏิรูปการเรียนรู้แบบพลิกโฉม ในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงการ เรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการ เปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเรียนบทบาทครู การเพิ่ม ประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้สามารถก้าวกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างต่อเนื่องแม้จะออกจากระบบการศึกษาแล้ว

รวมถึงพัฒนา ส่งเสริม และรักษากลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศให้มีจำนวนเพียงพอที่จะผลักดันการเติบโตบนฐานเทคโนโลยีและนวัตกรรมและการปฏิรูประบบเสริมสร้างความรอบรู้และจิตสำนึกทางสุขภาพ เพื่อให้คนไทยมีศักยภาพในการจัดการสุขภาวะที่ดีได้ด้วยตนเอง พร้อมกับการสร้างครอบครัวที่เข้มแข็งอบอุ่น ซึ่งเป็นการวางรากฐานการส่งต่อเด็กที่มีคุณภาพสู่การพัฒนาในช่วงอายุถัดไป โดยการส่งเสริมการเกิดที่มีคุณภาพ การสร้างครอบครัวที่เหมาะสมกับคนรุ่นใหม่ การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ สร้างครอบครัวอบอุ่นเข้มแข็ง

3.1 การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม (Transformation of Culture)

มุ่งเน้นให้สถาบันทางสังคมร่วมปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ โดยบูรณาการร่วมระหว่าง “ครอบครัว ศาสนา การศึกษา และสื่อ” ในการหล่อหลอมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม ในลักษณะที่เป็น “วิถี” การดำเนินชีวิต ดังนี้

3.1.1 การปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมผ่านการเลี้ยงดูในครอบครัว โดยส่งเสริมให้ครอบครัวมีความอบอุ่น ดำเนินชีวิตโดยยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม และแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะดังกล่าว รวมทั้งการพัฒนาพ่อแม่ให้เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต

3.1.2 การบูรณาการเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยให้สถานศึกษาสอดแทรกการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และการมีจิตสาธารณะเข้าไปในทุกสาระวิชาและในทุกกิจกรรม รวมทั้งปรับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้เอื้อต่อการมีคุณธรรม จริยธรรม และ จิตสาธารณะ

3.1.3 การสร้างความเข้มแข็งในสถาบันทางศาสนา เพื่อเผยแผ่หลักคำสอนที่ดีงามให้แก่ประชาชน โดยพัฒนา ผู้เผยแผ่ศาสนาให้ประพฤติปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างตาม คำสอนที่ถูกต้องของแต่ละศาสนา รวมทั้งมีการเผยแผ่หลักธรรมคำสอนทางศาสนาที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตที่เข้าใจง่าย และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

3.1.4 การปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน โดยการพัฒนาผู้นำชุมชนให้เป็นต้นแบบของการมีคุณธรรมจริยธรรม การสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนในการจัดกิจกรรมสาธารณประโยชน์ การจัดระเบียบสังคม รวมถึงการลงโทษผู้ละเมิดบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม

3.1.5 การสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์จากภาคธุรกิจ โดยกระตุ้นให้ภาคธุรกิจมีการบริหารจัดการอย่างมีธรรมาภิบาล พัฒนาสร้างความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคมของคนทุกคนในบริษัททั้งพนักงานและลูกค้า ปรับเปลี่ยนทัศนคติการคำนวณผลตอบแทนให้คำนึงถึงต้นทุนทางสังคม ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อตอบแทนสังคม รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดการประกอบธุรกิจ เพื่อสังคม เช่น วิสาหกิจเพื่อสังคม เป็นต้น

3.1.6 การใช้สื่อและสื่อสารมวลชนในการปลูกฝังค่านิยม และวัฒนธรรมของคนในสังคม โดยส่งเสริมให้สื่อและสื่อสารมวลชนปฏิบัติตามจรรยาบรรณสื่ออย่างเคร่งครัด การจัดเวลาและพื้นที่ออกอากาศให้แก่สื่อสร้างสรรค์ ในช่วงเวลาที่มีผู้ชมมากที่สุด รวมทั้งการส่งเสริมการใช้สื่อออนไลน์ และเครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ นำเสนอตัวอย่างของการมีคุณธรรม จริยธรรม และการมีจิตสาธารณะ เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

3.2 การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

3.2.1 ช่วงการตั้งครรภ์ / แรกเกิด / ปฐมวัย เน้นการเตรียมความพร้อมให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์ ส่งเสริมอนามัยแม่และเด็กตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์ ส่งเสริมการเกิดอย่างมีคุณภาพ สนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ การส่งเสริมการให้สารอาหาร ที่จำเป็นต่อสมองเด็ก และให้มีการลงทุนเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่สมวัยในทุกด้าน

3.2.2 ช่วงวัยเรียน พัฒนาทักษะความสามารถการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความยืดหยุ่นทางความคิด รวมถึงทักษะด้านภาษา ศิลปะ และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

3.2.3 ช่วงวัยรุ่น / นักศึกษา เน้นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่เชื่อมต่อกับโลกการทำงาน รวมถึงทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ มีทักษะชีวิต สามารถอยู่ร่วมและทำงานกับผู้อื่นได้ภายใต้สังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม

3.2.4 ช่วงวัยแรงงาน ยกระดับศักยภาพ ทักษะ และสมรรถนะแรงงานอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน มีการทำงานตามหลักการการทำงานที่มีคุณค่า เพื่อสร้างผลิตภาพเพิ่มให้กับประเทศ มีวัฒนธรรมการทำงานที่พึงประสงค์ มีความรู้ความเข้าใจทางการเงินเพื่อให้สามารถบริหารจัดการการเงินของตนเองและครอบครัว

3.2.5 ช่วงวัยผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเป็นพลังในการขับเคลื่อนประเทศ ผ่านการเสริมทักษะการดำรงชีวิต ทักษะอาชีพในการหารายได้ มีงานทำที่เหมาะสมกับศักยภาพ มีการสร้างเสริมสุขภาพ ฟื้นฟูสุขภาพ การป้องกันโรคให้แก่ผู้สูงอายุ พร้อมกับจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ และหลักประกันทางสังคมที่สอดคล้องกับความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต

3.3 การปฏิรูปการเรียนรู้แบบพลิกโฉม (Transformation of Learning) โดยการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนี้

3.3.1 การปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยออกแบบกระบวนการเรียนรู้ในทุกระดับชั้นอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย จนถึงอุดมศึกษา ที่มุ่งเน้นการใช้ฐานความรู้และระบบคิดใน 5 ศาสตร์สำคัญ ประกอบด้วย Science (ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และการตั้งคำถาม) Technology (ความเข้าใจและความสามารถในการใช้เทคโนโลยี) Engineering (ความรู้ทางวิศวกรรมศาสตร์และการคิดเพื่อหาทางแก้ปัญหา) Art (ความรู้และทักษะทางศิลปะ) และ Mathematics (ความรู้ด้านคณิตศาสตร์และระบบคิดของเหตุผลและการหาความสัมพันธ์) การพัฒนาระบบการเรียนรู้ เชิงบูรณาการที่เน้นการลงมือปฏิบัติ มีการสะท้อนความคิด/ทบทวนไตร่ตรอง (Reflection) มีการใช้และพัฒนาเทคโนโลยีผสมผสานในการเรียนตลอดจนสร้างผู้เรียนให้สามารถกำกับการเรียนรู้ของตนเองได้ (Self-directed learners)

3.3.2 การเปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ โดยปรับบทบาทจาก “ครูสอน” เป็น “ครูฝึก” หรือ “ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้” ทำหน้าที่กระตุ้น แนะนำวิธีเรียนรู้และวิธีจัดระเบียบการสร้างความรู้ ออกแบบกิจกรรมให้เด็กเรียน และมีบทบาทเป็นนักวิจัยพัฒนา

กระบวนการเรียนรู้เพื่อผลสัมฤทธิ์ของเด็ก รวมทั้งปรับระบบการผลิตและพัฒนาครูตั้งแต่การดึงดูด คัดสรร ผู้มีความสามารถสูงให้เข้ามาเป็นครูคุณภาพ มีระบบการพัฒนาศักยภาพครูอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมทั้งเงินเดือน เส้นทางสายอาชีพ การสนับสนุนสื่อการสอน และสร้างเครือข่ายพัฒนาครูให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน

3.3.3 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหาร จัดการศึกษาในทุกกระดับ โดยจัด โครงสร้างการจัดการการศึกษาเพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์และให้เอื้อต่อการเข้าถึงการศึกษา อย่างเสมอภาคและทั่วถึง การยกระดับสถาบันการศึกษาในสาขาที่มีความเชี่ยวชาญสู่ความเป็นเลิศ ปฏิรูปการคลังด้านการศึกษา เพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโดยการจัดสรร งบประมาณตรงสู่ผู้เรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการจัดการศึกษา พัฒนาระบบการ ประเมินและการรับรองคุณภาพที่เน้นผลลัพธ์ ที่ตัวผู้เรียน รวมทั้งมีการปฏิรูประบบการสอบที่นำไปสู่ การวัดผลในเชิงทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 มากกว่าการวัดระดับความรู้ ตลอดจนมีการวิจัย และใช้เทคโนโลยีในการสร้าง การจัดการความรู้ในการจัดการเรียนการสอน

3.3.4 การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยเน้นการจัดระบบการศึกษาและ ระบบฝึกอบรมบนฐานสมรรถนะที่มีคุณภาพสูงและยืดหยุ่นผ่านการพัฒนากลไกต่าง ๆ อาทิ การ พัฒนาการศึกษาด้านออนไลน์แบบเปิด การพัฒนาระบบการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะการรู้ดิจิทัล การมีระบบ เทียบโอนประสบการณ์ ระบบธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank) กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ มาตรการจูงใจ ให้คนเข้าสู่การ Upskill/Reskill การให้สถานประกอบการเพิ่มผลิตภาพแรงงานผ่านการพัฒนา ความสามารถทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (Continuous Professional Development: CPD) นอกจากนี้ ต้องพัฒนาระบบการเรียนรู้ในชุมชนให้เข้าถึงความรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลาการปรับปรุงแหล่ง เรียนรู้ในชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต

3.4 การพัฒนาและรักษากลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษ (Talents)

โดยการพัฒนาและส่งเสริมกลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศอย่างเป็น ระบบ การสร้างสภาพแวดล้อมและระบบสนับสนุนให้เอื้อต่อกกลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษในการ สร้างสรรค์งานบนฐานเทคโนโลยีและนวัตกรรม ดังนี้

3.4.1 การพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษด้านต่าง ๆ อย่างเป็น ระบบและต่อเนื่อง ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา ครอบคลุมเรื่องกลไกในการคัดกรองและ การส่งเสริมเด็กที่มีความสามารถพิเศษอย่างถูกต้อง การจัดให้มีโรงเรียนรองรับสำหรับผู้มี ความสามารถพิเศษ การสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ในการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ อย่างเหมาะสม ตลอดจนจัดทำฐานข้อมูลกลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษทั้งในและต่างประเทศ

3.4.2 การสร้างเส้นทางอาชีพ สภาพแวดล้อมการทำงาน และระบบสนับสนุน (eco-systems) ที่เหมาะสมสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ผ่านกลไกต่าง ๆ อาทิ การจัดให้มี โครงสร้างพื้นฐาน/เครื่องมือการทำงานที่เหมาะสม การสร้างระบบเชื่อมโยงเครือข่ายวิจัยกับศูนย์ ความเป็นเลิศที่มีอยู่ในปัจจุบันในรูปแบบของ consortium การมีกลไกการทำงานในลักษณะการ รวมตัวของกลุ่มคนในหลายสาขาวิชา (Convergence) เพื่อรวมนักวิจัยและนักเทคโนโลยีชั้นนำ ให้สามารถต่อยอดงานวิจัยที่สามารถตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ การสร้างความร่วมมือและเชื่อมต่อ กับสถาบันวิจัยอื่น ๆ ทั่วโลก เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้นักวิจัยความสามารถสูงของไทย

3.4.3 การการดึงดูดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญต่างชาติและคนไทยที่มีความสามารถสูงในต่างประเทศ เพื่อให้กลับมาช่วยสร้างและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้กับประเทศ ทั้งในรูปแบบการทำงานชั่วคราวและถาวรตามความเหมาะสมของเป้าหมายการพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาต่างๆ

3.5 การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี

มุ่งเน้นการเสริมสร้างการจัดการสุขภาวะในทุกรูปแบบ ที่นำไปสู่การมีศักยภาพในการจัดการสุขภาวะที่ดีได้ด้วยตนเอง พร้อมทั้งสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี และมี “ทักษะด้านสุขภาวะ” ที่เหมาะสม ดังนี้

3.5.1 การสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) โดยพัฒนาองค์ความรู้และการสื่อสารด้านสุขภาพที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ให้แก่ประชาชน พร้อมทั้งเฝ้าระวังและจัดการกับความรู้ทางสุขภาพที่ไม่ถูกต้อง จนเกิดเป็น “ทักษะทางปัญญาและสังคม” ที่เป็นการเพิ่มศักยภาพในการจัดการสุขภาวะตนเองของประชาชน อาทิ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของตนเองให้มี ความเหมาะสม และการมีกิจกรรมทางกายที่เพียงพอในการดำรงชีวิต

3.5.2 การป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาพ โดยผลักดันการสร้างเสริมสุขภาพในทุกนโยบาย (Health in All Policies) ที่ให้หน่วยงานทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อสุขภาพของประชาชน เพื่อลดภัยคุกคามที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสุขภาพคนไทย เช่น ยาสูบ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มลพิษทางสิ่งแวดล้อม อาหารที่ให้โทษต่อสุขภาพ และอุบัติเหตุ บนท้องถนน เป็นต้น

3.5.3 การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี โดยส่งเสริมให้มีการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เป็นมิตรต่อสุขภาพและเอื้อต่อการมีกิจกรรมสำหรับยกระดับสุขภาวะของสังคม จัดทำมาตรการทางการเงินการคลังที่สนับสนุนสินค้าที่เป็นมิตรต่อสุขภาพ สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ช่วย ในการเสริมการมีสุขภาวะ รวมทั้งกำหนดให้มีการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ โดยชุมชนและภาคประชาชนก่อนการดำเนินโครงการที่อาจกระทบต่อระดับสุขภาวะ

3.5.4 การพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัยสนับสนุนการสร้างสุขภาวะที่ดี โดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในการสร้างความเลิศทางด้านบริการทางการแพทย์และสุขภาพแบบครบวงจรและทันสมัยที่รวมไปถึงการพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) ในการให้คำปรึกษา วินิจฉัย และพยากรณ์การเกิดโรคล่วงหน้า การพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพทางไกลให้มีความหลากหลาย เข้าถึงง่าย เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาบุคลากรทางการแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญในพื้นที่ห่างไกล มีการเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์เข้ากับอินเทอร์เน็ต (Internet of Things) ทางด้านสุขภาพ อาทิ การพัฒนาอุปกรณ์อัจฉริยะ (Smart devices) ในการวัดอัตราการเต้นชีพจร หัวใจและส่งข้อมูลให้แพทย์ทราบทันที และจัดให้มีระบบการเก็บข้อมูลสุขภาพของประชาชนตลอดช่วงชีวิตให้มีประสิทธิภาพ โดยอยู่บนพื้นฐานความยั่งยืนทางการคลัง

3.5.5 การส่งเสริมให้ชุมชนเป็นฐานในการสร้างสุขภาวะดีในทุกพื้นที่ โดยให้ชุมชนเป็นแหล่งบ่มเพาะจิตสำนึกการมีสุขภาพดีของประชาชน ผ่านการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ด้านสุขภาพที่เป็นประโยชน์และสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การสร้างสุข

ภาวะที่พึงประสงค์ระหว่างกัน โดยรัฐจะทำหน้าที่เป็นผู้กำกับ (Facilitator) ที่สำคัญในการอำนวยความสะดวกให้ชุมชนสามารถสร้างการมีสุขภาวะดีของตนเองได้ เช่น ให้ความรู้ สนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นในการจัดการสุขภาวะแก่ประชาชนในพื้นที่ เป็นต้น เพื่อให้ชุมชนเป็นพื้นที่สำคัญในการจัดการสุขภาวะของแต่ละพื้นที่

3.6 การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย มุ่งเน้นการสร้างความรู้ในการวางแผนชีวิตและการสร้างครอบครัว การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาครอบครัว ดังนี้

3.6.1 การส่งเสริมการเกิดที่มีคุณภาพ โดยการสร้าง บุตรที่มีคุณภาพ มุ่งเน้นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับกลุ่มคนก่อนก้าวมาเป็นพ่อแม่ ตั้งแต่การพัฒนาการเข้าถึงบริการสุขภาพ การส่งเสริมวางแผนครอบครัว การตรวจเช็คความพร้อมในการสร้างครอบครัว การส่งเสริมอนามัยการเจริญพันธุ์ในกลุ่มแม่และเด็ก รวมถึงการสนับสนุนกลุ่มผู้มีบุตรยาก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีความพร้อมให้สามารถมีบุตรได้ เพื่อส่งเสริมการเกิดที่มีคุณภาพในกลุ่มประชากรวัยเจริญพันธุ์ทุกกลุ่ม

3.6.2 การสร้างครอบครัวที่เหมาะสมกับคนรุ่นใหม่ โดยส่งเสริมความรู้ในการวางแผนชีวิตที่เหมาะสมกับค่านิยมของคนรุ่นใหม่ มุ่งเน้นการให้ความรู้ผู้ที่จะมาเป็นพ่อแม่/ผู้ปกครองในเรื่องโภชนาการ วิธีการเลี้ยงดู วิธีการสื่อสาร และการจัดกิจกรรม ที่เหมาะสม บนฐานความรู้ทางวิชาการตั้งแต่ช่วงตั้งครรภ์และถึงช่วงอายุต่าง ๆ ของการเลี้ยงดูบุตร รวมถึงขยายผลไปสู่การพัฒนาไกลในลักษณะของโรงเรียนพ่อแม่ ในวงกว้าง เพื่อมีส่วนร่วมช่วยในการสร้างพัฒนาการ วางพื้นฐานความคิด ทักษะอารมณ์ ทักษะสังคม และพัฒนาความเป็นคนดี

3.6.3 การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างครอบครัวอบอุ่นเข้มแข็ง โดยเน้นการส่งเสริมนโยบายการสร้างความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน การสนับสนุนบทบาทของชุมชน/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเข้ามาเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว โดยเฉพาะกลุ่มครอบครัวเปราะบาง อาทิ การมีระบบพี่เลี้ยงชุมชน มาตรการสนับสนุนการบริบาลและพัฒนาเด็ก นอกจากนี้ ควรปฏิรูปสื่อให้มีบทบาทในเชิงสร้างสรรค์ในการให้ความรู้ต่อการพัฒนาครอบครัว เช่น การวางแผนชีวิต การป้องกันการท้อง ไม่พร้อม การเลี้ยงดู การลดความรุนแรงในครอบครัว บทบาทของสมาชิกในครอบครัว เป็นต้น

4. ยุทธศาสตร์การสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม

การที่ประเทศไทยจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ประเทศไทยจะต้องเป็นประเทศที่ทุกคน มีโอกาสและความเสมอภาคในทุกด้าน หรือการเป็น “สังคมแห่งโอกาส” ทั้งในมิติของการเข้าถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ทรัพยากร กระบวนการยุติธรรม และบริการสาธารณะ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นหลักประกันทางสังคมที่ลดความเสี่ยงของบุคคลที่จะตกลงสู่ภาวะความยากจน โดยเฉพาะกลุ่มประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำที่สุดและผู้ด้อยโอกาสที่ต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพและโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรและบริการดังกล่าว อันจะส่งผลให้ทุกคนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเอง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศภายใต้ศักยภาพสูงสุดที่ตนเองมี รวมถึงการสร้างสังคมที่เอื้อต่อการปรับเปลี่ยนสถานะของผู้คนในสังคมผ่านการสร้างสังคมแห่งโอกาสควบคู่ไปกับการสร้างสมรรถนะทางสังคม สิ่งสำคัญที่จะก่อให้เกิดสังคมแห่งโอกาสจำเป็นต้องมีการปรับโครงสร้างทางสังคม เพื่อยกระดับ คุณภาพสังคมในทุกๆ ด้านไปพร้อมกัน โดยไม่ทอดทิ้งใครไว้เบื้องหลัง ประกอบด้วยการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้กับคนทุกกลุ่มในสังคม ซึ่งเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานของ

แต่ละบุคคลให้ได้รับการตอบสนอง โดยการมีหลักประกันทางสังคม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง กลุ่มผู้มีรายได้น้อยและผู้ด้อยโอกาส ได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพ รวมทั้งการเข้าถึงบริการสาธารณะของกลุ่มผู้พิการ และมีการกระจาย ทรัพยากรให้ทุกคนสามารถเข้าถึงอย่างเป็นธรรม ควบคู่กับการสร้างโอกาสที่เป็นธรรม โดยไม่แบ่งแยก และคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยเฉพาะการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรม ในฐานะของสมาชิกในสังคมที่ทุกคนสามารถเข้าถึงและเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน และความสัมพันธ์ทางสังคมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการทางสังคมอย่างทั่วถึง และมีการบังคับใช้กฎหมายกับทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

นอกจากนี้ยังต้องมีการเสริมสร้างพลังทางสังคมที่เป็นการเสริมสร้างศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์ และเปิดช่องทางให้มีการใช้และพัฒนาศักยภาพดังกล่าวอย่างเต็มประสิทธิภาพ ขณะที่โครงสร้างเชิงสถาบันของรัฐต้องเปิดกว้าง สนับสนุนการมีบทบาทของประชาชน และชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างศักยภาพให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการทรัพยากร ในพื้นที่ได้ด้วยตนเอง การส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ และการมีบทบาทที่สำคัญในสังคม รวมถึงส่งเสริมความเสมอภาคทางสิทธิขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต เสริมสร้างให้ประชาชน มีภูมิคุ้มกันต่อผลกระทบทางสังคม รวมถึงการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสังคมที่สังคมยอมรับความแตกต่างและเคารพซึ่งกันและกัน มีความไว้วางใจกัน มีค่านิยมร่วมกัน และสามารถก่อให้เกิดเป็นเครือข่ายสังคม โดยการสร้างความเสมอภาค ในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม การส่งเสริมค่านิยม ความเสมอภาค ระหว่างกลุ่มคนในสังคม โดยมีแนวทางและประเด็นพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

4.1 การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้คนทุกกลุ่มในสังคม โดยการมีหลักประกันทางสังคมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง กลุ่มผู้มีรายได้น้อยและผู้ด้อยโอกาส ได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพ และมีการกระจายทรัพยากรให้ทุกคนสามารถเข้าถึงอย่างเป็นธรรม ดังนี้

4.1.1 สร้างหลักประกันทางสังคมที่ครอบคลุมและเหมาะสมกับคนทุกช่วงวัยและทุกกลุ่ม โดยพิจารณาให้ครอบคลุมสิทธิพื้นฐานที่ประชาชนทุกคนพึงมีตามรัฐธรรมนูญ รวมถึงการให้สิทธิตามระดับขั้นความจำเป็นของแต่ละบุคคลตั้งแต่การสร้างความมั่นคงสำหรับตัวบุคคลจนถึงการนำไปสู่ประสิทธิภาพของสังคมในภาพรวม อาทิ การขยายความคุ้มครองระบบประกันสังคม การพัฒนาระบบบริหารจัดการหลักประกันสุขภาพ และการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพในทุกๆ ระดับ เป็นต้น

4.1.2 เพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มผู้มีรายได้น้อย (ประชากร ร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำที่สุด) และผู้ด้อยโอกาส โดยการสร้างศักยภาพของคนอย่างยั่งยืนให้สามารถพึ่งตนเองได้ และส่งเสริมการออมในทุกช่วงวัย เพื่อความมั่นคงทางรายได้ในสังคมสูงวัย และบรรเทาภาระทางการคลังของรัฐบาล

4.1.3 กระจายการถือครองทรัพย์สินให้มีความเป็นธรรม เพื่อสร้างความมั่นคงให้แก่ประชาชนทุกกลุ่ม โดยการปฏิรูประบบภาษีเพื่อสร้างความเสมอภาคและการกระจายทรัพยากร เช่น การพิจารณาปรับรายการหักลดหย่อนภาษีเงินได้ นิติบุคคล การขยายฐานภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา การปรับลดการลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่เอื้อประโยชน์ต่อ ผู้มีรายได้สูง การปรับ

อัตราภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง การจัดเก็บภาษีมรดก และขยายการจัดเก็บภาษีที่เกี่ยวข้องกับการถือครองทรัพย์สิน เป็นต้น รวมทั้งการมีมาตรการสนับสนุนให้ประชาชนมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ซึ่งจะช่วยยกระดับความมั่นคงในการดำรงชีวิตของประชาชน

4.2 การสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการทางสังคมอย่างทั่วถึง

4.2.1 กระจายบริการทางสังคมที่มีคุณภาพให้แก่ประชาชนทุกกลุ่ม โดยพัฒนาคุณภาพการให้บริการทางสังคมให้มีคุณภาพในทุกพื้นที่และทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงบริการดังกล่าวได้อย่างทั่วถึง ผ่านการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมการสื่อสารทางไกลมาปรับใช้ในการให้บริการ และใช้การบริหารจัดการทรัพยากรร่วมกันระหว่างหน่วยงานในเขตพื้นที่ รวมถึง สนับสนุนให้มีความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่ร่วมกันจัดบริการทางสังคมให้แก่ประชาชนในรูปแบบต่างๆ เช่น การส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise) และการสร้างความร่วมมือที่เน้นผลลัพธ์เพื่อสังคม (Social Impact Partnership Model) เป็นต้น

4.2.2 สร้างสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมทางสังคมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตสำหรับทุกกลุ่มทุกวัย โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรกับประชาชนทุกกลุ่มทุกวัย ตามหลักอารยสถาปัตยกรรม (Universal Design) เช่น ทางเดินเท้า ระบบขนส่งสาธารณะ พื้นที่สาธารณะที่อยู่อาศัย เป็นต้น การลงทุนก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้ประชาชนในพื้นที่ชายขอบสามารถเข้าถึงข้อมูลและการสื่อสารได้สะดวกและรวดเร็ว รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสำหรับการดำเนินชีวิตให้แก่กลุ่มคนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น นวัตกรรมป้องกันการล้มในผู้สูงอายุ หุ่นยนต์ดูแลผู้สูงอายุ การทดสอบภาวะสมองเสื่อมผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์กายเทียมสำหรับผู้พิการ เป็นต้น

4.3 การเสริมสร้างพลังทางสังคม

โดยการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการพัฒนาและบริหารจัดการชุมชน และการพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ดังนี้

4.3.1 สร้างศักยภาพให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในพื้นที่ได้ด้วยตนเอง โดยการสร้างองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรและการสนับสนุนให้ชุมชน มีโอกาสในการบริหารจัดการทรัพยากรในพื้นที่ของตนเองให้เหมาะสมกับความต้องการ และบริบทของพื้นที่ โดยไม่เป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ หรือรุกรานพื้นที่อื่น ผ่านการจัดทำโฉนดชุมชน รวมทั้งส่งเสริมให้วิสาหกิจของชุมชนสามารถเข้าถึงตลาดเงิน ตลาดทุน และมีการเชื่อมต่อกับตลาดสินค้าและบริการตามกลุ่มประเภทของแต่ละวิสาหกิจ และสร้างเสริม ความรอบรู้ทางการเงินให้แก่สมาชิกของชุมชนพร้อมทั้งจัดตั้งสถาบันการเงินชุมชนในการให้บริการทางการเงิน การกระจายความรู้ทางการเงิน และการติดตามพฤติกรรมทางการเงิน อย่างต่อเนื่องให้แก่คนในชุมชน

4.3.2 ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศและการมีบทบาทที่สำคัญในสังคม รวมถึงส่งเสริมความเสมอภาคทางสิทธิขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต โดยเน้นการสร้างการยอมรับในเพศสภาพของกลุ่มคนต่างๆ ภายใต้การสร้างเจตคติที่ถูกต้อง บนพื้นฐานของการเรียนรู้และรับรู้ร่วมกันในสังคม การศึกษา การทำงาน และการดำรงชีวิตประจำวัน พร้อมทั้งสร้างโอกาส ให้คนทุกกลุ่มสามารถมีส่วนร่วมในการแสดงออกทางความเห็นที่เป็นประโยชน์ และมีความพร้อมในการตัดสินใจ เพื่อการพัฒนาในระดับปัจเจกและระดับประเทศได้อย่างเท่าเทียม

4.3.3 เสริมสร้างให้ประชาชนมีภูมิคุ้มกันต่อผลกระทบทางสังคม ผ่านการพัฒนา และเพิ่มขีดความสามารถในทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต โดยเฉพาะการเพิ่มโอกาสและช่องทาง ในการเข้าถึงข่าวสาร เพื่อให้ประชาชนมีช่องทางในการติดต่อสื่อสารที่ทั่วถึง ขณะเดียวกันมุ่งเน้น พัฒนาและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มต่างๆ เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาเครือข่ายที่มีศักยภาพ ในการพัฒนาภูมิคุ้มกันทางสังคมแก่ประชาชน

4.4 การสร้างความสมานฉันท์ในสังคม

โดยการสร้างการยอมรับความแตกต่างในสังคม มีเครือข่ายทางสังคมที่มีความสัมพันธ์ที่อยู่บนพื้นฐานของความเชื่อใจ และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ดังนี้

4.4.1 สร้างความเสมอภาคในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม โดยปรับแก้ไข กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ให้มีความทันสมัย ลดความขัดแย้งของกฎหมาย และสอดคล้องกับ ทิศทาง การพัฒนาประเทศและสนับสนุนการลดความเหลื่อมล้ำ เช่น การปรับปรุงกฎหมายด้าน การค้าที่ส่งเสริมให้เกิดการแข่งขัน กฎหมายที่ป้องกันและแก้ไขปัญหาการผูกขาด เป็นต้น รวมทั้ง ให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขกฎหมายตั้งแต่ขั้นตอนการร่างและให้ความสำคัญกับ ร่างกฎหมายที่ภาคประชาชนเป็นผู้เสนอ และจัดให้แต่ละชุมชนมีระบบไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ร่วมกับ ระบบการให้คำปรึกษาด้านกระบวนการยุติธรรม และมีการสร้างความรู้พื้นฐานทางกฎหมายในชุมชน นอกจากนี้ต้องมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด จริงจัง ไม่เลือกปฏิบัติตามฐานะทางเศรษฐกิจ และฐานะทางสังคมในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม

4.4.2 ส่งเสริมค่านิยมความเสมอภาคระหว่างกลุ่มคน ในสังคม โดยฟื้นฟูบทบาท สถาบันทางศาสนาในการส่งเสริมการ มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมตามหลักคำสอนทางศาสนา ที่ถูกต้อง รวมทั้งให้สื่อสารมวลชนและสื่อสาธารณะทุกช่องทางการสื่อสารเป็นเครื่องมือสำคัญในการ สร้างเสริมการมีจิตสาธารณะ ลดความขัดแย้ง ร่วมใจกันพัฒนาสังคมและประเทศ โดยยึดเอา ประโยชน์ของส่วนรวมเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตัว รวมทั้งสร้างเสริมให้เกิดการยอมรับและเข้าใจความ คิดเห็นที่แตกต่างของผู้อื่น และการอยู่ร่วมกันในสังคม พหุวัฒนธรรม รวมถึงการให้โอกาสแก่กลุ่มคน เปราะบาง และกลุ่มด้อยโอกาสสามารถพัฒนาและแสดงศักยภาพของตนเองได้ โดยไม่พึ่งพิงการ ช่วยเหลือจากภาคส่วนต่างๆ

5. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ในปัจจุบันประเทศไทยต้องเผชิญกับข้อจำกัดด้านทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกใช้ไป อย่างขาดประสิทธิภาพจึงอยู่ในสภาพที่ร่อยหรอเสื่อมโทรม รวมทั้งสภาพแวดล้อมมีคุณภาพต่ำสูง ทั้งปัญหาคุณภาพน้ำ อากาศ และขยะของเสียเหลือทิ้งที่กำจัดไม่ทัน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผล ทั้งต่อ ต้นทุนการผลิตสินค้าบริการและสร้างผลเสียต่อคุณภาพชีวิตประชาชน ขณะเดียวกันก็ก่อให้เกิดความ เสี่ยงจากความขัดแย้งจากการแย่งชิงทรัพยากรที่สำคัญ การเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศของโลกที่มี ความผันผวนและฤดูกาลผิดปกติขึ้นไปได้ส่งผลให้เกิดความตระหนักกันมากขึ้นในการที่ผู้คนจะสามารถ อยู่ร่วมกันอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมภายใต้กรอบแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ความเสี่ยงและความ ทำลายจากสภาพแวดล้อมและภัยพิบัติได้นำไปสู่ข้อตกลงในระดับโลกที่สำคัญ ทั้งในเรื่องการบรรลุ ซึ่งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป้าหมายการลดก๊าซ เรือนกระจก และการใช้มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมมาเป็นข้อกำหนดที่ส่งผลต่อการแข่งขันทางการค้า

ในตลาดโลก ดังนั้น ยุทธศาสตร์การสร้างความเจริญเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จึงมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ การบริโภคที่ยั่งยืนและการผลิตที่ยั่งยืน การดำเนินการที่สำคัญคือต้องเร่งวางระบบการอนุรักษ์ พื้นฟูและสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ บริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพโดยการวางระบบบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการให้มีประสิทธิภาพใน 25 กลุ่มน้ำ ทั้งด้านอุปสงค์และอุปทาน เน้นการปรับระบบการบริหารจัดการอุทกภัยอย่างบูรณาการ รวมทั้งยกระดับความสามารถในการป้องกันผลกระทบและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติธรรมชาติและปรับตัวไปสู่รูปแบบของการผลิตและการบริโภคที่ปล่อยคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยพัฒนาการผลิตให้มีประสิทธิภาพและพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศน์และเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยการจัดการขยะ สารพิษ และของเสียอันตรายอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาและใช้พลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในทุกภาคเศรษฐกิจ เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยมุ่งเน้นการลดสัดส่วนการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล และเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนในภาคการผลิตไฟฟ้าเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานและส่งเสริม การผลิตและใช้พลังงานสะอาด ทั้งนี้ โดยมีเป้าหมายสำคัญที่ต้องบรรลุคือลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้ได้ร้อยละ 20- 25 ภายในปี 2573 ทั้งนี้ เพื่อวางรากฐานและสนับสนุนให้ประเทศมีการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน โดยตั้งเป้าหมายที่จะเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศไทย (128 ล้านไร่) และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคเศรษฐกิจ โดยมีแนวทางและประเด็นการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

5.1 จัดระบบอนุรักษ์ พื้นฟูและป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ดำเนิน การปกป้องรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ ทั้งป่าต้นน้ำลำธาร ป่าชุมชน และป่าชายเลนดำเนินการปราบปรามและป้องกันการบุกรุกทำลายป่าอย่างเข้มงวด เร่งรัดการปลูกป่า โดยเลียนแบบระบบธรรมชาติ กำหนดพื้นที่ราบเชิงเขาเป็นแนวกันชน ส่งเสริมการปลูกป่าเศรษฐกิจที่มีระบบการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน บริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้บนพื้นฐานให้คนและชุมชนสามารถอยู่กับป่าได้ โดยจัดทำแนวเขตให้เกิดความชัดเจน นำระบบสารสนเทศมาใช้ เพื่อการบริหารจัดการและส่งเสริมแนวทาง ประเมินมูลค่าการให้บริการของระบบนิเวศและการสร้างรายได้จากการอนุรักษ์ วางระบบป้องกัน การกัดเซาะชายฝั่ง ตลอดจนเสริมสร้างความเข้มแข็ง และความร่วมมือในภูมิภาคอาเซียน ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

5.2 วางระบบบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการให้มีประสิทธิภาพใน 25 กลุ่มน้ำ ทั้งด้านอุปสงค์และอุปทาน เน้นการปรับระบบการบริหารจัดการอุทกภัยอย่างบูรณาการ ให้มีแหล่งกักเก็บน้ำต้นทุนและแหล่งชะลอน้ำที่เพียงพอ เพิ่มขีดความสามารถในการเก็บกักน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ และการผันน้ำ โดยขุดลอกร่องน้ำและแหล่งน้ำ เพื่อแก้ปัญหาอุทกภัยแล้ง ควบคู่กับกับแผนงานกำหนดพื้นที่รับน้ำนอง และการพัฒนาลังข้อมูล ระบบพยากรณ์ และการเตือนภัย และแผนงานเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่ ตลอดจนการปรับปรุงองค์กรและกฎหมาย รวมทั้งการสร้าง การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ

5.3 พัฒนาและใช้พลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในทุกภาคเศรษฐกิจ เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยมุ่งเน้นการลดสัดส่วนการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล และเพิ่มสัดส่วนการใช้

พลังงานหมุนเวียนในภาคการผลิตไฟฟ้า เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในภาคการคมนาคมขนส่ง อุตสาหกรรม และอาคาร ส่งเสริมการผลิตพลังงานสะอาด นำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์พลังงาน ตลอดจนกำหนดกฎระเบียบ และสร้างกลไกให้ทุกภาคส่วนใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาและการประหยัดพลังงานอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง

5.4 พัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศและเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมหนาแน่นให้เป็นเมืองอุตสาหกรรมนิเวศต้นแบบมีการบริหารจัดการวัตุถุขยะ สารพิษ และของเสียอันตรายอย่างเป็นระบบครบวงจร การรวมกลุ่มของกลุ่มอุตสาหกรรมเพื่อบริหารจัดการ และเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรร่วมกันมีกลไก เพื่อดูแลและประสานการพัฒนาสู่เมืองอุตสาหกรรมนิเวศ บรรลุให้เป็น แผนพัฒนาของจังหวัดและพื้นที่ ปรับกฎระเบียบให้เอื้อต่อการพัฒนา สำหรับการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เน้นการเพิ่มศักยภาพเมืองด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วม สนับสนุนการเปลี่ยนของเสียให้เป็นพลังงาน ด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดสารพิษอันตราย เพิ่มพื้นที่สีเขียวเพื่อเป็นแหล่งดูดซับมลพิษและเก็บกักคาร์บอน ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกิจกรรมการพัฒนาในเมืองหลักของประเทศ รวมทั้งพัฒนาพื้นที่เพื่อเชื่อมโยงโอกาสจากอาเซียน ซึ่งเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืนมีหลายรูปแบบ เช่น เมืองอุตสาหกรรมนิเวศ เมืองเกษตรสีเขียว เมืองคาร์บอนต่ำ และเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน เป็นต้น

5.5 ร่วมลดปัญหาโลกร้อน และปรับตัวให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในทุกภาคการผลิตและการดำรงชีวิตประจำวัน เพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัว ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยพัฒนาองค์ความรู้ บุคลากร องค์กร และเครื่องมือในการบริหารจัดการ สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ป้องกัน ฝ่าระวางและเตือนภัยพิบัติทางธรรมชาติ โดยจัดทำแผนที่เสี่ยงภัย ทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค และจังหวัด ส่งเสริมการทำแผนบริหารความต่อเนื่องของธุรกิจ โดยมีกลไกการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ และให้ข้อมูลที่จำเป็น เพื่อให้ทุกภาคี โดยเฉพาะชุมชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการให้มากที่สุด เน้นหลักการกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของประชาชน

5.6 ใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และนโยบายการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมให้เกิดการลงทุนและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการผลิตการบริโภค รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงวิถีคิด (mindset) และวิถีชีวิต (life style) ของบุคคลและองค์กรให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ่มค่า และมีประสิทธิภาพมากที่สุด ลดของเสีย อันจะช่วยลดภาระงบประมาณภาครัฐในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยจัดให้มีระบบภาษีสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ภาษีการปล่อยมลพิษและภาษี เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กำหนดค่าธรรมเนียมการจัดการมลพิษ ภาษีผลิตภัณฑ์ และค่าธรรมเนียมผลิตภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อม พัฒนาระบบการวางเงินประกันความเสี่ยง หรือความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม ปรับปรุงโครงสร้างภาษี เพื่อส่งเสริมการประหยัดพลังงาน การใช้พลังงานทางเลือก และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทบทวนนโยบายการบริหารจัดการ โดยคำนึงถึงมูลค่าที่แท้จริงที่ได้คิดรวมค่าเสียโอกาส และมูลค่าในอนาคต เพื่อปรับปรุงระบบภาษีและค่าสัมปทาน ส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการปรับปรุงระบบ โครงสร้าง

องค์กร กลไก กระบวนการยุติธรรม และกฎหมาย ในการบริหารจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

6. ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

การที่ประเทศไทยจะบรรลุเป้าหมายอนาคตในระยะยาวที่กำหนดไว้นั้น การบริหารราชการแผ่นดินจะต้องปรับเปลี่ยนขนานใหญ่ให้สามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนา อย่างมีบูรณาการและมีความต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อตอบโจทย์การแก้ปัญหาหลัก ๆ ของประเทศและสนับสนุนการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ภาครัฐจะต้องจัดระบบองค์กรให้ลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกัน และกะทัดรัด (Open and connected government) โดยใช้ดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ (Full Digital Employment) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ การให้บริการแก่ภาคประชาชนและภาคธุรกิจเอกชนและสามารถดำเนินงานร่วมกับภาคการเมืองบนพื้นฐานของความรับผิดชอบความโปร่งใส ปราศจากการทุจริตและประพฤติมิชอบ สามารถตรวจสอบได้ และมีความเป็นธรรมในการให้บริการสาธารณะ รวมทั้งจะต้องเป็นระบบที่สามารถจูงใจและดึงดูดให้คนดี คนเก่ง เข้ามาร่วมพลังการทำงานที่มีความมุ่งมั่นและแรงบันดาลใจในการที่จะร่วมกันพลิกโฉมประเทศไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ การปรับสมดุลภาครัฐมีแนวยุทธศาสตร์ที่สำคัญประกอบด้วย การวางระบบ บริหารงานภาครัฐแบบบูรณาการ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องเชื่อมโยงกันตั้งแต่ยุทธศาสตร์ชาติ ลงไปจนถึงระดับพื้นที่การจัดสรรงบประมาณให้มีลักษณะยึดโยงกับยุทธศาสตร์ ในทุกระดับและมีเป้าหมายร่วมเป็นหลัก รวมทั้งมีระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ทั้งในระดับยุทธศาสตร์ตามภารกิจและพื้นที่ โดยมีแนวทางและประเด็นการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

6.1 การวางระบบบริหารงานราชการแบบบูรณาการ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องเชื่อมโยงกันตั้งแต่ยุทธศาสตร์ชาติลงไปจนถึงระดับพื้นที่ การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติโดยการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และการจัดสรรงบประมาณให้มีลักษณะยึดโยงกับยุทธศาสตร์ในทุกระดับและมีเป้าหมายร่วมเป็นหลัก รวมทั้งมีระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงานทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ตามภารกิจ และพื้นที่

6.1.1 วางระบบการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย การใช้กลไกแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ แผนและยุทธศาสตร์พัฒนาภาค แผนแม่บท และแผนการปฏิรูป เพื่อแปลงสู่แผนบริหารราชการแผ่นดินและแผนปฏิบัติการในทุกระดับตั้งแต่ระดับกระทรวงถึงระดับชุมชน โดยพัฒนารูปแบบและเชื่อมโยงการทำงานของภาครัฐในระดับต่าง ๆ (Multi-Level Governance) ให้มีเอกภาพและสอดคล้องประสานกันระหว่างการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น โดยเน้นการยึดพื้นที่เป็นหลัก (Area-based Approach) และยุทธศาสตร์ที่สำคัญของชาติ (Agenda-based) ตามห่วงโซ่แห่งคุณค่า เพื่อให้เกิดการประสานความร่วมมือที่หลากหลายระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคส่วนอื่นในสังคม พร้อมทั้งให้กำหนดความรับผิดชอบอย่างชัดเจน ตลอดจนพัฒนากลไกหรือเครื่องมือในการสนับสนุนให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือในการพัฒนาพื้นที่

6.1.2 ปรับปรุงระบบบริหารจัดการงบประมาณให้มีลักษณะแบบยึดโยงยุทธศาสตร์ในทุกระดับและมีเป้าหมายร่วมเป็นหลัก เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะการขับเคลื่อน

ยุทธศาสตร์ชาติ ลงสู่ระดับต่าง ๆ ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนและยุทธศาสตร์ การพัฒนาภาค แผนแม่บท ประเด็นการปฏิรูป สู่แผนบริหารราชการแผ่นดินและแผนปฏิบัติการ ในทุกระดับ โดยจัดให้มีกฎหมายที่เป็นกรอบในการบริหารการเงินการคลังภาครัฐ มีการใช้ระบบ กรอบงบประมาณระยะปานกลางและระยะยาวให้เกิดผลเพื่อสะท้อนถึงช่องว่างทางงบประมาณที่ต้อง จัดสรรเป็นรายการประจำและเพื่อตอบสนองต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยมุ่งเน้นการ จัดทำงบประมาณแบบบูรณาการที่ยึดพื้นที่และประเด็นการพัฒนา ที่สำคัญเป็นตัวตั้ง และมีกลไกการ ติดตามตรวจสอบการเงินและ การคลังภาครัฐ

6.1.3 ติดตามและประเมินผลการบรรลุเป้าหมายการดำเนินงานตาม ยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศ โดยมีระบบการติดตามประเมินผลแบบถ่ายทอดระดับ โดยในระดับ ยุทธศาสตร์เป็นการออกแบบเป้าหมายและตัวชี้วัด (ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ) ที่คาดหวังใน การพัฒนาประเทศ โดยเป้าหมายสูงสุดคือ ยุทธศาสตร์ชาติที่เชื่อมโยงกับแผนแม่บท แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล และแผนปฏิบัติการระดับต่าง ๆ สำหรับในระดับกระทรวงและระดับพื้นที่ เป็นการวิเคราะห์ ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดขึ้นจริง รวมทั้งวางระบบการติดตามประเมินผล 3 ระยะเวลา ประกอบด้วยการประเมินผลก่อนการปฏิบัติหรือเริ่มโครงการ (Ex-ante-Evaluation) ระหว่าง ดำเนินการ (On-going Evaluation) และหลังการดำเนินงานแล้วเสร็จ (Ex-post Evaluation) ตลอดจนพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนรวม รับผิดชอบต่อ ความคิดเห็นและตรวจสอบแผนงาน/โครงการ

6.2 การยกระดับงานบริการประชาชน และการอำนวยความสะดวกของภาครัฐ สู่อำนาจเป็นเลิศ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการทั้งประชาชนและนักธุรกิจเอกชน โดยมี การเชื่อมโยงผ่านระบบดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ เชื่อมโยงทุกส่วนราชการ ในการให้บริการประชาชน เช่น การพัฒนาระบบกลางของภาครัฐในการให้บริการธุรกิจตลอดวงจร การประกอบธุรกิจ (Single Portal for Business) ด้วยการใช้ระบบดิจิทัลบูรณาการข้อมูล/เอกสาร ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะทำให้สามารถติดต่อราชการได้แบบเบ็ดเสร็จได้ตลอดวงจร โปร่งใส ตรวจสอบได้ และผู้รับบริการได้รับความสะดวก สามารถเข้าถึงงานบริการภาครัฐได้ง่าย ทัวถึง และ หลากหลายรูปแบบตามความต้องการ

6.3 การปรับปรุงบทบาท ภารกิจ และโครงสร้างของหน่วยงานภาครัฐ ให้มีขนาดที่ เหมาะสม ทันสมัย มีขีดสมรรถนะสูง และสามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า และ เทียบได้กับมาตรฐานสากล สามารถรองรับกับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่มีความหลากหลาย ซับซ้อนมากขึ้น และทันการเปลี่ยนแปลงในอนาคต โดยมีแนวทางสำคัญ ดังนี้

6.3.1 ทบทวนบทบาทภารกิจของหน่วยงานภาครัฐให้มีความเหมาะสม และ กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นให้มีความ ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อนกัน รวมทั้งถ่ายโอนภารกิจที่สำคัญ เช่น นโยบายการศึกษา ขั้นพื้นฐาน นโยบายการคลัง บริหารจัดการพลังงาน และนโยบายสาธารณสุข เป็นต้น เพื่อการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

6.3.2 ปรับโครงสร้างและระบบบริหารงานราชการใหม่ ในรูปแบบของ หน่วยงานรูปแบบพิเศษที่ต้องอาศัยการดำเนินงานที่มีความยืดหยุ่น คล่องตัว ไม่ยึดติดกับโครงสร้าง

องค์การและระบบราชการแบบเดิม โดยยุบเลิกภารกิจที่ไม่จำเป็น ถ่ายโอนภารกิจให้ภาคส่วนอื่น ได้แก่ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ชุมชนและประชาชนรับไปดำเนินงานแทน สำหรับภารกิจที่ภาครัฐยังจำเป็นจะต้องดำเนินการ จะต้องกำหนดให้มีโครงสร้างหน่วยงานที่สอดคล้องกับบทบาทภารกิจที่รับผิดชอบ มีความคุ้มค่า และสามารถขับเคลื่อนการบริหารราชการแผ่นดินได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งจัดระบบองค์กรภาครัฐที่แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่กำกับ และหน่วยงานผู้ให้บริการในตลาดที่มีการแข่งขันกับภาคเอกชนออกจากกันให้ชัดเจนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานและมีการแข่งขันที่เป็นธรรม

6.3.3 พัฒนาและปรับระบบวิธีการปฏิบัติราชการให้ทันสมัย มุ่งผลสัมฤทธิ์ มีความโปร่งใส ยืดหยุ่นและคล่องตัวสูง ลดความซ้ำซ้อน เตรียมการทำงานไว้ล่วงหน้า มีการวิเคราะห์ความเสี่ยง นำนวัตกรรม เทคโนโลยี ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัล แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ รวมทั้งองค์ความรู้ในแบบสหสาขาวิชาเข้ามาประยุกต์ใช้ เพื่อสร้างคุณค่าและตอบสนองกับสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างทันเวลา เปิดโอกาสให้ทุก ๆ ภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างเหมาะสม สามารถปรับตัวเข้าสู่การเป็นสำนักงานสมัยใหม่ นำไปสู่การเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง สามารถปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาในการบริหารราชการแผ่นดิน

6.4 การพัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคนและพัฒนาบุคลากรภาครัฐในการปฏิบัติราชการและมีความเป็นมืออาชีพ

6.4.1 พัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคนภาครัฐเพื่อบริหารจัดการให้จำนวนบุคลากร คุณสมบัติ และการกำหนดตัวบุคคลลงตำแหน่งต่าง ๆ ในภาครัฐมีความสอดคล้องกับลักษณะงานการใช้เทคโนโลยีในภาครัฐและบทบาทภารกิจของภาครัฐ โดยต้องปรับเปลี่ยนทั้งวิธีการสรรหา/คัดเลือก (recruit) การพัฒนาทักษะและขีดความสามารถ (train) และการรักษา/คงไว้ซึ่งบุคลากรคุณภาพ (retain) เพื่อให้จงใจให้คนดีคนเก่งทำงานในภาครัฐ และเป็นการปรับเปลี่ยนกำลังคนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงบทบาทภารกิจของภาครัฐที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้การดำเนินงานของภาครัฐสัมฤทธิ์ผลและการใช้จ่ายงบประมาณด้านกำลังคนมีความคุ้มค่า

6.4.2 พัฒนาขีดความสามารถบุคลากรภาครัฐ ให้มีสมรรถนะใหม่ ๆ สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงบริบทการพัฒนาและการดำเนินงานตามทิศทางการพัฒนาประเทศ และยกระดับขีดสมรรถนะใหม่ให้เทียบได้ในระดับสากล พร้อมทั้งวางระบบตำแหน่งที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ในบางหน่วยงานให้สามารถสรรหาบุคคลภายนอกเข้ามาบริหารราชการได้ รวมทั้ง สรรหาและจงใจให้คนรุ่นใหม่ที่มีขีดสมรรถนะสูงเข้ามาสู่ระบบราชการไทย

6.4.3 ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานและสร้างค่านิยมที่ดีของบุคลากรภาครัฐให้ปฏิบัติราชการโดยยึดภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชน มีจิตบริการ ทำงานในเชิงรุกและมองไปข้างหน้า สามารถบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคส่วนอื่นได้อย่างเป็นรูปธรรม สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรภาครัฐทุกระดับมีคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติราชการและการดำรงชีวิตในสังคม โดยยึดประโยชน์ของชาติเป็นหลัก

6.4.4 เสริมสร้างระบบคุณธรรมและวางมาตรการที่เหมาะสมกับเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพ (Career Path) ทั้งการแต่งตั้ง และโยกย้ายบุคลากรภาครัฐทุกระดับ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแต่งตั้งผู้บริหารระดับสูงต้องคำนึงถึงขีดความสามารถ ความดีงาม ความมีคุณธรรมและจริยธรรมเป็นแนวทางประกอบการพิจารณา รวมทั้งทบทวนและปรับเปลี่ยนระบบค่าตอบแทนตามลักษณะงาน ความเชี่ยวชาญ ความสลับซับซ้อน ความต้องการในตลาด และความเหมาะสมในแต่ละภารกิจ

6.4.5 พัฒนาภาวะผู้นำที่มีขีดสมรรถนะสูง มีความรับผิดชอบ และมีความเป็นมืออาชีพสำหรับบุคลากรภาครัฐ โดยในระยะแรกต้องมุ่งเน้นที่กลุ่มผู้บริหารและดำเนินการควบคู่ไปกับการสร้างภาวะผู้นำในระดับต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมด้วย

6.5 การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคีองค์กรภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ชุมชนและประชาชน และเครือข่ายต่างๆ สอดส่องเฝ้าระวังให้ข้อมูลและร่วมตรวจสอบการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐตามความเหมาะสม พร้อมทั้งสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบของบุคลากรภาครัฐให้เกิดขึ้นในสังคม และสร้างจิตสำนึกและค่านิยมให้ทุกภาคส่วนตื่นตัวและละอายต่อการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทุกรูปแบบ รวมทั้งส่งเสริมให้การดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมปราศจากการแทรกแซงของนักการเมืองและผู้มีอิทธิพล ตลอดจน วางมาตรการคุ้มครองพยานและผู้ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ต้องกำหนดให้มีการลงโทษผู้กระทำความผิดกรณีทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างจริงจังและรวดเร็ว

6.6 การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับให้มีความชัดเจน ทันสมัย เป็นธรรม และสอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ โดยปรับปรุงแก้ไข และยกเลิกกฎหมายต่างๆ ให้มีความชัดเจน ทันสมัย เป็นธรรม เอื้ออำนวยต่อการบริหารราชการแผ่นดิน การพัฒนาประเทศ การให้บริการประชาชน การประกอบธุรกิจ การแข่งขันระหว่างประเทศ สอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ ทั้งนี้การออกกฎหมายใหม่ควรต้องมีการพิจารณาตรวจสอบความจำเป็น รับฟังความเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นก่อนการออกกฎหมายดังกล่าว รวมทั้งจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายในรอบระยะเวลาที่กำหนดโดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย ตลอดจนเพิ่มศักยภาพหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่เสนอความเห็นทางกฎหมายให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งมีระบบการประเมินผลกระทบในการออกกฎหมาย (Regulatory Impact Assessment: RIA) ที่สมบูรณ์ตามมาตรฐานสากล ซึ่งต้องมีการนำรายการ RIA (RIA Checklist) หน่วยงานกลาง เพื่อทำหน้าที่ประเมินความเหมาะสมของ RIA มีแนวปฏิบัติ RIA (RIA Guidelines) หนังสือคู่มือการวิเคราะห์ประเมินต้นทุน-ผลประโยชน์ และมีแนวปฏิบัติในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนมาใช้ในการพิจารณาปรับปรุงกฎหมายและการออกกฎหมายใหม่

ดังนั้น การกำหนดให้มี “ยุทธศาสตร์ชาติ” เพื่อเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศในระยะยาว พร้อมกับการปฏิรูปและการพัฒนาระบบและกลไกการบริหารราชการแผ่นดินในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังจะช่วยยกระดับคุณภาพของประเทศไทยในทุกภาคส่วนและนำพา ประเทศไทยให้หลุดพ้นหรือบรรเทาความรุนแรงของสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทั้งปัญหาความมั่นคง ปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาความเหลื่อมล้ำ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน และปัญหาความขัดแย้ง ในสังคม รวมถึงสามารถรับมือกับภัยคุกคามและบริหารจัดการกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และสามารถเปลี่ยนผ่านประเทศไทยไปพร้อมๆ กับการ

เปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ใหม่ของโลกได้ ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยยังคงรักษาบทบาทสำคัญในเวทีโลก สามารถดำรงรักษาความเป็นชาติที่มีความมั่นคง ทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และคนไทยในประเทศมีความอยู่ดีมีสุขอย่างถ้วนหน้ากัน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง (2560 – 2564)

ประเด็นการพัฒนาแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2560) รายงานว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาของการปฏิรูปประเทศและสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดกันมากขึ้น โดยได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9–11 เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง เกิดภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน

ในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ครั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำบนพื้นฐานของกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ซึ่งเป็นแผนหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 ตลอดจนประเด็นการปฏิรูปประเทศ นอกจากนี้ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับกลุ่มอาชีพ ระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ และทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ”

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จึงเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่การปฏิบัติ โดยในแต่ละยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ได้กำหนดประเด็นการพัฒนา พร้อมทั้งแผนงาน/โครงการสำคัญที่ต้องดำเนินการให้เห็นผลเป็นรูปธรรมในช่วง 5 ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ขณะเดียวกันยังได้กำหนดแนวคิดและกลไกการขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลที่ชัดเจน เพื่อกำกับให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีทิศทางและเกิดประสิทธิภาพนำไปสู่การพัฒนา เพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทย

ประเด็นการพัฒนาหลักที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ภายใต้ง่อนไขและสภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นทั้งในและต่างประเทศดังกล่าว จะเป็นแรงกดดันให้ประเทศไทยต้องปรับตัวและมีการบริหารความเสี่ยงอย่างชาญฉลาดมากขึ้น ต่อจากนี้ไปประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนครั้งใหญ่ เพื่อแก้ไขปัญหารากฐานสำคัญที่เป็นจุดอ่อนและข้อจำกัดของประเทศที่สั่งสมมานาน ในขณะเดียวกันดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุก เพื่อใช้ประโยชน์จากจุดแข็งและจุดเด่นของประเทศ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับ

ประเด็นที่มีลักษณะการบูรณาการ และใช้ประกอบการพิจารณาการจัดสรรงบประมาณ เพื่อการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติเกิดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างแท้จริงในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. การพัฒนานวัตกรรมและการนำมาใช้ขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกมิติ เพื่อยกระดับศักยภาพของประเทศ โดยจะมุ่งเน้นการนำความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนานวัตกรรมทำให้เกิดสิ่งใหม่ที่มีมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจทั้งในเรื่องกระบวนการผลิตและรูปแบบผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ๆ โดยการกำหนดวาระการวิจัยแห่งชาติ (National Research Agenda) ให้มีจุดเน้นที่ชัดเจน เฉพาะเจาะจง และสอดคล้องกับสาขาเป้าหมายการพัฒนาประเทศ และใช้กลยุทธ์ด้านนวัตกรรมบูรณาการวิจัยและพัฒนากับการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์และการพัฒนานวัตกรรม

2. การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยสนับสนุนการวิจัยพัฒนา การดัดแปลงและต่อยอดการพัฒนาเทคโนโลยีไปสู่ความเป็นอัจฉริยะ โดยใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและการผสมผสานเทคโนโลยี การพัฒนาผู้ประกอบการให้เป็นผู้ประกอบการทางเทคโนโลยี (Technopreneur) รวมทั้งการเชื่อมโยงระหว่างภาคการผลิตที่เป็นกลุ่มใหญ่ของประเทศ ได้แก่ เกษตรกรรายย่อย วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกับสถาบันวิจัย และสถาบันการศึกษา รวมทั้งพัฒนาและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ให้ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด โดยเฉพาะเร่งสร้างและพัฒนาบุคลากรวิจัยในสาขา STEM (Science, Technology, Engineering, and Mathematics) และสนับสนุนการดำเนินงานอย่างเป็นเครือข่ายระหว่างสถาบันวิจัย สถาบันการศึกษา ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน/ชุมชน รวมทั้งการปรับกลไกระบบวิจัยและพัฒนาของประเทศทั้งระบบ

3. การเตรียมพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพทุนมนุษย์ของประเทศ โดยพัฒนาคนให้เหมาะสมตามช่วงวัย เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ การหล่อหลอมให้คนไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม เป็นคนดี มีสุข ภาวะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม การพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ ของคนในแต่ละช่วงวัยตามความเหมาะสม การเตรียมความพร้อมของกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จะเปลี่ยนแปลงโลกในอนาคต ตลอดจนการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาพดีที่เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางสุขภาพและการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อสุขภาพ

4. การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ ให้ความสำคัญกับการจัดบริการของรัฐที่มีคุณภาพทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข ให้กับผู้ที่ด้อยโอกาสและผู้ที่ยากไร้ในพื้นที่ห่างไกล การจัดสรรที่ดินทำกิน สนับสนุนในเรื่องการสร้างอาชีพ รายได้ และสนับสนุนการเพิ่มผลิตภาพผู้ด้อยโอกาส สตรี และผู้สูงอายุ รวมทั้งกระจายการจัดบริการภาครัฐให้มีความครอบคลุมและทั่วถึงทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนสร้างชุมชนเข้มแข็งให้เป็นพลังร่วมทางสังคม เพื่อสนับสนุนการพัฒนาและพร้อมรับผลประโยชน์จากการพัฒนา โดยส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการระดับชุมชน การสนับสนุนศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนจัดสวัสดิการและบริการในชุมชน และผลักดันกลไกการกระจายที่ดินทำกินและการบริหารจัดการที่ดินของชุมชน โดยมุ่งบรรลุเป้าหมายสำคัญในการยกระดับรายได้ประชากรกลุ่มร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุด

5. การปรับโครงสร้างการผลิตและการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจในแต่ละช่วงของห่วงโซ่มูลค่า เน้นสร้างความเข้มแข็งให้กับปัจจัยพื้นฐาน ทูทางเศรษฐกิจให้สนับสนุนการเพิ่มศักยภาพของฐานการผลิตและฐานรายได้เดิม และยกระดับห่วงโซ่มูลค่าด้วยการใช้เทคโนโลยีวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมทั้งสร้างสังคมผู้ประกอบการให้มีทักษะการทำธุรกิจที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ตลอดจนพัฒนาพื้นที่ชายแดนที่มีศักยภาพและพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจและขับเคลื่อนเศรษฐกิจเข้าสู่การเป็นประเทศรายได้สูงในอนาคต

6. การปรับระบบการผลิตการเกษตรให้สอดคล้องกับพันธกรณีในด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและศักยภาพของพื้นที่ เน้นการสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการเกษตร วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบมีส่วนร่วมที่เชื่อมโยงกับฐานทรัพยากรชีวภาพ (Bio Based) ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตรมีความปลอดภัย ไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและสิ่งแวดล้อมของประเทศ การพัฒนาระบบเกษตรกรรมที่ยั่งยืนและการขยายโอกาสในการเข้าถึงพื้นที่ทำกินของเกษตรกร รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มทางการเกษตรจากกิจการเจ้าของคนเดียวเป็นการประกอบการในลักษณะสหกรณ์ ห้างหุ้นส่วน และบริษัท เพื่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด

7. การเพิ่มศักยภาพฐานการผลิตและบริการเดิมที่มีศักยภาพในปัจจุบันให้ต่อยอดไปสู่ฐานการผลิตและบริการที่ใช้เทคโนโลยีที่เข้มข้นและมีนวัตกรรมมากขึ้น ควบคู่กับการวางรากฐานเพื่อสร้างและพัฒนาภาคการผลิตและบริการสำหรับอนาคต ทั้งในด้านการเตรียมศักยภาพคนและโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนสร้างกลไกและเครือข่ายความร่วมมือของธุรกิจในกลุ่มคลัสเตอร์ (Cluster)

8. การส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจกระแสใหม่ อาทิ เศรษฐกิจดิจิทัล เศรษฐกิจฐานชีวภาพ เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม และการพัฒนาวิสาหกิจตั้งใหม่ (Start Up) และวิสาหกิจเพื่อสังคม รวมถึงการสร้างสังคมผู้ประกอบการเพื่อต่อยอดฐานการผลิตและบริการ

9. การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจบริการและการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพให้เติบโตและสนับสนุนภาคการผลิต เน้นการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ และศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรมกีฬาให้ครอบคลุมทุกมิติและครบวงจรทั้งการผลิตและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

10. การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างภาคการผลิต เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ขยายฐานเศรษฐกิจให้กว้างขึ้น และต่อยอดห่วงโซ่การผลิตให้เข้มแข็งขึ้น โดยการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและนำผลการวิจัยและการพัฒนาที่เกี่ยวข้องมาใช้ประโยชน์ในการสร้างผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์ที่หลากหลาย และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาความเชื่อมโยงด้านคมนาคมขนส่ง โลจิสติกส์ และโทรคมนาคม ในกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคภายใต้แผนงานของกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง กรอบความร่วมมือลุ่มแม่น้ำอิระวดี เจ้าพระยา แม่โขง กรอบความร่วมมือเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย กรอบความร่วมมือความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอล สำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ

กรอบความร่วมมือ เพื่อพัฒนาชายแดนไทย-มาเลเซีย และภูมิภาคอาเซียนเพื่ออำนวยความสะดวก และลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์

11. การพัฒนาวิสาหกิจขนาดย่อม ขนาดเล็กและขนาดกลาง วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อขยายฐานการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มีความครอบคลุมมากขึ้น เป็นการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับกลุ่มต่างๆ ในสังคม โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนาและส่งเสริมสังคมผู้ประกอบการเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการที่ผลิตได้และขายเป็น

12. การสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและยกระดับคุณภาพสิ่งแวดล้อม เน้นการรักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ สนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชน เร่งแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมเพื่อลดมลพิษที่เกิดจากการผลิตและการบริโภค พัฒนาระบบบริหารจัดการที่โปร่งใส เป็นธรรม ส่งเสริมการผลิต และการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เร่งเตรียมความพร้อมในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งบริหารจัดการ เพื่อลดความเสี่ยงด้านภัยพิบัติทางธรรมชาติ

13. การฟื้นฟูพื้นฐานด้านความมั่นคงที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้ความสำคัญกับการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติของผู้มีความเห็นต่างทางความคิดและอุดมการณ์บนพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และการเตรียมการรับมือกับอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะ 20 ปีข้างหน้า

14. การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพตมิชอบและการสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาธรรมาภิบาลในภาครัฐอย่างเป็นรูปธรรมทั้งด้านระบบการบริหารงาน และบุคลากร มีการบริหารจัดการภาครัฐที่โปร่งใส มีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบได้อย่างเป็นธรรม และประชาชนมีส่วนร่วม มีการกระจายอำนาจ และแบ่งภารกิจรับผิดชอบที่เหมาะสมระหว่างส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น

15. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ของประเทศเพื่อขยายขีดความสามารถและพัฒนาคุณภาพการให้บริการ เพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจหลัก และส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทุกกลุ่มในสังคม เน้นให้เกิดความเชื่อมโยงในอนุภูมิภาคและในอาเซียนอย่างเป็นระบบ โดยมีโครงข่ายเชื่อมโยงภายในประเทศที่สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจต่างๆ รวมทั้งพัฒนาระบบบริหารจัดการและการกำกับดูแลให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการพื้นฐาน และการคุ้มครองผู้บริโภค นอกจากนี้พัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ และการพัฒนาผู้ประกอบการในสาขาโลจิสติกส์และหน่วยงานที่มีศักยภาพไปทำธุรกิจในต่างประเทศ

16. การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ เร่งดำเนินการในประเด็นท้าทาย ได้แก่ การสร้างความเข้มแข็งของฐานการผลิตและบริการเดิม และขยายฐานการผลิตและบริการใหม่ที่สร้างรายได้สำหรับประชาชนในแต่ละภาค การพัฒนาเมืองให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ การพัฒนาและฟื้นฟูพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกให้รองรับการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมแห่งอนาคตอย่างมี

สมดุล และการบริหารจัดการพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนให้เจริญเติบโตและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคและเมืองให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

17. การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศให้เข้มข้นและส่งผลต่อการพัฒนาอย่างเต็มที่ มุ่งเน้นผลักดันให้ความเชื่อมโยงด้านกฎระเบียบและในเชิงสถาบันให้มีความคืบหน้าและชัดเจนในระดับปฏิบัติการและในแต่ละจุดพื้นที่เชื่อมโยงระหว่างประเทศ ผลักดันการลดการใช้มาตรการที่ไม่ใช่มาตรการทางภาษี ควบคู่กับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ต้องเชื่อมโยงเครือข่ายภายในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งส่งเสริมบทบาทที่สร้างสรรค์ของไทยในกรอบความร่วมมือต่างๆ ในเวทีโลก และสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาภายใต้กรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

18. การส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้ประกอบการให้สามารถพัฒนาธุรกิจร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม พัฒนาสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ และการสนับสนุนการดำเนินงานของสภาธุรกิจภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ รวมทั้งสนับสนุนแหล่งเงินทุนและแหล่งข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับฐานการผลิตในต่างประเทศ

19. การปรับปรุงภาคการเงินของไทยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและให้สามารถแข่งขันได้เร่งปรับปรุงกฎระเบียบในการกำกับดูแลภาคการเงินเพื่อสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันและการให้บริการต่อผู้บริโภคและภาคธุรกิจเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม รวมทั้งการกำกับดูแลที่สามารถป้องกันความเสี่ยงจากความเชื่อมโยงทางการเงินและกระแสการเคลื่อนย้ายของเงินทุนที่จะมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไป และมีปริมาณธุรกรรมที่มากขึ้น ในขณะที่เดียวกันสนับสนุนการนำเทคโนโลยีทางการเงินมาใช้อย่างเข้มข้น พัฒนาเครื่องมือทางการเงินเพื่อระดมทุนมาใช้สนับสนุนการลงทุนโครงการขนาดใหญ่ ตลอดจนขยายการเข้าถึงบริการทางการเงินอย่างทั่วถึงในต้นทุนที่เหมาะสม

20. การปฏิรูปด้านการคลังและงบประมาณ ประกอบด้วย การขยายฐานภาษี การปรับระบบการจัดทำคำขอของงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การจัดทำงบประมาณบูรณาการ ทั้งเชิงประเด็นพัฒนาและเชิงพื้นที่ การติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ และกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียม และลดความซ้ำซ้อนของสิทธิประโยชน์ ด้านสวัสดิการสังคม รวมทั้งสร้างความยั่งยืนทางการคลังของระบบการคุ้มครองทางสังคม ได้แก่ การปรับปรุงระบบการออมเพื่อการเกษียณอายุ และการปรับปรุงระบบประกันสุขภาพ เพื่อลดภาระการพึ่งพารายได้จากรัฐบาล

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

ยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 มีทั้งหมด 10 ยุทธศาสตร์ โดยมี 6 ยุทธศาสตร์ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และอีก 4 ยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยสนับสนุน ดังนี้

1. การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ทุนมนุษย์ของประเทศไทยยังมีปัญหาในด้านคุณภาพคนในแต่ละช่วงวัย โดยผลลัพธ์ทางการศึกษาของเด็กวัยเรียนค่อนข้างต่ำ การพัฒนาความรู้และทักษะของแรงงานไม่ตรงกับตลาดงาน ในขณะที่คนไทยจำนวนไม่น้อยยังไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งส่งผลต่อวิกฤตค่านิยม ทักษะคนดี และพฤติกรรมในการดำเนินชีวิต การพัฒนาในระยะต่อไปจึงต้องให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ เพื่อให้คนไทยมีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคมได้รับการศึกษา

ที่มีคุณภาพสูงตามมาตรฐานสากล และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีสุขภาวะที่ดีขึ้น คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ และความสามารถเพิ่มขึ้น รวมทั้งสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ประกอบด้วย

1.1 ปรับเปลี่ยนค่านิยมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ อาทิ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน ที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ความมีระเบียบวินัย และจิตสาธารณะ

1.2 พัฒนาศักยภาพคนให้มีทักษะ ความรู้ และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า อาทิ ส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้มีการพัฒนาทักษะทางสมองและทางสังคมที่เหมาะสม เด็กวัยเรียน และวัยรุ่นมีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ

1.3 ยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต อาทิ ปรับระบบบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กให้มีการจัดทรัพยากรร่วมกันให้มีขนาดและจำนวนที่เหมาะสม ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต

1.4 ลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพและให้ทุกภาคส่วนคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพ อาทิ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมทางสุขภาพและโภชนาการที่เหมาะสมกับวัย ปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายและภาษีในการควบคุมผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพ

1.5 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบสุขภาพภาครัฐและปรับระบบการเงินการคลังด้านสุขภาพ อาทิ ปรับระบบบริหารจัดการทรัพยากรร่วมกันระหว่างสถานพยาบาลทุกสังกัดในเขตพื้นที่สุขภาพ

1.6 พัฒนาระบบการดูแลและสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับสังคมสูงวัย อาทิ ผลักดันให้มีกฎหมายการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว และ 7) ผลักดันให้สถาบันทางสังคมมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศอย่างเข้มแข็ง อาทิ กำหนดมาตรการดูแลครอบครัวที่เปราะบางและส่งเสริมสถาบันการศึกษาให้เป็นแหล่งบริการความรู้ทางวิชาการที่ทุกคนเข้าถึงได้

2. ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม การพัฒนาในช่วงที่ผ่านมาทำให้สังคมไทยก้าวหน้าไปหลายด้าน แต่การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคมไทยมีความซับซ้อน ทั้งเรื่องความแตกต่างของรายได้ระหว่างกลุ่มประชากร ความแตกต่างของคุณภาพการบริการภาครัฐ รวมทั้งข้อจำกัดในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมและเทคโนโลยีของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ดังนั้น การพัฒนาในระยะต่อไป จึงจำเป็นต้องมุ่งลดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของกลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่แตกต่างกัน แก้ไขปัญหาความยากจน เพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการพื้นฐานทางสังคมของภาครัฐ รวมทั้งเพิ่มศักยภาพชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง เพื่อให้ชุมชนพึ่งพาตนเองและได้รับส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากขึ้น

แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย

2.1 การเพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มเปราะบางประชากร ร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุดสามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพของรัฐและมีอาชีพ อาทิ ขยายโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพให้แก่เด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยให้การดูแลนักเรียนที่

ครอบคลุมตั้งแต่การสร้างรายได้ของครัวเรือน สนับสนุนค่าเดินทางไปยังสถานศึกษา ให้ทุนการศึกษา ต่อระดับสูง

2.2 การกระจายการให้บริการภาครัฐทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข และสวัสดิการ ที่มีคุณภาพให้ครอบคลุมและทั่วถึง อาทิ บริหารจัดการการให้บริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ผ่านการพัฒนาระบบส่งต่อผู้ป่วยทั้งในระดับจังหวัด ภาค และระดับประเทศให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้น และ

2.3 เสริมสร้างศักยภาพชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและการสร้างความเข้มแข็งการเงินฐานรากตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีสิทธิในการจัดการที่ดินและทรัพยากรภายในชุมชน อาทิ สนับสนุนการให้ความรู้ในการบริหารจัดการทางการเงินแก่ชุมชนและครัวเรือน การปรับองค์กรการเงินของชุมชนให้ทำหน้าที่เป็นสถาบันการเงินในระดับหมู่บ้าน/ตำบลที่ทำหน้าที่ทั้งการให้กู้ยืมและการออม และจัดตั้งโครงข่ายการเงินฐานรากโดยมีธนาคารออมสินและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์เป็นแม่ข่าย

3. ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน เศรษฐกิจไทยขยายตัวต่ำกว่าศักยภาพอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาหลายปี ทั้งจากผลกระทบของเศรษฐกิจโลกซบเซา และข้อจำกัดภายในประเทศเองที่เป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มผลิตภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งฐานเศรษฐกิจภายในประเทศขยายตัวช้า การพัฒนา 5 ปีต่อจากนี้ไป จึงเน้นให้เศรษฐกิจเติบโตได้ตามศักยภาพและมีเสถียรภาพ ภาคส่งออกมีการพัฒนาจนสามารถขยายตัวและเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย ผลิตภาพการผลิตของประเทศเพิ่มขึ้น การลงทุนภาครัฐและเอกชนมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องและมาจากความร่วมมือกันมากขึ้น ประชาชนและผู้ประกอบการเข้าสู่ระบบภาษีมากขึ้น และประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจสูงขึ้น นอกจากนี้ ยังเน้นให้เศรษฐกิจรายสาขามีการเติบโตอย่างเข้มแข็ง ภาคการเกษตรเน้นเกษตรกรรมยั่งยืนและให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น มีการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมนิเวศ การท่องเที่ยวสามารถทำรายได้และแข่งขันได้มากขึ้น วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจมากขึ้น ภาคการเงินมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ประกอบด้วย

3.1 การบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวม ทั้งในด้านการคลัง อาทิ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดแผนงานโครงการ การจัดสรรงบประมาณ การบริหาร และการตรวจสอบกระบวนการงบประมาณ และด้านการเงิน อาทิ เพิ่มประสิทธิภาพของระบบการเงินและสถาบันการเงินทั้งในตลาดเงินและตลาดทุนให้สามารถสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และ

3.2 การเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ มุ่งเน้นการสร้างความเชื่อมโยงของห่วงโซ่มูลค่าระหว่างภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการ และการค้าการลงทุน เพื่อยกระดับศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ โดยยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเข้าสู่ระบบมาตรฐาน ต่อยอดความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพปัจจุบันเพื่อยกระดับไปสู่อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง วางอนาคตรากฐานการพัฒนาอุตสาหกรรมเสริมสร้างขีดความสามารถการแข่งขันในเชิงธุรกิจของภาคบริการ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบเพื่อส่งเสริมการค้าที่เป็นธรรมและอำนวยความสะดวกด้านการค้าการลงทุน

4. ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ปัจจุบันสภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำลังเป็นจุดอ่อนสำคัญต่อการรักษาฐานการผลิตและการให้บริการ รวมทั้งการดำรงชีวิตของคนไทย ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดจากการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ ทรัพยากรดินเสื่อมโทรม ความหลากหลายทางชีวภาพถูกคุกคาม ความเสี่ยงในการขาดแคลนทรัพยากรน้ำในอนาคต ปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มสูงขึ้นตามการขยายตัวของเศรษฐกิจและชุมชนเมือง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติมีความผันผวนและรุนแรงมากขึ้น และข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทวีความเข้มข้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อแนวทางการพัฒนาประเทศในอนาคต ดังนั้น การพัฒนาในระยะต่อไปจึงมุ่งเน้นการรักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติ การสร้างความมั่นคงด้านน้ำ และการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้มีประสิทธิภาพ การสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ลดมลพิษ และลดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน และระบบนิเวศ การเพิ่มประสิทธิภาพการลดก๊าซเรือนกระจกและขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ และลดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินที่เกิดจากสาธารณภัย

แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย

4.1 การรักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สร้างสมดุลของการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม

4.2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อให้เกิดความมั่นคง สมดุล และยั่งยืน

4.3 การแก้ไขปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อม

4.4 ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

4.5 สนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

4.6 การบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านภัยพิบัติ

4.7 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการและกลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ

4.8 การพัฒนาความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

5. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคงและยั่งยืน กระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและเสถียรภาพของประเทศไทยในหลายมิติ ทั้งภัยคุกคามภายนอก ในเรื่องการขยายอิทธิพลและการเพิ่มบทบาทของประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคต่างๆ ของโลก อาชญากรรมข้ามชาติ และการก่อการร้าย และภัยคุกคามภายในประเทศ ได้แก่ ความเห็นต่างทางความคิดและอุดมการณ์ของคนในชาติ การสร้างสถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และการคุกคามทางเศรษฐกิจ โดยอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ดังนั้น การพัฒนาในระยะต่อไป จึงเน้นในเรื่องการปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ให้เป็นสถาบันหลักของประเทศ สังคมมีความสมานฉันท์ ประชาชนมีส่วนร่วม ป้องกันแก้ไขปัญหาความมั่นคง ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีโอกาสในการศึกษาและการประกอบอาชีพที่สร้างรายได้เพิ่มขึ้น ประเทศไทยมี

ความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านความมั่นคงกับนานาประเทศในการป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบต่างๆ ควบคู่ไปกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติ มีความพร้อมต่อการรับมือภัยคุกคามทั้งภัยคุกคามทางทหารและภัยคุกคามอื่นๆ และแผนงานด้านความมั่นคงมีการบูรณาการสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย

5.1 การรักษาความมั่นคงภายใน เพื่อให้เกิดความสงบในสังคม และธำรงไว้ซึ่งสถาบันหลักของชาติ

5.2 การพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพการป้องกันประเทศ เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือภัยคุกคามทั้งการทหารและภัยคุกคามอื่นๆ

5.3 การส่งเสริมความร่วมมือกับต่างประเทศด้านความมั่นคง เพื่อบูรณาการความร่วมมือกับมิตรประเทศเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการป้องกันภัยคุกคามข้ามชาติ

5.4 การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเพื่อคงไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตยและสิทธิอธิปไตยในเขตทะเล และ

5.5 การบริหารจัดการความมั่นคงเพื่อการพัฒนา เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกันระหว่างแผนงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงการพัฒนาภายใต้การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

6. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย ระบบการบริหารจัดการในภาครัฐที่ขาดประสิทธิภาพเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งการให้บริการประชาชนยังไม่ได้มาตรฐานสากล การบังคับใช้กฎหมายที่ขาดประสิทธิภาพ การบริหารจัดการและการให้บริการของท้องถิ่นขาดความโปร่งใส ระบบและกระบวนการยุติธรรมไม่สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างเสมอภาคและเป็นธรรม รวมทั้งการทุจริตประพฤติมิชอบในสังคมไทย

การพัฒนาระยะต่อไปจึงต้องเร่งปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจัง โดยมุ่งเน้นในเรื่องการลดสัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการให้บริการของภาครัฐ รวมทั้งประสิทธิภาพการประกอบธุรกิจของประเทศ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การปรับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น และการลดจำนวนการดำเนินคดีกับผู้มิได้กระทำความผิด

แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย

6.1 ปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงาน บทบาท ภารกิจ และคุณภาพบุคลากรภาครัฐ ให้มีความโปร่งใส ทันสมัย คล่องตัว มีขนาดที่เหมาะสม เกิดความคุ้มค่า

6.2 ปรับปรุงกระบวนการงบประมาณ และสร้างกลไกในการติดตามตรวจสอบการเงินการคลังภาครัฐ เพื่อให้การจัดสรรและการใช้จ่ายมีประสิทธิภาพ

6.3 เพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับการให้บริการสาธารณะให้ได้มาตรฐานสากล เพื่อให้ประชาชนและภาคธุรกิจได้รับบริการที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และอำนวยความสะดวก ตรงตามความต้องการ

6.4 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง

6.5 ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อให้สังคมไทยมีวินัย โปร่งใส และยุติธรรม และ

6.6 ปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้มีความทันสมัย เป็นธรรม และ สอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ

7. ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ที่ผ่านมาการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ของประเทศประสบปัญหาด้านความต่อเนื่องในการดำเนินการ และปัญหาเชิงปริมาณ คุณภาพ และการบริหารจัดการการให้บริการที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ทำให้มีข้อจำกัดในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศให้มีประสิทธิภาพ การพัฒนาในระยะต่อไป จึงมุ่งเน้นในเรื่องการลดความเข้มของการใช้พลังงานและลดต้นทุนโลจิสติกส์ของประเทศ การพัฒนา ระบบขนส่งทางรางและทางน้ำ เพิ่มปริมาณการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมือง และ ขยายขีดความสามารถในการรองรับปริมาณผู้โดยสารของท่าอากาศยานในกรุงเทพมหานครและท่าอากาศยาน ในภูมิภาค การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้านโลจิสติกส์และการอำนวยความสะดวกทางการค้า การพัฒนาด้านพลังงานเพื่อเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนต่อปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย และลดการพึ่งพาก๊าซธรรมชาติในการผลิตไฟฟ้า การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล และการพัฒนา ด้าน สาธารณูปการ (น้ำประปา)

แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย

7.1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านขนส่ง อาทิ พัฒนาระบบรถไฟให้เป็นโครงข่าย หลักในการเดินทางและขนส่งของประเทศ พัฒนาโครงข่ายถนน พัฒนาระบบขนส่งทางอากาศ และ พัฒนาระบบขนส่งทางน้ำ

7.2 การสนับสนุนการพัฒนาระบบขนส่ง อาทิ การพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกิด จากการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน และพัฒนาการบริหารจัดการในสาขาขนส่ง

7.3 พัฒนาระบบโลจิสติกส์ อาทิ พัฒนาและยกระดับมาตรฐานระบบการบริหาร จัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานให้ได้มาตรฐานสากล และพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการอำนวยความสะดวกทางการค้า

7.4 พัฒนาด้านพลังงาน อาทิ จัดหาพลังงานให้เพียงพอและสร้างความมั่นคงในการ ผลิตพลังงาน เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการ การผลิต และการใช้พลังงานทดแทนและพลังงาน สะอาด

7.5 พัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล อาทิ พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคม ของประเทศให้ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างมูลค่าเพิ่ม ทางธุรกิจ และ

7.6 พัฒนาระบบน้ำประปา อาทิ พัฒนาระบบน้ำประปาให้ครอบคลุมและทั่วถึง และการบริหารจัดการการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพและการสร้างนวัตกรรม

8. ยุทธศาสตร์การพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม การพัฒนา เศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงระยะเวลาดังกล่าว อาศัยการเพิ่มประสิทธิภาพจากปัจจัยความ ได้เปรียบด้านแรงงาน ทรัพยากรธรรมชาติ และการนำเข้าเทคโนโลยีสำเร็จรูปจากต่างประเทศ มากกว่าการสะสมองค์ความรู้เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีของตนเอง ทำให้ส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางด้าน

เทคโนโลยีซึ่งมีมูลค่าเพิ่มสูงตกอยู่กับประเทศผู้เป็นเจ้าของเทคโนโลยี อีกทั้งการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาอย่างไม่เพียงพอที่จะขับเคลื่อนประเทศสู่สังคมนวัตกรรมได้

การพัฒนาจึงเน้นในเรื่องการเพิ่มความเข้มแข็งด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ และการเพิ่มความสามารถในการประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อยกระดับความสามารถการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ และคุณภาพชีวิตของประชาชน แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย

8.1 เร่งส่งเสริมการลงทุนวิจัยและพัฒนาและผลักดันสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์และเชิงสังคม อาทิ ลงทุนวิจัยและพัฒนาในกลุ่มเทคโนโลยีที่ประเทศไทยมีศักยภาพพัฒนาได้เอง และกลุ่มเทคโนโลยีที่นำสู่การพัฒนาแบบก้าวกระโดด ลงทุนวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางสังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

8.2 พัฒนาผู้ประกอบการให้เป็นผู้ประกอบการทางเทคโนโลยี อาทิ ส่งเสริมผู้ประกอบการให้มีบทบาทหลักด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีและร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนานวัตกรรม ส่งเสริมการสร้างสรรค่นวัตกรรมด้านการออกแบบและการจัดการธุรกิจที่ผสมการใช้เทคโนโลยีให้แพร่หลายในกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจของไทย และ

8.3 พัฒนาสถานะแวดล้อมของการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ด้านบุคลากรวิจัย อาทิ การเร่งการผลิตบุคลากรสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการโดยเฉพาะในสาขา STEM และพัฒนาศักยภาพนักวิจัยให้มีความรู้และความเข้าใจในเทคโนโลยี

9. ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ประเทศไทยต้องใช้ประโยชน์จากศักยภาพและภูมิสังคมเฉพาะของพื้นที่ และการดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อเสริมจุดเด่นในระดับภาคและจังหวัดในการเป็นฐานการผลิตและบริการที่สำคัญ ประกอบกับการขยายตัวของประชากรในเขตเมืองจะเป็นโอกาสในการกระจายความเจริญและยกระดับรายได้ของประชาชนโดยการพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองน่าอยู่และมีศักยภาพในการรองรับการค้าการลงทุน รวมทั้งลดแรงกดดันจากการกระจุกตัวของการพัฒนาในกรุงเทพฯ และภาคกลางไปสู่ภูมิภาค นอกจากนี้ การเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนยังเป็นโอกาสในการเปิดพื้นที่เศรษฐกิจใหม่บริเวณชายแดนเชื่อมโยงการค้าการลงทุนในภูมิภาคของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอีกด้วย ดังนั้นการพัฒนาจึงมุ่งเน้นในเรื่องการลดช่องว่างรายได้ระหว่างภาคและมีการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมมากขึ้น การเพิ่มจำนวนเมืองศูนย์กลางของจังหวัดเป็นเมืองน่าอยู่สำหรับคนทุกกลุ่มในสังคม พื้นที่ฐานเศรษฐกิจหลักมีระบบการผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการเพิ่มมูลค่าการลงทุนในพื้นที่เศรษฐกิจใหม่บริเวณชายแดน

แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย

9.1 การพัฒนาภาคเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กระจายตัวอย่างทั่วถึง พัฒนาภาคเหนือให้เป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าสูง พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้หลุดพ้นจากความยากจนสู่เป้าหมายการพึ่งตนเอง พัฒนาภาคกลางเป็นฐานเศรษฐกิจชั้นนำ พัฒนาภาคใต้เป็นฐานการสร้างรายได้ที่หลากหลาย

9.2 การพัฒนาเมือง อาทิ พัฒนาสภาพแวดล้อมเมืองศูนย์กลางของจังหวัดให้เป็นเมืองนำอยู่ ส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองอย่างมีบูรณาการภายใต้การมีส่วนร่วมของส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมือง และ

9.3 การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ อาทิ พัฒนาพื้นที่พื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ให้เป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมหลักของประเทศที่ขยายตัวอย่างมีสมดุล มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่บริเวณชายแดนเป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืนและเกิดผลที่เป็นรูปธรรม

10. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศของไทยในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 12 ยึดหลักคิดเสรี เปิดเสรี และเปิดโอกาส โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและขยายความร่วมมือทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และอื่นๆ กับมิตรประเทศ และเป็นการขับเคลื่อนต่อเนื่องจากการดำเนินการภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 โดยกำหนดเป็นแนวทางการดำเนินนโยบายการค้าและการลงทุนที่เสรี เปิดกว้าง และเป็นธรรม ดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกในการแสวงหาตลาดใหม่ๆ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยไปลงทุนในต่างประเทศ และส่งเสริมความร่วมมือเพื่อการพัฒนา กับประเทศในอนุภูมิภาคและภูมิภาครวมทั้งประเทศนอกภูมิภาค ดังนั้น การพัฒนาจึงมุ่งเน้นในเรื่องการมีเครือข่ายการเชื่อมโยงตามแนวระเบียงเศรษฐกิจที่ครอบคลุมและมีการใช้ประโยชน์ได้เต็มศักยภาพ การเพิ่มระบบห่วงโซ่มูลค่าในอนุภูมิภาคและภูมิภาคอาเซียน ประเทศไทยเป็นฐานเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุนที่สำคัญในภูมิภาคอนุภูมิภาคอาเซียน และเอเชีย รวมทั้งมีการพัฒนาส่วนขยายจากแนวระเบียงเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคให้ครอบคลุมภูมิภาคอาเซียน เอเชียตะวันออก และเอเชียใต้ และประเทศไทยเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่สำคัญทั้งในระดับ

แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย

10.1 ขยายความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนกับมิตรประเทศ และแสวงหาตลาดใหม่สำหรับสินค้าและบริการของไทย

10.2 พัฒนาความเชื่อมโยงด้านการคมนาคมขนส่งโลจิสติกส์ และโทรคมนาคมในกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคภายใต้แผนงาน GMS, ACMECS, IMT-GT, BIMSTEC ,และ JDS และภูมิภาคอาเซียนเพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์

10.3 พัฒนาและส่งเสริมให้ไทยเป็นฐานของการประกอบธุรกิจ การบริการ และการลงทุนที่โดดเด่นในภูมิภาค

10.4 ส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศของผู้ประกอบการไทย

10.5 เปิดประตูการค้าและพัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในลักษณะหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ทั้งในระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาคที่มีความเสมอภาคกัน

10.6 สร้างความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา กับประเทศในอนุภูมิภาค ภูมิภาค และนานาชาติ

10.7 เข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศโดยมีบทบาทที่สร้างสรรค์

10.8 ส่งเสริมความร่วมมือกับภูมิภาคและนานาชาติ ในการสร้างความมั่นคงในทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความอยู่ดีมีสุขของประชาชน

10.9 บูรณาการภารกิจด้านความร่วมมือระหว่างประเทศและด้านการต่างประเทศ
และ

10.10 ส่งเสริมให้เกิดการปรับตัวภายในประเทศที่สำคัญ

แนวความคิดเกี่ยวกับเยาวชน

ความหมายของเยาวชนหรือวัยรุ่น

ความหมายเยาวชน ได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่าเยาวชนหรือวัยรุ่น ไว้หลาย ลักษณะ
ดังนี้

โยธิน ศันสนยุทธ (2533 : 191-192) ได้กล่าวถึง วัยรุ่นเป็นวัยที่เริ่มในช่วงอายุตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย (12-13 ปี) จนอายุที่เด็กสามารถมีงานทำ ซึ่งในแต่ละสังคมจะสิ้นสุดระยะอายุไม่เท่ากัน อย่างไรก็ตามโดยทั่วไปวัยรุ่นจะสิ้นสุดระยะอายุประมาณ 20 ปี วัยรุ่นเป็นวัยที่มีพัฒนาการที่รวดเร็ว มีการเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย การเปลี่ยนแปลงกลุ่มของสังคมหรือการเปลี่ยนแปลงทางสติปัญญา การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วนี้ทำให้เด็กต้องปรับตัว ซึ่งการปรับตัวนำมาซึ่งความวิตกกังวล ความเครียดของอารมณ์ ความโกรธ ฯลฯ นักจิตวิทยา Stangley Hall เรียกระยะวัยรุ่นว่า เป็นวัยพายุบูแคม (Storm and Stress) นั่นก็คือเด็กวัยรุ่นจะไม่มี ความมั่นคงทางอารมณ์ มีความขวัญผวาของอารมณ์ และอารมณ์ก็มักจะเป็นอารมณ์ที่รุนแรง มีความกดดันสูง ในสายตาของคนทั่วไปก็เรียกว่า วัยรุ่นเป็นวัยของปัญหาวัยอลวนวัยรุ่น เพราะฉะนั้นวัยรุ่นจึงจัดเป็นวัยหนึ่งที่บุคคลในสังคมให้ความสนใจและคิดว่าเป็นปัญหาพฤติกรรมส่วนหนึ่งของสังคม

สุชา จันทรเอม (2533 : 30) กล่าวถึงวัยรุ่นไว้ว่าเป็นวัยที่มีอารมณ์เปลี่ยนแปลงได้ง่าย ความเชื่อมั่น ความต้องการ ตลอดจนความปรารถนาต่างๆเป็นไปอย่างรุนแรงปราศจากความยั้งคิดชอบทำอะไรตามใจหรือตามความนึกคิดของตน ต้องการเป็นที่ยอมรับนับถือในหมู่เพื่อนฝูง โดยพยายามทำอะไรให้คล้ายๆ กัน เลียนแบบตามกัน จึงมีวัยรุ่นเป็นจำนวนไม่น้อยที่มีปัญหาและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เลวร้าย ได้ตกเป็นทาสของยาเสพติด จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า วัยรุ่น เป็นวัยที่เริ่มตั้งแต่อายุ 12-20 ปี มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จากการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วหรือที่เรียกว่า พายุบูแคม (Storm and Stress) นี้ ส่งผลต่อการปรับตัว ความวิตกกังวล ความเครียดทางอารมณ์ทำให้แสดงพฤติกรรมต่างๆออกมาโดยไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนนั่นเอง

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2548 : 19) ได้ให้ความหมายของเยาวชน คือ บุคคลซึ่งอยู่ในวัยที่พ้นจากความเป็นเด็กก้าวเข้าสู่เยาวชน โดยมีอวัยวะหลายส่วนของร่างกายที่เป็นสิ่งที่ไม่บ่งบอก มีพัฒนาการที่สมบูรณ์ จากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายอย่างรวดเร็วก่อให้เกิดการวิตกกังวลเกี่ยวกับสรีระของตนเอง ซึ่งจะมาภาวะทางอารมณ์สูง วุฒิภาวะทางอารมณ์ ยังไม่สมบูรณ์ มีความสับสนในการวางแผนบทบาทของตนเองในสังคม ซึ่งมักจะมีพฤติกรรมในลักษณะที่เป็นการสร้างเอกลักษณ์ของตนเองให้โดดเด่น อยากรู้ อยากเห็น อยากลอง ต้องการอิสระจากครอบครัว ต้องการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนบางครั้ง ดูเหมือนให้ความสำคัญเพื่อนมากกว่า

พ่อแม่ เหล่านี้เป็นธรรมชาติของเด็กและเยาวชนที่เป็นเหตุให้เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายต่อตนเอง เนื่องจากขาดทักษะและประสบการณ์โดยอาจถูกชักจูงให้มีพฤติกรรมที่ไม่ดี

ปฟาณี ฐิติวัฒนา (2543 : 46) ได้ให้ความหมายของเยาวชน คือ สมาชิกของครอบครัว และสังคม ซึ่งจะต้องปลูกฝังอบรมให้รู้จักบทบาทของคนในครอบครัว และการบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นในยามสงบและยามสงคราม

โสภณ นุชนาถ (2542 : 11 - 14) ได้ให้ความหมายของวัยรุ่น (Adolescence) หมายถึง วัยที่เชื่อมระหว่างการเป็นเด็กกับการเป็นผู้ใหญ่ อันเป็นระยะที่ต้องปรับพฤติกรรมวัยเด็กไปสู่พฤติกรรมแบบผู้ใหญ่ที่สังคมนั้นยอมรับ เด็กวัยรุ่นจึงไม่ใช่เป็นเพียงการเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย การเจริญเติบโตทางสังคมซึ่งอยู่ในกรอบของวัฒนธรรมวัยรุ่น สามารถแบ่งช่วงพัฒนาการได้เป็น 3 ตอน คือ

1. วัยรุ่นตอนต้น (Early Adolescence) เด็กหญิงจะเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นก่อนเด็กชาย โดยจะเข้าสู่ช่วงอายุวัยรุ่นตอนต้นระหว่าง 13 – 15 ปี ทั้งเด็กหญิงและเด็กชาย มีการเจริญเติบโตที่สมบูรณ์ขึ้นมาก

2. วัยรุ่นตอนกลาง (Middle Adolescence) เด็กหญิงมีอายุระหว่าง 15 – 18 ปี และเด็กชายมีอายุระหว่าง 17 – 19 ปี แต่จะเพิ่มทางด้านเจตคติที่ค่อยเป็นค่อยไป มีลักษณะบุคลิกภาพภายนอกที่ดึงดูดความสนใจเพศตรงข้ามมากขึ้น มีลักษณะของความเป็นหญิงเป็นชายที่เด่นชัด

3. วัยรุ่นตอนปลาย (Late Adolescence) เด็กหญิงมีอายุระหว่าง 18 – 20 ปี และเด็กชายมีอายุระหว่าง 19 – 20 ปี เป็นระยะที่พัฒนาการด้านต่างๆ เข้าสู่สู่ภาวะอย่างสมบูรณ์แบบพัฒนาการด้านอารมณ์และความรู้สึกนึกคิด พยายามหัดคิดและตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ด้วยตนเอง แก้ปัญหาด้วยตนเอง มีความกระตือรือร้นที่จะแสดงให้เห็นว่าตนไม่ใช่เด็กอีกต่อไป มีความต้องการในการสร้างความประทับใจในเรื่องต่างๆ และพิสูจน์ให้เห็นความสามารถว่าตนทำได้และต้องการสิทธิเท่าเทียมกันกับผู้ใหญ่

เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์ (2550 : 181-184) วัยรุ่น หมายถึง เป็นวัยที่สำคัญของชีวิต ต้องพบกับการเปลี่ยนแปลงในหลายๆด้าน ซึ่งต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ โดยทั่วไปนักจิตวิทยาแบ่งช่วงระยะวัยรุ่นเป็น 3 ระยะ ดังต่อไปนี้

1. วัยรุ่นตอนต้น (early adolescence) เป็นระยะเริ่มแรกในการเข้าสู่วัยรุ่น โดยอยู่ในช่วงอายุ 12-15 ปี วัยรุ่นในช่วงนี้จะเป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลงต่างๆ อย่างเต็มที่และรวดเร็วมาก ทำให้ต้องปรับตัวต่อปัญหาทางร่างกาย สังคม อารมณ์

2. วัยรุ่นตอนกลาง (middle adolescence) อยู่ในช่วงอายุ 15-18 ปี ช่วงนี้เป็นช่วงที่ผ่านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆได้

3. วัยรุ่นตอนปลาย (late adolescence) อยู่ในช่วงอายุ 18-25 ปี ระยะนี้เป็นช่วงสุดท้ายก่อนจะเข้าสู่วัยผู้ใหญ่

สรุปได้ว่า เยาวชนหมายถึง ผู้ที่มีอายุไม่เกิน 25 ปีบริบูรณ์ ซึ่งเยาวชนที่ทำการศึกษาในครั้งนี คือ สภาเยาวชนประจำจังหวัด ที่มีอายุระหว่าง 14 – 25 ปีบริบูรณ์ ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลง ทั้งร่างกายและจิตใจ มีพัฒนาการในลักษณะที่เป็นการสร้างเอกลักษณ์ของตนเอง (Identity) ต้องการเลียนแบบ อยากรู้ อยากรอง มีความสนใจเพศตรงข้าม มีพฤติกรรมที่เป็น

เอกลักษณ์ของตนเองให้โดดเด่น ต้องการความรักจากครอบครัว ต้องการความยอมรับจากเพื่อน มีพัฒนาการด้านอารมณ์ และสติปัญญาเจริญเติบโตอย่างเต็มที่รวมทั้งต้องปรับตัวก้าวสู่วัยผู้ใหญ่

ธรรมชาติของเด็ก และเยาวชน

ธรรมชาติของเด็กและเยาวชนได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่า ธรรมชาติของเด็กและเยาวชนไว้ ดังนี้

ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 2) ได้มีผู้ให้แนวคิดคำว่าธรรมชาติของเด็กและเยาวชนไว้ ดังนี้ เนื่องจากคำจำกัดความเกี่ยวกับเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม เป็นเด็กที่พฤติกรรมไปในทางที่ไม่พึงประสงค์ อันจะสร้างปัญหาให้แก่ตนเองและผู้อื่น และเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของคนปกติ จึงจำเป็นต้องกล่าวถึงพฤติกรรมของคนปกติ ไว้ดังนี้

1. สามารถปรับตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม
2. อยู่ในโลกของความเป็นจริง
3. มีความรู้สึกมั่นคง
4. รู้จักตนเอง
5. มีจุดมุ่งหมายในชีวิต
6. มีความสามารถที่จะเรียนรู้จากประสบการณ์
8. มองโลกในแง่ดี มีจิตใจร่าเริงเบิกบาน
9. รู้จักหาความเพลิดเพลิน และความพอใจจากสิ่งต่างๆ ในชีวิต
10. มีสุขภาพดี และมีอารมณ์มั่นคง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้

1. ความหมาย

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2545 : 82) กล่าวว่า การรับรู้ คือ กระบวนการที่อินทรีย์หรือสิ่งมีชีวิตพยายามทำความเข้าใจสิ่งแวดล้อมโดยผ่านทางประสาทสัมผัส

วัชรา ตุ่มวิจิตร (2545 : 24) ได้ให้ความหมายว่า การรับรู้ หมายถึง การตีความหรือแปลความหมายของสิ่งเร้าด้วยประสาทสัมผัส โดยอาศัยประสบการณ์เดิม การเรียนรู้เป็นเครือข่ายแล้วแสดงออกเป็นความรู้สึกนึกคิด ความรู้ ความเข้าใจ ตามความรู้สึที่เกิดขึ้นในจิตใจของแต่ละคน

สุปราณี สนธิรัตน์ (2545 : 143) ได้ให้ความหมายการรับรู้ หมายถึง การที่บุคคลมีปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction) ต่อสิ่งเร้าโดยปกติเรารับรู้โดยผ่านสัมผัสซึ่งได้แก่ ระบบเซ็นเตอร์ในตา หู จมูก ลิ้น ผิวหนัง และกล้ามเนื้อ ข่าวสารที่ระบบสัมผัสจากสิ่งแวดล้อมจะถูกส่งต่อไปยังสมองเพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็น การได้เห็น การได้กลิ่น การได้รส ความรู้สึก หนาว เจ็บปวด ฯลฯ พฤติกรรมความรู้สึก (Sensation) เป็นการตอบสนองขั้นแรกสุดของเราต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมจะตีความรู้สึกต่อไปอีกขั้นหนึ่งเป็นการรับรู้ (Perception) ว่าสิ่งที่ได้เห็น ได้ยินหรือรู้สึกนั้นคืออะไร

ชิตาภา สุขพลำ (2548 : 87) ได้ให้ความหมายการรับรู้ (Perception) เป็นกระบวนการรับประมวลผล และตีความข้อมูลต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ตัว โดยผ่านอวัยวะรับความรู้สึก แล้วแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่างๆ ออกมา

วิเชียร วิทย์อุดม (2549 : 97) ให้นิยามว่า การรับรู้ คือ การเลือกสรรและการจัดระเบียบนั่นเอง แต่ละคนมักจะรับรู้แตกต่างกันไปแม้ในสถานการณ์เดียวกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การเลือกสรรเรื่องที่จะรับรู้และการจัดระเบียบข้อมูลที่ได้รับ รวมทั้งการตีความในสิ่งที่รับรู้

พีชนี นนทศักดิ์ และคณะ (2549 : 174) ให้ความเห็นร่วมกันว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการทางจิตวิทยาในการที่บุคคลประสบกับสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งถือเป็นสิ่งเร้า และเลือกที่จะรับเอาสิ่งเร้า นั้นเข้ามาในระบบความนึกคิด พร้อมกับจดจำสิ่งที่รับรู้ นั้นได้ จากนั้นจึงพิจารณาตีความสิ่งนั้น

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2550 : 309) อธิบายร่วมกันว่า การรับรู้ เป็นกระบวนการ ซึ่งบุคคลจัดระเบียบและตีความรู้สึกประทับใจของตนเอง เพื่อให้ความหมายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม การรับรู้ของบุคคล อาจตีความได้แตกต่างจากความเป็นจริง

Robbins Millet and Waters Marsh (2004 : 132) อธิบายร่วมกันว่า การรับรู้ เป็นกระบวนการเลือกเฟ้น จัดระบบและแปลความหมาย ความรู้สึก ความเข้าใจต่างๆ ที่บุคคลนั้นมี ต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง โดยจะเป็นไปตามสิ่งที่ได้เห็น ได้ยิน หรือตามความเชื่อ ซึ่งอาจจะไม่ เป็นไปตามความจริงของสิ่งนั้น ๆ

Hellriegel, Slocum Woodman (2001 : 68) มีความเห็นร่วมกันว่า การรับรู้ คือ ประสบการณ์ด้านการแปลความหมายที่เกิดขึ้นจากการเลือกสรรและการจัดระเบียบของสิ่งเร้า ภายนอกกรอบตัว การรับจะรวมถึงการค้นหา การได้รับและกระบวนการจัดของข้อมูล ซึ่งเป็น กระบวนการทางจิตวิทยาของมนุษย์ในการรับรู้ข้อมูลจากสิ่งแวดล้อมภายนอกและสร้างโลกแห่ง ความคิดของตนเอง

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การรับรู้เป็นกระบวนการทางจิตที่มีมนุษย์ จะจำกัดโลกทัศน์ของตนเอง การรับรู้จะมีคุณภาพ หรือรู้มากรู้ลึกลึ้นขึ้นอยู่กับปริมาณของข้อมูล ข่าวสาร สัญลักษณ์ต่างๆ หรือแม้แต่บทสนทนาระหว่างมนุษย์ด้วยกันเองการรับรู้ นอกจากจะขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าหรือตัวกระตุ้นแล้วยังขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคลที่จะมีความเข้าใจในการรับรู้ และการแปลง ข้อมูลไปตามความเข้าใจของแต่ละบุคคล

2. ทฤษฎีการรับรู้ (Perception Theory)

พัชรภา เชี่ยวขำ (2546 : 29 - 30) ได้เสนอแนวคิดว่า การเปิดรับข่าวสารเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตของมนุษย์ มนุษย์ยังจำเป็นต้องติดต่อสื่อสาร เพื่อ แลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้ ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ดังนั้นการเปิดข่าวสารของประชาชนจาก สื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ และสื่อบุคคล จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้กับประชาชนนอกจากการเลือกใช้ ช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสมแล้ว การศึกษาถึงการเปิดรับข่าวสารของผู้รับสารจะช่วยให้สามารถ เข้าใจผู้รับสารและเลือกสื่อในการติดต่อสื่อสารให้เหมาะกับกลุ่มเป้าหมายมากขึ้นข่าวสารเป็น สิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตมนุษย์ มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องอาศัยการแลกเปลี่ยน ข่าวสาร ความรู้และประสบการณ์ ซึ่งกันและกัน ข่าวสารจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ประกอบการ

ตัดสินใจของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมนุษย์เกิดความไม่แน่ใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากเท่าไร ความต้องการข่าวสารก็จะยิ่งมากขึ้นเท่านั้น ทฤษฎีทางด้านจิตวิทยาที่เชื่อว่าคนเรามีการรับรู้ต่างกัน การที่ไม่ยอมรับถึงความแตกต่างในเรื่องการรับรู้ของแต่ละบุคคลจะส่งผลถึงความล้มเหลวทางการสื่อสารได้ การรับรู้จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร ทศนคติ และความคาดหวังของผู้สื่อสาร การรับรู้ยังเป็นกระบวนการทางจิตที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้า เป็นกระบวนการเลือกรับสารจัดสารเข้าด้วยกันและตีความสารที่ได้รับตามความเข้าใจและความรู้สึกของตนเองโดยทั่วไปการรับรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัวหรือตั้งใจและมักเกิดตามประสบการณ์และการสั่งสมทางสังคม คนเราไม่สามารถให้ความสนใจกับสิ่งต่างๆ รอบตัวได้หมดแต่จะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนเท่านั้น แต่ละคนมีความสนใจและรับรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวต่างกัน ฉะนั้นเมื่อได้รับสารเดียวกันผู้รับสารสองคน อาจให้ความสนใจและรับรู้สารเดียวกันต่างกัน โดยทั่วไปการรับรู้ที่แตกต่างกันเกิดจากอิทธิพลหรือตัวกรอง (Filter) บางอย่างคือ

2.1 แรงผลักดันหรือแรงจูงใจ (Motives) เรามักเห็นในสิ่งที่เราต้องการเห็นและได้ยินในสิ่งที่เราต้องการได้ยินเพื่อสนองความต้องการของตนเอง

2.2 ประสบการณ์เดิม (Past Experience) คนเราต่างเติบโตขึ้นในสภาพแวดล้อมต่างกัน ถูกเลี้ยงดูด้วยวิธีต่างกัน และคบสมาคมกับคนต่างกัน

2.3 กรอบอ้างอิง (Frame of Reference) ซึ่งเกิดจากการสั่งสมอบรมทางครอบครัวและสังคม ฉะนั้นคนที่มาจากต่างครอบครัว สถานภาพทางสังคมต่างกัน นับถือศาสนาต่างกันจึงมีการรับรู้ในเรื่องต่าง ๆ ต่างกัน

2.4 สิ่งแวดล้อม คนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน เช่น อุณหภูมิ บรรยากาศสถานที่ ฯลฯ จะเปิดรับข่าวสารและตีความข่าวสารที่ได้รับต่างกัน

2.5 สภาวะจิตใจและอารมณ์ ได้แก่ ความโกรธ ความกลัว ฯลฯ ตัวอย่าง เช่น เรามักมองปัญหาของตนเองเป็นปัญหาใหญ่ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การรับรู้ของบุคคลเป็นผลมาจากสภาพร่างกายหรือความสามารถทางกายภาพของบุคคล การเรียนรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม และลักษณะทางจิตวิทยาของบุคคล

3. องค์ประกอบของการรับรู้

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2550 : 310 - 312) กล่าวถึง พฤติกรรมอันเกิดจากการรับรู้ของคน นับเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดแบบในการประพฤติปฏิบัติในองค์การ พฤติกรรมของบุคคลหนึ่งอาจไม่ตรงกับความคาดหวังของบุคคลอื่นๆ เสมอไปทั้งนี้เพราะแต่ละคนมีการรับรู้ที่แตกต่างกัน ดังนั้น การรับรู้ของแต่ละคนมีองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

3.1 อากาสัมผัส หมายถึง สิ่งเร้าที่ผ่านเข้ามากระทบกับอวัยวะรับสัมผัส เพื่อให้คนรับรู้สภาวะแวดล้อมรอบตัว ปกติคนเราเมื่อได้รับสัมผัสอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว มักจะจำแนกอากาสัมผัสนั้น ๆ ตามประสบการณ์ที่มีอยู่เกือบทุกครั้ง และเราก็มักจะเคยชินกับสิ่งที่สัมผัสมากกว่าที่จะนึกถึงอารมณ์สัมผัสนั้น

3.2 การแปลความหมายจากการสัมผัส การแปลความหมายนี้ขึ้นอยู่กับความชัดเจนในการดำรงชีวิต สามารถรู้ได้จากอากาสัมผัสโดยดูจากิริยาท่าทาง ลักษณะคำพูดนั้น การแปลความหมายจากอากาสัมผัสต้องอาศัย

3.2.1 เซววนปัญญา เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่เกื้อหนุนได้รับรู้สิ่งเร้าต่างๆ ของบุคคลได้เป็นอย่างดี เพราะช่วยให้บุคคลเข้าใจสิ่งต่าง ๆ สถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เขาสัมผัส หรือพบเห็นมาได้รวดเร็วกว่าผู้มีเซววนปัญญาต่ำ

3.2.2 การสังเกตพิจารณาช่วยให้คนรับรู้ได้อย่างแม่นยำ บางครั้งต้องอาศัย เวลาแต่บางครั้งอาศัยความชำนาญ

3.2.3 ความสนใจและความตั้งใจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการแปลความหมาย ของอาการสัมผัส ทำให้มีสมาธิ ทำได้ละเอียดถี่ถ้วน ทำให้การแปลความหมายถูกต้อง

3.2.4 สภาพของจิตใจขณะรับรู้ เมื่อเกิดความเหนื่อยล้า มักไม่สดใสจะ กระทบต่อการรับรู้ ทำให้เกิดความสับสน ถ้าจิตใจแจ่มใสจะช่วยให้การแปลอาการสัมผัสได้ดีขึ้น

3.3 ความรู้เดิมหรือประสบการณ์ ได้แก่ ความรู้ความสามารถโดยรวมทั้งการ กระทำที่เคยทำในอดีต มีความสำคัญมาก สำหรับการแปลความหมายของอาการสัมผัสได้แจ่มชัดขึ้น ความรู้เดิม และประสบการณ์เดิมช่วยในการแปลความหมายได้ดีต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

3.1 เป็นความรู้ที่แน่นอนถูกต้องและชัดเจน

3.2 มีปริมาณมาก รู้หลายอย่างช่วยแปลความหมายต่างๆ ได้สะดวกและ ถูกต้องดี

จะเห็นได้ว่าการรู้จึงเป็นกระบวนการที่คนเรารับรู้สิ่งต่างๆ โดยผ่านการสัมผัส การใช้ ประสบการณ์เดิมช่วยการแปลความหมายของสิ่งนั้นออกมาเป็นความรู้และความเข้าใจ

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้

ยูพา รัตนเวฬุ (2540 : 39 - 40) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้เป็นกระบวนการ ทางเทคนิค ที่เกิดจากการแปลความหมายของสิ่งเร้าที่ได้รับผ่านทางระบบประสาทสัมผัสโดยอาศัย ข้อมูลที่ได้รับ และประมวลผลร่วมกับประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิม นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่มี อิทธิพลต่อการรับรู้ที่ทำให้การรับรู้ของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน ดังนี้

4.1 ลักษณะของสิ่งเร้า ลักษณะของสิ่งเร้าที่ก่อให้เกิดการรับรู้ที่ตินั้น มีสิ่งที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ความเข้มและขนาด (Intensity and Size) สิ่งเร้าที่มีความแตกต่างกับสิ่งอื่น (Contrast) มีการซ้ำซ้ำบ่อยๆ (Repetition) และ การเคลื่อนไหว (Movement)

4.2 ปัจจัยอันเนื่องมาจากบุคคลอื่น สามารถแบ่งได้เป็น 2 ด้าน คือ

4.2.1 ด้านสรีระวิทยา ได้แก่ ความสมบูรณ์ในการทำหน้าที่ของระบบประสาท สัมผัสทั้งห้า และสมองหรือสติปัญญาของบุคคล

4.2.2 ด้านจิตใจที่ทำให้การรับรู้เป็นสิ่งที่เลือกสรร ได้แก่ ประสบการณ์เดิม ความปรารถนา หรือแรงขับ การให้คุณค่า ความสนใจ ความคาดหวัง เจตคติ สภาพอารมณ์ที่พร้อม จะรับรู้ การได้แรงเสริม พื้นฐานทางวัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมในสังคม

4.3 ปัจจัยทางสังคม มีดังต่อไปนี้

4.3.1 ความต้องการ (Need) ของผู้รับรู้เอง จะทำให้ผู้รับรู้ตีความจากสิ่งเร้าที่ ส่งมาเป็นสิ่งที่จะสนองความต้องการของตัวเอง ความต้องการเป็นเหตุจูงใจให้รับรู้สิ่งที่ต้องการได้ รวดเร็ว เช่น ขณะกำลังหิวเราจะรับรู้สิ่งที่เกี่ยวข้องกับอาหารเร็ว เราจะได้ยินเสียงกระดิ่งของรถขาย ก๋วยเตี๋ยวได้ชัดเจนกว่าเสียงอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในขณะเดียวกัน

4.3.2 ประสบการณ์ (Experiences) บุคคลทั่วไปมักจะตีความสิ่งที่ตนเองสัมผัส ตามภูมิหลังของแต่ละคน

4.3.3 การเตรียมตัวไว้ก่อน (Preparatory Set) การที่คนเรามีประสบการณ์และการเรียนรู้สิ่งใด ทำให้เราเตรียมที่ตอบสนองต่อสิ่งเรานั้นในแนวกับที่เรารับรู้

4.3.4 บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ เช่น บุคคลที่มีบุคลิกภาพแข็งกร้าว ยึดมั่นจะรับรู้ความเปลี่ยนแปลงสิ่งเร้าได้ช้ากว่า ผู้ที่มีบุคลิกภาพยืดหยุ่น

4.3.5 ทักษะคติ (Attitude) มีอิทธิพลต่อการรับรู้ ถ้าเรามีทัศนคติที่ดีต่อใครคนหนึ่ง การกระทำของบุคคลนั้น จะถูกรับรู้ในทางที่ดีอยู่เสมอ

4.3.6 ตำแหน่งทางสังคม (Social Position) และบทบาททำให้คนเรารับรู้สิ่งต่างๆไม่เหมือนกัน

4.3.7 วัฒนธรรม เป็นตัวการสำคัญที่ทำให้คนเรารับรู้

4.3.8 สภาพทางอารมณ์ของผู้รับรู้ มีผลต่อการรับรู้

สรวงทิพย์ ภูกฤษณา (2541 : 18) กล่าวว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้มีหลายประการ ดังนี้

1. ประสบการณ์เดิม (Past Experience) สิ่งที่ได้สัมผัสครั้งแรกสุด ไม่ว่าจะเป็นสิ่งใด สถานการณ์ ความสัมพันธ์ คำบอกเล่าจากผู้ใหญ่หรือบุคคลอื่นๆ เด็กจะเกิดการรับรู้แล้วสมองอาจจะสะสมประสบการณ์เดิมไว้ และเก็บไว้ใช้ในการแปลความหมายข้อมูลหรือสิ่งเร้าใหม่ๆ ต่อไป

2. ความต้องการ (Need) ความต้องการของบุคคลนั้นจะมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคลนั้นด้วย

3. เป้าประสงค์ (Goals) ในทางจิตวิทยาบุคคลจะมุ่งสัมผัสกับสิ่งที่ตรงกับเป้าประสงค์ ดังนั้น บุคคลจะรับรู้สิ่งที่ตรงกับเป้าประสงค์ของตนเท่านั้น

4. คุณค่า (Values) คุณค่าของสิ่งต่างๆ ที่มีผลต่อบุคคลย่อมจะมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคลถ้าสิ่งนั้นมีค่า มีประโยชน์ต่อตัวเขาเอง การรับรู้นั้นก็จะมีมากขึ้นด้วย

5. เจตคติ (Attitude) เป็นความรู้สึกนึกคิด ที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งหรือสถานการณ์หนึ่งๆ สิ่งเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งนั้นๆ หรือสถานการณ์นั้นๆ ด้วย

6. การเตรียมตัวล่วงหน้า (Preparatory) การรับรู้อาจมีการเตรียมตัวล่วงหน้าไว้ได้ และมีการเตรียมการทำกิจกรรมต่อการรับรู้นั้นเป็นการเตรียมพร้อมที่จะรับรู้สิ่งเร้าต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้ตอบสนองต่อสิ่งเร้า หรือเหตุการณ์นั้นได้ด้วยความสะดวก

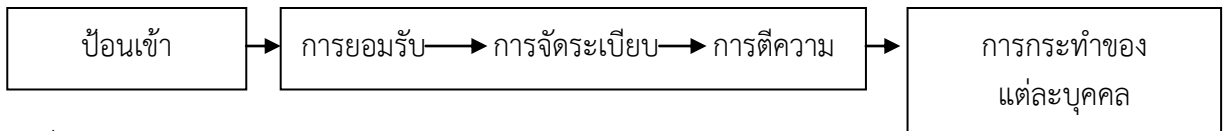
7. ความตั้งใจ (Attention) การที่บุคคลมีจิตใจจดจ่ออยู่กับสิ่งใดย่อมจะทำให้การสัมผัสถูกต้องชัดเจน การรับรู้ก็จะชัดเจนตามไปด้วย และถ้ามีสิ่งเร้าหลายๆ อย่างคนเราจะเอาใจใส่ต่อสิ่งเร้าที่มีคุณค่าเกิดขึ้น เมื่อคุณสมบัติของสิ่งเร้าที่ได้ประสบมาก่อนมีลักษณะที่แตกต่างอย่างชัดเจน เมื่อเปรียบเทียบกับสิ่งเร้าที่เผชิญอยู่

8. บุคลิกภาพ (Personality) บุคลิกภาพที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคลและยังเป็นเหตุให้การรับรู้ของบุคคลหลายคน รับรู้เกี่ยวกับสิ่งเดียวกันแตกต่างกันออกไป เช่น คนที่มีความลำเอียง เป็นลักษณะประจำตัว จะมีผลต่อการรับรู้ต่อสิ่งใด แตกต่างไปจากคนที่ปราศจากความลำเอียง

สกลรัตน์ ปิยะนิจดำรงค์ (2542 : 9) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้มีผลต่อการเรียนรู้ มีการพัฒนาเป็นเจตคติและมีผลต่อแนวโน้มของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น โดยขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ เช่น ลักษณะของสิ่งเร้า และตัวผู้รับรู้ ทั้งด้านกายภาพและด้านจิตวิทยา โดยมีอิทธิพลต่างๆ ทางด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

Schemerhom & Osborn (1982 : 409 -410) ได้กล่าวถึง กระบวนการรับรู้ว่าการรับรู้เป็นกระบวนการทางจิตวิทยาเบื้องต้นในการตีความสิ่งเร้าต่างๆ ที่ได้สัมผัส เพื่อสร้างประสบการณ์ที่มีความสำคัญสำหรับผู้ การรับรู้เป็นสิ่งที่ทำให้ปัจเจกบุคคลมีความแตกต่างกัน ไม่มีบุคคลใดที่มีการรับรู้ เหมือนกับบุคคลอื่นเลยทีเดียว เพราะเมื่อบุคคลได้รับสิ่งเร้า หรือสิ่งที่รับรู้ ก็จะมีประมวลสิ่งที่รับรู้เพิ่มขึ้น เป็นประสบการณ์ที่มีความหมาย แผนภาพที่ 2-1

แผนภาพที่ 2-1 กระบวนการรับรู้

ที่มา : Schemerhom & Osborn, 1982 : 409 -410.

ทิพย์ฤทัย ตรีการศักติกุล (2545 : 25) กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการรับรู้มีดังนี้

1. ลักษณะเฉพาะของบุคคลได้แก่ ความใส่ใจ ความสนใจ ความตั้งใจ การเห็นคุณค่าของสิ่งเร้า เจตคติ ความคาดหวัง ความรอบคอบ ความต้องการ ค่านิยม เป็นต้น นับได้ว่าเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้เป็นอย่างมาก ทั้งนี้ เพราะสิ่งเร้าต่างๆ มากมายที่มนุษย์จะต้องเลือกสรรแตกต่างกันออกไป
2. คุณลักษณะของสิ่งเร้าซึ่งจะมีส่วนช่วยกระตุ้น ทำให้เราเกิดความในใจขึ้นมาได้ เช่น สิ่งเร้าที่มีกลิ่น การปกปิด การมีขนาดใหญ่ การเคลื่อนไหว ความเด่นสะดุดตา เป็นต้น
3. ประสบการณ์เดิมในอดีตที่มีอิทธิพลต่อการแสดงออกของการรับรู้ของมนุษย์ได้เช่นกัน สิ่งแวดล้อมในขณะนั้นเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะช่วยให้กระตุ้นความสนใจของเราในการแสดงพฤติกรรมโต้ตอบออกมา

ตะวัน สาดแสง (2548 : 52 – 55) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ ดังนี้

1. การได้รับข้อมูลข่าวสารที่ซ้ำบ่อย หรือถี่เกินความปกติ อาจส่งผลต่อการรับรู้หรือเปลี่ยนแปลงการรับรู้ ปัจจัยนี้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้า หรือจูงใจให้คนคล้อยตาม
2. ความคุ้นเคย เป็นผลมาจากการทำอะไรซ้ำ ๆ จึงทำให้เกิดความเคยชิน เช่น การทำรายงาน การบันทึกข้อความ หรือหนังสือโต้ตอบ หรือการจ่ายโบนัสแบบคงที่ ทำให้ไม่มีผลต่อการจูงใจในการทำงาน โดยเฉพาะคนที่มีความคิดวิเคราะห์ หรือความคิดจินตนาการ
3. อำนาจ ความรับผิดชอบ และตำแหน่งงาน ระดับของอำนาจ หน้าที่และความรับผิดชอบ มีผลต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะคนที่มีอำนาจ หรือตำแหน่งสูง และมีความรับผิดชอบมักจะรับรู้ข้อมูลข่าวสารมากกว่าผู้ที่ไม่มีความอำนาจ หรือตำแหน่งที่ไม่สูง เช่น ผู้จัดการฝ่ายบุคคลย่อมได้รับข้อมูลทางด้านบุคคลขององค์การมากกว่าพนักงานบุคคล

4. อารมณ์ ความรู้สึก เป็นความรู้สึกโกรธ หลง ไม้ไว้วางใจ ไม่เชื่อถือ ไม่รับถือ มีผลต่อ การรับรู้หรือปฏิเสธข้อมูลข่าวสาร อารมณ์เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาองค์การ เช่น การไม่ชอบถูกตำหนิ เพราะจะรู้สึกเสียหน้า ทำให้ผู้บังคับบัญชาไม่กล้าตำหนิ หรือแม้จะถูกตำหนิก็ไม่ยอมรับ ทำให้ไม่มีการพัฒนางาน พัฒนาตนเอง ผู้บังคับบัญชาไม่กล้าตำหนิ ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาไม่รู้ ข้อบกพร่องจึงไม่รู้จะต้องปรับตัวหรือพัฒนางานอย่างไร

5. ความสามารถในการมองเห็น เป็นเครื่องมือในการรับรู้ในการติดต่อสื่อสารเป็น ด้านแรกในการประมวลรับความรู้ทั้งหมด ลักษณะการรับรู้เช่นนี้สามารถสัมผัสด้วยสายตา เช่น ความไม่ชอบ ไม่พอใจ สามารถดูได้จากกริยาท่าทาง หรือการพูดคุยแบบเผชิญหน้า สามารถจะรับรู้ได้ดีกว่า การไม่เผชิญหน้า โดยสังเกตจากเวลา หรือใบหน้า

6. การเปรียบเทียบ เป็นลักษณะของการรับรู้ที่เป็นพื้นฐาน ทำให้ทราบถึง มูลค่าเพิ่ม (Value Added) เพราะเมื่อมีการศึกษาเปรียบเทียบแล้วจะทำให้เกิดความพึงพอใจ เช่น ศึกษาพบว่า อัตราค่าจ้างโดยเฉลี่ยขององค์การสูงกว่าค่าจ้างของตลาด อัตราเข้าออกงานของบริษัท สูงกว่าอัตราเข้าออกงานเฉลี่ยของตลาด เป็นต้น

7. ความประทับใจเมื่อแรกพบ (First Impression) เป็นอาการรับรู้เมื่อพบเห็น ครั้งแรกจะเกิดความรู้สึกที่ดี ทำให้ยอมรับในสิ่งที่พบเห็นโดยยังไม่ได้ดูเหตุผลอื่น เช่น การแต่งตัว หรือ การทักทาย ตรงข้ามหากประทับใจครั้งแรกก็จะพาลไม่ยอมรับรู้ในด้านอื่นไปด้วย

8. ความคาดหวัง (Expectation) ความคาดหวังจะถูกแปรเปลี่ยนเป็นเป้าหมาย ของคน ไม่ว่าจะพนักงาน ลูกค้า หรือองค์การ ดังนั้นผู้บริหารองค์การจึงต้องเข้าใจถึงความ คาดหวัง โดยทั่วไปความคาดหวังเราสามารถพิจารณาใน 4 ด้าน ดังนี้

8.1 ความคาดหวังที่มีต่อตัวบุคคล เช่น

8.1.1 การปรากฏตัว เครื่องแต่งกาย

8.1.2 เสียง

8.1.3 แววดา

8.1.4 กลิ่น

8.1.5 กริยาท่าทาง

8.2 ความคาดหวังที่มีต่อการให้บริการ (Services) เช่น

8.2.1 ความเป็นมิตร

8.2.2 ประสิทธิภาพ เช่น ธุรกิจบริการ ตัวอย่างเครื่องซักผ้าเสีย ไฟฟ้าดับ

สามารถไปซ่อมให้ใช้ได้ภายใน 1 ชั่วโมง

8.2.3 เกียรติยศ ศักดิ์ศรี

8.2.4 ความรวดเร็ว

8.2.5 คุณภาพ

8.2.6 ความเชื่อมั่น

8.2.7 คุณค่า

8.2.8 ภาพลักษณ์

8.3 ความคาดหวังที่มีต่อวัตถุสิ่งของ เช่น

8.3.1 การออกแบบ

8.3.2 สีส้น

8.3.3 น้ำหนัก

8.3.4 รูปลักษณ์

8.3.5 รูปร่าง

8.3.6 ขนาด

8.3.7 ราคา คุณค่า และต้นทุน

8.4 ความคาดหวังที่มีต่อองค์การ เช่น

8.4.1 การต้อนรับ

8.4.2 ภาพพจน์

8.4.3 เทคโนโลยี

8.4.4 การให้เกียรติ

8.4.5 ความเชื่อมั่น

8.4.6 ความไว้วางใจ

โดยสรุป การรับรู้ของคนเราแตกต่างกัน คนแต่ละคนเห็นสิ่งเดียวกัน แต่มีการรับรู้ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยและสิ่งทีก่อให้เกิดภาพการรับรู้ อันส่งผลให้การรับรู้ที่บิดเบือนและไม่ตรงกับความเป็นจริง ปัจจัยเหล่านี้สามารถเกิดจากภายในตัวผู้รับรู้เป้าหมายของการรับรู้และอยู่ที่เนื้อหารายละเอียดของสถานการณ์ที่มีการรับรู้

5. ขั้นตอนการรับรู้

ขั้นตอนในการรับรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการในการกลั่นกรองข้อมูล โดยมี 4 ขั้นตอน คือ การเปิดรับข้อมูล การตั้งใจรับข้อมูล การตีความข้อมูล การเก็บรักษาข้อมูลซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การเปิดรับข้อมูล (Information Exposure) หมายถึง การที่บุคคลเปิดรับข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ เข้ามาสู่ตนเอง

2. การตั้งใจรับข้อมูล (Information Attention) ในบรรดาข้อมูลที่ผ่านมาบุคคลจะไม่ได้รับข้อมูลไว้ทั้งหมด แต่จะเลือกรับเฉพาะข้อมูลเพียงบางส่วนที่ตนสนใจเท่านั้นเรียกว่า การกลั่นกรองแบบเลือกสรร (Selective Screening) ตัวอย่างเช่น การอ่านข่าวหนังสือพิมพ์ ถ้าเรารู้สึกว่าข่าวไหนน่าสนใจ เราก็จะเปิดไปอ่านรายละเอียดของข่าว แต่ถ้าข่าวไหนไม่น่าสนใจสำหรับเรา เราก็จะมองผ่านไป เป็นต้น

3. การตีความข้อมูล (Information Interpretation) เป็นการตีความหมายของข้อมูลที่ได้รับ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าข้อมูลข่าวสารนั้นจะได้รับการตีความได้อย่างถูกต้องเสมอไป เพราะการตีความนั้นขึ้นอยู่กับทัศนคติ ความเชื่อ และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ดังนั้น ข้อมูลข่าวสารเดียวกันอาจได้รับการตีความต่างกันได้

4. การเก็บรักษาข้อมูล (Information Retention) หลังจากเปิดรับข่าวสารและเกิดความเข้าใจแล้ว เราก็จะเลือกที่จะจดจำข้อมูลข่าวสารบางอย่างไว้ในความทรงจำ เพื่อดึงออกมา

ใช้ประโยชน์ในเวลาที่ต้องการ ซึ่งอาจจะมีการลืมหรือสูญหายไปบ้าง ทำให้ข้อมูลจากวันแรกที่ได้รับ กับวันที่นำออกมาใช้ไม่สมบูรณ์เต็มที่

นอกจากนี้ สุพานี สุภษฎ์วานิช (2549 : 145 – 153) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการรับรู้ มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นแรกคือ เริ่มจากสิ่งเร้าจากสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งจะก่อให้เกิดขั้นตอนที่ 2 ตามมาคือ

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกต คนเรามีกระบวนการสังเกตโดยผ่านประสาทสัมผัสในการมองเห็น ได้กลิ่น ได้รับทราบรสชาติ ได้ยินและได้สัมผัส

ขั้นตอนที่ 3 รับรู้ รับทราบข้อมูลต่างๆ ได้ทั้งหมดอันเนื่องมาจากปัจจัย 2 กลุ่มคือ จากปัจจัยภายในตัวผู้รับรู้และจากปัจจัยภายนอก

1. ปัจจัยภายในตัวผู้รับรู้ ได้แก่

1.1 บุคลิกภาพ บางคนมีบุคลิกภาพชอบเก็บตัว ในขณะที่บางคนชอบเข้าสังคม อยากรู้อยากเห็น ชอบร่วมกิจกรรมต่างๆ ดังนั้น ความสนใจในการรับรู้สิ่งแวดล้อมภายนอกก็จะแตกต่างกันไป

1.2 การเรียนรู้และประสบการณ์เก่าก่อน การเรียนรู้ทำให้มีข้อมูลหรือการมีประสบการณ์มาก่อน ก็จะเกิดการรับรู้ เกิดความเข้าใจได้รวดเร็วกว่ากรณีที่ไม่มีข้อมูล ไม่เคยรับรู้ รับทราบมาก่อน

1.3 แรงจูงใจและความสนใจ ถ้าเรามีแรงจูงใจหรือมีความสนใจในเรื่องนั้นๆ เขาก็จะมีการรับรู้ได้มากกว่ากรณีที่ขาดแรงจูงใจ หรือขาดความสนใจในเรื่องดังกล่าว เช่น นักศึกษาหลายคนมาเรียนวิชาพฤติกรรมองค์การ เพราะว่าสนใจอยากเป็นนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ หรือนักพฤติกรรมองค์การที่มีความสามารถก็จะตั้งใจเรียน ตั้งใจรับรู้ แต่ถ้ามาลงเป็นวิชาเลือกความตั้งใจ ความสนใจก็จะต่ำกว่า เป็นต้น

1.4 ความคาดหวัง เราจะสนใจในเรื่องที่ตรงกับความคาดหวัง ถ้าอะไรที่ตรงกับ ความคาดหวังของเรา เราจะรับรู้ได้ดี จะเกิดผลการรับรู้ในทางบวก แต่ถ้าไม่เป็นไปตามความคาดหวัง เราจะผิดหวังหรือเกิดผลในทางลบต่อการรับรู้ได้

1.5 ทักษะคิด ถ้ามีทักษะคิดที่ดีก็จะมีผลต่อการรับรู้ คือ พร้อมที่จะรับรู้จะเชื่อถือ แต่ถ้ามีทักษะคิดที่ไม่ดีต่อเรื่องนั้นๆ ก็จะต่อต้านไม่เชื่อถือ ไม่ยอมรับความสามารถ

1.6 ความสามารถ เนื่องจากคนเรามีความสามารถในการจำ ในการเข้าใจ ในการรับรู้ที่ต่างกันบางคนรับทราบได้เร็วบางคนจะช้าต้องค่อยๆ ฟัง ค่อยๆ คิด ค่อยๆ ติดตามเรื่องราว

1.7 แรงขับและความต้องการ บางครั้งคนเราเกิดแรงขับต่างๆ เช่น ความหิว ความกระหาย ความเหนื่อยล้าหรือเกิดความต้องการเนื่องจากมีสิ่งเร้าภายนอกมากระตุ้นในขณะนั้น ทำให้มีผลกระทบต่อรับรู้ โดยจะกระทำใ้เบี่ยงเบนความสนใจ เบี่ยงเบนการรับรู้ไปจากความเป็นจริงได้

2. ปัจจัยภายนอก จะเป็นมิติของปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการรับรู้ ได้แก่

2.1 ขนาด (Size) โดยทั่วไปพบว่า สิ่งใดๆ ที่มีขนาดใหญ่ จะทำให้เกิดการรับรู้ได้ง่ายกว่าสิ่งที่มีขนาดเล็ก เพราะจะเด่น จะสะดุดตากว่า

2.2 ความเข้มข้น (Intensity) ความเข้มข้น อาจหมายถึง ลักษณะของสิ่งใด ๆ ที่มีแสงเจิดจ้า มีปริมาณกระจุกตัวอยู่มากหรือมีเสียงดังจะมีผลต่อการรับรู้มากกว่ากรณีที่ตรงกันข้าม

2.3 ความตรงกันข้าม (Contrast) ข้อมูลแวดล้อมหรือข้อมูลที่มาก่อนแต่มีลักษณะตรงกันข้ามกับสิ่งที่เป้าหมายของการรับรู้จะทำให้เกิดการเปรียบเทียบ ซึ่งทำให้การรับรู้ในเป้าหมายนั้นผิดพลาดไปจากความเป็นจริง

2.4 องค์ประกอบต่าง ๆ (Background) การจัดองค์ประกอบแวดล้อมในลักษณะต่างๆ อาจทำให้เกิดภาพลวงตาได้ในหลายลักษณะ เช่น ทำให้วัตถุนั้นดูยาวขึ้น หรือสั้นลง หรือใหญ่ขึ้น หรือเล็กลงได้

2.5 การเคลื่อนไหว (Motion) วัตถุที่มีการเคลื่อนไหวจะก่อให้เกิดความสนใจ เกิดการรับรู้ได้ดีกว่าภาพนิ่ง เช่น ป้ายโฆษณาที่มีการทำให้เคลื่อนไหวจะเรียกร้องความสนใจผู้ผ่านไปผ่านมาได้ดีกว่าภาพนิ่ง

2.6 ความซ้ำ (Repetition) การเน้นย้ำจะก่อให้เกิดการรับรู้ได้ดี เช่น ในกรณีของการโฆษณาเราจะเห็นได้ว่าจะมีการย้ำบ่อยๆ เพื่อให้มีการตระหนัก (Awareness) และจำได้ (Recognition) ดีขึ้น

2.7 ความแปลกใหม่ (Novelty) ความแปลกใหม่จะเรียกร้องความสนใจได้ เช่น เมื่อเราเห็นคนแปลกหน้าเข้ามาในหมู่บ้านของเรา เราก็จะสนใจเพราะไม่เคยเห็นหน้ามาก่อน

2.8 ความคุ้นเคย (Familiarity) ความคุ้นเคยก็เรียกร้องความสนใจได้ เช่น เรายังรู้สึกสะดุดตากับคนบางคนมากเพราะหน้าของเขาคล้ายคลึงกับเพื่อนหรือคนที่เรารู้จัก

ขั้นตอนที่ 4 หลังจากที่เราเลือกที่จะรับรู้ข้อมูลต่างๆ เข้ามาสู่กระบวนการความคิดของเราแล้ว ขั้นตอนต่อมาคือ การจัดกลุ่ม จัดระเบียบการรับรู้ของเขา ซึ่งอาจเป็นลักษณะดังนี้

1. ความต่อเนื่อง (Continuity) เป็นความโน้มเอียงที่จะรับรู้วัตถุในรูปแบบของความต่อเนื่องจากของเดิมที่เป็นมา

2. การเปิดให้เต็ม (Closure) เป็นความโน้มเอียงที่จะรับรู้ให้สมบูรณ์ โดยการเติมข้อมูลหรือเติมภาพให้เต็มเป็นภาพรวม เนื่องมาจากประสบการณ์เก่า หรือการมีจินตนาการมาช่วยเติมให้เต็ม

3. ความใกล้เคียง (Proximity) เป็นความโน้มเอียงที่จะรับรู้ว่าเป็นเรื่องเดียวกัน หรือเป็นพวกเดียวกัน เนื่องจากวัตถุอยู่ใกล้กัน เช่น ถ้าบุคคลนั่งอยู่ใกล้กันก็น่าจะเป็นเพื่อนหรือเป็นคนรู้จักกัน ถ้านั่งห่างกันก็อาจไม่ใช่เพื่อนกัน ไม่รู้จักกัน คนละพวกกัน เป็นต้น

4. ความเหมือน (Similarity) เป็นความโน้มเอียงที่จะจัดวัตถุที่มีสี สัน ขนาดที่เหมือนกัน เข้าเป็นพวกเดียวกัน ถ้าต่างสีต่างขนาดก็จะเป็นคนละพวก เช่น ทีมฟุตบอลจะใช้สีเสื้อให้ต่างจากทีมฝ่ายตรงข้าม เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 5 เป็นขั้นตอนของการแปลความ (Interpretation) เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ซึ่งในการแปลความนี้เราต้องระมัดระวังความผิดพลาดในการรับรู้ที่อาจจะเกิดขึ้นได้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารและประชาสัมพันธ์

1. ความหมายของการสื่อสาร

ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำจำกัดความของการสื่อสาร ดังนี้

Schramm (1974 : 13) กล่าวว่า การสื่อสาร คือ การมีความเข้าใจร่วมกันต่อ
เครื่องหมายที่แสดงข่าวสาร

Newcomb (1965 : 129) กล่าวว่า การสื่อสารคือ รูปแบบหนึ่งของการแลกเปลี่ยน
ซึ่งกันและกันระหว่างบุคคล ซึ่งหากจะกล่าวในเชิงโวหารแล้ว การแลกเปลี่ยนนั้นอาจทำให้บุคคล
สามารถเข้าถึงจิตใจของผู้อื่นได้

Tubbs and Moss (1983 : 4) กล่าวว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการของการ
ร่วมกันสร้างสรรค์ความหมายระหว่างคนสองคนหรือมากกว่านั้น

ประม ะ สตะเวทิน (2538 : 12) กล่าวว่า การสื่อสาร คือ กระบวนการของการ
ถ่ายทอดสาร (Message) จากบุคคลฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า ผู้ส่งสาร (Source) ไปยังบุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง
ซึ่งเรียกว่า ผู้รับสาร (Receiver) โดยผ่านสื่อ (Channel)

สรุปได้ว่า การสื่อสารคือ กระบวนการที่ความคิดหรือข่าวสารถูกส่งจากแหล่งสารไป
ยังผู้รับสาร โดยผ่านสื่อหรือช่องทางการสื่อสารลักษณะต่างๆ ด้วยเจตนาที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
บางประการของผู้รับสาร

2. องค์ประกอบของการสื่อสาร

ซวรัตน์ เชิดชัย (2535 : 144 – 150) กล่าวว่า องค์ประกอบของการสื่อสารมี 4
ประการ ได้แก่

2.1 ผู้ส่งสาร ผู้ส่งสารก็คือ บุคคลซึ่งเป็นผู้เริ่มต้นสร้างและส่งสารไปยังผู้อื่น ซึ่งก็
หมายถึงว่า ผู้ส่งสารก็คือ ผู้เริ่มต้นการสื่อสารนั่นเอง ในการสื่อสารครั้งหนึ่งๆ นั้นผู้ส่งสารจะทำหน้าที่
เข้ารหัส (Encoding) อันเป็นการแปลสารให้อยู่ในรูปของสัญลักษณ์ที่มนุษย์คิดสร้างขึ้นแทนความคิด
ได้แก่ ภาษา และอากัปกริยา ท่าทางต่างๆ สารที่ถูกเข้ารหัสแล้วนี้จะถูกผู้ส่งสารส่งไปยังผู้รับสารโดย
ผ่านทางติดต่อทางใดทางหนึ่ง อาทิเช่น ถ้าผู้ส่งสารต้องการส่งสารอย่างหนึ่งไปถึงผู้รับสารที่อยู่ห่างไกล
กับตนอย่างรวดเร็ว ผู้ส่งสารก็อาจเลือกใช้วิธีอย่างใดอย่างหนึ่งได้แก่ โทรเลข โทรศัพท์ จดหมาย
อันจะเป็นวิธีที่เหมาะสมและเป็นไปได้ดีที่สุด เพื่อให้สารนั้นไปถึงยังผู้รับสาร ดังนั้น โดยทั่วไปแล้ว
ในสถานการณ์การสื่อสารหนึ่งๆ นั้น ผู้ส่งสารจะเป็นบุคคลหนึ่งที่มีความสำคัญในการที่จะเป็นผู้เริ่มต้น
สื่อสาร เป็นบุคคลแรกที่จะทำให้กระบวนการในการสื่อสารเกิดขึ้น

2.2 สาร ผู้ส่งสารที่ดีควรมีคุณสมบัติขั้นพื้นฐาน คือ (ศิรินันท์ ลิ้มปนชัยพรกุล,
2545 : 11)

2.2.1 เป็นผู้มีเจตนาแน่วแน่ที่จะให้ผู้อื่นรับรู้ความประสงค์ของตน

2.2.2 เป็นผู้มีความเข้าใจเพียงพอในเนื้อหาเรื่องราวที่ตนมีความประสงค์จะ
สื่อสารกับผู้อื่น ผู้ส่งสารจะต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนั้นอย่างถ่องแท้

2.2.3 เป็นผู้มีความพยายามที่จะเข้าใจความสามารถและความพร้อมในการรับ
สารของผู้ที่ตนจะสื่อสารด้วย

2.2.4 เป็นผู้ที่รู้จักใช้กลวิธีที่เหมาะสมในการนำเสนอต่อผู้รับสาร

โดยทั่วไปแล้ว สารประกอบด้วยส่วนประกอบสำคัญ 3 ประการด้วยกัน คือ

1. รหัสของสาร (Message Codes) คือ ภาษา (Language) หรือสัญลักษณ์ (Symbol) หรือ สัญญาณ (Signal) ที่มนุษย์คิดขึ้น เพื่อใช้แสดงออกแทนความคิดเกี่ยวกับบุคคลและสรรพสิ่งต่างๆ เราสามารถแบ่งรหัสของสารเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 2 ประเภทคือ

1.1 รหัสของสารที่ใช้คำ (Verbal message codes)

1.2 รหัสของสารที่ไม่ใช้คำ (Non Verbal message codes)

รหัสของสารที่ใช้คำ ได้แก่ ภาษอันเป็นระบบสัญลักษณ์ที่มนุษย์ได้พัฒนาขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ภาษาทุกภาษาของมนุษย์มีการสร้างขึ้นและพัฒนาสืบทอดกันมาโดยลำดับ เป็นระบบสัญลักษณ์ซึ่งทำให้สารปรากฏขึ้นได้ ส่วนรหัสของสารที่ไม่ใช้คำ ได้แก่ ระบบสัญลักษณ์ สัญญาณ หรือเครื่องหมายใดๆ ก็ตามที่ไม่เกี่ยวข้องกับการใช้ถ้อยคำ เช่น อากัปกริยา ธงไฟ ฯลฯ ซึ่งมนุษย์ในแต่ละสังคม แต่ละวัฒนธรรมพัฒนาขึ้นและรับรู้ความหมายร่วมกัน อาทิเช่น การพยักหน้า แสดงอาการตอบรับ หรือแสดงความเข้าใจเห็นด้วย ก็ล้วนแต่เป็นรหัสของสารที่ไม่ใช้คำ ทำหน้าที่เป็นสารบอกเรื่องราวที่มนุษย์ตกลงรับรู้ความหมายร่วมกัน

2. เนื้อหาของสาร (Message Content) เนื้อหาของสารที่มนุษย์สื่อสารกันนั้นครอบคลุมมวลความรู้และประสบการณ์ของมนุษย์ที่มนุษย์ต้องการที่จะถ่ายทอดแลกเปลี่ยนเพื่อความเข้าใจร่วมกัน ดังนั้น เมื่อพูดถึงเนื้อหาของสารแล้วก็มีขอบเขตกว้างขวางไม่มีที่สิ้นสุด เราอาจแบ่งได้ ดังนี้

2.1 สารประเภทข้อเท็จจริง ได้แก่ สารที่รายงานให้ทราบถึงความจริงต่างๆ ที่มีอยู่ในโลกกายภาพ อันอยู่ในวิสัยที่มนุษย์จะตรวจสอบได้ถึงความถูกต้องแน่นอนของสารนั้น ถ้าพิสูจน์ตรวจสอบแล้วสารนั้นเป็นจริง สารนั้นก็จัดได้ว่า เป็นสารที่มีคุณภาพ ควรแก่การเชื่อถือ

2.2 สารประเภทข้อคิดเห็น ได้แก่ สารซึ่งเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในจิตใจ จากการประเมินของผู้ส่งสาร อาจเป็นความรู้สึก แนวคิด ความเชื่อที่บุคคลมีต่อตนเอง ต่อบุคคลอื่น ต่อวัตถุ หรือต่อเหตุการณ์ใดๆ ก็ตาม สารประเภทนี้เป็นสารที่ไม่อยู่ในวิสัยที่จะถูกตรวจสอบได้ว่า เป็นจริงหรือไม่ อาจทำได้เพียงแต่การประเมิน การนำรับฟัง ความสมเหตุสมผล ตลอดจนความเป็นไปได้ของสารนั้นเท่านั้น สารประเภทข้อคิดเห็นนี้ สามารถแบ่งได้เป็น

2.2.1 ข้อคิดเห็นในเชิงประเมินค่า ได้แก่ สารที่บ่งชี้ลงไปว่าอะไรดีหรือไม่ดี ควรหรือไม่ควร ถูกหรือผิด มีประโยชน์หรือโทษ ฯลฯ

2.2.2 ข้อคิดเห็นเชิงแนะนำ ได้แก่ สารที่บอกกล่าวให้ผู้รับสารทราบว่าควรทำอะไร ด้วยขั้นตอนอย่างไร จึงจะได้ผลสมความมุ่งหมาย

2.2.3 ข้อคิดเห็นเชิงตั้งข้อสังเกต ได้แก่ สารที่ชี้ให้เห็นลักษณะที่แฝงของบุคคล วัตถุเหตุการณ์ และพฤติกรรมต่างๆ เพื่อให้ผู้รับสารพิจารณาอย่างถ่องแท้ นำระมัดระวัง

2.2.4 ข้อคิดเห็นเชิงตัดสินใจ หมายถึง สารที่เป็นข้อเสนอ หลักการทางเลือกเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ

2.2.5 ข้อคิดเห็นเชิงแสดงอารมณ์ ได้แก่ สารซึ่งแสดงอารมณ์ ความรู้สึก นิสัยใจคอ ทักษะคติ ความกระตือรือร้นของผู้ส่งสาร สารประเภทนี้อาจกินความกว้างมาก ตั้งแต่คำทักทายไปจนถึงภาพเขียนและกวีนิพนธ์ที่เขียนขึ้นแสดงบรรยายความรู้สึกและอารมณ์อันลึกซึ้งต่อสิ่งต่างๆ

2.3 การจัดสาร (Message Treatment) การจัดสารเป็นองค์ประกอบย่อยที่สำคัญอย่างหนึ่งของสาร สารที่ถูกจัดเตรียมมาอย่างดี ทั้งในเรื่องของการเรียบเรียง ลำดับความระดับ

2.4 ความยากง่าย รูปแบบการใช้ภาษา จะทำให้สารนั้นมีคุณสมบัติในการสื่อสารได้ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดในเรื่องของการจัดสารนี้ก็คือ การจัดสารในการโฆษณา ซึ่งผู้ส่งสารได้ให้ความประณีตพิถีพิถันในการจัดสาร เพื่อให้สารนั้นดึงดูดความสนใจของผู้รับสาร สามารถที่จะให้ความเข้าใจและข้อคิดเห็นต่างๆ ได้ตามที่คุณผู้ส่งสารต้องการ

2.3 ช่องทางการสื่อสารหรือสื่อ

Berlo (1960) แบ่งช่องทางการสื่อสารออกเป็น 3 ประเภท

2.3.1. ช่องทางที่เป็นตัวกลางนำสารจากผู้ส่งสารไปให้ผู้รับสาร ซึ่งได้แก่ คลื่นแสง คลื่นเสียง วิทยุ โทรเลข โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น ช่องทางเหล่านี้เน้นหนักในเรื่องสื่อทางเทคโนโลยี

2.3.2. ช่องทางที่เป็นพาหนะของสิ่งที่นำสาร เช่น อากาศ ซึ่งเป็นตัวนำคลื่นเสียง ไปสู่ประสาทรับความรู้สึกต่างๆ หรือประสาททั้งห้า (ได้แก่ การเห็น การได้ยิน การได้กลิ่น การสัมผัส และการลิ้มรส) ช่องทางประเภทนี้พบในกระบวนการสื่อสารระหว่างบุคคล

2.3.3. วิธีการเข้ารหัสและถอดรหัสสาร (Mode of encoding and decoding) เช่น การใช้วิธีพูดการใช้วิธีเขียน เป็นต้น ซึ่งนักทฤษฎีนิเทศศาสตร์โดยทั่วไปไม่ยอมรับว่า “ช่องทางการสื่อสาร” ในความหมายนี้

ชนิดและประเภทของสื่อ

ในการจัดแบ่งประเภทของสื่อที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสารนั้น อาจจัดแบ่งประเภทของสื่อได้หลายแบบด้วยกัน ไม่มีข้อกำหนดที่แน่นอนตายตัว เช่น อาจแบ่งโดยใช้สัญลักษณ์ของสื่อเป็นเกณฑ์ หรืออาจแบ่งโดยใช้จำนวนหรือลักษณะของการเข้าถึงผู้รับสารเป็นเกณฑ์ เป็นต้น

การแบ่งประเภทของสื่อโดยใช้ลักษณะของสื่อเป็นเกณฑ์ อาจแบ่งสื่อออกได้เป็น 5 ประเภท คือ

1. สื่อธรรมชาติ ได้แก่ บรรยากาศที่อยู่รอบตัวมนุษย์อันที่อยู่ตามธรรมชาติทำหน้าที่เป็นทางติดต่อของสื่อสารระหว่างบุคคลแบบอยู่ต่อหน้ากัน
2. สื่อมนุษย์ ได้แก่ บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นสื่อ นำสารไปยังผู้รับ เช่น คนนำสาร นักเล่านิทาน โฆษก พ่อสื่อ แม่สื่อ ตัวแทนการเจรจาปัญหา เป็นต้น
3. สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ สื่อทุกชนิดที่อาศัยเทคนิคการพิมพ์ เช่น หนังสือ หนังสือพิมพ์ โบบอก ใบปลิว แผ่นพับ วารสาร นิตยสาร ใบประกาศหรือแจ้งความโปสเตอร์ ภาพ เป็นต้น
4. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ สื่อที่พัฒนาขึ้นโดยใช้ระบบเครื่องกลไฟฟ้า เป็นหลัก เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เทปเสียง เทปภาพทัศน์ เครื่องฉายภาพ เครื่องฉายภาพยนตร์ ฯลฯ
5. สื่อระคนได้แก่ สื่อที่ทำหน้าที่นำสารได้ แต่ไม่อาจจัดไว้ใน 4 ประเภทข้างต้น เช่น หนังสือพิมพ์ กำแพง วัตถุจารึก สื่อพื้นบ้าน เป็นต้น

การแบ่งประเภทของสื่อโดยใช้จำนวนหรือลักษณะของการเข้าถึงผู้รับสารเป็นเกณฑ์ อาจแบ่งสื่อออกได้เป็น 4 ประเภทคือ

1. สื่อระหว่างบุคคล สื่อบุคคลเป็นสื่อซึ่งมนุษย์ใช้สำหรับการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลที่อยู่ห่างไกลกันจนไม่อาจติดต่อกันโดยไม่ผ่านสื่อได้ เป็นสื่อซึ่งใช้เฉพาะบุคคล มีลักษณะเป็นส่วนตัวไม่เกี่ยวกับผู้อื่นที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการสื่อสารในขณะนั้นๆ อาทิเช่น จดหมาย โทรเลข โทรศัพท์ ภาพถ่ายในครอบครัว บันทึกรายการ ฯลฯ ทำหน้าที่ช่วยให้การส่งสารระหว่างผู้ส่งถึงผู้รับที่อยู่ห่างไกลกันมีความจำเป็นไปได้ นอกจากนั้น ก็ยังมีเครื่องมืออุปกรณ์บางชนิดที่จัดว่าเป็นสื่อใช้ในการสื่อสารระหว่างบุคคล อาทิ การประชุมกลุ่มย่อย การเรียน การสอน ซึ่งจำเป็นจะต้องใช้สื่อต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เช่น กระดานดำ แบบจำลอง หนังสือ เอกสาร เป็นต้น

2. สื่อมวลชน มนุษย์คิดสื่อมวลชนขึ้นเพื่อจะติดต่อกับผู้รับสารเป็นจำนวนมากในเวลาเดียวกันได้โดยทั่วไปแล้วสื่อมวลชนได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ ซึ่งก็ยังมีผู้นิยม จัดแบ่งประเภทลงไปอีก 2 ประเภท ด้วยกันคือ สื่อมวลชนประเภทสิ่งพิมพ์อย่างหนึ่ง และสื่อมวลชนประเภทไฟฟ้า อย่างหนึ่ง สื่อมวลชนมีประโยชน์ในแง่ของการเผยแพร่ข่าวสารไปยังมวลชนได้ภายในเวลาอันรวดเร็ว

3. สื่อเฉพาะกิจ สื่อเฉพาะกิจ ก็คือ สื่อซึ่งถูกพัฒนาขึ้น เพื่อใช้สำหรับการสื่อสารเพื่อสนับสนุนกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ จำนวนและกลุ่มผู้รับสารมีจำนวนมีลักษณะที่แน่นอน เมื่อเทียบกับสื่อมวลชนแล้ว สื่อเฉพาะกิจจะแคบกว่าในแง่ของการเข้าถึงผู้รับสาร เช่น การจัดทำนิตยสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ภายในหน่วยงาน การทำเทปบันทึกภาพแนะนำการใช้ผลิตภัณฑ์ของบริษัทใดบริษัทหนึ่งและเทปเสียงสอนวิธีทำสมาธิ เป็นต้น

4. สื่อประสม ได้แก่ การนำสื่อประเภทต่างๆ ทั้ง 3 ประเภทข้างต้น ไปใช้ในการสื่อสาร อันจะทำให้ประสิทธิผลในการสื่อสารครั้งนั้นๆ เพิ่มมากขึ้น

2.4 ผู้รับสาร

ผู้รับสารเป็นองค์ประกอบประการสุดท้ายในกระบวนการของการสื่อสาร และเป็นองค์ประกอบที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่าองค์ประกอบประการอื่น ทั้งนี้เพราะการสื่อสารใดๆ ก็ตามจะไม่ประสบผลสำเร็จเลย หรืออาจประสบผลสำเร็จไม่เต็มที่ ถ้าผู้รับสารไม่เข้าใจหน้าที่และบทบาทของตนเองที่มีต่อการสื่อสาร

ในกระบวนการสื่อสารนั้น ผู้รับสารมีบทบาทขั้นพื้นฐานอยู่ 2 ประการคือ

1. การกำหนดรู้ความหมายตามเรื่องราวที่ผู้ส่งสารผ่านสื่ออย่างใดอย่างหนึ่งมาถึงตน

2. การแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อผู้ส่งสาร

ปัจจัยของผู้รับสาร

1. ทักษะในการสื่อสาร ทักษะในการสื่อสารเชิงวัจนะ ได้แก่ ทักษะในการเขียนและพูด ซึ่งเป็นทักษะในการเข้ารหัส ทักษะในการอ่านและฟัง ซึ่งเป็นทักษะในการถอดรหัส และทักษะในการคิดหรือใช้เหตุผล (ปรมะ สตะเวทิน, 2538 : 66 – 68)

ในการรับสาร ผู้รับสารจะต้องมีความสามารถในการอ่าน ฟัง และคิด มิฉะนั้นก็ไม่สามารถรับและถอดรหัสสารของผู้ส่งสารได้ ในฐานะของผู้รับสารทักษะในการสื่อสารมีอิทธิพลต่อผู้รับสาร 2 ประการคือ

1.1 มีอิทธิพลต่อความคิดของผู้รับสาร ทักษะที่มีอิทธิพลต่อความคิดของผู้รับสารก็คือ ทักษะด้านภาษา

1.2 มีอิทธิพลต่อความสามารถของผู้รับสารในการถอดรหัส ซึ่งแสดงเจตนาหรือความคิดของผู้ส่งสาร ตลอดจนมีอิทธิพลต่อความสามารถในการตีความหมายสาร เช่น หากผู้รับสารไม่รู้สารนั้น หรือรู้ไม่ลึกซึ้ง ผู้รับสารก็ถอดรหัสไม่ถูกต้อง และตีความหมายผิด

2. ทศนคติ ปัจจัยด้านทศนคติของผู้รับสาร แบ่งออกได้เป็น 3 ประการคือ

2.1 ทศนคติต่อตนเอง (Attitude toward self) ในการเป็นผู้รับสารนั้น หากผู้รับสาร มีทศนคติที่ดีต่อตนเอง มีความเชื่อมั่นต่อตนเอง โอกาสของผู้รับสารที่จะเข้าใจสารของผู้ส่งสารก็จะมีมาก ในทางตรงกันข้าม หากผู้รับสารมีทศนคติที่ไม่ดีต่อตนเอง ไม่มีความเชื่อมั่น ความรู้ความสามารถของตนเอง โอกาสที่จะเข้าใจสารก็จะมีน้อย เช่น ในการเรียนวิชาสถิติเราคิดว่าเราคำนวณไม่เก่ง เราคงเรียนไม่ได้ โอกาสที่เราจะเรียนวิชานี้ได้ดีก็คงลดน้อยลง

2.2 ทศนคติต่อสาร (Attitude toward message) ทศนคติที่ผู้รับสารมีต่อสารนั้นก็ปัจจัยอีกประการหนึ่งที่สามารถเพิ่มหรือลดประสิทธิผลของการสื่อสาร เช่น ในการเรียนวิชาสถิติ เป็นวิชาที่เข้าใจได้ยาก น่าเบื่อหน่ายเรียนไปก็ไม่ได้ใช้ประโยชน์โอกาสที่เราจะให้ความสนใจกับวิชานี้ก็น้อย โอกาสที่เราจะเรียนวิชานี้ได้ดีก็น้อยด้วย

2.3 ทศนคติต่อผู้ส่งสาร (Attitude toward source) การสื่อสารจะมีประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับทศนคติของผู้รับสารที่มีต่อผู้ส่งสาร หากผู้รับสารมีทศนคติที่ดีต่อผู้ส่งสาร มีความเชื่อถือ เลื่อมใสในความรู้ความสามารถ ความจริงใจของผู้รับสาร มีความชอบความประทับใจในบุคลิกของผู้ส่งสาร โอกาสที่การสื่อสารจะประสบผลสำเร็จก็จะมีมาก ในทางตรงกันข้ามหากผู้รับสารมีทศนคติที่ไม่ดีเป็นปฏิปักษ์กับผู้ส่งสาร การสื่อสารก็มีโอกาสที่จะล้มเหลว

3. ความรู้ ผู้รับสารที่ไม่มีความรู้ย่อมไม่สามารถอ่านและฟังได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิผล ความรู้ของผู้รับสารแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

3.1 ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาของสาร ผู้รับสารจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาของสารที่ตนรับ หากผู้รับสารไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น ผู้รับสารก็จะไม่เข้าใจเรื่องราวเกี่ยวกับสารนั้นได้ เราจะเห็นได้ว่า การศึกษานั้นได้มีการกำหนดระดับความรู้ของผู้ศึกษาเอาไว้ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ศึกษามีความรู้พื้นฐานสามารถเข้าใจวิชาขั้นสูงที่ต่อเนื่องต่อไปได้

3.2 ความรู้เรื่องกระบวนการสื่อสาร นอกจากความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาของสารแล้ว ผู้รับสารจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารด้วย การสื่อสารถึงจะมีประสิทธิผลเพิ่มขึ้น หากผู้รับสารไม่มีความรู้เรื่องกระบวนการสื่อสารผู้รับสารก็อาจเข้าใจสารผิด ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร รับสารได้ไม่ชัดเจน ตลอดจนถึงความหมายของสารผิดพลาด

3.3 สถานภาพในสังคมและวัฒนธรรม เช่นเดียวกับผู้ส่งสาร ผู้รับสารก็เป็นสมาชิก ของสังคมและมีวัฒนธรรมของตน ผู้รับสารซึ่งมีตำแหน่ง บทบาท ศักดิ์ศรี ความเชื่อ พฤติกรรม ที่ควรปฏิบัติ ค่านิยมของตน สิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลต่อการรับสาร และการตีความหมายของผู้รับสารซึ่งมีผลกระทบต่อประสิทธิผลของการสื่อสารด้วย

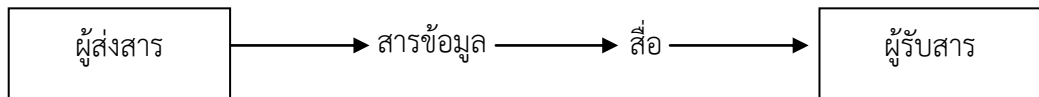
3. รูปแบบการสื่อสาร

ได้มีการจำแนกรูปแบบการสื่อสารในหลายลักษณะตามหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาที่แตกต่างกันไป รูปแบบการสื่อสาร 2 ลักษณะคือ

3.1 จำแนกตามทิศทางการสื่อสาร แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ

1.1 การสื่อสารแบบทางเดียว (One-way Communication) หมายถึง การสื่อสารที่ผู้ส่งสารถ่ายทอดสารไปยังผู้รับสารแต่เพียงฝ่ายเดียว โดยไม่เปิดโอกาสให้ผู้รับสารได้ซักถามข้อสงสัย หรือแสดงความคิดเห็น จึงไม่มีปฏิกริยาย้อนกลับจากผู้รับสารโดยตรง ปราศจากการคำนึงถึงปฏิกริยาโต้กลับจากผู้รับสาร ทำให้ปริมาณของข้อมูลสะท้อนกลับ (Feedback) จากผู้รับสารมีน้อยหรือไม่มีเลย ซึ่งแสดงเป็นแบบแผนจำลองได้ ดังแผนภาพที่ 2-2

แผนภาพที่ 2-2 การสื่อสารแบบทางเดียว

ที่มา: ประมว สเดเวทิน, 2538.

การสื่อสารในลักษณะนี้จะออกมาในรูปของนโยบาย แผนงาน คำสั่งต่างๆ ของผู้บริหารหรือผู้นำโดยผ่านสื่อชนิดต่างๆ เช่น เสียงตามสาย เอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ โดยส่วนใหญ่แล้วการสื่อสารแบบทางเดี่ยวมักจะเกิดขึ้นกับสื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ที่มีการเสนอข่าวสารสู่ประชาชนเพียงฝ่ายเดียว

1.2 การสื่อสารแบบสองทาง (Two-way Communication) หมายถึง การสื่อสารที่ผู้ส่งสารข้อมูลข่าวสารไปยังผู้รับสารทางหนึ่ง ในขณะที่เดียวกันเมื่อผู้รับสารได้รับข้อมูลแล้วก็ส่งข้อมูลข่าวสารตอบกลับมายังผู้ส่งสารด้วยอีกทางหนึ่ง จึงเป็นการสื่อสารที่ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารต่างก็สามารถรับและส่งข่าวสารซึ่งกันและกัน มีการเปิดโอกาสให้ผู้รับสารได้ซักถามข้อข้องใจหรือข้อสงสัยต่างๆ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน มีการโต้ตอบกัน ทำให้ผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถที่จะตอบสนองต่อกัน เพื่อสร้างความเข้าใจได้อย่างชัดเจน การสื่อสารแบบนี้ผู้ส่งสารจะให้ความสำคัญกับปฏิกริยาโต้กลับ (Feedback) ของผู้รับสาร ดังแผนภาพที่ 2-3

แผนภาพที่ 2-3 การสื่อสารแบบสองทาง

ที่มา: ประมว สเดเวทิน, 2538.

ทั้งนี้การสื่อสารแบบสองทางมีผลทำให้การสื่อสารที่เกิดขึ้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะการให้ความสำคัญต่อการสื่อสารกลับ (Feedback) นั้นเป็นวิธีการที่ทำให้ผู้รับสารและผู้ส่งสารมีความเสมอภาคกันในการติดต่อสื่อสาร โดยไม่มีฝ่ายมีอิทธิพลเหนืออีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งจะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเป็นอย่างดี

3.2 จำแนกตามลักษณะการใช้ แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

3.2.1 การสื่อสารแบบเป็นทางการ (Formal Communication) หมายถึง การติดต่อสื่อสารที่คำนึงถึงบทบาทหน้าที่และตำแหน่งระหว่างผู้รับสารและผู้ส่งสารเป็นสำคัญ ตามระเบียบแบบแผนที่กำหนดไว้ โดยส่วนใหญ่จะเป็นการสื่อสารที่เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น การประกาศแจ้งนโยบาย คำสั่งปฏิบัติงาน เป็นต้น

3.2.2 การสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ (Informal Communication) หมายถึง การสื่อสารกับบุคคลอื่นโดยไม่พิจารณาถึงตำแหน่งหน้าที่ และมีได้ดำเนินไปตามระเบียบแบบแผนที่กำหนดไว้ แต่เป็นการสื่อสารที่เกิดจากความสนิทสนมคุ้นเคย และจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในทางส่วนตัวมากกว่า การติดต่อสื่อสารในลักษณะนี้ส่วนใหญ่จะเป็นการสื่อสารโดยใช้คำพูด ได้แก่ การพบปะพูดคุยสนทนากัน

4. ช่องทางการรับรู้ข่าวสาร

Kotler (1997 : 616 – 620) กล่าวว่าช่องทางการสื่อสารมีหลายวิธี แต่สามารถจัดแบบออกเป็นประเภทใหญ่ 2 ประเภท คือ ช่องทางที่ใช้บุคคล และช่องทางที่ไม่ใช้บุคคล ซึ่งมีลักษณะต่างกัน

4.1. ช่องทางการสื่อสารที่ไม่ใช้บุคคล (Personal Communication Channels) หมายถึง บุคคล 2 บุคคลหรือมากกว่าติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกันโดยตรง มีดังนี้

4.1.1. ใช้พนักงานขายบริษัท (Advocate Channel) ได้แก่ การใช้พนักงานขายของบริษัทติดต่อกับผู้ซื้อโดยตรง เช่น การที่พนักงานขายตัวแนะนำภาพยนตร์ให้แก่ลูกค้า

4.1.2. ใช้ผู้เชี่ยวชาญ (Expert Channel) ได้แก่ การใช้ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ชำนาญการในด้านของภาพยนตร์ ซึ่งสามารถเป็นข้อมูลให้กับผู้บริโภคในการเลือกชมภาพยนตร์ในเรื่องนั้นๆ ได้

4.1.3. ใช้กระบวนการทางสังคม (Social Channel) ได้แก่ การพูดกันปากต่อปากในกลุ่มสังคม เช่น เพื่อนบ้าน เพื่อนที่ทำงาน เพื่อนที่สถานศึกษา สมาชิกในครอบครัว

4.2. ช่องทางการสื่อสารที่ไม่ใช้ตัวบุคคล (Nonpersonal Communication Channels) หมายถึง ช่องทางที่นำข่าวสารไปโดยไม่ใช้บุคคลเป็นสื่อหรือเป็นตัวกลางในการติดต่อ แต่จะใช้เครื่องมืออย่างอื่นแทนการใช้บุคคล (ดารา ประทีปปะปาล, 2541 : 43)

4.2.1 การใช้สื่อ (Media) ได้แก่ การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ป้ายโฆษณา สื่อกระจายเสียง เช่น วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต และสื่อตั้งแสดง เช่น ป้ายโฆษณา แผ่นโปสเตอร์

4.2.2 การจัดกิจกรรมพิเศษ (Event) ได้แก่ การจัดกิจกรรมโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับภาพยนตร์ไปยังผู้บริโภค เช่น จัดการแถลงข่าวหรือใช้สัมภาษณ์ฝ่ายสื่อมวลชน จัดหนังรอบสื่อมวลชน จัดงานเลี้ยงฉลองที่ภาพยนตร์สามารถทำยอดขายได้เกิน 100 ล้าน เป็นต้น

สิทธิ์ ชีรสรณ์ (2551 : 4 – 5) กล่าวว่า ช่องทางการสื่อสารแบ่งโดยกว้างๆ ได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ช่องทางที่เป็นบุคคล (Personal Channel) เป็นการติดต่อระหว่างบุคคล (Interpersonal) หรือแบบต่อหน้า (Face – to – face) กับคนหรือกลุ่มเป้าหมาย พนักงานขายเป็นช่องทางการสื่อสารประเภทนี้ นอกจากนี้ ช่องทางที่เป็นบุคคลอาจเป็นช่องทางทางสังคม (Social Channel) เช่น เพื่อน พี่น้อง หรือบุคคลอื่นๆ ที่ใกล้ชิดเรา

2. ช่องทางที่ไม่ใช่บุคคล (Nonpersonal Channel) เป็นผู้นำสารโดยไม่ใช้การติดต่อส่วนบุคคลระหว่างผู้รับสาร ช่องทางที่ไม่ใช่บุคคล มักเรียกว่า สื่อมวลชน (Mass Media) สารในช่องทางประเภทนี้ จะถูกส่งไปยังผู้คนจำนวนมากในเวลาเดียวกัน เช่น โฆษณาทางโทรทัศน์ที่ถ่ายทอดไปยังผู้ชมทางบ้านเป็นล้านคนในเวลาหนึ่งๆ

สื่อเป็นบุคคลย่อมมีความยืดหยุ่นและอำนาจมากกว่าสื่อที่ไม่ใช่บุคคล ผู้ส่งสารสามารถปรับเปลี่ยนแบบการนำเสนอให้เข้ากับผู้รับสาร บางคนเชื่อว่าข้อมูลจากช่องทางทางสังคมไม่น่าเชื่อถือ มือคดและไม่ชัดเจน แต่ในขณะเดียวกันข้อมูลที่ผ่านช่องทางที่ไม่ใช่บุคคลจะมีระดับความน่าเชื่อถือต่ำกว่าช่องทางที่เป็นบุคคลจึงมีประสิทธิภาพในการขายมากกว่า

สุวัฒน์ ศิริรินทร์ และภาวนา สายชู (2551 : 253 – 254, 257 -258) ได้อธิบายว่า การรับรู้ (Perception) เป็นกระบวนการรับสัมผัส (Sensation) แล้วนำเอาสัมผัสที่ได้นั้นมาคิดทำให้เกิดภาพในสมองที่มีความหมายขึ้น ทั้งนี้ ต้องมีสิ่งที่น่าสนใจมาช่วยกระตุ้นให้เกิดการรับรู้ สิ่งนั้น คือ สิ่งที่มีอยู่ในสมองมาก่อนแล้ว เช่น ความเชื่อ ความรู้ ทักษะ ค่านิยม ประสบการณ์ เป็นต้น

ระบบการสื่อสารประกอบด้วยส่วนประกอบพื้นฐาน 5 ประการ ดังนี้

1. ผู้ส่งข่าวสารหรือแหล่งข่าวสาร (Sender or Source) ควรจะมีลักษณะดังนี้ คือ มีความน่าเชื่อถือสูง มีความชำนาญ มีความน่ามองน่าสนใจ มีมิตรไมตรี มีความเที่ยงธรรม มีความจริงใจ มีทักษะ

2. ข่าวสาร (Message) เป็นความนึกคิด ความคิด ทักษะ ภาพพจน์ หรือข้อมูลอื่นที่ผู้ส่งต้องการส่งให้ผู้รับซึ่งจะขึ้นอยู่กับเนื้อหา ส่วนประกอบของข่าวสาร การใช้ถ้อยคำ จุดแว่ววน หลักฐาน เหตุผลสนับสนุนและวิธีการพูด ภาษาที่ใช้

3. ช่องทางข่าวสาร (Channel) เป็นสื่อต่างๆ ที่ใช้ในการส่งข่าวสาร ประกอบด้วยสื่อบุคคล สื่อสารมวลชน สื่ออิเล็กทรอนิกส์

4. ผู้รับสาร (Receiver) มีทั้งที่เป็นกลุ่มเป้าหมายและไม่ใช้กลุ่มเป้าหมายต้องพยายามให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด

5. การป้อนกลับ (Feedback) เมื่อข่าวสารไปถึงผู้รับแล้วมีผลสะท้อนกลับมาอย่างไรบ้าง

พรพิมล ยุตติโกมิทร์ (2545 : 15, 18 – 19) ได้อธิบายว่า ช่องทาง หมายถึง สิ่งที่สามารถขนส่งสาร (A Carrier of Messages) ที่ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการนำสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร กล่าวโดยสรุปก็คือ สื่อ นั่นเอง โดยสื่อที่นำมาใช้ในการสื่อสารทางการตลาดก็มีหลายประเภทด้วยกัน อาทิ สื่อมวลชน (Mass Media) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ (Newspapers) วิทยุกระจาย

เสียง (Radio) วิทยุโทรทัศน์ (Television) สื่อบุคคล (Personal Media) ได้แก่ พนักงานขาย (Seller) สื่อสิ่งพิมพ์ (Printed Media) ได้แก่ โปสเตอร์ (Poster) แผ่นพับหรือใบปลิว (Leaflet) โบรชัวร์ (Brochures) นอกจากนี้ยังมี Internet ซึ่งในปัจจุบันได้นำมาใช้เป็นสื่อกลางในการซื้อ - ขาย ผลิตภัณฑ์บางประเภท สื่อในแต่ละประเภทยังจะมีข้อจำกัดในการสื่อสาร ยกตัวอย่าง เช่น ถ้าเป็นสินค้าที่มีราคาแพงประเภทรถยนต์ สำหรับสื่อที่ค่อนข้างมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้ออย่างมากก็คือ สื่อบุคคล เพราะเป็นสื่อที่สามารถให้ข้อมูลรายละเอียดและโน้มน้าวใจผู้บริโภคได้ดีกว่าสื่อประเภทอื่นๆ

เสรี วงษ์มณฑา (2547 : 54 – 55) ได้อธิบายถึง ช่องทางข่าวสาร (Message Channel) หรือสื่อ (Media) หมายถึง ช่องทางที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารซึ่งอาจจะเป็นบุคคล (Personal) ได้แก่ พนักงานขายหรือสื่อ (Media) ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เป็นต้น เราอาจแบ่งช่องทางการสื่อสารได้เป็น 2 ช่องทาง (Two of Channels) ดังนี้

1. การติดต่อสื่อสารโดยตรง (Direct Communication) เป็นการสื่อสารโดยบุคคล (Personal) โดยไม่ผ่านสื่อมวลชน (Media) ประกอบด้วย

1.1 หนึ่งต่อหนึ่ง (One –on –One) เป็นการสื่อสารแบบคนพูดคนเดียว คนฟังคนเดียว

1.2 หนึ่งกับกลุ่ม (One to Group) เป็นการสื่อสารแบบคนพูดคนเดียว กับคนฟังหลายคน

1.3 กลุ่มกับกลุ่ม (Team to Group) เป็นการสื่อสารแบบคนพูดหลายคน คนฟังหลายคน

2. การติดต่อสื่อสารทางอ้อม (Indirect Communication) หรือการติดต่อสื่อสารโดยใช้สื่อ (Media Communication) ประกอบด้วย

2.1 สื่อที่ต้องจ่ายเงิน (Paid Media) เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เป็นต้น

2.2 สื่อที่ไม่ต้องจ่ายเงิน (Unpaid Media) เช่น บทความ ข่าวประชาสัมพันธ์ การสัมภาษณ์ เป็นต้น

2.3 สื่อสารพิเศษ (Special Media) ประกอบด้วย สิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น แผ่นพับ ใบปลิว หรือสิ่งของเครื่องใช้ที่มีเครื่องหมายหรือข้อความโฆษณาปรากฏอยู่ เป็นต้น

ดารา ทีปะปาล (2542 : 25, 42 – 44) ได้อธิบายถึง ช่องทางข่าวสาร/สื่อ (Channels หรือ Media) หมายถึง ตัวกลางหรือสื่อที่นำมาใช้เป็นช่องทางเพื่อช่วยส่งข่าวสารจากผู้ส่งไปยังผู้รับแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 2 ประเภท คือ สื่อประเภทที่ใช้บุคคล และไม่ใช้บุคคล โดยสื่อประเภทที่ใช้บุคคล (Personal Media) ได้แก่ พนักงานขายของบริษัทหรือตัวแทนขาย รวมทั้งผู้นำทางความคิด (Opinion Leader) ส่วนสื่อประเภทที่ไม่ใช้บุคคล (Nonpersonal Media) หรือว่าสื่อมวลชน (Mass Media) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ จดหมายตรง ป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ (Billboards) นิตยสาร หรือป้ายโฆษณาเคลื่อนที่ เป็นต้น

ช่องทางการสื่อสารมีมากมายหลายวิธี แต่สามารถจัดแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 2 ประเภท คือ ช่องทางที่ใช้บุคคล และช่องทางที่ไม่ใช้ตัวบุคคล ซึ่งมีลักษณะต่างกัน ดังนี้

1. ช่องทางการสื่อสารที่ใช้บุคคล (Personal Communication Channels) หมายถึง บุคคล 2 คนหรือมากกว่าติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกันและกันโดยตรง การติดต่อกันอาจเป็นลักษณะเผชิญหน้า แบบตัวต่อตัว บุคคลกับกลุ่มผู้ฟัง การพูดติดต่อกันทางโทรศัพท์หรือติดต่อกันทางจดหมาย การใช้ช่องทางการติดต่อสื่อสารที่ใช้บุคคลมีข้อดีตรงที่จะสามารถได้รับผลจากการติดต่อระหว่างกันนั้นได้ทันที การใช้บุคคลเป็นช่องทางเพื่อทำการติดต่อสื่อสารอาจทำได้หลายแบบ ดังนี้

1.1 ใช้พนักงานขายของบริษัท (Advocate Channel) ได้แก่ การใช้พนักงานขายของบริษัทติดต่อกับผู้ซื้อโดยตรงในตลาดเป้าหมาย

1.2 ใช้ผู้เชี่ยวชาญ (Expert Channels) ได้แก่ การใช้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ชำนาญการในสาขาวิชาการต่างๆ ที่เชิญมามาให้ข้อคิดเห็นหรือพูดบรรยายให้ผู้ซื้อเป้าหมายฟัง

1.3 ใช้กระบวนการทางสังคม (Social Channel) ได้แก่ การใช้เพื่อนบ้าน ใกล้เคียง เพื่อนฝูง สมาชิกในครอบครัว หรือเพื่อนร่วมงานพูดคุยกับผู้ซื้อเป้าหมาย

2. ช่องทางการสื่อสารที่ไม่ใช้ตัวบุคคล (Nonpersonal Communication Channels) หมายถึง ช่องทางที่นำข่าวสารไปโดยไม่ใช้บุคคลเป็นสื่อหรือตัวกลางในการติดต่อ แต่จะใช้เครื่องมือสื่อสารอย่างอื่นแทนการใช้บุคคล ซึ่งอาจกระทำได้หลายวิธี ดังนี้

2.1 การใช้สื่อ (Media) ได้แก่ ใช้สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร จดหมาย สื่อกระจายเสียง เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น เทปบันทึกเสียง (Audiotape) เทปบันทึกภาพ (Videotape) อินเทอร์เน็ต (Internet) หรือ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) และสื่อตั้งแสดงต่างๆ (Display Media) เช่น ป้ายโฆษณาที่มีขนาดใหญ่ แผ่นป้ายโปสเตอร์ เป็นต้น ซึ่งสื่อต่างๆ เหล่านี้ส่วนใหญ่แล้วต้องเสียค่าใช้จ่ายในการส่งข่าวสารแทบทั้งสิ้น

2.2 การสร้างบรรยากาศ (Atmospheres) ได้แก่ การจัดสิ่งแวดล้อมแบบเบ็ดเสร็จ หรือ Packaged Environments เพื่อสร้างสรรค์ในการจูงใจหรือเสริมแรงให้เกิดการซื้อผลิตภัณฑ์ด้วยการออกแบบ ตกแต่งประดับประดา สถานที่ด้วยเครื่องประดับ และเฟอร์นิเจอร์หรูหรา ราคาแพง เพื่อแสดงให้เห็นถึงฐานะความมั่นคง และประสบการณ์ของธุรกิจเป็นการสื่อสารด้วยสัญลักษณ์เพื่อโน้มน้าวจิตใจให้เกิดความเชื่อมั่นศรัทธาในองค์การ และตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์หรือบริการในที่สุด

2.3 การจัดกิจกรรมพิเศษ (Events) ได้แก่ การจัดกิจกรรมบางอย่างขึ้นจากความคิดริเริ่มของบริษัทเอง โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อการสื่อสารบางอย่าง โดยเฉพาะไปยังกลุ่มเป้าหมายตัวอย่าง เช่น แผนกประชาสัมพันธ์จัดประชุม เพื่อแถลงข่าวบางอย่างหรือใช้สัมภาษณ์ผ่านสื่อมวลชน เป็นต้น

ช่องทางการสื่อสารทั้ง 2 ประเภท มีข้อดีและข้อเสีย ข้อได้เปรียบและข้อเสียเปรียบที่ต่างกัน ผู้ทำการสื่อสารจะต้องพิจารณาเลือกใช้ให้เหมาะสม แม้ว่าโดยปกติแล้วการติดต่อสื่อสารที่จะใช้บุคคลมักจะนำมาใช้ได้ผลมากกว่าการติดต่อสื่อสารผ่านสื่อมวลชน แต่อย่างไรก็ตามการใช้การสื่อสารผ่านสื่อมวลชนอาจจะใช้เป็นวิธีหลักสำคัญที่จะเป็นตัวกระตุ้นส่งเสริมการติดต่อสื่อสารที่ใช้บุคคล กล่าวคือ การติดต่อสื่อสารผ่านสื่อมวลชนจะมีผลกระทบต่อทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคล โดยผ่านกระบวนการไหลไปของข่าวสารผ่านการติดต่อ 2 ขั้นตอน (Two - Stepflow - of -

Communication Process) คือ จากความคิดที่ได้รับจากวิทยุหรือสิ่งพิมพ์จะถ่ายทอดไปสู่ผู้นำทางความคิด และจากผู้นำความคิดก็จะถ่ายทอดไปสู่ผู้ตามอีกต่อหนึ่ง

หอกระจายข่าวเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ใช้ในการสื่อสารกับสาธารณะ หอกระจายข่าวสารหมู่บ้านคือ ระบบการกระจายเสียงโดยผ่านลำโพงติดไว้ปลายเสาจะมีจำนวนลำโพงหรือเสาเท่าไรก็ได้ ถ้ามีหลายเสาและลำโพงแยกติดตั้งไว้ตามสิ่งต่างๆ ออกไปมักเรียกว่าเสียงตามสาย

5. การเปิดรับสื่อ

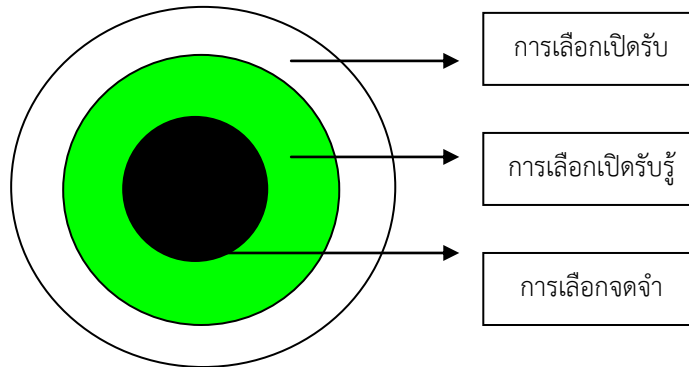
การเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อในปัจจุบันมีความสำคัญมากและเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นทั้งในการดำเนินชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพและการดำเนินธุรกิจแต่ละบุคคลจะมีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารที่แตกต่างกัน และจะไม่รับข้อมูลข่าวสารทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาทั้งหมด แต่จะเลือกรับข่าวสารเพียงบางส่วนที่มีประโยชน์ต่อตนเอง ดังที่ Klapper (อ้างใน ประมะ สดเทเวทิน, 2530 : 19) ได้กล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวกับกระบวนการในการเลือกรับสาร ซึ่งประกอบด้วยการกลั่นกรอง 3 ชั้น ดังนี้

1. การเลือกเปิดรับ (selective exposure) หมายถึง แนวโน้มที่ผู้รับสารจะเลือกสนใจ หรือเปิดรับข่าวสารที่สอดคล้องกับความคิดเห็น ความสนใจที่มีอยู่เดิม และพยายามหลีกเลี่ยงข่าวสารที่ไม่สอดคล้องกับทัศนคติ และความคิดเห็นเดิมของตน เพราะการได้รับข่าวสารที่ไม่สอดคล้องกับความรู้ ความเข้าใจ หรือทัศนคติที่มีอยู่เดิม จะก่อให้เกิดภาวะความไม่สมดุลทางจิตใจที่เรียกว่า “cognitive dissonance” ซึ่งบุคคลอาจลดภาวะความไม่สมดุลนี้ได้ โดยการเปลี่ยนทัศนคติ ความรู้ หรือพฤติกรรมการแสดงออก หรือเลือกสรรเฉพาะข่าวสารที่สอดคล้องกับความคิดเห็นเดิมของตน

2. การเลือกรับรู้ (selective perception) เมื่อบุคคลเลือกเปิดรับข่าวสารจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งแล้ว ผู้รับสารจะเลือกรับรู้หรือเลือกตีความหมายของสารนั้นตามทัศนคติ ความเชื่อ ประสบการณ์ ความต้องการ ความคาดหวัง แรงจูงใจ สภาวะร่างกายหรือสภาวะอารมณ์ในขณะนั้น เป็นต้น ผู้รับสารจะตีความผิดพลาด หรือบิดเบือนข่าวสารให้มีทิศทางที่ตนเองพึงพอใจ ให้สอดคล้องกับความคิดเห็น ความสนใจ หรือทัศนคติที่มีอยู่เดิม

3. การเลือกจดจำ (selective retention) เป็นแนวโน้มในการเลือกจดจำข่าวสารเฉพาะส่วนที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการทัศนคติของตนเอง และมักจะลืมในส่วนที่ตนเองไม่สนใจ เรื่องที่ขัดแย้งหรือเรื่องที่ค้านกับความคิดเห็นของตนเอง ดังนั้น การเลือกจดจำเนื้อหาของสารที่ได้รับจึงเป็นการช่วยเสริมทัศนคติ หรือความเชื่อเดิมของผู้รับสารให้มีความมั่นคงยิ่งขึ้น และเปลี่ยนแปลงยากมากขึ้น กล่าวคือ ความพร้อมที่จะจดจำสารของผู้รับสารจึงมักเกิดขึ้นกับคนที่พร้อมจะเข้าใจ และพร้อมที่จะลืมสำหรับคนที่ไม่พร้อมจะเข้าใจ ดังนั้น กระบวนการเลือกสรรของมนุษย์จึงเปรียบเสมือน เครื่องกรองข่าวสารในการรับรู้ของมนุษย์ซึ่งสามารถแสดงได้ ดังนี้

แผนภาพที่ 2-4 การเลือกรับข่าวสารตามกระบวนการในการเลือกรับข่าวสาร

ที่มา: ประมะ สดะเวทิน , 2530.

6. แนวคิดเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์

6.1 ความหมายของการประชาสัมพันธ์

เสรี วงษ์มณฑา (2540 : 1) ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้ว่า หมายถึง การกระทำทั้งหลายทั้งปวงที่เกิดจากการวางแผนล่วงหน้าในการสร้างความเข้าใจกับสาธารณชนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดี ภาพพจน์ที่ดี อันจะนำไปสู่สัมพันธภาพที่ดีระหว่างหน่วยงานและสาธารณชนที่เกี่ยวข้องก่อให้เกิดการสนับสนุนและความร่วมมือกันเป็นอย่างดี

วิจิตร อวาทกุล (2541: 17) ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้ว่า หมายถึง ความพยายามของสถาบันที่จะแสวงหาความสัมพันธ์ ความร่วมมือและการสนับสนุนจากประชาชน ตลอดจนการชำระไว้ซึ่งทัศนคติที่ดีของประชาชนให้หันมาติดต่อสถาบันให้คงอยู่ต่อไป เพื่อให้ประชาชนยอมรับสนับสนุนให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามกระบวนการ นโยบาย วัตถุประสงค์ และความเคลื่อนไหวของสถาบันหรือหน่วยงาน

เรืองกิตต์ เหลืองสกุลทอง (2542 : 8) ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้ว่าเป็น การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดี (Good relationship) ระหว่างองค์การสถาบันกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องให้ความนิยมเลื่อมใส ศรัทธาและให้ความร่วมมือ ตลอดจนสนับสนุนหน่วยงาน

ลักษณะ สดะเวทิน (2542 : 5) ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้ว่า วิธีการของ สถาบันอันมีแผนการและการกระทำที่ต่อเนื่องในอันที่จะสร้างหรือยังให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มประชาชน เพื่อให้สถาบันและกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจ และให้การสนับสนุนร่วมมือซึ่งกันและกัน อันจะเป็นประโยชน์ให้สถาบันนั้น ๆ ดำเนินงานไปได้ผลดีสมตามความมุ่งหมาย โดยมีประชาคมติเป็นบรรทัดฐานที่สำคัญด้วย

วิมลพรรณ ตั้งจิตเพิ่มความดี (2543 : 4) ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ หมายถึง เป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน หรือองค์กร และกลุ่มประชาชน เป้าหมายเพื่อสร้างความเข้าใจอันถูกต้องในอันที่จะสร้างความเชื่อถือ ศรัทธา และความร่วมมือตลอดจน ความสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานของหน่วยงานนั้น ๆ บรรลุเป้าหมาย

กรณีการ อัครดรเดชา (2544 : 2) ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้ว่า หมายถึง งานด้านการจัดการที่มีลักษณะเป็นการวางแผนล่วงหน้าและต่อเนื่องที่สถาบันของรัฐหรือเอกชนที่สร้างขึ้น เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องมีความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจและสนับสนุนสถาบันเหล่านั้น โดยการประเมินค่าประชาคมติเกี่ยวกับสถาบันนั้น เพื่อที่จะปรับปรุงนโยบายและวิธีการของสถาบันนั้น ๆ ให้เกิดความร่วมมือที่ดีและก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันโดยการให้ข่าวสารที่กว้างขวางและมีการวางแผนล่วงหน้า

ปิณิตา พุ่มแย้ม (2544 : 11) ได้สรุปความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้ว่า หมายถึง การติดต่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ขององค์การสถาบันนั้น ๆ ด้วยสื่อ หรือวิธีการที่เหมาะสม เพื่อให้กลุ่มประชาชนเป้าหมายเกิดทัศนคติ ภาพพจน์ที่ดีต่อองค์การ สถาบันเกิดการยอมรับและให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือเป็นผลให้การดำเนินงานขององค์การ สถาบัน บรรลุวัตถุประสงค์

วิรัช ลภีรัตนกุล (2546 : 5) ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้ว่า เป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างองค์การสถาบันกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องเพื่อหวังผลในความร่วมมือและสนับสนุนจากประชาชน

Webster's New Collegiat (1974 : 124) ได้อธิบายความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้ในพจนานุกรมว่า การประชาสัมพันธ์ (Public relations) หมายถึง ธุรกิจที่ช่วยชักนำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจและมีความนิยมชมชอบ (Goodwill) ต่อบุคคลหรือสถาบันนั้น

Marston (1979 : 3) ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ว่า หมายถึง สถานการณ์การกระทำหรือคำพูด ซึ่งสามารถจูงใจหรือชักชวนให้ประชาชนเห็นด้วยหรือประสานความร่วมมือในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยมีการวางแผนให้เกิดอิทธิพลต่อกลุ่มประชาชนนั้น ๆ

สรุปได้ว่า การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การติดต่อสื่อสารโดยการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ขององค์การ สถาบัน หรือบุคคลขององค์การ ด้วยสื่อหรือวิธีการที่เหมาะสม เพื่อให้กลุ่มประชาชนเป้าหมาย เกิดความเข้าใจ รวมทั้งสร้างทัศนคติ ภาพพจน์ที่ดีต่อองค์การ สถาบัน ให้เกิดการยอมรับ ได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือ ซึ่งจะเป็นผลให้องค์การ หน่วยงาน หรือสถาบันมีการดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 จุดมุ่งหมายของการประชาสัมพันธ์

จากการศึกษา ทฤษฎีและแนวคิดของการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานต่าง ๆ ย่อมมีจุดมุ่งหมาย มีนักวิชาการได้เสนอจุดมุ่งหมายของการประชาสัมพันธ์ดังนี้

วิรัช ลภีรัตนกุล (2540 : 151) ได้เสนอแนะจุดมุ่งหมายของการประชาสัมพันธ์ที่มีต่อหน่วยงานหรือสถาบันต่าง ๆ ดังนี้

ประการที่ 1 เพื่ออธิบายถึงนโยบาย วัตถุประสงค์ การดำเนินงานและประเภทของการดำเนินงานธุรกิจของหน่วยงานนั้น ๆ ให้กลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องได้ทราบ

ประการที่ 2 เพื่ออธิบายให้ฝ่ายบริหารหรือฝ่ายจัดการ ได้ทราบถึง ทัศนคติ ประชาคมติ หรือความรู้สึกนึกคิดของประชาชนที่มีต่อหน่วยงาน

ประการที่ 3 เพื่อคาดการณ์ล่วงหน้าและค้นหาจุดบกพร่องต่าง ๆ เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาที่ยากต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในหน่วยงาน

ประการที่ 4 เพื่อให้ประชาชนยอมรับ ซึ่งถ้าเป็นหน่วยงานธุรกิจภาคเอกชน ก็เพื่อให้ลูกค้ายอมรับในบริษัทตน รวมทั้งยอมรับในผลิตภัณฑ์และบริการ

ประการที่ 5 เพื่อทำหน้าที่ขจัดปัญหายุ่งยากภายในหน่วยงาน

ประการที่ 6 เพื่อแนะนำฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายจัดการให้สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง เพื่อความเจริญก้าวหน้า และชื่อเสียงที่ดีของหน่วยงาน

วิจิตร อวาทกุล (2541 : 47) ได้สรุปถึงจุดมุ่งหมายทั่วไปของการประชาสัมพันธ์ไว้ 7 ประการ ดังนี้

ประการที่ 1 เพื่อสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับองค์กร

ประการที่ 2 เพื่อสร้างความนิยมชมชอบ เลื่อมใส ศรัทธาจากประชาชน พนักงาน ฯลฯ

ประการที่ 3 เพื่อป้องกัน แก้ไขความเข้าใจผิด คลาดเคลื่อน

ประการที่ 4 เพื่อดำเนินการรักษาความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับกลุ่มต่าง ๆ ไม่ให้เสื่อมคลายและตลอดเวลา

ประการที่ 5 เพื่อกระตุ้นเพิ่มพูนความสัมพันธ์เพิ่มขวัญกำลังใจในหมู่ประชาชน พนักงาน หุ่นส่วน ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกกลุ่มอยู่ตลอดเวลา

ประการที่ 6 เพื่อให้บริการด้านสาธารณประโยชน์ผลประโยชน์ที่เป็นธรรมแก่สังคม

ประการที่ 7 เพื่อสร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจ เชื่อถือได้จากประชาชน ยืนยันความมั่นคง แก่พนักงานและประชาชน

ลักษณะ สตะเวทิน (2542 : 8) ได้กล่าวถึงจุดหมายของการประชาสัมพันธ์มี 3 ประการ ดังนี้

ประการที่ 1 เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ เผยแพร่และชี้แจง สร้างความนิยม และให้สาธารณชนได้รับรู้ถึงบทบาท นโยบาย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ขององค์กร ซึ่งสาธารณชนนั้นประกอบด้วยสมาชิกขององค์กรและประชาชนนอกองค์กร

ประการที่ 2 เพื่อสร้างชื่อเสียง และป้องกันชื่อเสียงขององค์กร และสร้างความสัมพันธ์อันดีให้องค์กรเป็นที่รู้จัก ได้รับความไว้วางใจ ยกย่อง ศรัทธา โดยการแสดงเจตนารมณ์ที่ถูกต้องตามบรรทัดฐานของสังคม

ประการที่ 3 เพื่อแสวงหาความร่วมมือและสนับสนุนจากประชาชนถ้ามีการประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจก็ย่อมได้รับความร่วมมือและสนับสนุน ฉะนั้นการตรวจสอบและประเมินผลความคิดเห็นของประชาชนย่อมมีความสำคัญต่อองค์กร

จารุวรรณ อรุณฤกษ์ (2542 : 18-20) ได้สรุปจุดหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้ ดังนี้

ประการที่ 1 เพื่อเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารของหน่วยงานไปสู่ประชาชน

ประการที่ 2 เพื่อเผยแพร่คุณงามความดีของหน่วยงาน

ประการที่ 3 เพื่อชี้แจงข้อมูลข่าวสาร ข้อเท็จจริง

ประการที่ 4 เพื่อให้ความรู้ สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้เกิดกับหน่วยงาน

ประการที่ 5 เพื่อป้องกันการเข้าใจผิด หรือเกิดการขัดแย้งตามมา
 ประการที่ 6 เพื่อแก้ไข ลบล้างการเข้าใจผิด
 ประการที่ 7 เพื่อให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อหน่วยงาน
 ประการที่ 8 เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และบุคคลที่
 เกี่ยวข้อง

ประการที่ 9 เพื่อสร้างและรักษาชื่อเสียง เกียรติคุณ ให้คงอยู่ต่อไป
 ประการที่ 10 เพื่อป้องกันภาพลักษณ์ที่ดี และป้องกันชื่อเสียงของหน่วยงาน
 ประการที่ 11 เพื่อสร้างความรักใคร่ สามัคคีกัน
 ประการที่ 12 เพื่อกระตุ้น และเรียกร้องความสนใจของกลุ่มบุคคล
 ประการที่ 13 เพื่อให้ประชาชนเกิดการยอมรับการดำเนินงานของหน่วยงาน
 ประการที่ 14 เพื่อตรวจสอบประชาชาติ ค้นหาข้อบกพร่องและความต้องการ
 ของประชาชน

ประการที่ 15 เพื่อสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดี ความเป็นมิตรระหว่าง
 หน่วยงานกับบุคลากร และประชาชนทั้งภายในภายนอก

ประการที่ 16 เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานเป็นไปด้วยความราบรื่น
 เรียบร้อย และบรรลุเป้าหมาย

6.3 หลักการประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์เป็นวิธีการที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์อันดีกับประชาชน และ
 สถาบันโดยมีความมุ่งหมายสำคัญเพื่อสร้างความร่วมมือ ร่วมใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อประโยชน์
 ต่อการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของหน่วยงาน องค์กร จากการศึกษาหลักการของการ
 ประชาสัมพันธ์ ประมวลได้ดังนี้

วิรัช ลภีรัตนกุล (2540 : 145) ได้เสนอแนวคิดหลักการประชาสัมพันธ์ไว้ดังนี้

ประการที่ 1 การบอกกล่าวหรือชี้แจงเผยแพร่ให้ทราบ เป็นการบอกกล่าว
 ชี้แจงให้ประชาชนทราบถึงนโยบาย วัตถุประสงค์ การดำเนินงานและผลงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ
 ตลอดจนความเคลื่อนไหวขององค์การ

ประการที่ 2 การป้องกันและแก้ไขความเข้าใจผิด ซึ่งมีความสำคัญมากเพราะ
 การป้องกันไว้ก่อนย่อมมีผลดีกว่าที่จะต้องมาทำการแก้ไขในภายหลัง

ประการที่ 3 การสำรวจประชาชาติเพราะองค์การสถาบัน จะดำเนินการ
 ประชาสัมพันธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องรู้ซึ่งถึงความรู้สึกนึกคิดของประชาชน

วิจิตร อวาทกุล (2541 : 192-193) เสนอแนะถึงหลักการทั่วไปในการดำเนิน
 การประชาสัมพันธ์ ควรยึดหลักการ ดังนี้

1. ดำเนินการประชาสัมพันธ์บนพื้นฐานของความถูกต้องทำนองคลองธรรม
 ยุติธรรม ไม่เอาเปรียบ และจริงใจด้วยกันทุกฝ่าย ทั้งนายจ้าง ลูกจ้าง ประชาชน อย่าโกหก หลอกลวง
 หลอกล่อ ปลอมปน น้อฉล ฯลฯ

2. ดำเนินการประชาสัมพันธ์เพื่อความสมัครสมานสามัคคี ราบรื่น รักใคร่
 ร่วมมือร่วมใจ ประสานสัมพันธ์กันของบุคลากรและมีประชาชนส่วนใหญ่เป็นเป้าหมาย

3. ประชาสัมพันธ์ด้วยความสุภาพ รสนิยมดี ไม่หยาบคาย ไม่ยกตนข่มท่าน หรือทับถมผู้อื่น หรือให้ร้ายป้ายสีหรือด้วยกลโกง

4. ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย สื่อสารได้ดี อย่าใช้สถิติหรือตัวเลขที่ละเอียด ควรใช้ภาพ และแผนภูมิช่วยประกอบการอธิบายให้เข้าใจได้ง่าย น่าสนใจ

5. อย่าประชาสัมพันธ์ครั้งละหลายเรื่อง หลายแนวความคิด จะเกิดความสับสน ควรเสนอเรื่องเดียว ความคิดเดียว (Single idea) ในแต่ละช่วง แต่ละตอน แต่ละครั้ง

6. เลือกข่าวสารที่จะเผยแพร่ส่งให้ตรงกลุ่มชนเป้าหมายเฉพาะกลุ่ม เฉพาะระดับที่ต้องการ

ลักษณะ สตะเวทิน (2542 : 89-93) ได้เสนอแนวคิดหลักการประชาสัมพันธ์ไว้

5 ประการ ดังนี้

ประการที่ 1 สถาบันจะต้องคำนึงถึงความรู้สึกของประชาชนการกระทำใด ๆ ก็ตาม องค์กรจะต้องคำนึงถึงความพอใจหรือไม่พอใจของประชาชนเสมอ

ประการที่ 2 ในการดำเนินการประชาสัมพันธ์นั้นต้องยึดหลักการสื่อสารสองทาง

ประการที่ 3 ไม่มุ่งแต่ผลประโยชน์ขององค์กรแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น องค์กรจะต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม

ประการที่ 4 การให้ข่าวสารกับประชาชนนั้น ข่าวสารจะต้องมีเหตุมีผล เพื่อให้ประชาชนได้ใช้ความรู้ และความคิดในการช่วยตัดสินใจว่าจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

ประการที่ 5 การรายงานข่าวสารต่าง ๆ จะต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความเป็นจริง และมีความจริงใจในการประพฤติปฏิบัติต่อประชาชน ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจ มีความรู้และเข้าใจองค์กรอย่างถูกต้อง

วิรัช ลภีรัตนกุล (2542 : 14) กล่าวถึงหลักการเชิงทฤษฎีของการประชาสัมพันธ์ ไว้

3 ประการ ได้แก่

ประการที่ 1 การเผยแพร่ชี้แจงให้ประชาชนทราบและเข้าใจ

ประการที่ 2 การชักชวนโน้มน้าวใจให้ประชาชนมีส่วนร่วม และเห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ และวิธีดำเนินงานของสถาบัน

ประการที่ 3 การประสานความคิดของกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจ จุดหมายหรือวัตถุประสงค์หรือวิธีดำเนินการ

จากการศึกษาหลักการประชาสัมพันธ์ สรุปได้ว่า การประชาสัมพันธ์มีหลักการสำคัญ คือ เป็นการเผยแพร่ชี้แจงข่าวสารของหน่วยงานให้ประชาชนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกหน่วยงานทราบ เข้าใจ รวมถึงเป็นการชักชวนโน้มน้าวจิตใจของประชาชนในชุมชนและบุคคลที่เกี่ยวข้องให้มีเข้ามามีส่วนร่วม และเห็นด้วยกับวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินงานของสถาบัน และประสานความคิดของกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจจุดหมายหรือวัตถุประสงค์หรือวิธีดำเนินการของหน่วยงานเพื่อสนับสนุนงานอื่น ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

6.4 เครื่องมือและสื่อในการประชาสัมพันธ์

งานการประชาสัมพันธ์จะมีประสิทธิภาพ สามารถเข้าถึงกลุ่มประชาชน เป้าหมายต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางหรือสามารถแพร่กระจายข่าวสารไปสู่บุคคลที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือ และสื่อเป็นวิธีการหนึ่งที่จะเข้ามาช่วยการดำเนินงานการประชาสัมพันธ์ จากการศึกษาประมวลได้ดังนี้

อนันต์ธนา อังกินันท์ และเกื้อกุล คุปรัตน์ (2536 : 345-347) กล่าวถึง การประชาสัมพันธ์ ว่าจำเป็นต้องมีสื่อหรือเครื่องมือที่จะนำมาช่วยให้การประชาสัมพันธ์ได้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การลงโฆษณา การเขียนบทความและสารคดีการจัดประชุมและสัมมนา การช่วยเหลือสังคม การจัดนิทรรศการ การจัดทำหนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์สำหรับลูกค้า การจัดทำวารสารภายใน จัดทำวารสารภายนอก ภาพยนตร์ การแจกข่าวในหนังสือพิมพ์ การติดต่อส่วนตัว การจัดทำสิ่งพิมพ์ ในโอกาสต่าง ๆ การแสดงสุนทรพจน์และการบรรยายในที่ต่าง ๆ และการจัดโครงการพิเศษ

ลักษณะ สตะเวทิน (2542 : 173) เสนอแนะถึงสื่อที่ใช้เป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 สื่อที่นักประชาสัมพันธ์ทำขึ้นเองทั้งในด้านเนื้อหา วิธีการ และรวมถึง รูปแบบ ได้แก่ สิ่งพิมพ์ คำพูด ภาพและเสียง การจัดเหตุการณ์พิเศษ การโฆษณา ฯลฯ

ประเภทที่ 2 สื่อที่นักประชาสัมพันธ์ใช้เผยแพร่ข่าวสาร ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และภาพยนตร์

วิรัช อภิรัตน์กุล (2540 : 268) ได้เสนอแนะเครื่องมือที่ใช้เป็นสื่อการประชาสัมพันธ์ แบ่งได้เป็น

ประเภทที่ 1 สื่อบุคคล ได้แก่ คำพูด โดยการประกาศ โฆษณา ฯลฯ

ประเภทที่ 2 สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และภาพยนตร์ ฯลฯ

ประเภทที่ 3 สื่อสิ่งพิมพ์และเอกสาร ได้แก่ แผ่นพับ วารสาร นิตยสาร ภาพนิ่ง फिल्मสตริป จดหมายข่าว โปสเตอร์ ป้ายประกาศ ฯลฯ

ประเภทที่ 4 การจัดเหตุการณ์พิเศษต่าง ๆ ได้แก่ การจัดการแสดง นิทรรศการ จัดงานในวันและสัปดาห์พิเศษ การพบปะประชุม การจัดวันครบรอบปี การมอบรางวัล ฯลฯ

วิมลพรรณ ตั้งจิตเพิ่มพูน (2543 : 89-99) ได้แบ่งสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ ออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ

ประเภทที่ 1 สื่อบุคคลและคำพูด เป็นสื่อที่ใช้ได้สะดวก รวดเร็ว และประหยัด โดยมีรูปแบบการใช้ต่างกัน ได้แก่ การพูดในที่ชุมชน การพูดสนทนาอย่างเป็นทางการ การ

ประชุม รูปแบบต่าง ๆ การอภิปรายกลุ่ม การกล่าวสุนทรพจน์ การกล่าวปราศรัย การให้โอวาท และการอบรม สัมมนา

ประเภทที่ 2 สื่อมวลชน เป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงมวลชนได้อย่างกว้างขวาง ได้แก่ สื่อวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร

ประเภทที่ 3 สื่อที่หน่วยงานผลิตและเผยแพร่ได้เอง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 สื่อสิ่งพิมพ์ที่ไม่ใช่หนังสือ นิตยสาร ได้แก่ วารสาร จุลสาร จดหมายข่าว จดหมาย แผ่นพับ ใบปลิวและใบแทรก ใบปิด และป้ายกลางแจ้ง

กลุ่มที่ 2 สื่อกิจกรรมเหตุการณ์พิเศษ ได้แก่ การจัดกิจกรรม งานวันสำคัญต่าง ๆ
 จุฑามาศ กิจเจริญ (2539 : 95-97) จัดแบ่งสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์
 องค์การไว้ 2 ประเภท ได้แก่สื่อที่บังคับได้ ได้แก่ ประกาศ แผ่นพับ โฆษณาหอกระจายข่าวฯ และ
 สื่อที่บังคับไม่ได้ ได้แก่สื่อหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ฯ

วิรัช ลภีรัตนกุล (2540 : 268) ได้กล่าวถึง เครื่องมือหรือสื่อที่ใช้ในการ
 ดำเนินงาน ประชาสัมพันธ์นั้นมียุ่่มากมายหลายประเภท คือ

1. สื่อบุคคล (Personal media) ได้แก่ คำพูดในลักษณะต่าง ๆ
2. สื่อมวลชน (Mass media) ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์

และภาพยนตร์

3. สื่อสิ่งพิมพ์และเอกสาร (Printed media) ได้แก่วารสาร นิตยสาร ภาพนิ่ง
 फिल्मสตริป จดหมายข่าว การโฆษณา โปสเตอร์และป้ายประกาศ

4. สื่อการจัดเหตุการณ์พิเศษ ได้แก่ การจัดวันและสัปดาห์พิเศษ จัดการแสดง
 และนิทรรศการ การพบปะ และการประชุม การจัดวันครบรอบปี การให้รางวัลพิเศษ ฯลฯ

เสรี วงษ์มณฑา (2542 : 283) ได้แบ่งสื่อที่ใช้สำหรับการประชาสัมพันธ์
 ออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

1. สื่อซื้อ (Paid media)
2. สื่อผลิต (Produced media)
3. สื่อที่ได้เปล่า (Free media)
4. สื่อกิจกรรม (Event media) และ
5. สื่อบุคคล (Interpersonal media)

ลักษณะ สตะเวทิน (2542 : 105) ได้แบ่งสื่อการประชาสัมพันธ์ที่มีคุณภาพ
 ออกเป็น 2 ประเภท คือ สื่อควบคุม (Controlled media) ค สื่อที่นักประชาสัมพันธ์จัดทำขึ้นเอง
 เช่น สิ่งพิมพ์ คำพูด ภาพและเสียง และการจัดเหตุการณ์พิเศษ ฯ และ สื่อมวลชน (Mass media) คือ
 สื่อที่นักประชาสัมพันธ์ใช้เผยแพร่แก่ประชาชนจำนวนมาก

กรรณิการ์ อัครดรเดชา (2544 : 33-35) ได้เสนอแนะถึงสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่
 เพื่อการประชาสัมพันธ์ ได้แก่

1. ประเภทเอกสาร ได้แก่การทำเอกสาร แผ่นพับ ฯ
2. ประเภทประกาศ ได้แก่ ป้ายประกาศ และป้ายนิเทศ ฯ
3. ประเภทเสียงตามสาย ได้แก่ ประกาศหอกระจายข่าว วิทยุโทรทัศน์ ฯ

สรุปได้ว่า สื่อที่ใช้เป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์เรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลาย
 เรื่องพร้อม ๆ กัน แบ่งได้เป็นสื่อประเภทบุคคล สื่อมวลชน สื่อสิ่งพิมพ์และเอกสาร และการจัด
 เหตุการณ์พิเศษต่าง ๆ

6.5 ประโยชน์ของการประชาสัมพันธ์

ประโยชน์ของการประชาสัมพันธ์ ผู้วิจัยประมวลได้ดังนี้

จุฑามาศ กิจเจริญ (2539 : 23-24) มีความเห็นว่า การประชาสัมพันธ์มีประโยชน์ในการสร้างภาพพจน์ที่ดี แก้ไขความเข้าใจผิด รักษาความสัมพันธ์อันดี กระตุ้นให้คนสนใจ สร้างความนิยม แก่หน่วยงานหรือองค์กรของผู้ประชาสัมพันธ์

ลักษณะ สตะเวทิน (2542 : 8-9) สรุปถึงความสำคัญ และประโยชน์ของการประชาสัมพันธ์ต่อหน่วยงานไว้ว่า “มีบทบาทในการเชื่อมโยงความคิดเห็นและเป็นการสร้างเสริมความเข้าใจ และสัมพันธ์ภาพอันดี ก่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง มีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร ประชาชน และสังคม” โดยมุ่งให้เกิดผล 3 ประการ คือ

ประการที่ 1 ทำให้บุคคล กลุ่มคน และองค์กรที่เกี่ยวข้องเกิดความรู้อย่างถูกต้อง ความเข้าใจ โดยการเผยแพร่และชี้แจง เพื่อสร้างความนิยมให้สาธารณชนรับรู้ถึงบทบาท นโยบาย เป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร

ประการที่ 2 บุคคล กลุ่มคน และองค์กรที่เกี่ยวข้องมีความสัมพันธ์อันดีกับองค์กรให้ความไว้วางใจ ยกย่อง ศรัทธา

ประการที่ 3 บุคคล กลุ่มคน และองค์กรที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือ และให้การสนับสนุนงานด้านต่าง ๆ แก่องค์กร

วิจิตร อวาทกุล (2541 : 10-11) สรุปถึงประโยชน์ของการประชาสัมพันธ์ที่มีประโยชน์ต่อหน่วยงานบริหาร ไว้ 12 ประการ ได้แก่

ประการที่ 1 ช่วยเพิ่มความเชื่อถือ เลื่อมใส ศรัทธาให้แก่บุคคลคือ ผู้บริหาร สมาชิก ผู้ปฏิบัติงาน ธุรกิจหรือสถาบันนั้น ๆ

ประการที่ 2 สร้างความเชื่อถือ หรือเชื่อมั่นให้แก่ผู้รับบริการ

ประการที่ 3 สร้างความมั่นคงให้องค์กรมากขึ้น

ประการที่ 4 เกิดการสื่อสารเพิ่มขึ้น ง่ายขึ้น สะดวกขึ้น กว้างขวางขึ้น และรวดเร็ว ว่องไว

ประการที่ 5 ประชาชนได้จดจำ และเกิดความต้องการในการใช้บริการของสถาบัน

ประการที่ 6 ทำให้มองเห็นโอกาสในการสร้างความนิยม เกียรติคุณ ชื่อเสียง เพื่อให้เกิดความเชื่อถือ ศรัทธา แก่องค์กร สถาบัน หน่วยงาน บริษัท ห้างร้าน เพื่อบริการสังคมได้ดีขึ้น

ประการที่ 7 มองเห็นภัยที่จะคุกคามงาน และเสถียรภาพของหน่วยงานอันเกิดจากกระแสประชามติ

ประการที่ 8 สามารถเห็นทางเลือกและแนวคิดใหม่ ๆ แปรก ๆ ในการนำหน่วยงานให้รอดหน้า บริการสังคมได้ดีกว่า โดยที่ผู้อื่นยังมองไม่เห็นหรือมองไม่ถึง

ประการที่ 9 สามารถแก้ไข ใช้ประโยชน์ และประสานแนวคิดทัศนคติและพฤติกรรม ของบุคคลที่มาในทิศทางต่าง ๆ ให้ไปสู่เป้าหมายการประชาสัมพันธ์อันเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่ได้ตั้งไว้

ประการที่ 10 เพื่อปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์และการบริการให้สูงขึ้น

ประการที่ 11 เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน

ประการที่ 12 เพื่อลดค่าใช้จ่าย ลดต้นทุนในระยะยาว

ดังนี้

จากรูวรรณ อรุณฤกษ์ (2542 : 20-21) สรุปถึงประโยชน์ของงานประชาสัมพันธ์ไว้

1. ช่วยเสริมสร้างบรรยากาศทางสังคม การอยู่ร่วมกันของมนุษย์
2. ช่วยให้สมาชิกในสังคมนั้น ๆ ได้เข้าใจและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม
3. ช่วยลดช่องว่างทางสังคม
4. ช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม
5. ช่วยส่งเสริมประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และวัฒนธรรมของมนุษย์

สรุปได้ว่า การประชาสัมพันธ์มีประโยชน์คือ เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจของบุคคล กลุ่มบุคคลทั้งในและนอกองค์กรหรือหน่วยงานให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกิดเจตคติที่ดีต่อองค์กร จนกระทั่งเกิดความร่วมมือ ร่วมใจพัฒนาองค์กรให้ดีขึ้น

กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก (2533 : 14 – 17) รายงานว่า สภาพปัญหาของเด็กในประเทศไทย กำลังตกอยู่ในภาวะวิกฤติการณ์นานาประการ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาพื้นฐานตั้งแต่ ภาวะการขาดสารอาหาร ความยากจน ปัญหาที่อยู่อาศัย การขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษา การถูกใช้แรงงานอย่างหนักและถูกทารุณ การถูกล่อลวงมาขายตัวเป็นโสเภณี การถูกล่วงเกินทางเพศ การเป็นเด็กเร่ร่อนจรจัดไร้ที่พึ่งพิง การตกอยู่ในภาวะพิการและปัญญาอ่อน รวมไปถึงภาวะการถูกละเมิดสิทธิเด็กจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง

ไชยยศ เหมะรัชตะ (2530 : 5 – 62) กล่าวว่า ประเทศไทยจึงได้มีกฎหมายขึ้นมารองรับหลายฉบับ ซึ่งจะจำแนกประเภทออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของเด็ก
2. กฎหมายอาญาที่เกี่ยวกับเด็ก
3. กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็ก
4. กฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการของเด็ก
5. กฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาเด็ก

การศึกษาไทยในยุค Thailand 4.0

ชวลิต โปธินคร (2560) กล่าวว่า พัฒนาประเทศต้องมีปัจจัยหลายด้าน เพื่อมาขับเคลื่อนประกอบด้วย ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคมวัฒนธรรมเศรษฐกิจการเมือง โดยเฉพาะด้านการศึกษา ซึ่งเป็นการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถซึ่งต้องเน้นด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยเฉพาะด้านความซื่อสัตย์เพื่อเป็นการสร้างคนดีไปสู่สังคม โดยปี พ.ศ. 2547 - 2548 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้พัฒนาโรงเรียนต่างๆ ให้เป็นโรงเรียนตามแนววิถีพุทธ และโรงเรียนคริสต์เพื่อเป็นการปลูกฝังคุณธรรมในเด็กไทยตั้งแต่วัยเด็กให้มีคุณลักษณะที่ประเทศต้องการยกตัวอย่างระบบการศึกษาของประเทศฟินแลนด์และประเทศจีนที่ได้นำระบบการวัดผลแบบ

PISA (Programme for International Student Assessment) มาใช้ เพื่อนำมาพัฒนาเด็ก ซึ่งประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะในประเทศจีนที่มณฑลเซี่ยงไฮ้พบว่า เด็กนักเรียนมีผลคะแนนในการสอบวัดผลทางด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์อยู่ในเกณฑ์ดีมาก

ทิศทางในการพัฒนาประเทศไทย มีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องโดยแบ่งออกเป็น 4 ยุค ได้แก่

1. ประเทศไทย 1.0 เน้นการเกษตรเป็นหลัก
2. ประเทศไทย 2.0 เน้นอุตสาหกรรมแต่เป็นอุตสาหกรรมเบา
3. ประเทศไทย 3.0 เป็นอุตสาหกรรมหนักและการส่งออก เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์
4. ประเทศไทย 4.0 เป็นยุคเทคโนโลยี Creative และ Innovation เน้นการสร้างให้

คนไทยสามารถคิดเองได้

ประเทศไทย 4.0 จึงควรมีการเปลี่ยนวิธีการที่มีลักษณะสำคัญ คือ เปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิมในปัจจุบัน ไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (Smart Farming) เปลี่ยนจาก Traditional SMEs หรือ SMEs ที่มีอยู่และรัฐต้องให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลาไปสู่การเป็น Smart Enterprises และ Startups เปลี่ยนจาก Traditional Services ซึ่งมีการสร้างมูลค่าค่อนข้างต่ำ ไปสู่ High Value Services และเปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และทักษะสูง

กรอบยุทธศาสตร์ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) โรงเรียนและหน่วยงานต้องวางแผนงานให้รองรับกรอบยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 ด้าน คือ

1. ความมั่นคง
2. การสร้างความสามารถในการแข่งขัน
3. การลงทุนในทรัพยากรมนุษย์
4. การสร้างโอกาสความเสมอภาคและการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม
5. การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
6. การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ซึ่งเป็นนโยบายหนึ่งที่มีการวางรากฐานการพัฒนาประเทศในระยะยาวและเป็นจุดเริ่มต้นในการขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

ทิศทาง ในการสร้างเด็กยุคไทยแลนด์ 4.0 สร้างเด็กและเยาวชนไทยให้มีความรู้ ความสามารถ และมีทักษะในการประยุกต์ให้เข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ สร้างความคิดของเด็ก และเยาวชนไปสู่ที่ยากขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นความสำเร็จของการยกระดับคุณภาพการศึกษาของชาติ การพัฒนาเด็กต้องพัฒนาทั้งด้านความรู้ และทักษะการเรียนรู้ที่ดีที่สุด คือ การเรียนรู้จากปัญหาจริงที่เกิดขึ้น เรียกว่าเป็น Problem Based Learning

การพัฒนาการศึกษาภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 เริ่มด้วยการฝึกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูเปลี่ยนจากครูสอนเป็นพี่เลี้ยง ครูฝึก (Coach) การเรียนแบบบูรณาการสหวิชาการ เชื่อมโยงความรู้กับจินตนาการ เปลี่ยนแปลงไปสู่รูปธรรมให้ผู้เรียนมีทักษะที่ต้องการ เช่น การทำงานร่วมกัน ความคิดสร้างสรรค์ และการสื่อสารที่ดี ซึ่งการจัดการศึกษาต้องสร้างความพอใจให้ผู้เรียนและทำท้ายสู่การสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอยากเรียนพัฒนา

การศึกษาภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 เริ่มต้นด้วยการฝึกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูเปลี่ยนจากครูสอนเป็นพี่เลี้ยง ครูฝึก (Coach) การเรียนแบบบูรณาการสหวิชาการ เชื่อมโยงความรู้กับจินตนาการ เปลี่ยนแปลงไปสู่รูปธรรมให้ผู้เรียนมีทักษะที่ต้องการ เช่น การทำงานร่วมกัน ความคิดสร้างสรรค์ และการสื่อสารที่ดี ซึ่งการจัดการศึกษาต้องสร้างความพอใจให้ผู้เรียน และทำท้ายสู่การสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอยากเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เสาวภาคย์ แหลมเพ็ชร (2556) ได้ศึกษา ยุทธศาสตร์การบริหารกิจการนักเรียน เพื่อประสิทธิผลการพัฒนาผู้เรียนในยุคสารสนเทศ ปริญญาศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาการจัดการศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ยุทธศาสตร์การบริหารกิจการนักเรียนเพื่อประสิทธิผลการพัฒนาผู้เรียนในยุคสารสนเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารกิจการนักเรียนในยุคสารสนเทศ โดยสอบถามความคิดเห็นจากผู้บริหารโรงเรียน ครูปฏิบัติงานกิจการนักเรียน ครูสอนคอมพิวเตอร์ และเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-42 จำนวน 984 คน สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

2. ศึกษาประสิทธิผลการพัฒนาผู้เรียนในยุคสารสนเทศ โดยใช้วิธีอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน และ

3. นำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารกิจการนักเรียนเพื่อประสิทธิผลการพัฒนาผู้เรียนในยุคสารสนเทศโดยการจัดทำ SWOT Analysis และ TOWS Matrix สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปสาระสำคัญและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารกิจการนักเรียนในยุคสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียน ครูปฏิบัติงานกิจการนักเรียน ครูสอนคอมพิวเตอร์ และเครือข่ายผู้ปกครองในด้านระเบียบวินัยนักเรียน ด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ด้านการรักษาความปลอดภัย ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน และด้านสภาพการบริหารกิจการนักเรียนในยุคสารสนเทศ โดยภาพรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก และมีความต้องการในการบริหารกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิผลการพัฒนาผู้เรียนในยุคสารสนเทศ ได้แก่

2.1 มีความรู้คอมพิวเตอร์ (Computer Literacy)

2.2 มีความรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศ (Information Media Literacy)

2.3 มีความรู้ด้านภาษา (Language Literacy)

2.4 มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)

2.5 มีความรู้สารสนเทศ (Information Literacy)

3. ยุทธศาสตร์การบริหารกิจการนักเรียนเพื่อประสิทธิผลการพัฒนาผู้เรียนในยุคสารสนเทศ ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองโลกที่มีศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีในยุคสารสนเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการใช้เทคโนโลยีในยุคสารสนเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาผู้เรียนให้ใช้เทคโนโลยีได้อย่าง

ปลอดภัยในยุคสารสนเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 4 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในการสืบค้นโดยใช้เทคโนโลยีในยุคสารสนเทศ และยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาผู้เรียนในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีคุณภาพในยุคสารสนเทศ

พลเรือโทคำรณ พิสน์ยุทธการ (2559 : 81 – 88) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิรูปยุทธศาสตร์ทางเรือ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ การกำหนดยุทธศาสตร์ทางเรือ และยุทธศาสตร์ทะเลศึกษาความไม่สมบูรณ์สอดคล้องระหว่างยุทธศาสตร์ทั้งสอง และเพื่อศึกษาหาแนวทางในการปฏิรูปการกำหนดยุทธศาสตร์ทางเรือให้สอดคล้องรองรับกับการเปลี่ยนแปลงสถานะแวดล้อมความมั่นคงทางทะเล และการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ให้ได้มาซึ่งการกำหนดกำลังรบทางเรือที่เหมาะสม การศึกษาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า การกำหนดยุทธศาสตร์ทางเรือยังขาดความสมดุลระหว่างการเตรียมกำลังรบทางเรือกับการใช้กำลังรบทางเรือ โดยผู้จัดทำยุทธศาสตร์ทางเรือที่ผ่านมาในทุกครั้งจะเน้นพิจารณาแต่เพียงการเตรียมกำลังรบหรือการกำหนด/จัดหากำลังรบเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ไม่มีการนำหลักการใช้กำลังทางเรือมาร่วมพิจารณาทำให้ยุทธศาสตร์ขาดมุมมองในด้านการใช้กำลังทำการรบในอนาคต และการนำแนวคิดในการปฏิบัติการรบทางเรือในอนาคต การจัดทำยุทธศาสตร์ทางเรือจะต้องเปลี่ยนการจัดทำจากแบบเน้นภัยคุกคามมาเป็นแบบเน้นขีดความสามารถ ให้สอดคล้องกับสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงในปัจจุบันและอนาคตที่ต้องการความร่วมมือ โดยเฉพาะประชาคมอาเซียนมากกว่า การตั้งตัวเป็นศัตรูที่ขาดความไว้วางใจกัน ละต้องนำหลักการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศการทูตเชิงป้องกัน การทูตทางเรือ การสร้างความไว้วางใจ เชื่อใจ มาใช้ประกอบการจัดทำยุทธศาสตร์ทางเรือ เพื่อกำหนดนโยบายของกองทัพเรือที่มีต่อประเทศชาติเพื่อนบ้านและประเทศต่างๆ ตั้งแต่พยายามสงบไปจนถึงสถานะความขัดแย้งหรือสงคราม ตาม Spectrum of Conflicts โดยใช้แนวทางของยุทธศาสตร์แบบวงแหวน โดยการกำหนดพื้นที่ความสัมพันธ์เป็นวงๆ ตั้งแต่ชั้นในออกไปถึงชั้นนอกตาม Employment Contexts (EC) ของแต่ละพื้นที่ รวมทั้งการตอบสนองทางทหารและการรักษาผลประโยชน์ทางทะเลต่อพื้นที่ EC นั้นๆ ซึ่งจะได้ขีดความสามารถทางทหารและลักษณะของกำลังรบที่ต้องการ

พลตรีเฉลิม คูหาวิชานันท์ (2559 : 151 – 165) ได้ศึกษาเรื่อง แนวความคิดทางยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาประเทศระยะ 10 ปี สำหรับช่วงปี 2560 – 2569 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ทั้งภายนอกและภายในประเทศและวิเคราะห์ผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศเพื่อศึกษาตัวแบบ (Model) ในการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อการพัฒนาประเทศระยะ 10 ปี และเพื่อเสนอแนะ แนวความคิดทางยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา การศึกษาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า การที่จะทำให้ประเทศไทยสามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเป็นอยู่ในปัจจุบัน และพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ตลอดจนสามารถพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคงและเจริญยิ่งขึ้นไปได้นั้น จำเป็นต้องกำหนดให้ได้ว่า “ประเทศไทยเราจะไปทางไหน” และต้องมีกรอบเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนาประเทศที่ชัดเจน ที่สำคัญการที่จะนำพาประเทศไทยให้ข้ามพ้นปัญหาอุปสรรคทั้งปวงและนำพาประเทศชาติให้เดินหน้าต่อไปได้อย่างสง่างามนั้น การบริหารจัดการประเทศชาติอย่างเป็นระบบและรอบคอบภายใต้สถานะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วนั้นเป็นเรื่องสำคัญ หลักวิชาการว่าด้วยยุทธศาสตร์จะเป็นหนึ่งทางเลือก

ของประเทศไทยที่จะเริ่มต้นนำมาใช้วางแผนในการพัฒนาประเทศ และฉกฉวยโอกาสในห้วงเวลาของรัฐบาลแห่งการปฏิรูปและการเปลี่ยนผ่านทางการเมืองของประเทศครั้งสำคัญเช่น ในปัจจุบันนี้จัดทำยุทธศาสตร์ให้เกิดเป็นรูปธรรม ประกอบกับในปัจจุบันหลายประเทศในประชาคมโลกกำลังตื่นตัวในเรื่องการศึกษา “ยุทธศาสตร์ชาติ” เพราะเชื่อว่าจะเป็นวิธีการคิดเพื่อใช้ในการบริหารจัดการประเทศที่มีความรอบคอบเป็นระบบ และทันต่อสภาวะแวดล้อมของโลกที่เปลี่ยนแปลงมากที่สุด รวมทั้งจะช่วยในการกำหนดตำแหน่งที่เหมาะสมของประเทศท่ามกลางการแข่งขันที่เข้มข้นในเวทีประชาคมโลกได้ แต่เรื่องยุทธศาสตร์ชาตินับเป็นเรื่องใหม่สำหรับคนไทยนับว่าห้วงเวลานี้เป็นเวลาที่เหมาะสมที่จะได้มีการศึกษาต้นแบบยุทธศาสตร์ชาติของประเทศไทย และการประสานสอดคล้องระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบและมีหลักวิชาการรองรับอีกด้วย

พันเอกโสภณ ศิริงาม (2559 – 2560 : ก – ข) ได้ศึกษาตัวแบบในการกำหนดยุทธศาสตร์และยุทธศาสตร์ชาติในศตวรรษที่ 21 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ตัวแบบการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาล และเพื่อเสนอตัวแบบที่เหมาะสมในการจัดทำยุทธศาสตร์และยุทธศาสตร์ชาติในศตวรรษที่ 21 การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติของรัฐบาล ได้ประยุกต์แนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติมาจากคู่มือการกำหนดยุทธศาสตร์ 2 เล่ม คือ คู่มือการกำหนดยุทธศาสตร์ในระดับชาติของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ และคู่มือด้านการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ซึ่งมีประเด็นความเหมาะสมเพียงพอ มีความไม่สอดคล้องกับหลักวิชาการว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติสมัยใหม่ และความไม่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ของโลกในยุคปัจจุบัน และนำประเด็นดังกล่าวมาประยุกต์กับหลักวิชาการว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติสมัยใหม่แล้ว สามารถกำหนดแนวทางตัวแบบยุทธศาสตร์ที่เป็นลักษณะของการตั้งคำถามเกี่ยวกับปัจจัยในความสำเร็จและล้มเหลวที่ชี้บ่งว่ายุทธศาสตร์ชาติจะประสบความสำเร็จหรือไม่ และผลการวิจัยได้เสนอตัวแบบในการกำหนดยุทธศาสตร์และยุทธศาสตร์ชาติในศตวรรษที่ 21 ที่มีองค์ประกอบและกระบวนการ 17 ประการคือ

1. ความมุ่งประสงค์แห่งชาติ (National Purpose)
2. ผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interests)
3. การตรวจสอบและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Validate Test)
4. วิสัยทัศน์ทางยุทธศาสตร์ (Strategic Vision)
5. มหายุทธศาสตร์ (Grand Strategy)
6. นโยบายแห่งชาติ (National Policy)
7. ยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy)
8. วัตถุประสงค์แห่งชาติ (National Objectives)
9. แนวความคิดทางยุทธศาสตร์ (Strategic Concept/ Course of Action)
10. พลังอำนาจแห่งชาติ (National Power)
11. มาตรการเฉพาะ (Specific Measures) และแผนงาน/โครงการ (Projects/Plans)
12. การทดสอบยุทธศาสตร์ (Strategic/Validity Test)
13. การประเมินความเสี่ยง และการจัดการกับความเสี่ยง (Risk Assessment/Management)

14. การมีส่วนร่วมของประชาชน (People Participation)
15. การนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ (Implementation)
16. การติดตามและประเมินผล (Evaluation) และ
17. การย้อนกลับ (Feedback) เพื่อการปรับปรุงแก้ไขยุทธศาสตร์

พันเอกโสภณ ศิริงาม ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติและคณะอนุกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์และกรอบการปฏิรูป ควรร่วมกันเร่งดำเนินการปรับปรุงยุทธศาสตร์ชาติใหม่ ให้มีความสมบูรณ์ตามองค์ประกอบและกระบวนการของตัวแบบการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติในศตวรรษที่ 21 ที่ได้นำเสนอในงานวิจัยนี้ รัฐบาล ควรกำหนดคณะกรรมการเฉพาะสำหรับการกำหนดความมุ่งประสงค์แห่งชาติและผลประโยชน์แห่งชาติ โดยคณะกรรมการเฉพาะต้องมาจากหลายภาคส่วน และควรกำหนดหน่วยงานเฉพาะสำหรับขั้นตอนการตรวจติดตามและประเมินผล (Evaluation) และขั้นตอนการย้อนกลับ (Feedback) เพื่อปรับปรุงแก้ไขยุทธศาสตร์

Carlisle (1997 : 19 – 20) ได้ศึกษาเรื่อง การเปลี่ยนแปลงในเป้าหมาย (Ends) ทางยุทธศาสตร์วิธีการ (Ways) ทางยุทธศาสตร์และทรัพยากร (Means) ทางยุทธศาสตร์ของยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า ผลของการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับภูมิทัศน์ทางยุทธศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก และเทคโนโลยีได้สร้างการเปลี่ยนแปลงต่อเป้าหมาย (Ends) วิธีการ (Ways) และทรัพยากร (Means) ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐอเมริกา โครงสร้างองค์กรและการจัดการของกองทัพสหรัฐอเมริกาต้องมีวิวัฒนาการเพื่อสร้างความมั่นคงแห่งชาติต่อไปในอนาคตที่ไม่ยึดติดกับความคิดเก่าๆ จากอดีตความเข้มแข็งของเศรษฐกิจของประเทศรวมทั้งความเข้มแข็งของกองทัพจะเป็นตัวกำหนดสถานที่ในระเบียบโลกใหม่ ในฐานะที่สหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำของโลก สหรัฐอเมริกาต้องสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและพร้อมรักษาอำนาจสูงสุดทางทหารไว้ สำหรับวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนเป็นเป้าหมาย (Ends) ทางยุทธศาสตร์ งบประมาณที่จำกัดเป็นทรัพยากร (Means) ทางยุทธศาสตร์ และวิธีการ (Ways) ทางยุทธศาสตร์เป็นการจัดการและวิธีการดำเนินการทางทหารที่ต้องก้าวไปสู่ยุคใหม่แห่งการเปลี่ยนแปลงต้องเริ่มต้นด้วยการทำให้เกิดการผสมผสานอย่างลงตัวของทั้ง 3 องค์ประกอบดังกล่าว เพื่อความสำเร็จของการจัดการงบประมาณ การกระจายทรัพยากรที่ถูกต้อง ประสิทธิภาพและค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อที่เหมาะสม ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบจะต้องได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วนผู้เชี่ยวชาญจากสาขาต่างๆ จะต้องทำงานร่วมกันเพื่อสร้างระบบที่มีประสิทธิภาพ

Whittaker, Alam, Smith, Frederick and McKune (2007 : 5 – 60) ศึกษาเรื่อง กระบวนการนโยบายความมั่นคงแห่งชาติในส่วนของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติและระบบระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า ได้มีการสรุปการพัฒนากระบวนการนโยบายความมั่นคงแห่งชาติตั้งแต่สมัยประธานาธิบดีทรูแมน ซึ่งอธิบายถึงโครงสร้างและกระบวนการปัจจุบันขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ (Nation Security Strategy : NSS) และการกำหนดบทบาทหน้าที่ของฝ่ายและหน่วยงานหลัก รวมถึงผู้ที่ต้องรับผิดชอบในด้านยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติที่เจาะจงในระบบความมั่นคงระหว่างประเทศซึ่งคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติเป็นคณะบุคคลที่พิจารณาประเด็นนโยบายด้านความมั่นคงแห่งชาติที่ถูกกำหนดโดยประธานาธิบดี (ผู้นำประเทศ) ซึ่งประธานาธิบดี รองประธานาธิบดี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นสมาชิก

คณะรัฐมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ความมั่นคงแห่งชาติ (National Security Staff) สภาความมั่นคงแห่งชาติ (Homeland Security Council) สภาเศรษฐกิจแห่งชาติ (National Economic Council) และกระบวนการทางนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (NSC Policy Process) ซึ่งสรุปได้ว่า องค์ประกอบสนับสนุนที่สำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติที่จะทำให้อุตสาหกรรมความมั่นคงแห่งชาติบรรลุเป้าหมายได้ประกอบไปด้วย

1. ผู้รับผิดชอบงานด้านยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ
2. หน่วยงานเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงแห่งชาติ และ
3. กระบวนการทางนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ

Gary (2008 : 8 - 23) ได้ศึกษาเรื่อง การกำหนดยุทธศาสตร์ด้วยวิธีการไม่เชิงเส้น (Nonlinear Approach) ผลการศึกษาพบว่า ตัวแบบการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติของสหรัฐอเมริกาที่นำเสนอโดย Bartholomees เมื่อปี ค.ศ. 2006 มีจุดบกพร่องอยู่ 2 ประการ ดังนี้

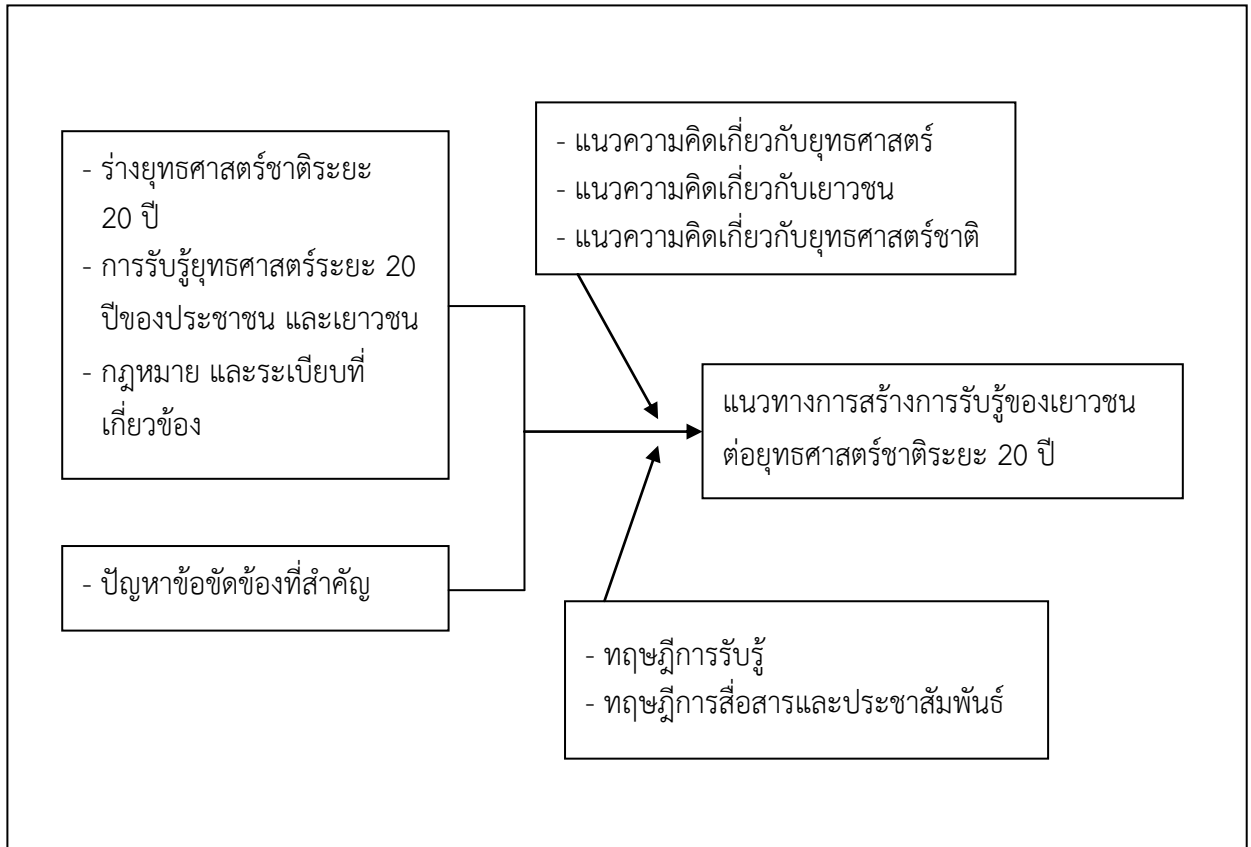
ประการที่ 1 มหายุทธศาสตร์และวิสัยทัศน์ทางยุทธศาสตร์ ได้ถูกรวบรวมไว้เป็นเรื่องเดียวกันอาจเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งมหายุทธศาสตร์คือ ชั้นสูงสุดในรูปแบบของยุทธศาสตร์และถูกเกี่ยวพันโดยการดำเนินการในการนำไปใช้ การรวบรวม และการกำหนดใช้ของพลังอำนาจแห่งชาติทั้งหมด แต่วิสัยทัศน์ คือ การวาดภาพของความปรารถนาในอนาคตในสิ่งที่ต้องการจะไปถึงการสร้างวิสัยทัศน์ด้วยความมุ่งประสงค์และผลประโยชน์เป็นการสร้างความคิดที่ใช้ปกครอง (Governing Ideas) ความคิดที่ใช้ปกครองนี้คือ นโยบายที่ไปกำหนดยุทธศาสตร์

ประการที่ 2 ตัวแบบนี้จะหยุดการดำเนินงานหลังการกำหนดมหายุทธศาสตร์หรือยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์นั้นไม่ได้หยุดที่ตรงนี้ แต่สามารถดำเนินการต่อไปได้ในยุทธศาสตร์ระดับหน้าที่ (Functional Strategies) ซึ่งประกอบไปด้วย ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ (National Defense Strategy) ยุทธศาสตร์การทหารแห่งชาติ (National Military Strategy) ยุทธศาสตร์การป้องกันมาตุภูมิ (Homeland Defense Strategy) และยุทธศาสตร์บริเวณ (Theater Strategy)

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องต่างๆ ได้แก่ แนวความคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ แนวความคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (2561 – 2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง (2560 – 2564) แนวความคิดเกี่ยวกับเยาวชน แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสื่อสารและประชาสัมพันธ์ กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง การศึกษาไทยในยุค Thailand 4.0 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์เป็นกรอบแนวความคิดของการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 2-5 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

การรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาลของเยาวชน และปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ

ในการศึกษาแนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี บทนี้จะศึกษาอยู่ในบริบทของวัตถุประสงค์ของการวิจัย 2 ข้อ คือ ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการที่ผ่านมาในการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาล ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคอันเป็นสาเหตุของการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของเยาวชนโดยมีลำดับเนื้อหาในการศึกษาดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาลที่เกี่ยวกับการรับรู้ยุทธศาสตร์ของเยาวชน
2. สภาพการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีของรัฐบาล จากผลการวิจัยโดยใช้แบบสอบถาม
3. การอภิปรายปรากฏการณ์สภาพการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาล จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ
4. ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญต่อการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาล
5. สรุป

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีของรัฐบาลที่เกี่ยวกับการรับรู้ยุทธศาสตร์ของเยาวชน รายละเอียดสาระสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาล

สาระสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีระหว่างปี พ.ศ. 2561 – 2580 ประกอบไปด้วยรายละเอียดสาระสำคัญได้แก่

1. ความเป็นมา
  2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์
  3. การกำหนดวิสัยทัศน์ทางยุทธศาสตร์
  4. เป้าหมายทางยุทธศาสตร์
  5. ยุทธศาสตร์ชาติ
- โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความเป็นมา

ความเป็นมาของการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติสืบเนื่องจากมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2558 เห็นชอบให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน และให้เสนอร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความ

เห็นชอบเพื่อให้เป็นกรอบในการดำเนินงานของรัฐบาลและคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติได้
แต่งตั้งคณะกรรมการ 2 คณะคือ

1. คณะอนุกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์และกรอบการปฏิรูปเพื่อจัดทำร่างกรอบ
ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี และ

2. คณะอนุกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการตามแนวทางปฏิรูปประเทศเพื่อจัดทำร่าง
แผนปฏิบัติการตามแนวทางการปฏิรูปประเทศภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (คณะกรรมการ
จัดทำยุทธศาสตร์ชาติ, 2559 : 6)

คณะอนุกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์และกรอบการปฏิรูปได้ดำเนินการจัดทำร่าง
กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ตามแนวทางที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยได้มีการนำความคิดเห็น
และข้อเสนอแนะที่มาจากหลายภาคส่วนได้แก่ภาครัฐภาคเอกชน นักการเมืองและนักวิชาการรวมถึง
ข้อคิดเห็นจากสภาปฏิรูปแห่งชาติ

2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์

2.1 ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี

ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี สามารถสรุป
ได้ดังนี้ (คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ, 2559 : 6-15)

2.1.1 ความมั่นคงของโลกที่กำลังก้าวเข้าสู่ช่วงเปลี่ยนผ่านที่สำคัญ การปรับ
ดุลอำนาจของสหรัฐอเมริกา ในการพยายามคงบทบาทผู้นำโลกไว้เพื่อคานดุลอำนาจกับจีนและรัสเซีย
ที่กำลังมีอิทธิพลเพิ่มมากขึ้นในเอเชียและยุโรป อาจมีผลทำให้บรรยากาศด้านความมั่นคงของโลก
ในช่วงปี พ.ศ. 2560 – 2575 มีลักษณะผสมผสานกันทั้งความร่วมมือและความขัดแย้ง โดยขึ้นอยู่กับ
ปัจจัยผลประโยชน์แห่งชาติทั้งในระดับทวีปภาคีและพหุภาคีเป็นองค์ประกอบสำคัญในการกำหนด
นโยบายของประเทศและกลุ่มประเทศ

2.1.2 การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วเป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับ
อนาคตของโลกและประเทศไทยเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เป็นอัจฉริยะ จะกระทบ
การดำรงชีวิตของคน และทำให้เกิดธุรกิจรูปแบบใหม่ รวมทั้งเกิดการเชื่อมต่อและการบรรจบกันของ
เทคโนโลยีก้าวหน้าอุตสาหกรรมและผลิตภัณฑ์ ภายใต้เงื่อนไขที่กดดันให้ต้องมีความสอดคล้องกับ
แนวคิดสีเขียวด้วยเช่นกัน และในขณะเดียวกันเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการแก้ปัญหาการ
ลดลงของทรัพยากรต่าง ๆ รวมทั้งน้ำมัน ซึ่งในช่วงที่ผ่านมาต้องเผชิญกับภาวะปริมาณที่ลดลง ราคาแพง
ขึ้นและผลักดันให้มุ่งสู่การผลิตพลังงานทดแทนในรูปแบบต่าง ๆ

2.1.3 ความเสี่ยงจากการเข้าสู่สังคมสูงวัยของโลกเกิดจากโครงสร้างประชากร
โลกที่เข้าสู่สังคมสูงวัยและจะส่งผลให้เกิดโอกาสทางธุรกิจใหม่แต่มีความเสี่ยงทำให้เกิดการแย่งชิง
แรงงานและเงินทุนรวมทั้งมีแรงกดดันต่อการใช้จ่ายงบประมาณด้านสวัสดิการและสาธารณสุขเพิ่มขึ้นใน
หลาย ๆ ประเทศกลายเป็นความเสี่ยงด้านการคลังที่สำคัญ

2.1.4 ความเสี่ยงจากสภาวะโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
ของโลก รวมถึงภัยธรรมชาติที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นกดดันให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการ
ดำเนินธุรกิจ การดำรงชีวิตและการผลิตการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

2.1.5 ความพยายามในการกระจายความเจริญและการพัฒนาให้มีความทั่วถึงมากขึ้นประกอบกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่องตามมาด้วยการมีข้อกำหนดของรูปแบบและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการใช้พื้นที่และความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมภายใต้เงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การยึดถือหลักการบริหารจัดการที่ดีทั้งในภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน การใช้ระบอบประชาธิปไตย และการปฏิบัติให้เป็นไปตามสิทธิมนุษยชน จะเข้มข้นมากขึ้น

2.1.6 การพัฒนาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทำให้ประเทศไทยมีระดับการพัฒนาที่สูงขึ้นตามลำดับ โดยถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลางมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 และได้ขยับสูงขึ้นมาอยู่ในกลุ่มบน ของกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลางตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 และล่าสุดในปี พ.ศ. 2557 รายได้ประชาชาติต่อหัวเพิ่มขึ้น ฐานการผลิตและบริการหลากหลายขึ้น ฐานการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมมีขนาดใหญ่ขึ้นมาก หลายสาขาการผลิต และบริการสามารถแข่งขันและมีส่วนแบ่งในตลาดโลกสูงขึ้น สร้างรายได้เงินตราต่างประเทศระดับสูง อาทิ กลุ่มยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องใช้ไฟฟ้า อุตสาหกรรมอาหาร สินค้าเกษตร การท่องเที่ยว และบริการด้านสุขภาพ ฐานเศรษฐกิจที่ใหญ่ขึ้นส่งผลให้การจ้างงานเพิ่มขึ้นเป็น 38.1 ล้านคน จากประชากรวัยแรงงาน 38.6 ล้านคน อัตราการว่างงานเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 1.0 ปัญหาความยากจนจึงลดลงตามลำดับ จากร้อยละ 20.0 ในปี พ.ศ. 2550 เป็นร้อยละ 10.9 ในปี พ.ศ. 2556 คุณภาพชีวิตดีขึ้นในทุกระดับ

2.1.7 โอกาสได้รับการศึกษาบริการสาธารณสุขบริการสาธารณะและโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ และการคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ รวมถึงการเข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ มีความครอบคลุมและมีคุณภาพดีขึ้นตามลำดับ ในขณะที่เดียวกันประเทศไทยก็มีความเป็นสากลมากขึ้น ความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับนานาชาติ ทั้งในรูปของทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อเป็นกลไกและช่องทางในการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและการเมืองของประเทศมีความก้าวหน้าไปมาก รวมทั้งกรอบความร่วมมือที่ช่วยทำให้ประเทศไทยสามารถยกระดับมาตรฐานต่าง ๆ ไปสู่ระดับสากล มีความคืบหน้ามากขึ้น

2.1.8 โครงสร้างประชากรสูงอายุมากขึ้นตามลำดับแต่คุณภาพคน โดยเฉลี่ยยังต่ำ และการออมไม่เพียงพอ ประเทศขาดแคลนแรงงานทั้งในกลุ่มทักษะฝีมือสูงและกลุ่มทักษะฝีมือระดับล่าง ผลิตภาพแรงงานโดยเฉลี่ยยังต่ำ

2.1.9 ประสบการณ์ในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจและการเงินในปี พ.ศ. 2540 – 2541 ได้ส่งผลให้ภาครัฐและภาคเอกชน ปรับตัวในการบริหารความเสี่ยงและสร้างภูมิคุ้มกันให้ดีขึ้น ตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ดี อันได้แก่ การดำเนินการที่มีประสิทธิภาพโปร่งใสรับผิดชอบและตรวจสอบได้อย่างเป็นระบบดีขึ้น มีการกำกับดูแลวินัยทางการเงินการคลังที่กำหนดกรอบของมายั่งยืนทางการคลังเป็นแนวปฏิบัติที่ดีขึ้น ฐานะการคลังมีความมั่นคงมากขึ้น และฐานะเงินสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับสูงมีการปรับปรุงในเรื่องกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ ได้มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบมากขึ้นสร้างความเป็นธรรมให้กับกลุ่มต่าง ๆ สามารถคุ้มครองผู้บริโภค และประชาชนจากการถูกเอารัดเอาเปรียบได้ดีขึ้น ช่วยสร้างบรรยากาศของการแข่งขันในตลาด และสนับสนุนให้การดำเนินธุรกิจในประเทศไทยมีความสะดวกคล่องตัวมากขึ้น

2.1.10 ระบบเศรษฐกิจมีผลิตภาพการผลิตรวมต่ำ ต้องอาศัยการเพิ่มปริมาณเป็นแรงขับเคลื่อนหลัก ขณะที่โครงสร้างเศรษฐกิจมีสัดส่วนภาคการค้าระหว่างประเทศต่อขนาดของเศรษฐกิจสูงกว่าเศรษฐกิจภายในประเทศมาก จึงมีความอ่อนไหวและผันผวนตามปัจจัยภายนอก

2.1.11 ฐานการผลิตภาคเกษตรและบริการมีผลิตภาพการผลิตต่ำ โดยที่การใช้องค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อการเพิ่มมูลค่ายังมีน้อย การลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา ยังไม่เพียงพอ การวิจัยที่ดำเนินการไปแล้วไม่ถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ และสังคมได้อย่างคุ้มค่า

2.1.12 การพัฒนานวัตกรรมมีน้อย สำหรับการดำเนินงาน และการบริหารจัดการภาครัฐยังขาดการบูรณาการ จึงสิ้นเปลืองงบประมาณการดำเนินงานเพื่อการพัฒนา ขาดความต่อเนื่อง ประสิทธิภาพต่ำ ขาดความโปร่งใสและขาดความรับผิดชอบ

2.1.13 ปัญหาคอร์ปชั่นมีเป็นวงกว้าง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์ รวมทั้งการบริหารจัดการน้ำ ยังไม่เป็นระบบโครงข่ายที่สมบูรณ์และล่าช้า การบังคับใช้กฎหมายยังขาดประสิทธิผลและกฎระเบียบต่าง ๆ ล้าสมัยไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลง

2.1.14 คนไทยยังมีปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม ไม่เคารพสิทธิผู้อื่น และไม่ยึดผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ ขณะที่ความเหลื่อมล้ำและความแตกแยกในสังคมไทย รวมทั้งปัญหาในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่เผชิญกับภาวะขยะล้นเมือง และสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลงในทุกด้าน

2.2 เงื่อนไขภายในประเทศที่ส่งผลต่ออนาคตการพัฒนาประเทศ

ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีฉบับนี้ ได้กำหนดเงื่อนไขภายในประเทศที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ไว้ 2 ประการใหญ่ ๆ ที่จะส่งผลต่ออนาคตการพัฒนาประเทศไทยดังนี้ (คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ, 2559 : 6 -15)

2.2.1 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ ในระยะเวลา 15 - 20 ปี ต่อจากนี้ไปจะสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ กำลังคนในวัยเด็กและวัยแรงงานลดลง ส่วนประชากรผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วส่งผลต่อศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศรูปแบบการใช้จ่ายการลงทุนและการออม ตลอดจนค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ ความมั่นคงทางสังคมและคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และเผชิญกับข้อจำกัดด้านทรัพยากรทั้งด้านแรงงานและทรัพยากรธรรมชาติที่มีผลต่อต้นทุนการผลิต และสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของประชาชน นอกจากนี้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในมิติต่าง ๆ ก็มีนัยต่อการสร้างความสามัคคี สมานฉันท์ในสังคม ข้อจำกัดต่อการยกระดับศักยภาพทุนมนุษย์ ความจำเป็นในการลงทุน เพื่อยกระดับบริการทางสังคม และโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง และการปฏิรูปกฎระเบียบและกฎหมายที่ทำให้เกิดความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ และที่สำคัญเงื่อนไขจำเป็นที่ต้องปรับตัวคือการแก้ปัญหาความอ่อนแอของการบริหารราชการแผ่นดินที่ทำให้จำเป็นต้องเร่งปฏิรูประบอบราชการและการเมือง เพื่อให้เกิดการบริหารราชการที่ดี

2.2.2 โครงสร้างการบริหารประเทศที่ขาดประสิทธิภาพ และขาดความโปร่งใสจะส่งผลให้ประเทศไทยยังต้องเผชิญกับแรงกดดันและความเสี่ยงมากขึ้น ภายใต้สถานการณ์ที่กระแสโลกาภิวัตน์เข้มข้นขึ้นเป็นโลกไร้พรมแดนอย่างแท้จริง โดยการเคลื่อนย้ายของผู้คน สินค้า

และบริการเงินทุน องค์ความรู้เทคโนโลยีข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เป็นไปอย่างเสรี ส่งผลให้การแข่งขันในตลาดโลกรุนแรงขึ้นโดยที่ประเทศต่าง ๆ เร่งผลักดันการเพิ่มผลิตภาพและการพัฒนานวัตกรรม เพื่อการแข่งขันขณะเดียวกันความเสี่ยงและข้อจำกัดที่เกิดจากสภาพภูมิอากาศผันผวนรุนแรง ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจและการดำเนินชีวิตของผู้คนเพิ่มขึ้น กฎเกณฑ์และกฎระเบียบของสังคมโลก จึงมีความเข้มงวดมากขึ้นทั้งในเรื่องการปลดปล่อยมลพิษ สิทธิมนุษยชนและกฎระเบียบทางการเงิน เป็นต้น เงื่อนไขต่าง ๆ ดังกล่าวจะเป็นแรงกดดันให้ประเทศไทยต้องปรับตัวและมีการบริหารความเสี่ยงอย่างชาญฉลาดมากขึ้น โดยที่การปรับตัวจะต้องหยั่งรากลึกลงไป ถึงการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้าง หากไม่สามารถแก้ปัญหา และปฏิรูปให้สัมฤทธิ์ผลได้ในระยะ 4 – 5 ปี ต่อจากนี้ไปประเทศไทยจะสูญเสียความสามารถในการแข่งขัน รายได้เฉลี่ยของประชาชนจะไม่สามารถยกระดับให้ดีขึ้นได้ คุณภาพคนโดยเฉลี่ยจะยังต่ำและปัญหาความเหลื่อมล้ำจะรุนแรงขึ้นรวมทั้งทรัพยากรจะลดลงอย่างมากและเสื่อมโทรม

3. การกำหนดวิสัยทัศน์ทางยุทธศาสตร์

การปฏิรูประบบการบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทยให้มีเป้าหมายการพัฒนาในระยะยาว เพื่อเป็นการกำหนดให้ฝ่ายบริหารมีความรับผิดชอบที่จะต้องขับเคลื่อนประเทศไปสู่เป้าหมายที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันและเป็นเอกภาพ ประเทศไทยจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์ชาติที่ต้องมีการปฏิรูปและปรับเปลี่ยนอย่างเป็นระบบแบบขนานใหญ่ เพื่อให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเหมาะสมกับภูมิทัศน์ใหม่ของโลก มีความยืดหยุ่นปรับตัวได้เร็วสามารถรับมือกับความเสี่ยงและภัยคุกคามแบบใหม่ได้ และสามารถอาศัยโอกาสจากการเปลี่ยนแปลงบริบทโลก มาสร้างประโยชน์สุขให้กับคนในชาติได้ จะต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมายของประเทศและทิศทางในการขับเคลื่อนประเทศให้สอดคล้องกับประเด็นการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายต่าง ๆ ของบริบทโลกและบริบทการพัฒนาภายในประเทศ ดังนั้นคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติได้กำหนดวิสัยทัศน์ของชาติที่คนไทยทุกคนต้องการบรรลุร่วมกันคือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” และย่อเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่งยั่งยืน” โดยวิสัยทัศน์จะต้องสนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติอันได้แก่การมีเอกราชอธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติ และประชาชนปลอดจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุข เป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคม ท่ามกลางพหุสังคม การมีเกียรติ และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรม และความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติ ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียน และประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี ไม่เป็นภาระของโลกและสามารถเกื้อกูลประเทศ ที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจที่ดีกว่า (คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ, 2559 : 15 – 16)

4. เป้าหมายทางยุทธศาสตร์

วิสัยทัศน์ทางยุทธศาสตร์ได้มีการกำหนดเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ดังนี้ (คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ, 2559 : 17 – 19)

4.1 เศรษฐกิจและสังคมไทยมีการพัฒนาอย่างมั่นคง ยั่งยืน โดยสถาบันหลักของชาติ ดำรงอยู่อย่างมั่นคงและยั่งยืน เป็นจุดยึดเหนี่ยวของสังคม มีความสามัคคีของคนในชาติ มีความสงบ และอยู่รวมกันอย่างสันติสุขในทุกพื้นที่ และมีระดับรายได้ในกลุ่มประเทศรายได้สูง มีความเป็นธรรม ในสังคม และความเหลื่อมล้ำลดลงในทุกมิติ ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในภูมิภาคและโลก

4.2 ระบบเศรษฐกิจมีความเป็นชาติการคำนวณฐานการขยายตัวของการค้าส่งค้าปลีก และเศรษฐกิจดิจิทัลที่เข้มแข็งขึ้น มีการเติบโตอย่างมีคุณภาพกระจายฐานการผลิตและบริการไปใน พื้นที่ต่าง ๆ อย่างทั่วถึงมีเสถียรภาพ แข่งขันบนฐานการพัฒนานวัตกรรม และมีฐานการผลิต การ บริการ และลงทุนที่เชื่อมโยงในอาเซียนเพื่อให้ประเทศไทยเข้าสู่การมีรายได้สูงภายในปี 2579 และ เข้าสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้วโดยแยกเป็นภาคต่าง ๆ ดังนี้

4.2.1 ภาคเกษตร ฐานการผลิตที่ใช้ผลผลิตหรือเศษวัสดุเหลือทิ้งจากการเกษตร (Bio-base) ที่สำคัญเป็นฐานการผลิตอาหารที่มั่นคงและปลอดภัยและเป็นฐานการผลิตที่มีผลผลิตภาพ การผลิตสูงมีระบบบริหารจัดการที่ดีด้านประมง

4.2.2 ภาคอุตสาหกรรม ฐานอุตสาหกรรมเดิมมีศักยภาพสูงขึ้น มีอุตสาหกรรม อนาคตที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นฐานรายได้ใหม่ โดยมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางการผลิต การค้าและการ ลงทุนในอนุภูมิภาคและภูมิภาคอาเซียน เช่น ศูนย์การผลิตรถยนต์และชิ้นส่วน ศูนย์ทดสอบและวิจัย พัฒนาการยนต์และชิ้นส่วนของเอเชีย ศูนย์กลางการผลิตพลังงานและวัสดุชีวภาพของภูมิภาคอาเซียน ศูนย์กลางการผลิตอุตสาหกรรมดิจิทัล เป็นต้น

4.2.3 ภาคบริการธุรกิจ บริการเดิมได้รับการพัฒนายกระดับคุณภาพและ ศักยภาพให้สูงขึ้น เช่น การขนส่งทั้งทางบกทางอากาศและทางทะเล และส่งเสริมธุรกิจบริการให้เป็น ฐานรายได้ใหม่ โดยมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางการลงทุนและการให้บริการของภูมิภาคอาเซียน เช่น ศูนย์กลางการให้บริการสุขภาพของภูมิภาคอาเซียน ศูนย์บริการทางการเงินการศึกษานานาชาติและ บริการด้านโลจิสติกส์ เป็นต้น

4.2.4 วิสาหกิจและการดำเนินธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมต้อง เข้มแข็ง เป็นฐานการผลิตและบริการที่สำคัญของประเทศ

4.2.5 คนไทยในอนาคตมีศักยภาพในการร่วมกันพัฒนาประเทศ สามารถ ปรับตัวรองรับบริบทการพัฒนาในอนาคต มีความพร้อมทั้งกายใจสติปัญญา มีทักษะในการวิเคราะห์ อย่างมีเหตุผล มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มีจิตสำนึกวัฒนธรรมที่ดั่งาม รักชาติ และสถาบันพระมหากษัตริย์ รู้คุณค่าความเป็นไทย มีความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นรากฐานที่มั่นคง ของชุมชน

4.3 สังคมไทยเป็นสังคมที่เป็นธรรมมีความเหลื่อมล้ำน้อย อัตราความยากจนต่ำมี การกระจายโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร การสร้างฐานอาชีพบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ และ กระบวนการยุติธรรมอย่างทั่วถึง ไม่คอร์รัปชันโดยที่ประชาชนทุกช่วงวัยมีคุณภาพชีวิตที่ดีครอบคลุม อยู่ดีมีสุข

4.4 เศรษฐกิจและสังคมพัฒนาอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นประเทศที่มีระบบ เศรษฐกิจสีเขียว ระดับการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่ำ มีพื้นที่สีเขียวใหญ่ขึ้น ประชาชนมี พฤติกรรมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

4.5 ระบบการบริหารภาครัฐมีประสิทธิภาพทันสมัย มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และประชาชนมีส่วนร่วมกระจายอำนาจ และมีการกำหนดภารกิจที่เหมาะสมระหว่างส่วนกลาง ภูมิภาคและท้องถิ่น

5. ยุทธศาสตร์ชาติ

เพื่อให้ประเทศบรรลุเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้โดยเน้นที่การมีขีดความสามารถในการแข่งขัน มีรายได้สูงอยู่ในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว คนไทยมีความสุขอยู่ดีกินดี สังคมมีความมั่นคงเสมอภาคและเป็นธรรม ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการบริหารและพัฒนาประเทศประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ดังนี้ (คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ, 2559 : 21)

- 5.1 ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง
- 5.2 ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 5.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน
- 5.4 ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม
- 5.5 ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- 5.6 ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน

ยุทธศาสตร์ชาติเป็นสิ่งที่มีความสำคัญระดับชาติเป็นความหวังของคนไทยทั้งประเทศว่าจะเป็นแนวทางในการที่จะนำประเทศชาติไปสู่เป้าหมายสูงสุดของประเทศที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนทั้งประเทศในอนาคตอีก 20 ปี ข้างหน้าได้มีการตั้งคำถามในใจกันมากเรื่องเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาลในหลายแง่มุม ทั้งคำถามว่าจะสามารถใช้ได้จริงหรือไม่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้จริงหรือไม่ จะนำพาประเทศไปสู่เป้าหมายในอนาคตได้จริงตามที่ต้องการหรือไม่ ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมหรือไม่ ระหว่างการมียุทธศาสตร์ชาติกับการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่เคยใช้มา จะมีความแตกต่างกันอย่างไรเป็นต้น รวมถึงคำถามที่ว่าแล้วคณะผู้จัดทำยุทธศาสตร์ชาติในครั้งนี้ ได้นำเอาแนวทางในการจัดทำจากที่ใด ทั้งนี้เพราะตัวแบบในการจัดทำยุทธศาสตร์นั้น จะเป็นสิ่งชี้ถึงความสำเร็จ ความเที่ยงตรงมีเหตุมีผลของยุทธศาสตร์นี้ได้อย่างมาก

เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 ในการบรรยายเรื่อง “ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ของรัฐบาล” ที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ พล.อ. วิชาส อรุณศรี (2560) ประธานคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ได้กล่าวไว้ว่า “ได้ประยุกต์แนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติมาจากคู่มือการกำหนดยุทธศาสตร์ในระดับชาติ ของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ มาใช้ในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาล” และ พล.อ. ชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ (2560) ประธานคณะอนุกรรมการในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติและกรอบการปฏิรูปของ

รัฐบาลได้กล่าวไว้ในการบรรยายเดียวกันว่า “การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ยังได้ประยุกต์แนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติมาจากคู่มือด้านการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศมาใช้ร่วมในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติในครั้งนี้ด้วย”

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ได้แก่ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม พบว่ามีประเด็นที่ควรให้ความสำคัญในการพิจารณา เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของโลกในยุคปัจจุบันจำนวน 6 ประเด็นคือ

1. การกำหนดเป้าหมายของยุทธศาสตร์หรือความมุ่งประสงค์แห่งชาติ จะเห็นได้ว่าในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนคือประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 พุดถึงแต่กลยุทธ์วิธีการที่จะดำเนินการ ไม่ได้บอกว่าแต่ละกลยุทธ์มีเป้าหมายอย่างไรที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดของยุทธศาสตร์ ดังนั้นที่มาของแนวคิดหลักการข้อมูลสถิติและทฤษฎีที่สนับสนุนให้ยุทธศาสตร์ก่อตัวขึ้นมาเป็นแผนการดำเนินงานระดับชาตินั้น จะเห็นได้ว่า ประเด็นยุทธศาสตร์ดังกล่าว ยังขาดเป้าหมายร่วมที่เยาวชนทั้งประเทศจะเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนขาดความเชื่อมโยงกับหลักพื้นฐานทางประเพณีวัฒนธรรมของเยาวชนไทย ซึ่งประกอบด้วยความเชื่อจริยธรรมและค่านิยมอันเป็นตัวตนที่แท้จริงของเยาวชนไทยทั้งประเทศขาดการมีส่วนร่วมของเยาวชน เช่น ข้อเสนอแนะการรับรู้ เป็นต้น

2. การกำหนดขั้นตอนในการกำหนดทิศทางและแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ เครื่องมือสำคัญในการกำหนดเป้าหมายของชาติที่ต้องการไปให้ถึงในระยะเวลาที่กำหนด ด้วยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด หรือหาวิธีการที่มาเพิ่มเติมให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด หากเปรียบกับการเดินทาง ก็คือ การกำหนดที่หมายว่า เราจะเดินทางไปให้ถึงที่ไหน เมื่อไหร่ ด้วยวิธีการอย่างไร อาจรวมถึงค่าใช้จ่ายเท่าไร โดยพิจารณาข้อมูลสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วนรอบด้าน ประกอบการวางแผนว่า เราจะเจออุปสรรคอะไรระหว่างทางที่จะทำให้การเดินทางของเราล่าช้า หรือไปไม่ถึงที่หมาย และสามารถหลีกเลี่ยงอุปสรรคที่เราทราบอยู่แล้วระหว่างทาง หรือหากเกิดอุปสรรคที่ไม่คาดคิดเราก็สามารถปรับเปลี่ยนเส้นทาง หรือเปลี่ยนวิธีการเดินทางให้เหมาะสมได้ ดังนั้นการมียุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี จึงเป็นสิ่งสำคัญที่มีประโยชน์และจำเป็นอย่างยิ่งของชาติที่สมควรต้องมี

หากดูจากรายละเอียดของแผนฯ จะเห็นภาพในอนาคตที่รัฐบาลกำหนดขึ้น โดยยึดตามกรอบแนวทางการพัฒนาประเทศในระยะ 20 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2561 - 2580) เพื่อให้หน่วยงานของรัฐบาลทุกหน่วยต้องทำตามแผนนี้เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ประเทศไทย มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน พัฒนาเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว (developed countries) แผนฯนี้แบ่งได้ 6 ด้านคือ ด้านความมั่นคงด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของประชากร ด้านการเสริมสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันทางสังคม ด้านเสริมสร้างการเติบโตของคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และด้านการปรับสมดุลและการพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ เมื่อพิจารณาจากด้านต่าง ๆ การที่จะทำให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมอย่างไร

3. การกำหนดขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนจะเห็นได้ว่ายุทธศาสตร์ชาติไม่มีการกำหนดขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือเยาวชน ทำให้ขาดการรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนและเยาวชน อุปสรรคของยุทธศาสตร์ชาติก็อาจเกิดขึ้นได้และประชาชนอาจจะไม่สนับสนุน

หรือเพิกเฉยต่อยุทธศาสตร์ชาติได้ เนื่องจากประเทศไทยมีการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นระบอบการปกครองที่ประชาชนมีอิสระทางความคิดและมีสิทธิในการมีส่วนร่วมในการบริหารประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทย ภายใต้กรอบของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ที่อยู่ในห้วงเวลาตั้งแต่ พ.ศ. 2561 – 2580 ระบอบการปกครองของประเทศไทยก็จะยังคงอยู่ภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข กล่าวคือประชาชนไม่ได้รับทราบถึงรายละเอียดที่สำคัญของยุทธศาสตร์ชาติที่ประชาชนพึงจะได้รับทราบ และเข้าไปมีส่วนให้ข้อเสนอแนะตามความเหมาะสม

4. ไม่มีการกำหนดขั้นตอนการทดสอบยุทธศาสตร์จะเห็นได้ว่ายุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ไม่มีการระบุว่าได้ผ่านขั้นตอนการทดสอบยุทธศาสตร์ ดังนั้นในประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนคือประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 และ 4 ก็ไม่ได้ผ่านการทดสอบยุทธศาสตร์เช่นกัน ทำให้ขาดหลักประกันหรือไม่มีความมั่นใจว่า ยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดมามีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้งานหรือสามารถบรรลุเป้าหมายตามที่ยุทธศาสตร์ชาติกำหนดไว้ได้ หรือในแต่ละขั้นตอนจะมีความถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ หากนำยุทธศาสตร์ชาติที่ได้ไปสู่การปฏิบัติอาจจะสุ่มเสี่ยงต่อความล้มเหลว หรือไม่ สามารถบรรลุเป้าหมายที่ประชาชนและเยาวชนในชาติต้องการอย่างแท้จริงได้

การทดสอบยุทธศาสตร์นั้นต้องการที่จะหาความสมดุลของเป้าหมาย (Ends) วิธีการ (Ways) และทรัพยากร (Means) ของยุทธศาสตร์ชาติว่ามีความเป็นไปได้ที่จะนำมาใช้แล้วทำให้บรรลุเป้าหมายหรือไม่ วิธีการที่นำมาใช้ในการสนับสนุนทำให้บรรลุเป้าหมาย ที่กำหนดในยุทธศาสตร์มีความเหมาะสมหรือไม่

5. ไม่มีการกำหนดขั้นตอนในการนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ จะเห็นได้ว่ายุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนคือประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 และ 4 ไม่มีการกำหนดขั้นตอนในการนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ การที่จะทำให้ยุทธศาสตร์ชาติ มีความสมบูรณ์และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและเยาวชนอย่างแท้จริงได้ คือการนำยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติและจะต้องมีการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ตามรายละเอียดของยุทธศาสตร์ที่กำหนด และถ้ามีการทดสอบยุทธศาสตร์อย่างละเอียดรอบคอบ ขั้นตอนในการนำไปสู่การปฏิบัติก็จะไม่เกิดปัญหาหรือเกิดปัญหาน้อยลงเพราะได้มีการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องมาแล้วในขั้นตอนการทดสอบยุทธศาสตร์ การนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติจะต้องมีการดำเนินการดังนี้ กำหนดแนวทางในการดำเนินการว่าจะดำเนินการอย่างไร กำหนดโครงสร้างสายบังคับบัญชาให้มีความชัดเจน กำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการที่แน่นอนชัดเจน การกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานนั้น ๆ และกำหนดกฎหมายระเบียบข้อบังคับการให้อำนาจหน้าที่ สำหรับผู้ปฏิบัติอย่างแน่นอนชัดเจน

6. ไม่มีการกำหนดขั้นตอนการติดตามประเมินผลจะเห็นได้ว่ายุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนคือประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 และ 4 ไม่มีการกำหนดขั้นตอนการติดตามประเมินผลเพื่อให้บรรลุยุทธศาสตร์ว่าสามารถดำเนินการได้หรือไม่อย่างไร ทำให้ไม่ทราบความสำเร็จของยุทธศาสตร์ที่กำหนดขึ้นมาได้ การติดตามประเมินผล เป็นกระบวนการดำเนินงานด้านการกำกับควบคุม เพื่อติดตามความก้าวหน้าของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ และประเมินว่าการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การติดตามประเมินผลจะต้องกำหนดดัชนีของการติดตามประเมินผลเพื่อเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาว่าสถานการณ์

ที่ตรวจสอบวัดได้นั้นบรรลุหรือไม่บรรลุเป้าหมาย เมื่อเทียบกับเกณฑ์หรือดัชนีที่กำหนดหรือไม่ นอกจากนี้การติดตามประเมินผลยังสามารถช่วยวิเคราะห์เพิ่มเติมให้ทราบปัจจัยแห่งความสำเร็จและความล้มเหลวดังกล่าวได้ทำให้เกิดประโยชน์ในการปรับปรุงแนวทางดำเนินการต่อไปได้

สภาพการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาลจากผลการวิจัย โดยใช้แบบสอบถาม

1. ข้อมูลลักษณะทั่วไปของเยาวชน

การศึกษาข้อมูลลักษณะทั่วไปของเยาวชนประกอบด้วยเพศอายุระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนแสดงได้ดังตารางที่ 3-1

ตารางที่ 3-1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลลักษณะทั่วไปของเยาวชน

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ (n=154)
เพศ			
	ชาย	75	48.7
	หญิง	79	51.3
อายุ			
	ต่ำกว่า 15 ปี	40	26.0
	16 ปี	35	22.7
	17 ปี	63	40.9
	18 ปีขึ้นไป	16	10.4
ระดับการศึกษา			
	มัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า	40	26.0
	มัธยมศึกษาปีที่ 4	35	22.7
	มัธยมศึกษาปีที่ 5	68	44.2
	มัธยมศึกษาปีที่ 6	11	7.1
รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน			
	ต่ำกว่า 10,000 บาท	6	3.9
	10,001 – 20,000 บาท	45	29.2
	20,001 – 30,000 บาท	21	13.6
	30,001 – 40,000 บาท	12	7.8
	40,001 บาท ขึ้นไป	70	45.5

ที่มา : ผู้วิจัย, 2561.

จากตารางที่ 3-1 ข้อมูลทั่วไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้
 เพศพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 51.3 เป็นเพศหญิงและร้อยละ 48.7 เป็นเพศชาย
 อายุพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 40.9 อายุ 17 ปี รองลงมาร้อยละ 26.0 อายุต่ำกว่า 15 ปี
 ร้อยละ 22.7 อายุ 16 ปีและร้อยละ 22.7 อายุ 16 ปี

ระดับการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 44.2 ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 รองลงมา
 ร้อยละ 26.0 ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือต่ำกว่าร้อยละ 22.7 ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4
 และร้อยละ 7.1 ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6

รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 45.5 มีรายได้เฉลี่ยของ
 ครอบครัว 40,001 บาทขึ้นไป รองลงมาร้อยละ 29.2 มีรายได้ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท ร้อยละ
 13.6 มีรายได้ระหว่าง 20,001 – 30,000 บาท ร้อยละ 7.8 มีรายได้ระหว่าง 30,001 – 40,000 บาท
 และร้อยละ 3.9 มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท

2. ระดับการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี

ระดับการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีประกอบด้วย

2.1 ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ได้แก่ ด้านสื่อ
 บุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และด้านสื่อเฉพาะกิจแสดงในตารางที่ 3-2 ถึง 3-6

ตารางที่ 3-2 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ
 20 ปี ภาพรวม

(n=154)			
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ภาพรวม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการรับรู้
ด้านสื่อบุคคล	2.70	0.54	ปานกลาง
ด้านสื่อสิ่งพิมพ์	2.78	0.95	ปานกลาง
ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์	3.04	0.77	ปานกลาง
ด้านสื่อเฉพาะกิจ	1.78	0.54	น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	2.57	0.34	น้อย

ที่มา : ผู้วิจัย, 2561.

จากตารางที่ 3-2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ภาพรวม
 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.57) โดยมีรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง
 ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ค่าเฉลี่ย 3.04) รองลงมาด้านสื่อสิ่งพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 2.78) และด้านสื่อบุคคล
 (ค่าเฉลี่ย 2.70) และมีการรับรู้อยู่ในระดับน้อยที่สุดในด้านสื่อเฉพาะกิจ (ค่าเฉลี่ย 1.78) ตามลำดับ

ตารางที่ 3-3 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ด้านสื่อบุคคล

(n=154)			
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ด้านสื่อบุคคล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการรับรู้
1. ญาติพี่น้อง	1.56	0.57	น้อยที่สุด
2. เพื่อนร่วมงาน	2.84	0.95	ปานกลาง
3. เพื่อนบ้าน	2.74	1.10	ปานกลาง
4. เจ้าหน้าที่ของรัฐ	3.64	0.83	มาก
ค่าเฉลี่ย	2.70	0.54	ปานกลาง

ที่มา : ผู้วิจัย, 2561.

จากตารางที่ 3-3 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีด้านสื่อบุคคลพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.70) โดยมีรับรู้อยู่ในระดับมากในด้านเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ค่าเฉลี่ย 3.64) รองลงมาที่มีการรับรู้ในระดับปานกลาง ในด้านเพื่อนร่วมงาน (ค่าเฉลี่ย 2.84) ด้านเพื่อนบ้าน (ค่าเฉลี่ย 2.74) และมีการรับรู้อยู่ในระดับน้อยที่สุดในด้านพี่น้อง (ค่าเฉลี่ย 1.56) ตามลำดับ

ตารางที่ 3-4 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ด้านสื่อสิ่งพิมพ์

(n=154)			
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ด้านสื่อสิ่งพิมพ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการรับรู้
1. หนังสือพิมพ์	2.90	1.12	ปานกลาง
2. นิตยสาร	2.82	1.23	ปานกลาง
3. วารสาร	2.60	1.30	น้อย
ค่าเฉลี่ย	2.78	0.95	ปานกลาง

ที่มา : ผู้วิจัย, 2561.

จากตารางที่ 3-4 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ด้านสื่อสิ่งพิมพ์พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.78) โดยมีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลางเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หนังสือพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 2.90) รองลงมานิตยสาร (ค่าเฉลี่ย 2.82) และมีการรับรู้อยู่ในระดับน้อยที่สุดในด้านวารสาร (ค่าเฉลี่ย 2.60) ตามลำดับ

ตารางที่ 3-5 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

(n=154)			
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการรับรู้
1. วิทยุ	3.06	1.05	ปานกลาง
2. โทรทัศน์	3.60	1.21	มาก
3. อินเทอร์เน็ต	3.51	1.10	มาก
4. ภาพยนตร์	1.98	0.97	น้อย
ค่าเฉลี่ย	3.04	0.77	ปานกลาง

ที่มา : ผู้วิจัย, 2561.

จากตารางที่ 3-5 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.04) โดยมีรับรู้เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ มีการรับรู้อยู่ในระดับมากได้แก่ โทรทัศน์ (ค่าเฉลี่ย 3.60) รองลงมาอินเทอร์เน็ต (ค่าเฉลี่ย 3.51) และมีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลางในด้านวิทยุ (ค่าเฉลี่ย 3.06) และมีการรับรู้ในน้อยในด้านภาพยนตร์ (ค่าเฉลี่ย 1.98) ตามลำดับ

ตารางที่ 3-6 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ด้านสื่อเฉพาะกิจ

(n=154)			
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ด้านสื่อเฉพาะกิจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการรับรู้
1. ป้ายประกาศหรือโปสเตอร์	1.21	0.43	น้อยที่สุด
2. ใบปลิวหรือใบแทรก	1.83	1.18	น้อย
3. แผ่นพับ	2.31	1.48	น้อย
4. จุลสาร	1.68	1.17	น้อยที่สุด
5. จดหมายข่าว	1.88	1.31	น้อย
ค่าเฉลี่ย	1.78	0.54	น้อยที่สุด

ที่มา : ผู้วิจัย, 2561.

จากตารางที่ 3-6 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีด้านสื่อเฉพาะกิจพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.78) โดยมีรับรู้เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ มีการรับรู้ในระดับน้อยได้แก่ แผ่นพับ (ค่าเฉลี่ย 2.31) รองลงมา

จดหมายข่าว (ค่าเฉลี่ย 1.88) และใบปลิวหรือใบแทรก (ค่าเฉลี่ย 1.83) และมีการรับรู้อยู่ในระดับน้อยที่สุดในด้านจูลสาร (ค่าเฉลี่ย 1.68) และป้ายประกาศหรือโปสเตอร์ (ค่าเฉลี่ย 1.21) ตามลำดับ

2.2 ระดับการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี แสดงในตารางที่ 3-7

ตารางที่ 3-7 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี

(n=154)			
ระดับการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการรับรู้
1. ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี มีทั้งหมด 6 ยุทธศาสตร์	3.28	1.05	ปานกลาง
2. ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านความมั่นคง ประกอบด้วย 5 ประเด็น	3.44	1.05	มาก
3. ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันประกอบด้วย 4 ประเด็น	3.26	1.00	ปานกลาง
4. ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของมนุษย์ ประกอบด้วย 6 ประเด็น	2.89	1.38	ปานกลาง
5. ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประกอบด้วย 4 ประเด็น	3.33	1.16	ปานกลาง
6. ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 6 ประเด็น	3.32	1.08	ปานกลาง
7. ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการปรับปรุงสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ประกอบด้วย 6 ประเด็น	3.09	1.15	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.23	0.52	ปานกลาง

ที่มา : ผู้วิจัย, 2561.

จากตารางที่ 3-7 การรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.23) โดยมีรับรู้อยู่ในระดับมากในด้านยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านความมั่นคง ประกอบด้วย 5 ประเด็น (ค่าเฉลี่ย 3.44) รองลงมาเป็นการรับรู้ในระดับปานกลาง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมประกอบด้วย 4 ประเด็น (ค่าเฉลี่ย 3.33) ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย 6 ประเด็น (ค่าเฉลี่ย 3.32) ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี มีทั้งหมด 6 ยุทธศาสตร์ (ค่าเฉลี่ย 3.28) ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันประกอบด้วย 4 ประเด็น (ค่าเฉลี่ย 3.26) ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการปรับปรุงสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐประกอบด้วย 6 ประเด็น (ค่าเฉลี่ย 3.09) และน้อยที่สุดในด้านยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของมนุษย์ ประกอบด้วย 6 ประเด็น (ค่าเฉลี่ย 2.89) ตามลำดับ

2.3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี

ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ผลวิจัยมีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 3-8 และ 3-9 ตารางที่ 3-8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี

	(n=154)	
ปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี*	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. มีการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติค่อนข้างน้อยมาก	41	26.6
2. เยาวชนยังเข้าไม่ถึงหรือไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ	59	38.3
3. ประสบปัญหาในการสื่อสารและเผยแพร่ยุทธศาสตร์ชาติของรัฐบาลยังเยาวชนยังรับรู้ไม่ทั่วถึง	17	11.0
4. ประสบปัญหาเกี่ยวกับปัจจัย สิ่งแวดล้อม ความเข้าใจและเข้าถึงยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี	11	7.1
5. ไม่ทราบรายละเอียดและข้อมูลประกอบยุทธศาสตร์ชาติอย่างลึกซึ้ง	9	5.8
6. การรับรู้ ข่าวสารไม่ค่อยทั่วถึงมีทั้งจริงและเท็จปะปนกัน ทำให้การรับรู้เกิดความสับสน	20	13.0
7. ยุทธศาสตร์ชาติ ไม่มีรายละเอียดที่ชัดเจน การเผยแพร่ข้อมูลไม่ทั่วถึงทั้งหมดพื้นที่ชนบทไม่ค่อยได้รับรู้ข่าวสาร	27	17.5
8. มีการประชาสัมพันธ์น้อยส่งผลให้มีการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติไม่ทั่วถึง	13	8.4
9. การรับรู้ข่าวสารเรื่องยุทธศาสตร์ชาติยังจำกัดแค่วงแคบ	15	9.7
10. มีช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติน้อยส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้รับรู้	47	30.5

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ที่มา : ผู้วิจัย, 2561.

จากตารางที่ 3-8 ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีพบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 38.3 ประสบปัญหาเยาวชนยังเข้าไม่ถึง หรือไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติรองลงมาร้อยละ 30.5 มีช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติน้อย ส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้รับรู้ร้อยละ 26.6 มีการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติค่อนข้างน้อยมากร้อยละ 17.5 ยุทธศาสตร์ชาติไม่มีรายละเอียดที่ชัดเจน การเผยแพร่ข้อมูลไม่ทั่วถึงทั้งหมด พื้นที่ชนบทไม่ค่อยได้รับรู้ข่าวสารร้อยละ 13.0 การรับรู้ข่าวสารไม่ค่อยทั่วถึงทั้งจริงและเท็จปะปนกันทำให้การรับรู้เกิดความสับสนร้อยละ 11.0 ประสบปัญหาในด้านการสื่อสารและเผยแพร่ยุทธศาสตร์ชาติของรัฐบาลยังเยาวชนยังรับรู้ไม่ทั่วถึงร้อยละ 9.7 การรับรู้ข่าวสารเรื่องยุทธศาสตร์ชาติยังจำกัดแคบ ร้อยละ 8.4 มีการประชาสัมพันธ์น้อยส่งผลให้มีการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติไม่ทั่วถึงร้อยละ 7.1 ประสบปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยสิ่งแวดล้อมความเข้าใจและเข้าถึงยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีและร้อยละ 5.8 ไม่ทราบรายละเอียดและข้อมูลประกอบยุทธศาสตร์ชาติอย่างลึกซึ้งซึ่งตามลำดับ

ตารางที่ 3-9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี

(n=154)		
ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี*	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ควรมีการกระจายข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติผ่านทางอินเทอร์เน็ตมากขึ้น เพราะคนส่วนใหญ่นิยมใช้อินเทอร์เน็ต	23	14.9
2. ควรทำแบบฟอร์มให้ประชาชนและควรนำเสนอแนะว่ายุทธศาสตร์แห่งชาติ 20 ปี นั้น มีแนวทางอย่างไร และมีการพัฒนาอย่างไรตามยุทธศาสตร์ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจ	51	33.1
3. ควรใช้สื่อที่ประชาชนและเยาวชนนิยมใช้ในการเผยแพร่ความรู้เช่น โซเชียล เพราะจะทำให้รู้ทันสื่อได้เร็วขึ้นและเข้าถึงตัวบุคคลได้ง่าย	47	30.5
4. ควรมีการนำเสนอยุทธศาสตร์ชาติที่ประชาชนและเยาวชนเข้าใจง่าย ใช้สื่อที่น่าสนใจ และง่ายต่อการจดจำ	39	25.3
5. ควรจะมียุทธศาสตร์ชาติในด้านการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้เฉพาะทางเสริมเข้าไปด้วย	37	24.0
6. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ยุทธศาสตร์ในภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจของประชาชนและเยาวชน	59	38.3
7. นำเสนอยุทธศาสตร์ให้ประชาชนและเยาวชนได้รับรู้โดยผ่านสื่อต่าง ๆ ที่เข้าถึงได้ง่ายและรวดเร็ว	19	12.3
8. เปิดโอกาสให้ประชาชนและเยาวชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการทำยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี	63	40.9
9. ควรจัดนิทรรศการและจัดเป็นยุทธศาสตร์สัญจรในการให้ความรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากประชาชน	27	17.5
10. สร้างการประชาสัมพันธ์และรับรู้ให้เกิดกับประชาชนและเยาวชน โดยใช้สื่อทุกช่องทางและให้มีการรับรู้อย่างทั่วถึง	45	29.2

* * ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ที่มา : ผู้วิจัย, 2561.

จากตารางที่ 3-9 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 40.9 เสนอว่าควรเปิดโอกาสให้ประชาชนและเยาวชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการทำยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี รองลงมาร้อยละ 39.3 เสนอว่าควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ยุทธศาสตร์ในภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจของประชาชนและเยาวชน ร้อยละ 33.7 ควรทำแบบฟอร์มให้ประชาชนและควรรำเสนอแนะว่ายุทธศาสตร์แห่งชาติ 20 ปี นั้นมีแนวทางอย่างไร และมีการพัฒนาอย่างไรตามยุทธศาสตร์ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจ ร้อยละ 30.5 ควรใช้สื่อที่ประชาชนและเยาวชนนิยมใช้ในการเผยแพร่ความรู้ เช่น โซเชียล เพราะจะทำให้รู้ทันสื่อได้เร็วขึ้นและเข้าถึงตัวบุคคลได้ง่าย ร้อยละ 29.2 ควรสร้างการประชาสัมพันธ์และรับรู้ให้เกิดขึ้นกับประชาชนและเยาวชน โดยใช้สื่อทุกช่องทางและให้มีการรับรู้อย่างทั่วถึง ร้อยละ 25.3 ควรมีการนำเสนอยุทธศาสตร์ชาติที่ประชาชนและเยาวชนเข้าใจง่าย ใช้สื่อที่น่าสนใจ และง่ายต่อการจดจำ ร้อยละ 24.0 ควรจะมียุทธศาสตร์ชาติในด้านการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้เฉพาะทางเสริมเข้าไปด้วยร้อยละ 17.5 ควรจัดนิทรรศการและจัดเป็นยุทธศาสตร์สัญจรในการให้ความรู้และแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากประชาชน ร้อยละ 14.6 ควรมีการกระจายข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติผ่านทางอินเทอร์เน็ตมากขึ้น เพราะคนส่วนใหญ่นิยมใช้อินเทอร์เน็ตและร้อยละ 12.3 ควรรำเสนอยุทธศาสตร์ให้ประชาชนและเยาวชนได้รับรู้โดยผ่านสื่อต่าง ๆ ที่เข้าถึงได้ง่ายและรวดเร็วตามลำดับ

การอภิปรายปรากฏการณ์สภาพการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาล จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ทางด้านยุทธศาสตร์หรือผู้จัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการศึกษา ด้านเยาวชนหรือสภาเด็กและเยาวชน และด้านแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ให้ความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ประเด็นเกี่ยวกับหน่วยงานที่ดำเนินการสร้างการรับรู้ของประชาชนและเยาวชน

คำถามในการสัมภาษณ์ “ตามความเห็นของท่านมีหน่วยงานไหนบ้างหรือองค์กรใดบ้างที่มีการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ให้กับประชาชนหรือไม่อย่างไร”

ผู้ที่เกี่ยวข้องข้อได้ให้ความเห็นว่าในแวดวงผู้เกี่ยวข้องเชื่อว่าได้มีการรับรู้มาระดับหนึ่ง โดยเฉพาะผู้ที่มีส่วนในการยกร่างหรือจัดทำยุทธศาสตร์ชาติในขณะนี้รวมถึงนักการเมืองผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ เพราะเป็นห่วงในส่วนที่จะมีผลกระทบมาถึงตน อย่างไรก็ตามการรับรู้ในเชิงเนื้อหาที่ถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญมากกว่าเพียงการรับรู้ว่ามีกรยกร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ให้มีผลบังคับใช้ซึ่งในขณะนี้ได้มีการเผยแพร่ยุทธศาสตร์ฉบับย่อทางเว็บไซต์ทั่วไป และของรัฐบาลซึ่งง่ายในการเข้าถึงเพียงมีมือถือผู้สนใจก็สามารถดาวน์โหลด มาอ่านได้รวมทั้งบุคลากรภาครัฐให้ทำหน้าที่เสมือนผู้ส่งผ่านความคิดไปยังท้องถิ่นประชาชนทั่วไปในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์การเผยแพร่ข่าวสารการจัดเวทีประชาสัมพันธ์และการใช้สื่อสังคม (social media) รูปแบบต่าง ๆ เพื่อเพิ่มหนทางการเข้าถึงให้ประชาชนให้เกิดการรับรู้และเข้าใจให้มากที่สุด

ตามการรับรู้ของผู้ตอบคำถามยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ของคณะรัฐบาล คสช. ยังขาดการประชาสัมพันธ์ที่เป็นระบบจึงมีผลทำให้ขาดความชัดเจนในการสื่อสารและประชาสัมพันธ์สู่ประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งหน่วยงานของภาครัฐเองที่ดูเหมือนจะมีหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ และสร้างความตระหนักรู้ให้แก่ประชาชนยังขาดการประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ จึงส่งผลให้การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ไม่มีความเป็นรูปธรรมเท่าที่ควร ส่งผลสืบเนื่องให้ประชาชนและเยาวชนขาดการรับรู้และความเข้าใจในต่อแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ทั้งนี้คำว่ายุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี อาจมีลักษณะของการพูดถึงผ่านสื่อบ้างแต่ก็ไม่จัดว่าเป็นการประชาสัมพันธ์เป็นแต่เพียงการพูดถึงเฉพาะชื่อของยุทธศาสตร์หรือพูดแบบผ่าน ๆ แต่ยังมีได้ให้รายละเอียดว่ายุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี คืออะไรมีความสำคัญอย่างไรต่อการพัฒนาประเทศและมีสาระสำคัญอะไร ดังนั้นรัฐบาลควรมีแผนการสร้างความรู้และความเข้าใจและให้ความรู้เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ให้เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนมากกว่านี้

2. ประเด็นการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาเยาวชน

คำถามในการสัมภาษณ์ “ตามความเห็นของท่านยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี มีการเน้นการพัฒนาเยาวชนของชาติอย่างไรบ้าง”

ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ให้ความเห็นว่าในร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ได้มีการกล่าวถึงเยาวชนของชาติในหมวดหมู่ของยุทธศาสตร์ชาติข้อที่ 3 : คือยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ยุทธศาสตร์ข้อที่ 4 : ยุทธศาสตร์การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ซึ่งการพัฒนาเยาวชนของชาติในแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี นั้น เป็นการพัฒนาเยาวชนของชาติในลักษณะที่เรียกว่า “การพัฒนาแบบองค์รวม” คือการมองรูปแบบการพัฒนาเยาวชนควบคู่ไปกับการพัฒนาประเทศในด้านอื่น ๆ ร่วมไปด้วย ทั้งด้านนิยามสุขภาพและครอบครัว โดยมีเป้าหมายสำคัญคือคนไทยในอนาคตต้องเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความพร้อมทั้งกายใจสติปัญญา สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต มีทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยให้ความสำคัญในการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต ในรูปแบบของการเชื่อมโยงทั้งในส่วนของการปฏิรูปค่านิยมและวัฒนธรรมการปฏิรูป ระบบเสริมสร้างความรอบรู้และจิตสำนึกทางสุขภาพและการสร้างครอบครัวที่เข้มแข็งอบอุ่น ซึ่งการพัฒนาในลักษณะดังกล่าวเป็นการพัฒนาทั้งในด้านศักยภาพทางความคิด และศักยภาพทางกาย ให้สมบูรณ์ไปพร้อมกันในแง่ของตัวแผนการพัฒนา ในทัศนะของผู้ตอบคำถามคิดว่าเป็นแผนการพัฒนาที่ดี แต่ทว่าแผนพัฒนาดังกล่าวก็ยังเป็นเพียงแผนในกระดาษที่รอการปฏิบัติ ซึ่งการจะนำแผนดังกล่าวสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการการปฏิบัติที่มีคุณภาพ เพื่อให้แผนนั้นบรรลุเป้าประสงค์ตามที่ตั้งไว้

3. ประเด็นการสร้างการรับรู้และการประชาสัมพันธ์

คำถามในการสัมภาษณ์ “ตามความเห็นของท่านคิดว่าควรมีการสร้างการรับรู้และการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี หรือไม่อย่างไร”

ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ให้ความเห็นว่า ในการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ให้กับประชาชน ไม่ประสบความสำเร็จในการสร้างการรับรู้หรือประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ทั้งที่ภาครัฐมีอำนาจและโอกาสทำให้ประชาชนไม่ได้รับรู้สิ่งที่จะเกิดผลต่อตนเองและประเทศในอนาคตนอกจากการสื่อสารตามรายการพิเศษหรือ สื่อประชาสัมพันธ์

ที่เผยแพร่ตามช่องทางต่าง ๆ ที่เคยทำมาแล้วนั้น ในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ควรย่อเนื้อหาประเด็นยุทธศาสตร์หรือโครงการออกเป็นตามรายกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลประโยชน์หรือผลกระทบจากยุทธศาสตร์ชาตินั้น ๆ ทุกระดับตั้งแต่ประชาชนทั่วไปจนถึงระดับผู้บริหาร เยาวชนอาจเป็นกลุ่มเฉพาะที่มีความสนใจเฉพาะในบางเรื่อง บางกลุ่มก็อาจไม่สนใจการเข้าถึงเนื้อหายุทธศาสตร์ชาติคงไม่ใช่ปัญหาสำหรับเยาวชนปัญหาน่าจะอยู่ที่การสร้างความสนใจยุทธศาสตร์ชาติให้เกิดขึ้นในหมู่เยาวชนด้วยวิธีการที่เหมาะสมจูงใจมากกว่า

สำหรับประเด็นการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี สรุปลจากข้อเท็จจริงที่มีประสบการณ์ตรงกับนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนที่ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าไปสอนวิชาด้านรัฐศาสตร์และการสื่อสารมวลชน ปรากฏชัดว่ากลุ่มคนที่สังคมไทยยอมรับว่าเป็นปัญญาชนไม่รู้ไม่เข้าใจและไม่สนใจยุทธศาสตร์แม้แต่บ่อยและส่วนใหญ่บอกตรงกันว่าไม่รู้ว่ามียุทธศาสตร์ชาติดังกล่าว

ตามทัศนะของผู้ตอบคำถามคิดว่าประเด็นการสร้างการรับรู้เรื่องยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี นั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ผู้เกี่ยวข้องจะต้องสร้างการรับรู้ เข้าใจ และตระหนัก ให้แก่ประชาชนโดยการจัดให้มีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์อย่างจริงจังให้มากขึ้นและต่อเนื่อง เพราะโดยทั่วไปแล้วขณะนี้ แม้แต่เยาวชนเองก็ยังขาดการรับรู้เรื่องยุทธศาสตร์ชาติเป็นอย่างมาก การประชาสัมพันธ์ควรจัดให้มีทั้งจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ภาคระบบการศึกษา และสื่อประชาสัมพันธ์ของรัฐ โดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองมีหน้าที่สำคัญในการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว ทั้งนี้ทั้งนั้นควรมีการเลือกบุคคลากรในการถ่ายทอดที่มีความรู้ความเข้าใจในยุทธศาสตร์และมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดเป็นอย่างดี มิเช่นนั้นการถ่ายทอดองค์ความรู้ความเข้าใจต่าง ๆ ก็เกิดอุปสรรคและนำไปสู่ความล้มเหลวในที่สุด ส่วนในภาคส่วนการศึกษานั้นอาจมีการสร้างแผนการเรียนรู้และรับรู้เรื่องยุทธศาสตร์ชาติในหลักสูตรการศึกษาและแผนการสอน โดยสอดแทรกไปในการเรียนการสอนในทุกช่วงชั้นการศึกษา

4. ประเด็นเกี่ยวกับการศึกษาไทยในยุค Thailand 4.0

คำถามในการสัมภาษณ์ “ตามความเห็นของท่านเห็นว่าการศึกษาไทยในยุค Thailand 4.0 เป็นอย่างไรสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติอย่างไรบ้าง”

ในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติสู่อนาคต ควรให้ความสำคัญกับเยาวชนที่จะเข้ามา ร่วมกันขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของชาติหรืออีกนัยหนึ่งคือยุทธศาสตร์ของพวกเขา มีความจำเป็นต้องคำนึงถึงการศึกษาของไทยในยุค Thailand 4.0 ที่จะต้องปรับและพัฒนาเนื้อหาและหลักสูตรที่ก้าวทันสังคมปัจจุบัน หรือชุดความรู้ กระบวนทัศน์สมัยใหม่ การสร้างความเข้าใจต่อประโยชน์ของการมีระเบียบของเยาวชน รวมทั้งวัฒนธรรมที่ไม่เอื้อต่อการตั้งคำถาม การแสดงความคิดเห็นที่แตกต่าง หลากหลายของเยาวชนในประเด็นจำนวนมากที่ไม่มีผิดหรือถูก เพื่อกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ที่ดี

ในขณะที่การศึกษาในสายอาชีพยังไม่ถูกสนับสนุนอย่างเต็มที่ ทั้งด้านเงินทุนและอื่น ๆ ตลอดจนยังไม่มีมีการปรับเปลี่ยนค่านิยมว่าด้วยการเรียนสายอาชีพดีกว่า มีเกียรติน้อยกว่า ยิ่งทำให้คุณภาพของนักเรียนสายอาชีพไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร ตลอดจนการศึกษานอกระบบ หรือการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้น ก็ยังไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ องค์ความรู้ชุมชน และ

ภูมิปัญญาท้องถิ่นถูกละเลย รวมถึงการขาดการสนับสนุนให้เกิดความเชื่อมโยงบูรณาการ ระหว่างองค์ความรู้ในระบบการศึกษา และการนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทำให้เยาวชนจำนวนมากไม่เข้าใจและไม่เห็นคุณค่าของเนื้อหาวิชาเพราะมองว่าไม่สามารถนำมาใช้ได้จริง

การศึกษาในยุค Thailand 4.0 เป็นยุคที่ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ต่าง ๆ ได้ด้วยตัวเองจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่อดิจิทัล ซึ่งนอกจากการให้ความรู้ผู้เรียนแล้ว ผู้สอนต้องทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง (Coach) คอยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความอยากรู้อยากเห็นเป็นคนรักเรียน มีคุณธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ มีการยอมรับความเห็นของคนส่วนรวม มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความเหมาะสม ความจริงความเท็จ โดยเฉพาะการรับข่าวสารจากที่ต่าง ๆ ต้องสามารถแยกแยะข้อมูลข่าวสารที่รับรู้ได้

การศึกษาของชาติเป็นหัวข้อที่ถูกกล่าวถึงมากที่สุดหัวข้อหนึ่ง โดยเฉพาะในเชิงลบ น่าแปลกใจว่า ผู้ใหญ่ทุกวันนี้ก็เติบโตมาจากระบบการศึกษาเดิม ๆ และประเทศไทยก็สามารถพัฒนา มาจนถึงทุกวันนี้ ปัญหาที่กังวลจึงน่าจะอยู่ที่กลัวว่า เราจะก้าวไม่ทันประเทศอื่น เพราะตัวชี้วัดต่าง ๆ บอกว่าคุณภาพการศึกษาของเราต่ำกว่าประเทศอื่น ๆ ทั้งที่เรามีเวลาเรียนมากกว่า ใช้จ่ายงบประมาณมากกว่าทุกคน จึงเรียกร้องให้ปฏิรูปการศึกษา ซึ่งยังเป็นที่ยกเถียงกันว่า จะปฏิรูปอย่างไร จะให้การศึกษานำพาเยาวชนของชาติไปในทิศทางใด หรือก็คือเป้าหมายที่ต้องการนั่นเอง

ในยุค Thailand 4.0 ที่เน้นการขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับโลกที่ก้าวไปอย่างไม่หยุดยั้งจึงอาจมีนัยสำคัญ 2 ลักษณะคือ

1. การจัดการศึกษาด้วยการใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ เข้ามาเป็นเครื่องมือ เพื่อให้การจัดการศึกษาการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่นการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มาเสริมความขาดแคลนครู หรือเพื่อให้มาตรฐานการเรียนการสอนเท่าเทียมกันในทุกโรงเรียน หรือใช้การเรียนรู้ด้วยตนเองเสริมการเรียนในห้องเพื่อลดเวลาในการเดินทาง เป็นต้น

2. หรืออีกนัยหนึ่งคือการเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถผลิตนวัตกรรมใหม่ ๆ ศึกษา นวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้ทันโลกเช่นการเรียนการเขียนโปรแกรมยุคใหม่ การสร้างแอปพลิเคชันต่าง ๆ ออกมาใช้ การสร้างปัญญาประดิษฐ์การเรียนรู้ IOT และประยุกต์นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เป็นต้น หรือการดำเนินการทั้ง 2 อย่างควบคู่กันไปคือใช้ทั้งนวัตกรรมกรรมเข้ามาเสริมการศึกษา เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่มี ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาอันเกิดจากปัญหามาตรฐานการเรียนการสอนที่แตกต่างกันของแต่ละโรงเรียน หรือบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถไม่เท่าเทียมกัน ตลอดจนการกำหนดเป้าหมายการศึกษาที่จะทำอย่างไรให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้นวัตกรรม คิดสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ได้

นอกจากนี้การศึกษาตามข้อกำหนดในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ต้องการให้เสรีภาพ และให้เกิดการศึกษาตามความถนัด และสนใจของผู้เรียน อีกทั้งไม่มีการลดระยะเวลาในการสนับสนุนให้มีการศึกษาโดยไม่มีค่าใช้จ่ายเปลี่ยนแปลงไปแต่อย่างใดคือยังอยู่ในกรอบเวลา 12 ปี โดยมีการให้การศึกษาในชั้นอนุบาลเป็นการศึกษาที่รัฐต้องเข้ามาดูแลให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เพราะมีการศึกษาวิจัยแล้วว่าการดัดแปลงพฤติกรรม หรือการมีวินัยในตัวตนของแต่ละบุคคลมีจุดเริ่มที่วัยดังกล่าว การมาฝึกหัดพัฒนาในวัยที่สูงขึ้นจะเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลไม่เท่ากับการให้ความสำคัญดังกล่าว หากจะกล่าวย้อนไปเรื่องความล้มเหลวของการศึกษาไทย ถือว่าเป็นเรื่องที่ต้องอธิบายยาว

ดังนั้นในยุค Thailand 4.0 จึงเกิดสภาวะการตื่นตัวทางการศึกษา โดยนำความล้มเหลวทางการศึกษาที่ผ่านมาเป็นบทเรียนในการแก้ไขปัญหา ซึ่งในทัศนะของผู้ตอบคำถามคิดว่า การศึกษาไทยในยุค Thailand 4.0 นั้นเป็นไปในลักษณะของการเรียนรู้ในแบบของ “สหวิชา” คือมีการผสมผสานหรือการบูรณาการองค์ความรู้แบบองค์รวม โดยแนวคิดสำคัญคือองค์ความรู้ทุกอย่างต้องเชื่อมต่อกัน เพื่อให้ผู้เรียนจะได้เข้าใจ และนำไปสู่การปฏิบัติได้เช่นเดียวกับแผนการพัฒนาเยาวชนในยุคศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ที่มีรูปแบบการพัฒนาเยาวชนและประชากรโดยรวม ในรูปแบบการบูรณาการในด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

ซึ่งจากประสบการณ์ของการเป็นอาจารย์ผู้สอนพบว่าหากพิจารณาจากประสบการณ์ในการสร้างหลักสูตรและจัดทำรายวิชาพบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาในยุค Thailand 4.0 นั้นมีลักษณะที่คล้ายกับยุทธศาสตร์ชาติในข้อดังนี้คือข้อที่ 2 : ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันข้อที่ 3 : ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ข้อที่ 4 : ยุทธศาสตร์การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมและข้อที่ 5 : ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งทั้งหมดนี้ฝ่ายจัดการศึกษาได้รับลูกมาต่อยอดในรูปของการจัดทำหลักสูตรการปรับปรุงรายวิชาต่าง ๆ ให้มีความทันสมัยตลอดจนจนถึงสร้างรายวิชาใหม่ ๆ ที่เหมาะกับสภาพการณ์ทางสังคมและผู้เรียนในยุค Thailand 4.0 ภายใต้แผนและกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี

5. ประเด็นการรับรู้ต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของเยาวชน

คำถามในการสัมภาษณ์ “ตามความเห็นของท่านเห็นว่าเยาวชนมีการรับรู้ต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี มากน้อยเพียงใด”

ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ให้ความเห็นว่า จากปัญหาที่ต่อเนื่องจากการที่ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการจัดทำยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุดอีกประการหนึ่ง คือ เยาวชน ที่จะเติบโตเป็นวัยทำงานในอนาคต กลับไม่ได้มีส่วนร่วมหรือมีบทบาทในการรับรู้แผนยุทธศาสตร์ ทำให้ในท้ายที่สุดจะเกิดปัญหาเพราะผู้ใหญ่ในปัจจุบัน ตลอดจนผู้มีส่วนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์นั้นในอีก 20 ปี ข้างหน้าก็จะเข้าสู่วัยชรา หรือเสียชีวิตไปทั้งหมด แต่เยาวชนในปัจจุบันที่จะต้องกลายเป็นประชากรวัยทำงาน มีบทบาทและกำลังสำคัญต่อการพัฒนาประเทศจะต้องอยู่ภายใต้โครงสร้างของกรอบนโยบายเมื่อ 20 ก่อน ที่จัดทำโดยคนรุ่นก่อนที่อาจจะไม่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทั้งทางความรู้ กระแสเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและกระแสโลกในอนาคต

นอกจากนี้จากการสอบถามนักศึกษาในสถานศึกษาที่ผู้ตอบคำถามทำงานอยู่พบว่า นักศึกษาทั่วไปส่วนใหญ่ที่ผู้ตอบคำถามได้ลองพูดคุยนั้นพบว่า เคยได้ยินคำว่ายุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี บ้างจากสื่อของทางรัฐบาล แต่เป็นลักษณะของการฟังอย่างผ่าน ๆ ซึ่งตัวนักศึกษายังเป็นเยาวชนนั้นขาดการรับรู้ เข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ดังกล่าวมาก ซึ่งถือว่าการรับรู้ที่น้อยจนน่าตกใจทั้งนี้ทั้งนั้น ผู้ตอบคำถามคิดว่าเป็นผลมาจากการขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดีจากหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นหากรัฐบาลหรือผู้เกี่ยวข้องหวังผลให้เยาวชนมีการรับรู้ เข้าใจ ตระหนัก และเห็นความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี จึงสมควรที่จะมีวางแผนและจัดทำกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เรื่องยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี อย่างจริงจังและเป็นระบบ

ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญต่อการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ของรัฐบาล

ประชาชนโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนไม่ให้ความสำคัญกับแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี เพราะมองว่าเป็นเรื่องไกลตัว ประกอบกับการประชาสัมพันธ์ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ให้ประชาชนรับทราบก็อยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นจึงทำให้เกิดอุปสรรคต่อการรับรู้ และการให้ความสนใจของประชาชนทุกกลุ่ม ผู้ตอบเคยสอบถามเรื่องแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี กับผู้เกี่ยวข้องหลายราย บางคนก็ไม่เข้าใจและไม่รู้ว่า แผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี คืออะไร ดังนั้นสิ่งที่รัฐบาลควรต้องกระทำก่อนเป็นอันดับแรกคือ การสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนตระหนักว่าแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี มีความสำคัญอย่างไรกับชีวิตและอนาคตของประชาชน หากไม่สามารถทำประเด็นนี้ได้สำเร็จก็คงยากที่จะได้รับการสนับสนุนจากประชาชนทุกกลุ่ม รวมถึงเด็กและเยาวชนด้วย

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ถูกจัดทำขึ้นเพื่อเป็นกรอบแนวทางการพัฒนาประเทศชาติในระยะยาว แน่นนอนว่าย่อมเกิดอุปสรรคในการดำเนินการ ซึ่งผู้เกี่ยวข้องคงต้องหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป แต่ทว่าอุปสรรคสำคัญอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ก็คือ “การขาดการรับรู้เรื่องยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี” ในหมู่เยาวชนและประชาชนโดยทั่วไป ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดจากขาดการวางแผนการประชาสัมพันธ์ที่ดีของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบ ซึ่งผลเสียต่อการขาดการรับรู้และเข้าใจถึงยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของเยาวชนและประชาชนในประเทศก็คือ เยาวชนและประชาชนไม่สามารถเล็งเห็นถึงความสำคัญ ความจำเป็น ตลอดจนคุณค่าของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ซึ่งย่อมเกิดผลเสียติดตามมาอย่างแน่นอน คือการขาดความตระหนักขาดการให้ความร่วมมือ รวมไปถึงอาจเกิดการขัดขวางกิจกรรมสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องขึ้น

ดังที่กล่าวมานั้นจะพบว่า สภาพการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาลมีสภาพการที่อยู่ในระดับต่ำกว่าที่ควรจะเป็น เพราะมีปัญหาและอุปสรรคอันเป็นสาเหตุของการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของเยาวชนคือ ขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดการสร้างความสนใจและการตระหนักถึงต่อเยาวชน รวมทั้งขาดการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำยุทธศาสตร์เป็นสาเหตุหลัก

สรุป

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ของรัฐบาลที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการบริหาร และพัฒนาประเทศ ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง
2. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
4. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม
5. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
6. ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี เกี่ยวข้องกับเยาวชน ได้แก่ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์การสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคมพบว่า มีประเด็นความไม่เหมาะสมเพียงพอ ความไม่สอดคล้องกับหลักวิชาว่าด้วย ยุทธศาสตร์ชาติสมัยใหม่ และความไม่เหมาะสมสอดคล้องกับ สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ของโลกในยุคปัจจุบันจำนวน 6 ประเด็นคือ

1. ไม่มีการกำหนดเป้าหมายของยุทธศาสตร์หรือความมุ่งประสงค์แห่งชาติ
2. ไม่มีการกำหนดขั้นตอนในการกำหนดทิศทางและแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ
3. ไม่มีการกำหนดขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยเฉพาะในกลุ่มของเยาวชน
4. ไม่มีการกำหนดขั้นตอนการทดสอบยุทธศาสตร์
5. ไม่มีการกำหนดขั้นตอนในการนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ
6. ไม่มีการกำหนดขั้นตอนการติดตามประเมินผล

ดังนั้นยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่มีประเด็นความไม่เหมาะสมเพียงพอ ความไม่สอดคล้องกับหลักวิชาว่าด้วย ยุทธศาสตร์ชาติสมัยใหม่ และความไม่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ของโลกในยุคปัจจุบัน หากสามารถย้อนกลับไปได้ ควรมีการดำเนินการก่อนที่จะกำหนดยุทธศาสตร์ ดังต่อไปนี้

1. จะต้องมีการกำหนดความมุ่งประสงค์แห่งชาติ การกำหนดความมุ่งประสงค์แห่งชาติ ดังกล่าวนั้นจะถูกกำหนดขึ้นเป็นเป้าหมายสูงสุดของประเทศให้ประชาชนและเยาวชนได้มีส่วนร่วม และได้รับรู้ร่วมกัน เพื่อที่ประชาชนทั้งประเทศจะได้มีความรู้ถึงความเป็นเจ้าของของประเทศนี้ และได้มีส่วนร่วมในการจัดทำและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่เป้าหมาย

2. ยุทธศาสตร์ที่ดีนั้น คือการ กำหนดวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมาย ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี นี้มีเพียงแค่การให้ภาพกว้าง ๆ ว่าอยากให้ประเทศเป็นไปแบบใดในอนาคตไว้ทิศทาง

3. จำเป็นจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีความรู้ ความชำนาญ หรือผู้มีผลกระทบ เกี่ยวข้องโดยตรงต่อประเด็นต่าง ๆ เข้ามามีบทบาท มีส่วนร่วมในการนำเสนอข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ

4. ควรมีการทดสอบยุทธศาสตร์ เพื่อต้องการที่จะหาความสมดุลของเป้าหมาย (Ends) วิธีการ (Ways) และทรัพยากร (Means) ของยุทธศาสตร์ชาติ

5. ควรมีการกำหนดขั้นตอนในการนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ การที่จะทำให้ยุทธศาสตร์ชาติ มีความสมบูรณ์และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและเยาวชนอย่างแท้จริงได้ คือ การนำ ยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติ และจะต้องมีการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ตามรายละเอียดของ ยุทธศาสตร์ที่กำหนด

6. ควรมีการติดตามประเมินผลเป็นกระบวนการดำเนินงานด้านการกำกับควบคุม เพื่อ ติดตามความก้าวหน้าของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

บทที่ 4

แนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ของรัฐบาล

การศึกษาของบทที่ 4 เป็นการศึกษาอยู่ในบริบทของวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 เพื่อกำหนดแนวทางการสร้างการเรียนรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาล โดยลำดับการศึกษา ดังนี้

1. วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาล
2. กำหนดแนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาล
3. สรุป

วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ของรัฐบาล

ประเด็นปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวกับการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี สิ่งที่เห็นจากผลการวิจัยคือปัญหาในเรื่องที่เยาวชนยังเข้าไม่ถึงหรือไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติมาเป็นอันดับหนึ่ง เรื่องที่ 2 คือการมีช่องทางเกี่ยวกับการรับรู้ในเรื่องยุทธศาสตร์ชาติน้อยเกินไป ส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้รับรู้ ซึ่งทำให้เกิดการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติค่อนข้างน้อยมาก เรื่องที่ 3 คือการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติน้อยมาก ประชาชนและเยาวชนส่วนใหญ่ มีความรู้สึกที่ตนเองไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติในครั้งนี้ด้วย ซึ่งน่าจะส่งผลถึงอนาคตว่ายุทธศาสตร์ชาติที่มีผลต่อการไปพัฒนาเยาวชนโดยเฉพาะยุทธศาสตร์ที่ 3 เรื่องการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของมนุษย์ และยุทธศาสตร์ที่ 4 เรื่องการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เยาวชนซึ่งไม่มีส่วนในการคิด หรือสร้างแนวทางยุทธศาสตร์เหล่านั้นมาได้ด้วยตนเอง ในอนาคตการรับรู้และมีส่วนร่วมของเยาวชน เป็นประเด็นที่ต้องพิจารณา ตามที่ภาคส่วนต่าง ๆ ที่รัฐได้กล่าวถึงการให้ภาคส่วนต่าง ๆ อาจต้องมาพิจารณาทบทวนว่าตัวแทนภาคส่วนต่าง ๆ ที่เข้าร่วมนั้นเป็นผู้แทนของประชาชนของเยาวชนเหล่านั้นสามารถต่อยอดได้หรือไม่ นอกจากนี้เรื่องต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว ยังมีปัญหาที่พูดถึงยุทธศาสตร์ชาติไม่มีรายละเอียดที่ชัดเจนในการนำไปสู่การปฏิบัติการ การเผยแพร่ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่และในพื้นที่ห่างไกลไม่ได้รับข้อมูลข่าวสาร ประเด็นในพื้นที่ห่างไกลการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตการดาวน์โหลดต่าง ๆ ประชาชนอาจจะเป็นอุปสรรคสำคัญ ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ให้ความเห็นว่าในการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ให้กับประชาชนไม่ประสบความสำเร็จในการสร้างการรับรู้ หรือประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย ทั้งที่ภาครัฐมีสื่อในมืออยู่จำนวนมาก เป็นสาเหตุที่ประชาชนไม่ได้รับรู้สิ่งที่จะเกิดผลต่อตนเองและประเทศในอนาคต

นอกจากสิ่งที่กล่าวมาแล้วในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ไม่มีการย่อย เนื้อหา ประเด็นยุทธศาสตร์ หรือโครงการออกเป็นตามรายกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลประโยชน์ หรือผลกระทบ จากยุทธศาสตร์ชาตินั้น ๆ ทุกระดับ ตั้งแต่ประชาชนทั่วไป จนถึงระดับผู้บริหารเยาวชนอาจเป็นกลุ่ม เฉพาะที่มีความสนใจเฉพาะในบางเรื่อง บางเรื่องก็อาจไม่สนใจ การเข้าถึงเนื้อหายุทธศาสตร์ชาติ ปัญหาที่น่าจะอยู่ที่การสร้าง ความสนใจยุทธศาสตร์ชาติให้เกิดขึ้นในหมู่เยาวชน ด้วยวิธีการที่เหมาะสม จูงใจมากกว่า ดังนั้นกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กและเยาวชน ในปัจจุบันจะต้องได้รับการรับรู้ในเรื่อง เหล่านี้ อย่างจริงจังมากขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากกรมประชาสัมพันธ์แล้ว กระทรวงศึกษาธิการก็ต้องดำเนินการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเยาวชนอย่างจริงจังและเป็นระบบ มากขึ้น แนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคดังกล่าว ซึ่งเป็นแนวทางที่สำคัญอย่างยิ่งนั่นก็คือการสร้าง การรับรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก การมองเห็นคุณค่าของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาล ที่จะมามีผลกระทบกับการดำเนินชีวิตที่ดีในอนาคตของเยาวชน

กำหนดแนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาล

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ ควรจัดให้มีการอบรมการให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและมีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการเผยแพร่ข่าวสารและสร้างความรู้ความเข้าใจสร้างการมีส่วนร่วม ในยุทธศาสตร์ให้กับประชาชนหรือหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ เช่นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ฝ่ายระบบ การศึกษา และสื่อประชาสัมพันธ์ของภาครัฐและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ข้อมูลที่นำไปเผยแพร่เป็นไป ในทางเดียวกันและหาประเด็นสำคัญเดียวกันในกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เพื่อให้เกิดภาพซ้ำ เพื่อย้ำให้ ทุกคนรับรู้และเข้าใจที่ เพื่อนำไปสู่จุดหมายเดียวกันในการที่จะขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ระยะ 20 ปี ของ รัฐบาล ทั้งนี้การเลือกบุคลากรที่จะเป็นผู้เผยแพร่และประชาสัมพันธ์มีความสำคัญเช่นกันควรเลือกผู้ที่มี ความรู้ความเข้าใจในยุทธศาสตร์ และมีความรู้ ความสามารถ ในการให้ความรู้เป็นอย่างดี มิเช่นนั้น การถ่ายทอดองค์ความรู้ความเข้าใจต่าง ๆ ก็จะทำให้เกิดอุปสรรคและไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์

2. ในภาคส่วนการศึกษานั้นควรมีการสร้างแผนการเรียนรู้และรับรู้เรื่องยุทธศาสตร์ชาติ ในหลักสูตรการศึกษาและแผนการสอน โดยสอดแทรกไปในการเรียนการสอนในทุกช่วงชั้นการศึกษา รวมถึงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในประเด็นของยุทธศาสตร์ชาติควบคู่การเรียนการสอน

การศึกษาในยุค Thailand 4.0 เป็นยุคที่ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ต่าง ๆ ได้ด้วย ตัวเอง จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทุกรูปแบบไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่อดิจิทัล ซึ่งนอกจากการให้ ความรู้ผู้เรียนแล้ว ผู้สอนต้องทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง (Coach) คอยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความอยากรู้อยากเห็น เป็นคนรักเรียน มีคุณธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ มีการยอมรับความเห็นของ คนส่วนรวม มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ความเหมาะสม ความจริงแท้ ความเท็จ โดยเฉพาะการรับ ข่าวสารจากที่ต่าง ๆ ต้องสามารถแยกแยะข้อมูลข่าวสารที่รับรู้ได้

นอกจากนี้การศึกษาตามข้อกำหนดในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ต้องการให้เสรีภาพ และให้เกิดการศึกษาตามความถนัด และสนใจของผู้เรียน อีกทั้งไม่มีการลดระยะเวลาในการสนับสนุน ให้มีการศึกษาโดยไม่มีค่าใช้จ่ายเปลี่ยนไปแต่อย่างใด คือ ยังอยู่ในกรอบเวลา 12 ปี โดยมีการให้

การศึกษาในชั้นอนุบาลเป็นการศึกษาที่รัฐต้องเข้ามาดูแลให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เพราะมีการศึกษาวิจัยแล้วว่า การดัดแปลงพฤติกรรมเสีย หรือการมีวินัยในตัวตนของแต่ละบุคคลมีจุดเริ่มที่วัยดังกล่าว การมาฝึกหัดพัฒนาในวัยที่สูงขึ้น จะเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลไม่เท่ากับการให้ความสำคัญดังกล่าวการผสมผสาน หรือการบูรณาการองค์ความรู้แบบองค์รวม โดยแนวคิดสำคัญคือองค์ความรู้ทุกอย่างต้องเชื่อมต่อกัน เพื่อผู้เรียนจะได้เข้าใจและนำไปสู่การปฏิบัติได้ เช่นเดียวกับแผนการพัฒนาเยาวชนในยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ที่มีรูปแบบการพัฒนาเยาวชนและประชากรโดยรวมในรูปแบบการบูรณาการในด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

ภายใต้แผนและกรอบกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชน ควรจะแบ่งเนื้อหา โครงการ แนวทางการพัฒนา หรือการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนตามยุทธศาสตร์ชาติ นำมาเรียบเรียงใหม่ ใส่รูปภาพหรือเค้าโครงนำเสนอ (Infographic) ประกอบในเอกสาร ปรับรูปแบบ หรือเพิ่มสีสันทันในเอกสารที่ดึงดูดกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะ กลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชน ควรจะแบ่งเนื้อหา โครงการ แนวทางการพัฒนา หรือการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนตามยุทธศาสตร์ชาติ นำมาเรียบเรียงใหม่ ใส่รูปภาพหรือเค้าโครงนำเสนอ (Infographic) ประกอบในเอกสารปรับรูปแบบ หรือเพิ่มสีสันทันในเอกสารที่ดึงดูดกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะ และบรรจุไว้ในหลักสูตร เพื่อการสร้างการรับรู้ให้กับเด็กและเยาวชนควบคู่ไปกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ

2.3 ควรมีการสำรวจความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชน ซึ่งรวมถึงเยาวชน ในข้อเพิ่มเติม หรือข้อเสนอแนะแนวทางของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี เพื่อทุกภาคส่วนเกิดความรู้อีกส่วน และตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติที่มีผลต่อคนไทยทุกคน ควรเปิดโอกาสให้ประชาชน และเยาวชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี เพิ่มกระบวนการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมจากประชาชน ในภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนกำหนดทิศทางการบรรลุเป้าหมายที่ชัดเจน ลุ่มลึกนอกจากนี้ควรสร้างการรับรู้ และการยอมรับ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ในกลุ่มประชาชนทุกภาคส่วน สร้างความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องที่ได้รับผลกระทบ และได้รับประโยชน์การยุทธศาสตร์นั้น ๆ

2.4 การบริหารสื่อของภาครัฐให้เกิดประโยชน์สูงสุดในภาพรวม พบว่าการรับรู้ ข้อมูลข่าวสาร ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ผลมากที่สุด ที่ระดับคะแนน 3.04 อย่างไรก็ตาม ระดับคะแนนดังกล่าว ยังให้ผลเพียงระดับปานกลางเท่านั้น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่พบว่าได้ผลดีมากที่สุด อันดับหนึ่งคือ สื่อโทรทัศน์ อันดับสองคือสื่ออินเทอร์เน็ต ดังนั้นในเชิงนโยบายของรัฐบาลหากต้องการเพิ่มระดับการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติ ควรเน้นการสื่อสารผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สื่อโทรทัศน์ สำหรับหน่วยงานที่ควบคุมดูแลในการผลิตสื่อโทรทัศน์ที่เป็นของภาครัฐ คือ กรมประชาสัมพันธ์ในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ดังนั้นเมื่อรัฐบาลต้องการเพิ่มการรับรู้ในยุทธศาสตร์ชาติ รับผิดชอบโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับ ดูแล สำนักนายกรัฐมนตรี รัฐบาลจึงสามารถควบคุมกำกับดูแลสื่อโทรทัศน์ได้โดยตรง ซึ่งสื่อโทรทัศน์ที่อยู่ในการควบคุมดูแลของรัฐ มีสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (NBT) สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ดังนั้น เห็นได้ว่าสื่อโทรทัศน์ที่เป็นฟรีทีวีที่มีประชาชนติดตามอยู่เป็นจำนวนมาก อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาล โดยสามารถเข้าไปกำหนดแนวทางนโยบาย ได้มากถึง 4 ช่อง หากสามารถหาข้อมูลเพิ่มเติมได้ว่าสื่อของรัฐเหล่านี้มีประชาชนเข้าชมเทียบกับสื่อ

ของโทรทัศน์ทั้งหมด คิดเป็นตัวเลขกีเปอร์เซ็นต์ จะทำให้รัฐบาลสามารถเป็นผู้กำหนดทิศทางผ่านสื่อเหล่านี้ได้ไม่ยาก ซึ่งอาจจะมีผลในการกำหนดผังรายการ หรือโปรแกรมนำเสนอในช่วงรายการต่าง ๆ โดยดูว่าปกติแล้วเยาวชนดูโทรทัศน์ในช่วงเวลาใด หรือรายการใดที่เป็นที่สนใจของเยาวชน อาจจะต้องแทรกในเรื่องเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติลงไปในช่วงรายการนั้น จะเป็นไปได้แค่ไหนขึ้นอยู่กับความสามารถของภาครัฐ ดังกล่าวผ่านทางกระบวนการประชาสัมพันธ์ ทั้งจากสื่อในภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เอกชน อาทิ สื่อโทรทัศน์ วิทยุ หรือผ่านทางสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้ในปัจจุบัน

ส่วนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ลำดับถัดมาเป็นสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งเว็บไซต์ของกระทรวง ทบวง กรม เยาวชนไม่เข้าไปดูนั้นในการเสนอข่าวของยุทธศาสตร์ชาติ ดังนั้นนอกจากจะเป็นการนำเสนอผ่านเว็บไซต์ของกระทรวง ทบวง กรม ของรัฐบาลอย่างที่ทำอยู่ในปัจจุบัน ในทางตรงกันข้าม น่าจะนำข้อมูลเหล่านี้ไปขอความร่วมมือกับเว็บไซต์ที่เยาวชนนิยมเข้าไปอ่าน ยกตัวอย่างเช่น เว็บไซต์เด็กดีดอทคอม www.dek-d.com กระทรวง ทบวง กรมเหล่านี้ต้องมีกลไกในการที่จะประชาสัมพันธ์ผ่านสื่ออื่นควบคู่กันไป อาทิ กระทรวงดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ เพื่อเป็นหน่วยงานหลักสำหรับการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติในด้านต่าง ๆ ส่วนจะสร้างการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นไหนอยู่ที่รัฐบาลจะมองอย่างไร แต่ในขณะที่ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านความมั่นคง สามารถสร้างการรับรู้ในตัวเนื้อหาด้านยุทธศาสตร์ได้มากที่สุด แสดงว่าข่าวสารด้านความมั่นคง ทางทหาร การป้องกันประเทศมีการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเป็นผลงานของกองทัพและกระทรวงกลาโหมที่ได้ดำเนินการอย่างเข้มแข็ง

สื่ออีกประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญไม่ควรมองข้ามคือสื่อที่เป็นหนังสือพิมพ์ ผลของการวิจัยระบุว่า สื่อสิ่งพิมพ์มีระดับการรับรู้เป็นลำดับรองลงมาจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ แต่คะแนนไม่สู้ดีนัก อยู่ที่ 2.78 อยู่ในระดับปานกลาง แต่หากดูรายละเอียดจะพบว่า หนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่มีส่วนในการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติของประชาชนและเยาวชนมากที่สุดที่ในบรรดาสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ รองลงมาคือนิตยสาร ซึ่งสอดคล้องกับในความเป็นจริงที่ว่าถึงแม้สื่อที่เป็นสิ่งพิมพ์หรือหนังสือพิมพ์จะไม่สามารถสู้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นโทรทัศน์หรืออินเทอร์เน็ตได้ แต่ก็มีความสำคัญอยู่ในอันดับรองลงมา ดังนั้น ภาครัฐหรือหน่วยงานที่ส่วนในการสร้างการรับรู้ของประชาชนของเยาวชน ควรจะอาศัยหนังสือพิมพ์ เป็นอีกช่องทางหนึ่งในการสร้างการรับรู้เหล่านี้ สำหรับสื่อที่เป็นหนังสือพิมพ์ค่อนข้างเป็นอิสระจากการควบคุมดูแลของรัฐ ดังนั้นรัฐควรขอความร่วมมือกับทางสื่อสิ่งพิมพ์เหล่านี้ โดยเฉพาะคอลัมน์นิสต์ที่ประชาชนนิยมอ่าน หรือเป็นที่นิยมของเยาวชน ในเชิงนโยบายกรมประชาสัมพันธ์ ควรวิเคราะห์ว่าหนังสือพิมพ์คอลัมน์ใด หนังสือพิมพ์อะไรที่เยาวชนมีความนิยมชมชอบมากกว่าหนังสือพิมพ์ประเภทอื่น ๆ แล้วโฟกัสไปยังหนังสือพิมพ์เหล่านั้น รวมถึงคอลัมน์นิสต์ในแต่ละคอลัมน์ที่จะมีผลในการรับรู้ข่าวสาร ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์กับสื่อสิ่งพิมพ์เหล่านี้จึงเรื่องที่ต้องทำ โดยเฉพาะถ้าหากจะให้สนับสนุนในการประชาสัมพันธ์ในยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี เหล่านี้

2.5 ควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ยุทธศาสตร์ในภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจของประชาชน และเยาวชน มีการพัฒนาอย่างไรตามยุทธศาสตร์ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

ต้องใช้ภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจ ยุทธศาสตร์ปัจจุบันเขียนขึ้นเป็นภาษาทางการ ประชาชนในพื้นที่ชนบทอาจจะไม่เข้าใจ ยกตัวอย่างประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 พูดถึงการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยทั่วไปประชาชนจะเข้าใจหรือไม่ว่าสิ่งนี้คืออะไร เช่น ปัญหาเรื่องโลกร้อน และปรับตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาที่ยั่งยืน การฟื้นฟูและสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรของชาติ คำว่า “ฐานทรัพยากร” คืออะไร การใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล คืออะไร การบริโภคที่ปล่อยคาร์บอนต่ำ การพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศคืออะไร ดังนั้นควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย แผนยุทธศาสตร์เขียนเป็นภาษาทางการราชการ แต่การจัดทำและเผยแพร่ข้อความเหล่านั้นควรมีการอธิบายด้วยภาษาและศัพท์ง่าย ๆ บทบาทในเรื่องนี้เกี่ยวกับกรมประชาสัมพันธ์ค่อนข้างมากทีเดียว

2.6 ควรใช้สื่อที่ประชาชนและเยาวชนนิยมใช้ในการเผยแพร่ความรู้ เช่น โซเชียลเน็ตเวิร์ค เพราะจะทำให้รู้ทันสื่อได้เร็วขึ้น และเข้าถึงตัวบุคคลได้ง่ายรวมถึงการจัดทำสื่อให้เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย อาจจะทำในเรื่องของอินโฟกราฟฟิค หรือการ์ตูนแอนิเมชันแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคดังกล่าว ซึ่งเป็นแนวทางที่สำคัญอย่างยิ่ง นั่นก็คือการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก การมองเห็นคุณค่าของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ดังกล่าวผ่านทางกระบวนการประชาสัมพันธ์ทั้งจากสื่อในภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เอกชน อาทิ สื่อโทรทัศน์ วิทยุ หรือผ่านทางสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้ในปัจจุบัน ตลอดจนการให้องค์ความรู้ผ่านทางระบบการศึกษา อาทิ การเรียนการสอนในชั้นเรียน การจัดกิจกรรมในห้องเรียน การจัดกิจกรรมในชุมชนเป็นต้น ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวนี้ ผู้ตอบคำถามคิดว่าน่าจะส่งเสริมเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ให้แก่เยาวชนและประชาชน โดยทั่วไปได้ในระดับหนึ่ง ควรสร้างการสัมพันธ์และรับรู้ให้เกิดขึ้นกับประชาชนและเยาวชน โดยใช้สื่อทุกช่องทาง และให้มีการรับรู้อย่างทั่วถึง ควรมีการนำเสนอยุทธศาสตร์ชาติที่ประชาชนและเยาวชนเข้าใจง่าย ใช้สื่อที่น่าสนใจ และง่ายต่อการจดจำ

2.7 การประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ห่างไกล โดยส่วนใหญ่ภาครัฐจะมองผ่าน หรือมองว่าเป็นกลุ่มเป้าหมายสุดท้ายในการให้ความสำคัญ สำหรับการสร้างการรับรู้ แนวทางที่ภาครัฐจะดำเนินการให้เกิดการสร้างการรับรู้ให้ครอบคลุม ควรมอบหมายกรมประชาสัมพันธ์จัดทำแผนแนวทางหรือการเข้าถึงสื่อวิทยุของประชาชนระหว่างเข้าไปทำงานในพื้นที่เกษตร ซึ่งน่าจะช่วยให้ดีกว่า ช่วงเวลาที่ประชาชนจะมีโอกาสได้ดูหรือฟังยุทธศาสตร์เหล่านี้คงไม่ใช่ในช่วงเย็นวันศุกร์ แต่คงต้องแทรกไปในรายการวิทยุในช่วงกลางวันระหว่างทำงาน และเปิดรายการ เปิดเพลงต่าง ๆ ประกอบไปด้วย การประชาสัมพันธ์ทางนี้น่าจะเข้าถึงวิถีการใช้ชีวิตได้มากกว่า ซึ่งน่าจะเป็นบทบาทของกรมประชาสัมพันธ์ วิทยุกระจายเสียงที่อยู่ในความควบคุมดูแลของรัฐบาลมีอยู่จำนวนมาก รวมถึงรายการโทรทัศน์ โดยการหาทางสอดแทรกในเรื่องของยุทธศาสตร์ชาติลงไปในช่วงเวลาเลิกงานเลิกเรียน ซึ่งเมื่อผู้ปกครองหรือผู้นำชุมชนมีความรู้ความเข้าใจ จะมีความต่อเนื่องในการส่งต่อให้กับกลุ่มเยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพ

2.8 ควรจัดนิทรรศการและจัดเป็นยุทธศาสตร์สัญจรในการให้ความรู้ และแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากประชาชน ควรจะจัดสัมมนาหรือเปิดช่องทางการรับรู้ หรือการรับความเห็นจากประชาชน และเยาวชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ในรายละเอียดที่ประชาชนให้ความสนใจหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมายโดยตรง

สรุป

การศึกษาในบทที่ 4 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 เพื่อกำหนดแนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาล ผลการศึกษาตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังกล่าวข้างต้นสรุปได้คือ

จากการศึกษาและวิเคราะห์แล้วพบว่า แนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาลนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวางแผน หรือสร้างกระบวนการอย่างเป็นระบบ ทั้งในการสร้างบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ และจุดประสงค์ของยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเป็นวิทยากรในการส่งต่อ ถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจ ทั้งทางตรงคือต่อตัวเยาวชนเองผ่านการจัดอบรม สัมมนา หรือเวิร์คช็อปเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ และทางอ้อม คือการจัดอบรมให้ความรู้ผ่านบุคลากร เช่น ครู อาจารย์ เพื่อที่จะให้นำความรู้ ความเข้าใจไปถ่ายทอดต่อตามโรงเรียนหรือสถานศึกษาของตน ซึ่งจะสามารถแก้ปัญหาการประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ห่างไกลได้ นอกจากนี้อาจจัดการถ่ายทอดความรู้ อบรม ระยะสั้นตามพื้นที่ภาค จังหวัด อำเภอหรือพื้นที่ท้องถิ่นต่าง ๆ ประกอบด้วย

นอกจากนี้แนวทางการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาลในลำดับถัดมาคือการปรับเปลี่ยนช่องทางการสื่อสาร หรือการเผยแพร่ นำเสนอ เนื้อหาของการรับรู้ของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาล ให้ทันสมัยขึ้น โดยใช้ช่องทางของโซเชียลเน็ตเวิร์ค เพราะสะดวก รวดเร็วและสามารถโต้ตอบ สื่อสารกับผู้อ่านได้อย่างทันที หรือ แม้แต่ในสื่อสารมวลชนปกติ อาทิ โทรทัศน์ สื่อวิทยุ ก็ตาม ควรปรับรูปแบบให้น่าสนใจ ทันสมัย หรือ มีการสร้างแรงจูงใจอื่น ๆ เช่น การสร้างการ์ตูน ละครสั้น ภาพยนตร์ ที่มีศิลปินที่เยาวชนติดตาม รวมทั้งอาจจัดทำรายการเกมโชว์ตอบคำถามชิงรางวัล เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชมเพิ่มมากขึ้น

บทที่ 5

สรุป และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง แนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาใน 3 ประเด็น คือ

1. สภาพการที่ผ่านมาในการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาล
2. ปัญหาและอุปสรรคอันเป็นสาเหตุของการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีของเยาวชน

3. แนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาล

การศึกษาครั้งนี้รวบรวมข้อมูลจากประธานและคณะกรรมการสภาเยาวชนของจังหวัดรวม 154 คน มีระยะเวลาทำการศึกษาดังแต่วันที่ 1 มิถุนายน – 31 สิงหาคม พ.ศ.2561 โดยใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ จำนวน 7 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถตอบวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อดังกล่าวข้างต้น โดยมีรายละเอียดข้อสรุปดังนี้

1. ผลการศึกษาที่ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 สภาพการที่ผ่านมาในการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีของรัฐบาลผู้วิจัยพบว่า การรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีของรัฐบาลค่อนข้างรับรู้น้อย (ค่าเฉลี่ย 2.57) โดยจำแนกรายละเอียดได้ดังนี้

- 1.1 ระดับการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี
ระดับการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ประกอบด้วย
  - 1.1.1 ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ได้แก่ ด้านสื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และด้านสื่อเฉพาะกิจ และ
  - 1.1.2 ระดับการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี

- 1.2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ภาพรวมพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.57) โดยมีรับรู้ในระดับปานกลาง ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ค่าเฉลี่ย 3.04) รองลงมาด้านสื่อสิ่งพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 2.78) และด้านสื่อบุคคล (ค่าเฉลี่ย 2.70) และมีการรับรู้ในระดับน้อยที่สุดในด้านสื่อเฉพาะกิจ ซึ่งแปลว่าการเผยแพร่รณรงค์ให้ประชาชนโดยเฉพาะเยาวชนให้รับรู้ข้อมูลนั้นมีน้อย หรือไม่ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเยาวชนนั้น ให้ความสนใจต่อสิ่งรอบตัวในประเด็นอื่นมากกว่า รวมทั้ง

รูปแบบของการนำเสนอ เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีไม่ดึงดูดความสนใจมีรูปแบบที่ไม่ทันสมัยหรือทำให้เยาวชนเข้าใจยาก ในขณะที่เยาวชนที่รับรู้ที่นั่นค่อนข้างที่จะเป็นเยาวชนเฉพาะกลุ่ม เช่นผู้ที่สนใจเกี่ยวกับประเด็นการเมือง เศรษฐกิจ นักเรียนที่ต้องใช้ข้อมูลเพื่อทำรายงาน ประกอบการศึกษา เป็นต้น การเผยแพร่หรือสร้างการรับรู้ในประเด็นยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อภาพรวมต่อทุกคน จึงจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงให้เกิดความสนใจร่วม ขยายการรับรู้ให้ครอบคลุมต่อเยาวชนในทุกกลุ่ม เพื่อให้เกิดการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าต่อ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ในมิติต่าง ๆ และให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ในอนาคต

2. ผลการศึกษาที่ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2

ผลการศึกษาที่ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคอันเป็นสาเหตุของการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีของเยาวชน

พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 38.3 ประสบปัญหาเยาวชนยังเข้าไม่ถึง รวมทั้งมีช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ไม่มาก ส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้รับรู้ ประเด็นที่น่าสนใจ ผลการศึกษาพบว่า ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี การเผยแพร่ข้อมูลทำได้ไม่ทั่วถึง พื้นที่ชนบทไม่ค่อยได้รับรู้ข่าวสาร มีทั้งข้อมูลจริงและเท็จปะปนกัน ทำให้เกิดความสับสน ซึ่งเกิดจากความไม่เป็นระบบในการเผยแพร่ข้อมูล ประสบปัญหาในด้านการสื่อสารมีการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี อย่างไม่ทั่วถึง

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 40.9 เสนอว่า ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนและเยาวชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ในการทำยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี รองลงมาร้อยละ 39.3 เสนอว่า ควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ยุทธศาสตร์ในภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจของประชาชนและเยาวชน ร้อยละ 33.7 ควรทำแบบฟอร์มให้ประชาชนและควรนำเสนอว่ายุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี นั้น มีแนวทางอย่างไร และมีการพัฒนาอย่างไรตามยุทธศาสตร์ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจ ร้อยละ 30.5 ควรใช้สื่อที่ประชาชนและเยาวชนนิยมใช้ในการเผยแพร่ความรู้เช่น โซเชียลมีเดีย เพราะจะทำให้รู้ทันสื่อได้เร็วขึ้นและเข้าถึงตัวบุคคลได้ง่าย ซึ่งข้อเสนอแนะเหล่านี้ สะท้อนให้เห็นว่าภาครัฐไม่ได้ให้ความสำคัญต่อเยาวชนและประชาชน ซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบและเกี่ยวข้องโดยตรงต่อยุทธศาสตร์ชาติ ในขณะที่ ร้อยละ 29.2 เสนอว่าควรสร้าง การประชาสัมพันธ์และรับรู้ให้เกิดกับประชาชนและเยาวชน โดยใช้สื่อทุกช่องทางและให้มีการรับรู้ อย่างทั่วถึง ร้อยละ 25.3 ควรมีการนำเสนอยุทธศาสตร์ชาติที่ประชาชนและเยาวชนเข้าใจง่าย ใช้สื่อ ที่น่าสนใจ และง่ายต่อการจดจำ ร้อยละ 24.0 ควรจะมียุทธศาสตร์ชาติในด้านการศึกษาและส่งเสริม การเรียนรู้เฉพาะทางเสริมเข้าไปด้วย ร้อยละ 17.5 ควรจัดนิทรรศการและจัดเป็นยุทธศาสตร์สัญจร ในการให้ความรู้และแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากประชาชน ร้อยละ 14.6 ควรมีการกระจายข่าวสาร เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติผ่านทางอินเทอร์เน็ตมากขึ้น เพราะคนส่วนใหญ่นิยมใช้อินเทอร์เน็ตและ ร้อยละ 12.3 ควรนำเสนอยุทธศาสตร์ให้ประชาชนและเยาวชนได้รับรู้โดยผ่านสื่อต่าง ๆ ที่เข้าถึงได้ ง่ายและรวดเร็วตามลำดับ

ในส่วนนี้สะท้อนให้เห็นว่าอุปสรรคสำคัญที่นอกจากการไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมแล้ว ยังรวมถึงรูปแบบการนำเสนอที่ไม่ตอบสนองวิถีชีวิตปัจจุบันของเยาวชน การใช้รูปแบบการเผยแพร่ข้อมูลที่เข้าถึงยาก เข้าใจยาก ไม่น่าสนใจ ไม่ทันสมัย ล้วนสะท้อนว่าผู้จัดทำยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ซึ่งจะเป็นจุดหมายสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต ไม่ได้เข้าใจสภาพสังคมและพลวัตต่าง ๆ แบบสังคมสมัยใหม่ ใช้ระบบวิธีคิดแบบรวมศูนย์ รวมทั้งอาจจะเกิดจากช่องว่างของวัย ลักษณะวิธีคิดของผู้จัดทำยุทธศาสตร์ที่เป็นคนยุคก่อน ขาดการมีส่วนร่วมหรือเปิดโอกาสให้คนรุ่นปัจจุบันหรืออนาคตเข้าไปร่วมกำหนดทิศทาง

3. ผลการศึกษาที่ต่อบัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3

ผลการศึกษาที่ต่อบัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 แนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีของรัฐบาลนั้น ผู้วิจัยพบว่า มีข้อเสนอแนะในการสร้างการรับรู้ของเยาวชนดังนี้

3.1 รูปแบบในการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ให้กับประชาชน ควรมีการสื่อสารตามรายการพิเศษ หรือสื่อประชาสัมพันธ์ที่เผยแพร่ตามช่องทางต่าง ๆ ที่เคยทำมาแล้วนั้น ในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ควรย่อเนื้อหา ประเด็นยุทธศาสตร์ หรือโครงการออกเป็นตามรายกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลประโยชน์ หรือผลกระทบจากยุทธศาสตร์ชาตินั้น ๆ ทุกระดับ ตั้งแต่ประชาชนทั่วไป จนถึงระดับผู้บริหารเยาวชนอาจเป็นกลุ่มเฉพาะที่มีความสนใจเฉพาะในบางเรื่อง บางเรื่องก็อาจไม่สนใจ การเข้าถึงเนื้อหายุทธศาสตร์ชาติอยู่ที่การสร้าง ความสนใจ ยุทธศาสตร์ชาติให้เกิดขึ้นในหมู่เยาวชน ด้วยวิธีการที่เหมาะสม และจูงใจ

3.2 การสร้างการรับรู้เรื่องยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี นั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องจะต้องสร้างการรับรู้ เข้าใจ และตระหนักให้แก่ประชาชนโดยการจัดให้มีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์อย่างจริงจังให้มากขึ้นและต่อเนื่อง เพราะโดยทั่วไปแล้วตอนนี้แม้แต่เยาวชนเองก็ยังขาดการรับรู้เรื่องยุทธศาสตร์ชาติเป็นอย่างมาก การประชาสัมพันธ์ควรจัดให้มี ทั้งจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ฝ่ายระบบการศึกษา และสื่อประชาสัมพันธ์ของรัฐ โดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองมีหน้าที่สำคัญในการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว ทั้งนี้ทั้งนั้นควรมีการเลือกบุคคลากรในการถ่ายทอดที่มีความรู้ความเข้าใจในยุทธศาสตร์ และมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดเป็นอย่างดี มิเช่นนั้น การถ่ายทอดองค์ความรู้ความเข้าใจต่างๆ ก็เกิดอุปสรรคและนำไปสู่ความล้มเหลวในที่สุด ส่วนในภาคส่วนการศึกษานั้น อาจมีการสร้างแผนการเรียนรู้และรับรู้เรื่องยุทธศาสตร์ชาติในหลักสูตรการศึกษา และแผนการสอนโดยสอดแทรกไปในการเรียนการสอนในทุกช่วงชั้นการศึกษา

3.3 ควรหาวิธีจูงใจให้เกิดความสนใจในยุทธศาสตร์ชาติเป็นเบื้องต้น ด้วยการหาบุคคลที่เข้ากับเพศและวัย รวมถึงการเลือกสรรเนื้อหาในยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ที่เยาวชนควรทราบความเหมาะสม โดยการจัดทำสื่อเฉพาะสำหรับเยาวชนในแต่ละช่วงวัย ที่สอดคล้องกับความสนใจของเยาวชนกลุ่มนั้นๆ (ระดับอายุ/ เพศ) เพื่อเผยแพร่ความเข้าใจ ทั้งเนื้อหา และความจำเป็นของยุทธศาสตร์ชาติ อาจเป็นในรูปแบบภาพเคลื่อนไหว (animation) หรือการ์ตูน หรือสอดแทรกในเกมที่เยาวชนสนใจ โดยเน้นในเกมประเภทเกมสร้างเมือง (simulation city builder) เช่น เกม Sim City เป็นต้น

3.4 รัฐบาลได้ใช้กลไกการประชาสัมพันธ์ภาครัฐทุกแขนง รวมทั้งบุคลากรภาครัฐให้ทำหน้าที่เสมือนผู้ส่งผ่านความคิดไปยังท้องถิ่น ประชาชนทั่วไป ในรูปแบบต่างๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ การเผยแพร่ข่าวสาร การจัดเวทีประชาสัมพันธ์และการใช้สื่อสังคม (social media) ในรูปแบบต่างๆ เพื่อเพิ่มช่องทางการเข้าถึง ให้ประชาชนให้เกิดการรับรู้และเข้าใจให้มากที่สุด

3.5 รัฐบาลควรจัดทำแผนเร่งด่วนในการพัฒนาเยาวชนในด้านการศึกษา การออกแบบหลักสูตรทางด้านการศึกษาให้เยาวชนคิดเป็นระบบ การบูรณาการด้านการศึกษาและให้ความรู้เรื่องยุทธศาสตร์ควบคู่กันไป โดยเน้นการเรียนรู้ เข้าใจง่าย และปลูกฝังความรักชาติ เพื่อให้เยาวชนตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ไปพร้อมกัน

ทั้งนี้กระบวนการที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งในการส่งเสริมความรู้และความเข้าใจต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ให้แก่เยาวชนนั้น ยังรวมถึงการสอดแทรกเนื้อหาลงในรายวิชาที่เกี่ยวข้องของการศึกษาภาคบังคับ เช่น สังคมศึกษา หน้าที่พลเมือง เป็นต้น เพื่อให้เกิดการรับรู้ที่เป็นระบบ มีการวัดผลความรู้ความเข้าใจจริง ผ่านข้อสอบหรือการทำโครงการด้วย เพราะการรณรงค์ด้วยวิธีปฏิบัติจะทำให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

3.6 ภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ควรส่งเสริมความรู้และความเข้าใจต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ให้แก่เยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้จุดแข็งของเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยในปัจจุบัน สร้างกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอให้ทันสมัย ดึงดูดความสนใจของคนรุ่นใหม่แทนที่การนำเสนอในรูปแบบเดิมที่ไม่ตอบสนองความสนใจของคนรุ่นใหม่ นอกจากนี้รวมถึงการส่งเสริมให้ครอบครัวมีส่วนร่วมกับเยาวชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติ เช่น การจัดให้มีกิจกรรมหรือนิทรรศการ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยเรื่องแนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ผู้ศึกษาขอเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 ภาครัฐต้องให้การสนับสนุนหน่วยงานในการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติให้ทั่วถึงเยาวชนและประชาชนทุกระดับให้เข้าถึงและเข้าใจยุทธศาสตร์ และประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับประชาชนและเยาวชนทุกภาคส่วนได้เป็นอย่างดี

1.2 ภาครัฐควรมีการรณรงค์ให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติโดยเน้นในส่วนการพัฒนาการศึกษา ความเป็นอยู่ของเยาวชนและประชาชนเพื่อให้เยาวชนและประชาชนตระหนักยุทธศาสตร์ และผลที่เกิดขึ้นกับตัวเยาวชน ประชาชน และประเทศชาติ

1.3 ภาครัฐควรจัดทำร่างยุทธศาสตร์ฉบับประชาชนโดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และสื่อสารง่ายให้ประชาชน และเยาวชนได้รับรู้เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี เพื่อกระตุ้นให้เยาวชนได้เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ซึ่งเยาวชนคือ อนาคตของประเทศในการช่วยพัฒนาประเทศไทยในอนาคตต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 ผลการวิจัยพบว่า เยาวชนมีการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ในระดับที่น้อยและไม่เข้าถึงยุทธศาสตร์ ดังนั้น รัฐบาลควรมีการสร้างการรับรู้ให้เข้าถึงเยาวชน ควรย่อเนื้อหาประเด็นยุทธศาสตร์ หรือโครงการออกเป็นตามรายกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลประโยชน์ หรือผลกระทบจากยุทธศาสตร์ชาตินั้นๆ ทุกระดับ ตั้งแต่ประชาชนทั่วไป จนถึงระดับผู้บริหารเยาวชน อาจเป็นกลุ่มเฉพาะที่มีความสนใจเฉพาะในบางเรื่อง บางเรื่องก็อาจไม่สนใจ การเข้าถึงเนื้อหายุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี และการสร้างความสนใจยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ให้เกิดขึ้นในหมู่เยาวชน ด้วยวิธีการที่เหมาะสม และจูงใจ

2.2 ผลการวิจัยพบว่า สื่ออิเล็กทรอนิกส์มีการรับรู้ในระดับมากที่สุดได้แก่ โทรศัพท์รอมลงมาอินเทอร์เน็ต ดังนั้น รัฐบาลควรใช้ช่องทางการสื่อสารให้เยาวชนได้รับรู้ถึงยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ในสื่อดังกล่าว เพื่อให้เยาวชนได้เข้าถึง และเข้าใจในรายละเอียดเนื้อหาของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ได้สะดวก รวดเร็ว และสามารถปรับข้อมูล เนื้อหาต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบันอย่างรวดเร็ว อาจจัดทำเว็บไซต์ หรือเพจข้อมูลในโซเชียลมีเดียต่าง ๆ ที่ผู้อ่านสามารถถามตอบจากผู้ดูแลเพจได้ทันทีเมื่อมีข้อสงสัย รวมทั้งจัดทำรูปแบบการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี แยกเป็นประเด็นต่าง ๆ เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจผ่านการทำละคร สารคดีหรือภาพยนตร์สั้น ตลอดจนเพลง หรือข้อความสรุปที่ดึงดูดความสนใจของเยาวชนที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้อาจจะแทรกเนื้อหาสาระของยุทธศาสตร์ และเป้าหมายของยุทธศาสตร์ลงในกรรงานข่าวประจำวัน เพื่อเพิ่มโอกาสในการรับรู้ของประชาชนโดยเฉพาะเยาวชน

2.3 ผลการวิจัยพบว่า สื่อบุคคลโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของเยาวชนมากที่สุด ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีทั้งจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง การระบบการศึกษา และสื่อประชาสัมพันธ์ของรัฐ โดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองมีหน้าที่สำคัญในการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว ทั้งนี้ควรมีการเลือกบุคคลากรในการถ่ายทอดที่มีความรู้ความเข้าใจในยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี และมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดเป็นอย่างดี มิเช่นนั้นการถ่ายทอดองค์ความรู้ความเข้าใจต่างๆ ก็จะทำให้เกิดอุปสรรคและนำไปสู่ความล้มเหลวในที่สุด ดังนั้น ภาครัฐอาจจัดการสัมมนาอบรมให้แก่ครู อาจารย์ เพื่อนำเอาข้อมูลเกี่ยวกับยุทธศาสตร์กลับไปถ่ายทอดแก่นักเรียน โดยแบ่งเป็นระดับต่าง ๆ ตั้งแต่จังหวัด เขตการศึกษา หรือภาค จนถึงระดับประเทศ นอกจากนี้อาจใช้วิธีการสร้างกลุ่มผู้บรรยาย นักวิชาการ นักพูดที่มีความเข้าใจในเนื้อหาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป็นอย่างดีมาจัดการบรรยายอย่างเป็นกันเอง สอดแทรกความสนุกสนานเพื่อดึงดูดความสนใจ ตลอดจนใช้วิธีการเชื่อมโยงความเกี่ยวข้องของยุทธศาสตร์ให้เยาวชนรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของความสำคัญต่อประเทศในกรณีนี้

ส่วนในภาคส่วนการศึกษานั้นอาจมีการสร้างแผนการเรียนรู้และรับรู้เรื่องยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ในหลักสูตรการศึกษาและแผนการสอนโดยสอดแทรกเนื้อหาความสำคัญเป้าหมายและข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ลงไปในเนื้อหา หลักสูตรการเรียนการสอนในทุกช่วงชั้นการศึกษา เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้และให้ข้อมูลทางตรงต่อเยาวชน นอกจากนี้อาจมีการจัดประกวดตอบคำถาม หรือแข่งขันทักษะทางวิชาการ นำเสนอความคิดเห็นต่อการพัฒนาชาติตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ได้อีกทางหนึ่ง

3. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางสำหรับผู้สนใจที่จะทำการศึกษาในครั้งต่อไป ดังนี้

3.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะแนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีโดยสอบถามข้อมูลจากคณะกรรมการสภาเยาวชนระดับจังหวัด ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จึงไม่สามารถสรุปภาพรวมของการรับรู้จากเยาวชนทั่วประเทศได้ ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาให้ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้น โดยเฉพาะเยาวชนทั่วประเทศอันจะสามารถทำให้ผลการศึกษาที่ได้ครอบคลุม และสะท้อนการรับรู้ของเยาวชนที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

3.2 ผู้สนใจอาจทำการศึกษาประเด็นการสร้างการรับรู้ หรือการมีส่วนร่วมของเยาวชนและประชาชนในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ในประเด็นต่าง ๆ ที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น ตลอดจนอาจศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่นอกเหนือไปจากการรับรู้

3.3 ผู้สนใจอาจทำการศึกษาประเด็นการศึกษาเฉพาะเจาะจงประเด็นยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้ได้ข้อสรุปเชิงลึก และเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ต่อไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กัลยา วานิชย์บัญชา. การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for windows. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- ชิตาภา สุขพลา. การสื่อสารระหว่างบุคคล. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์, 2548.
- दनัย เทียนพุด. วิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ : บัคเบงค์, 2540.
- ดารา ทีปะปาล. พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2542.
- ตะวัน สาดแสง. สร้างคน สร้างองค์กร : คัมภีร์เพิ่มทักษะการบริหาร. กรุงเทพฯ : ดวงกลมสมัย, 2548.
- ธงชัย สันติวงษ์. ทฤษฎีองค์การและการออกแบบ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2537.
- นฤมล สุนสวัสดิ์. การจัดการเชิงยุทธศาสตร์เพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน. กรุงเทพฯ : วันทิพย์, 2552.
- ปภาณี ฐิติวัฒนา. การพัฒนาเด็ก เยาวชนและสตรี. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ., 2543.
- ประมะ สตะเวทิน. หลักนิเทศศาสตร์. กรุงเทพฯ : จำรัสการพิมพ์, 2530.
- ประมะ สตะเวทิน. การสื่อสารมวลชน : กระบวนการและทฤษฎี. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, 2538.
- ผดุง อารยะวิญญู. เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : แวนแก้ว, 2542.
- พสุ เดชะรินทร์. การวางแผนกลยุทธ์สำหรับนักการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- พรพิมล ยุติโกมิตร. การสื่อสารการตลาด. พิมพ์ครั้งที่ 1. นครปฐม : คณะวิทยาการ การจัดการ สถาบันราชภัฏนครปฐม, 2545.
- พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต. องค์การและการบริหารจัดการ. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2552.
- พัชนี นนทศักดิ์ ปิยะพันธ์ ปิงเมือง และสมศรี ศิริไหวประพันธ์. การจัดการสมัยใหม่. กรุงเทพฯ : เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า, 2549.
- เพ็ญพิไล ฤทธาคณานนท์. พัฒนาการมนุษย์. กรุงเทพฯ : ธรรมดาเพรส, 2550.
- โยธิน ศันสนยุทธ และคณะ. จิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2533.
- รังสรรค์ มณีเล็ก. การวางแผนกลยุทธ์และการจัดทำงบประมาณในสถานศึกษา. นนทบุรี : เกรท เอ็ดดูเคชั่น, 2549.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. นโยบาย กลยุทธ์ การวางแผนเชิงกลยุทธ์และการจัดการเชิงกลยุทธ์ องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : วิสทีพัฒนา, 2537.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. องค์การและการจัดการ (ฉบับสมบูรณ์ปรับปรุงใหม่). กรุงเทพฯ : Diamond In Business World, 2542.

- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. การจัดการและพฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ : ซีรฟิล์มและ
ไซเท็กซ์, 2550.
- สมยศ นาวิการ. การบริหาร. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า, 2538.
- สุชา จันท์เอม. จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2533.
- สุปราณี สนธิรัตน์. จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : จามจุรีโปรดักท์, 2545.
- สุพานี สฤกษ์วานิช. พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่ : แนวคิดและทฤษฎี. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2549.
- เสนาะ ตีเยาว์. หลักการบริหาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.
- เสรี วงษ์มณฑา. การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ : ซีรฟิล์มและไซเท็กซ์, 2542.
- เสรี วงษ์มณฑา. ครบเครื่องเรื่องการสื่อสารการตลาด. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร, 2547.
- เสาวนิตย์ ชัยมุสิก. การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บิ๊ก พอยท์, 2545.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 12. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ, 2560.
- โสภณ นุชนาถ. จิตวิทยาวัยรุ่น. โครงการตำราวิชาการราชภัฏเฉลิมพระเกียรติ. กรุงเทพฯ :
สถาบันราชภัฏธนบุรี, 2542.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

- คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. “ร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20
ปี (พ.ศ. 2560 – 2579)”. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก : <http://www.thaigov.go.th> ,
2561.
- วิสันติ สระศรีดา. “ยุทธศาสตร์”. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก : [http://dictionary.sanook.com/search
/dict-th-royal-institute/ยุทธศาสตร์](http://dictionary.sanook.com/search/dict-th-royal-institute/ยุทธศาสตร์), 2558.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. “การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลในการบริหาร
แบบมีส่วนร่วมของผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน”. วิทยานิพนธ์บัณฑิต
มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2544.
- พัชราภา เขียวขำ. “กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์โครงการตราสินค้าไทยของกรมส่งเสริมการส่งออก”.
ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาประชาสัมพันธ์, คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2546.
- วัชรา ตุ่มวิจิตร. “การรับรู้เกี่ยวกับโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรคของผู้ใช้บริการ โรงพยาบาล
ปลวกแดง จังหวัดระยอง”. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการ
พยาบาล, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2545.

- ศิริลักษณ์ ทองมาลัย. “แนวทางการพัฒนาบุคลากรเพื่อการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน”.
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
2546.
- สมจิต สมอ. “ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการศึกษาเพื่อรองรับอนาคตภาพของจังหวัดเชียงราย
(ปี พ.ศ. 2556 – 2565)”. ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา,
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2557.
- เสาวภาคย์ แหลมเพชร. “ยุทธศาสตร์การบริหารกิจการนักเรียนเพื่อประสิทธิผลการพัฒนาผู้เรียน
ในยุคสารสนเทศ”. ปริญญาศึกษาดุษฎีบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต, 2556.
- โสภณ ศิริงาม, พันเอก. “ตัวแบบในการกำหนดยุทธศาสตร์และยุทธศาสตร์ชาติในศตวรรษที่ 21”.
เอกสารงานวิจัย หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 59 ประจำปีการศึกษา,
2559 – 2560.

ภาษาอังกฤษ

Books

- Berlo, D.K. The Process of Communication. New York : Holt, Rinehart and Winston,
1960.
- Hellriegel, Slocum & Woodman. Organization Behavior. (9th Ed.). Ohio: South-
Western College Publishing, 2001.
- Kotler, Philip. Marketing management: analysis, planning, implementation and
control. 9th ed. Upper Saddle River, New Jersey: Prentice-hall, Inc, 1997.
- Newcomb, Theodore M. Social Psychology. New York : Rinehart and Winston, 1965.
- Robbins Millet and Waters Marsh. Organisational Behaviour. Pearson : Prentice
Hall, 2004.
- Schramm, Wilbur. Channels and Audience in Handbook of Communication.
Chicago : Ranc Mcnelly College Publishing, 1974.
- Tubbs, Stewart and Moss, Sylvia. Human Communication. 4th ed. New York :
Random House, 1983.

ภาคผนวก

ผนวก ก

แบบสอบถาม

เรื่อง แนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี

ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามด้วยตัวท่านเองตามความเป็นจริง เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในการศึกษา การนำเสนอข้อมูลเป็นการนำเสนอในภาพรวม คำตอบของท่าน จะถูกปิดเป็นความลับ และข้อมูลที่ได้รับอาจนำไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งในความอนุเคราะห์จากท่านที่ช่วยให้การศึกษาในครั้งนี้บรรลุผลสำเร็จ และมา ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลลักษณะทั่วไปของเยาวชน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาล

ส่วนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาล

(นางนฤมล ล้อมทอง)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร ยุทธศาสตร์ รุ่นที่ 60

แบบสอบถาม

เรื่อง การรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาล

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลลักษณะทั่วไปของเยาวชน

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย $\checkmark$ ลงใน ( ) หรือเติมข้อความลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริงที่สุด

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง
2. อายุ 1. ต่ำกว่า 15 ปี 3. 17 ปี
 2. 16 ปี 4. 18 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา 1. มัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า 4. มัธยมศึกษาปีที่ 6
 2. มัธยมศึกษาปีที่ 4 5. สูงกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6
 3. มัธยมศึกษาปีที่ 5
4. รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน
 1. ต่ำกว่า 10,000 บาท 4. 30,001 – 40,000 บาท
 2. 10,001 – 20,000 บาท 5. 40,001 บาท ขึ้นไป
 3. 20,001 – 30,000 บาท

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีของรัฐบาล
คำชี้แจง ให้ท่านประเมินว่าท่านมีการรับรู้ต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาลในระดับมากน้อย
เพียงใด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

(กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ)

ประเด็นคำถาม	ระดับการรับรู้				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี					
ด้านสื่อบุคคล					
1. ญาติพี่น้อง					
2. เพื่อนร่วมงาน					
3. เพื่อนบ้าน					
4. เจ้าหน้าที่ของรัฐ					
ด้านสื่อสิ่งพิมพ์					
1. หนังสือพิมพ์					
2. นิตยสาร					
3. วารสาร					
ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์					
1. วิทยุ					
2. โทรทัศน์					
3. อินเทอร์เน็ต					
4. ภาพยนตร์					
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (ต่อ)					
ด้านสื่อเฉพาะกิจ					
1. ป้ายประกาศหรือโปสเตอร์					
2. ใบปลิวหรือใบแทรก					
3. แผ่นพับ					
4. จุลสาร					
5. จดหมายข่าว					

ประเด็นคำถาม	ระดับการรับรู้				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ยุทธศาสตร์ 20 ปี					
1. ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี มีทั้งหมด 6 ยุทธศาสตร์					
2. ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านความมั่นคง ประกอบด้วย 5 ประเด็น					
3. ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันประกอบด้วย 4 ประเด็น					
4. ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของมนุษย์ ประกอบด้วย 6 ประเด็น					
5. ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประกอบด้วย 4 ประเด็น					
6. ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 6 ประเด็น					
7. ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการปรับปรุงสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ประกอบด้วย 6 ประเด็น					

ส่วนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาล

1. ท่านประสบปัญหาอะไรบ้างในการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาล

.....

.....

.....

.....

2. ท่านมีข้อเสนอแนะในการกำหนดแนวทางการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาล

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในการตอบแบบสอบถาม

ผนวก ข

รายนามผู้ให้สัมภาษณ์

รายนามผู้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อ
ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี

1. คุณคัตไ้ พิชญกันตกุล Mr. KATWAI PICHAYAKANTAKUL
 วุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สตรีและเยาวชนศึกษา
 วิทยาลัยสหวิทยาการ ธรรมศาสตร์
 ศิลปศาสตรบัณฑิต โครงการเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา
 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 ตำแหน่ง นักวิชาการอิสระ อาจารย์พิเศษ ติวเตอร์ พิธีกร ฟู้ดสไตลิสต์
2. คุณกันติพจน์ สิริภักดีสกุล
 วุฒิการศึกษา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง) EPA รุ่น 28
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 ตำแหน่ง กรรมการผู้จัดการ บริษัท เอ็กคูลูซีฟ โกลบอล จำกัด
 นักวิชาการประจำ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กิจการเด็ก เยาวชน สตรี
 ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
 กรรมการ มูลนิธิอีพีเอธรรมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
3. พลตรี อภิศักดิ์ สมบัติเจริญนนท์
 วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วทบ.ทบ.)
 โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
 ปริญญาโทด้านยุทธศาสตร์ (Master of Defence Studies)
 จาก Australian Defence Forces Academy (UNSW)
 ประเทศออสเตรเลีย
 อาชีพ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
 สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
4. คุณเฉลิมชัย ยอดมาลัย
 วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี รัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ปริญญาโท รัฐศาสตร์ (การทูต) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 ปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ปริญญาโท การเมืองเปรียบเทียบ New York University
 ปริญญาเอก รัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ตำแหน่ง บรรณาธิการข่าวและคอลัมน์นิสต์ หนังสือพิมพ์แนวหน้า
 ผู้วิจารณ์ข่าวการเมือง (Political news commentator)
 รายการข่าวสถานีวิทยุ 105 FM (วันอังคาร เวลา 09.45-10.00 น.)
 อาจารย์พิเศษ คณะนิเทศศาสตร์ ภาควิชาหนังสือพิมพ์ และคณะ
 รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (ปัจจุบันลาออกจากการเป็นอาจารย์
 ประจำแล้ว)
 อาจารย์พิเศษ คณะสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยมหิดล
 อาจารย์พิเศษ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 อดีตอาจารย์ประจำภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์
 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
5. คุณอมร วาณิชวิวัฒน์
 วุฒิมัธยมศึกษา วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ 2556) ปปร (รุ่นที่ 20) วตท
 (รุ่นที่ 25)
 ปริญญาเอกสาขาสังคมวิทยา D.Phil. (Sociology) มหาวิทยาลัย
 อ็อกซ์ฟอร์ด สหราชอาณาจักร 1998-2004
 ประกาศนียบัตรทางการบริหารจัดการ Certificate in
 ‘Building a Business’
 สถาบันบริหารธุรกิจ ซาอิด แห่งมหาวิทยาลัย อ็อกซ์ฟอร์ด
 Oxford SAID Business School, University of Oxford 2003
 ปริญญาโททางด้านอาชญาวิทยาและการบริหารกระบวนการ
 ยุติธรรม M.S. (Criminology and Criminal Justice)
 มหาวิทยาลัยรัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา School of
 Criminology and Criminal Justice, The Florida State
 University, USA 1992-1993
 ปริญญาโททางการบริหารรัฐกิจ คณะรัฐศาสตร์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ M.A. (Public Administration)
 Faculty of Political Science, Thammasat University,
 Thailand 1990-1997
 ปริญญาตรี รัฐศาสตร์บัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย B.A. (Political Science)
 Faculty of Political Science, Chulalongkorn University,
 Thailand 1987-1990

- ตำแหน่ง กรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ) 2559
 กรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม (ตำรวจ)
 กรรมการผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาวิจัยและพัฒนากระบวนการ
 ยุติธรรมไทย
 จัดพิมพ์วารสาร “ยุติธรรมคู่ขนาน” ออกเผยแพร่สู่สาธารณะราย
 6 เดือน โดยไม่คิดมูลค่าและดำเนินงานทางด้านกรให้ข้อมูล
 ข่าวสารเกี่ยวกับการปรับปรุงกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม
 (เว็บไซต์ของศูนย์ศึกษาวิจัย: www.thaijustice.org)
 ผู้ร่วมก่อตั้งกลุ่มปัญญาชนอ็อกซ์ฟอร์ด ‘Oxford Initiative’:
 ลักษณะของการดำเนินงานเป็นกลุ่มที่ร่วมกันถกเถียงอภิปรายด้วย
 ความเป็นอิสระถึงปัญหาของโลกและสังคมไทยอย่างรอบด้านโดย
 การรวมตัวของสมาชิกซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัย
 อ็อกซ์ฟอร์ด และสมาชิกที่วราชาอาณาจักรอังกฤษ
 คอลัมน์นิสต์ทั้งประจำและเฉพาะกิจให้แก่หนังสือพิมพ์ เช่น
 บางกอกโพสต์, หนังสือพิมพ์เดอะเนชั่น, กรุงเทพธุรกิจ, มติชน,
 แนวหน้า, โลกวันนี้ และหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์
 สมาชิกสภาวิจัยแห่งชาติ
 สมาชิกสมาคมนักเรียนเก่าสหรัฐอเมริกาในพระบรมราชูปถัมภ์
 (AUA).
 สมาชิกสมาคมนักเรียนเก่าอังกฤษในพระบรมราชูปถัมภ์ (OESA)
 สมาชิกสมาคมนักเรียนทุนรัฐบาลไทย
 สมาชิกชมรมลูกกตัญญู
6. คุณชวรินทร์ คำมาเขียว
 วุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาตะวันออก คณะบริหารธุรกิจและ
 ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ จังหวัดเชียงใหม่
7. คุณวิษณุยุทธ บุญชิต
 วุฒิการศึกษา ปริญญาเอก สาขาเศรษฐศาสตร์ จาก Carleton University
 ประเทศแคนาดา
 ตำแหน่ง รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล	นางนฤมล ล้อมทอง
วัน เดือน ปีเกิด	2 ตุลาคม 2504
ประวัติการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - ปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต - ปริญญาโท คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ - หลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง การเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยสำหรับนักบริหารระดับสูง รุ่นที่ 20 สถาบันพระปกเกล้า (เหรียญก ปร.20) - หลักสูตรการบริหารจัดการด้านความมั่นคงชั้นสูง รุ่นที่ 7 สมาคมวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร - หลักสูตรวุฒิปัตรี การปฏิบัติงานสนับสนุนสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ รุ่นที่ 46 - Finance for Executives / Thailand Management Association
ประวัติการทำงานโดยย่อ	<ul style="list-style-type: none"> - พ.ศ. 2558 – ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งกรรมการยกย่องเยาวชนต้นแบบเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสฉลองพระชนมายุ 5 รอบ 2 เมษายน 2558 สภานิติบัญญัติแห่งชาติ - พ.ศ. 2559 – ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่ง กรรมการ คณะกรรมการโครงการส่งเสริมคุณธรรมและวิถีประชาธิปไตยในโรงเรียน สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ร่วมกับมูลนิธิเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ - พ.ศ. 2560 – ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่ง อนุกรรมการ จัดกิจกรรมเนื่องในวันพระราชทานธงชาติไทย และเนื่องในโอกาสครบรอบ 100 ปี ธงชาติไทยการประกาศใช้ธงไตรรงค์เป็นธงชาติไทย - พ.ศ. 2560 – ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่ง ดำรงตำแหน่ง อนุกรรมการจัดทำเพลงชาติไทย จัดกิจกรรมฉลองครบรอบ 100 ปี การประกาศใช้ธงไตรรงค์เป็นธงชาติไทย - พ.ศ. 2561 – ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่ง อนุกรรมการ จัดทำเพลงสำคัญของชาติ
ตำแหน่งงานปัจจุบัน	กรรมการผู้จัดการ บริษัท สหสินีมา จำกัด ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์

เรื่อง แนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี
ผู้วิจัย นางนฤมล ล้อมทอง **หลักสูตร** วปอ. รุ่นที่ ๖๐
ตำแหน่ง กรรมการผู้จัดการ บริษัท สหศินิมา จำกัด ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ทั้งนี้ วิสัยทัศน์ดังกล่าวจะต้องสนองต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราชอธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ การดำรงอยู่อย่างมั่นคง ยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่นมีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคม และการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี โดยที่ความมั่นคงเป็นรากฐานที่จะทำให้เกิดความมั่งคั่งและยั่งยืนได้

ความมั่นคง หมายถึงการมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติทั้งมิติทางการทหาร เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง เช่น ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุขสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มีความเข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน มีระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี สามารถฉีกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศชุมชนมีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่นประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต ความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน มีการออมสำหรับวัยเกษียณ (คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2561 : 61)

ความมั่งคั่ง หมายถึง ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืนจนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรมีความอยู่ดีมีสุขได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น และมีการพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกภาคส่วน (Inclusive Growth) มีคุณภาพชีวิตตามมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ ไม่มีประชาชนที่อยู่ใต้

เส้นความยากจน เศรษฐกิจในประเทศมีความเข้มแข็ง ขณะเดียวกันต้องมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ทั้งในตลาดโลกและตลาดภายในประเทศเพื่อให้สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ตลอดจนมีการสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคต เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไป และประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในเวทีโลก และมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างแน่นแฟ้นกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย เป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาคทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจ เพื่อให้เป็นพลังในการพัฒนา นอกจากนี้ยังมีความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่องไปได้ ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักรทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2561 : 61)

ความยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการใช้ การรักษา และการฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ไม่ใช่ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศน์ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals :SDGs) ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาลมีนโยบายที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาในระดับอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน (คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2561 : 61)

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2561 – 2580) ที่รัฐบาลได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศระยะยาว เป็นการกำหนดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาประเทศให้บรรลุซึ่งเป้าหมาย การสร้างและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการที่จะให้ประเทศไทยมีความมั่นคงในทุกด้าน คนในชาติมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมั่งคั่ง ประเทศสามารถพัฒนาไปได้อย่างยั่งยืน โดยยุทธศาสตร์ชาติมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ การที่ประเทศชาติมีความมั่นคง ประชาชนมีความสุข มีการยกระดับศักยภาพในหลากหลายมิติเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ มีการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง
2. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
3. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
4. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
5. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ

6. ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง ความก้าวหน้าอย่างก้าวกระโดดของเทคโนโลยีหลากหลายสาขาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งได้เชื่อมต่อกันได้ง่ายขึ้น ส่งผลให้รูปแบบการดำเนินชีวิต คุณภาพชีวิต และรูปแบบธุรกิจพัฒนาไปมาก และในอนาคตนั้นการเปลี่ยนแปลงจะยิ่งรวดเร็วขึ้น ซึ่งจะเป็นเงื่อนไขสำคัญที่พลิกโฉมอนาคตของโลก รวมทั้งประเทศไทยเอง การขับเคลื่อนทุกบริบทของสังคมจะเดินหน้าไปด้วยกัน แต่สิ่งสำคัญที่จะทำให้การขับเคลื่อนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพประเทศไทยจะต้องลงทุนด้านทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว

ดังที่กล่าวมานั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า ทรัพยากรมนุษย์มีความสำคัญกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ซึ่งในขณะนี้ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ฉบับของรัฐบาลไทย เป็นยุทธศาสตร์แห่งอนาคตจากบริบทของสังคมที่ต้องเดินหน้าไปด้วยกัน จึงให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์ในกลุ่มเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติ และจะเป็นบุคลากรที่เติบโตไปพร้อมกับยุทธศาสตร์ฉบับนี้

หากมองถึงช่วงเวลาของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี กลุ่มของเยาวชนในวันนี้และจะเป็นเยาวชนในวันหน้า ที่จะเติบโตไปกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี กลุ่มคนเหล่านี้จะเติบโตและเปลี่ยนไปอยู่ในวัยที่มีบทบาท กับการร่วมบริหารประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นหากเยาวชนเหล่านี้มีการรับรู้ในยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี อาจส่งผลทำให้เกิดการยอมรับและเห็นถึงประโยชน์ส่วนรวม และประโยชน์ที่แต่ละภาคส่วนได้รับ และตัวเยาวชนเองที่จะได้รับประโยชน์ในฐานะประชาชนคนหนึ่ง จากความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนของประเทศไทยที่เกิดจากยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีนี้ จะทำให้การสานพลัง การบูรณาการ และเกิดความรู้สึกรักของการเป็นเจ้าของ ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีอย่างยั่งยืนต่อไป

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชน ต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี เพื่อที่จะศึกษาว่า เยาวชนมีการรับรู้เรื่องยุทธศาสตร์ระยะ 20 ปี มากน้อยเพียงใดเพื่อนำไปสู่ การสร้างแนวทางการรับรู้ของเยาวชนเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการที่ผ่านมาในการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีของรัฐบาล
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคอันเป็นสาเหตุของการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีของเยาวชน
3. เพื่อกำหนดแนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีของรัฐบาล

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี” ประกอบด้วยขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ครั้งนี้คือ ประธานและคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนของจังหวัด 154 คน

1.2 ประชากรที่ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ครั้งนี้คือ การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ จำนวน 7 คน ดังต่อไปนี้

1.2.1 ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านยุทธศาสตร์หรือผู้จัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ จำนวน 2 คน

1.2.2 ผู้มีประสบการณ์ในการประชาสัมพันธ์ จำนวน 1 คน

1.2.3 ผู้เกี่ยวข้องและทำงานด้านการศึกษา จำนวน 1 คน

1.2.4 ผู้เกี่ยวข้องกับเยาวชนหรือสภาเยาวชน จำนวน 2 คน

1.2.5 ผู้ที่เกี่ยวข้องและทำงานด้านแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จำนวน 1 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ทำการศึกษายุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (2561 – 2580) ของเยาวชน ศึกษากฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ศึกษาหลักสูตรการศึกษาของเยาวชน และศึกษาการศึกษาไทยในยุค Thailand 4.0 และศึกษาแนวทางในการสร้างการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติของประเทศเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดแนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติต่อไป

3. ขอบเขตด้านเวลา ทำการศึกษาในช่วงเดือนเดือนพฤศจิกายน 2560 – พฤษภาคม 2561

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ ประกอบด้วยประชากรที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ สมาชิกสภาเด็กและเยาวชน จำนวน 154 คน และผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญทางวิชาการด้านยุทธศาสตร์และผู้มีประสบการณ์ในการสร้างการรับรู้และการประชาสัมพันธ์ รวมถึงผู้เชี่ยวชาญที่ทำงานด้านการศึกษาและด้านสังคมของเยาวชน จำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

เชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาปรับปรุงมาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อกำหนดขอบเขตของการวิจัย และสร้างเครื่องมือวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยแบบสอบถามนี้ ได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลลักษณะทั่วไปของเยาวชน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีของรัฐบาล

ส่วนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีของรัฐบาล

เชิงคุณภาพ คือ ได้ใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมซึ่งเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกอย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ (In – depth Interview) กลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญทางวิชาการด้านยุทธศาสตร์และผู้มีประสบการณ์ในการสร้างการรับรู้และการประชาสัมพันธ์ รวมถึงผู้เชี่ยวชาญที่ทำงานด้านการศึกษาด้านสังคมของเยาวชน จำนวน 7 คน

โดยผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อแนวทางการสัมภาษณ์เป็น 5 ส่วน ได้แก่

1. ความคิดเห็นต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี
2. การสร้างการรับรู้และการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี
3. เยาวชนและการรับรู้ต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี
4. การศึกษาไทยในยุค Thailand 4.0
5. ปัญหาอุปสรรคแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข และนำไปทดลองใช้ (try out) กับเยาวชนในเขตปริมณฑล จำนวน 30 คน หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาช (cronbach)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ประธานและคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนของจังหวัด เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยทำการเก็บข้อมูลใช้เวลา 20 วัน

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ประธานและคณะกรรมการสภาเด็กและเยาวชนของจังหวัดเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
2. ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยแจ้งกำหนดวันที่ผู้วิจัยขอรับแบบสอบถามคืน และระบุว่าเป็นการศึกษาแนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชน ต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ไม่มีผลกระทบต่อการทำงานที่รับผิดชอบและนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาตรวจความสมบูรณ์
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาลงรหัสและตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้เพื่อนำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการประมวลผล โดยทำการเก็บข้อมูลใช้เวลา 20 วัน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของเยาวชน ระดับการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี และปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี

2. เกณฑ์การให้คะแนน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

โดยมีเกณฑ์การแบ่งการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ดังนี้

1 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับน้อยที่สุด
2 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับน้อย
3 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง
4 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับมาก
5 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนนตามค่าเฉลี่ย

1.00 – 1.80	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับน้อยที่สุด
1.81 – 2.60	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับน้อย
2.61 – 3.40	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง
3.41 – 4.20	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับมาก
4.21 – 5.00	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

โดยมีเกณฑ์การแบ่งการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ดังนี้

1 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับน้อยที่สุด
2 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับน้อย
3 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง
4 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับมาก
5 คะแนน	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนนตามค่าเฉลี่ย

1.00 – 1.80	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับน้อยที่สุด
1.81 – 2.60	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับน้อย
2.61 – 3.40	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง
3.41 – 4.20	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับมาก
4.21 – 5.00	หมายถึง	มีการรับรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

เชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์/สังเคราะห์ข้อมูลทฤษฎี ประกอบกับข้อมูลปฐมภูมิจากบทสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญทางวิชาการด้านยุทธศาสตร์และผู้มีประสบการณ์ในการสร้างการรับรู้และการประชาสัมพันธ์ รวมถึงผู้เชี่ยวชาญที่ทำงานด้านการศึกษาและด้านสังคมของเยาวชน

ผลการวิจัย

แนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาลนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวางแผน หรือสร้างกระบวนการอย่างเป็นระบบ ทั้งในการสร้างบุคคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ และจุดประสงค์ของยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเป็นวิทยากรในการส่งต่อ ถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจ ทั้งทางตรงคือต่อตัวเยาวชนเองผ่านการจัดอบรม สัมมนา หรือเวิร์คช็อปเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ และทางอ้อม คือการจัดอบรมให้ความรู้ผ่านบุคคลากร เช่น ครู อาจารย์ เพื่อที่จะให้นำความรู้ ความเข้าใจไปถ่ายทอดต่อตามโรงเรียนหรือสถานศึกษาของตน ซึ่งจะสามารถแก้ปัญหาการประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ห่างไกลได้ นอกจากนี้อาจจัดการถ่ายทอดความรู้ อบรม ระยะสั้นตามพื้นที่ภาค จังหวัด อำเภอหรือพื้นที่ท้องถิ่นต่าง ๆ ประกอบด้วย

นอกจากนี้แนวทางการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาล ในลำดับถัดมาคือการปรับเปลี่ยนช่องทางการสื่อสาร หรือการเผยแพร่ นำเสนอ เนื้อหาของการรับรู้ของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ของรัฐบาล ให้ทันสมัยขึ้น โดยใช้ช่องทางของโซเชียลเน็ตเวิร์ค เพราะสะดวก รวดเร็วและสามารถโต้ตอบ สื่อสารกับผู้อ่านได้อย่างทันที หรือ แม้แต่ในสื่อสารมวลชนปกติ อาทิ โทรทัศน์ สื่อวิทยุ ก็ตาม ควรปรับปรุงแบบให้น่าสนใจ ทันสมัย หรือ มีการสร้างแรงจูงใจอื่น ๆ เช่น การสร้างการ์ตูน ละครสั้น ภาพยนตร์ ที่มีศิลปินที่เยาวชนติดตาม รวมทั้งอาจจัดทำรายการเกมโชว์ ตอบคำถามชิงรางวัล เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชมเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยเรื่องแนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ผู้ศึกษาขอเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 ภาครัฐต้องให้การสนับสนุนหน่วยงานในการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติให้ทั่วถึงเยาวชนและประชาชนทุกระดับให้เข้าถึงและเข้าใจยุทธศาสตร์ และประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับประชาชนและเยาวชนทุกภาคส่วนได้เป็นอย่างดี

1.2 ภาครัฐควรมีการรณรงค์ให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติโดยเน้นในส่วนการพัฒนาการศึกษา ความเป็นอยู่ของเยาวชนและประชาชนเพื่อให้เยาวชนและประชาชนตระหนักรู้ยุทธศาสตร์ และผลที่เกิดขึ้นกับตัวเยาวชน ประชาชน และประเทศชาติ

1.3 ภาครัฐควรจัดทำร่างยุทธศาสตร์ฉบับประชาชนโดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และสื่อสารง่ายให้ประชาชน และเยาวชนได้รับรู้เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี เพื่อกระตุ้นให้เยาวชนได้เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ซึ่งเยาวชนคือ อนาคตของประเทศในการช่วยพัฒนาประเทศไทยในอนาคตต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 ผลการวิจัยพบว่า เยาวชนมีการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ในระดับที่น้อยและไม่เข้าถึงยุทธศาสตร์ ดังนั้น รัฐบาลควรมีการสร้างการรับรู้ให้เข้าถึงเยาวชน ควรย่อเนื้อหาประเด็นยุทธศาสตร์ หรือโครงการออกเป็นตามรายกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลประโยชน์ หรือผลกระทบจากยุทธศาสตร์ชาตินั้นๆ ทุกระดับ ตั้งแต่ประชาชนทั่วไป จนถึงระดับผู้บริหารเยาวชน อาจเป็นกลุ่มเฉพาะที่มีความสนใจเฉพาะในบางเรื่อง บางเรื่องก็อาจไม่สนใจ การเข้าถึงเนื้อหายุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี และการสร้างความสนใจยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ให้เกิดขึ้นในหมู่เยาวชน ด้วยวิธีการที่เหมาะสม และจูงใจ

2.2 ผลการวิจัยพบว่า สื่ออิเล็กทรอนิกส์มีการรับรู้ในระดับมากที่สุดได้แก่ โทรศัพท์รอมลงมาอินเทอร์เน็ต ดังนั้น รัฐบาลควรใช้ช่องทางการสื่อสารให้เยาวชนได้รับรู้ถึงยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ในสื่อดังกล่าว เพื่อให้เยาวชนได้เข้าถึง และเข้าใจในรายละเอียดเนื้อหาของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ได้สะดวก รวดเร็ว และสามารถปรับข้อมูล เนื้อหาต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบันอย่างรวดเร็ว อาจจัดทำเว็บไซต์ หรือเพจข้อมูลในโซเชียลมีเดียต่าง ๆ ที่ผู้อ่านสามารถถามตอบจากผู้ดูแลเพจได้ทันทีเมื่อมีข้อสงสัย รวมทั้งจัดทำรูปแบบการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี แยกเป็นประเด็นต่าง ๆ เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจผ่านการทำละคร สารคดีหรือภาพยนตร์สั้น ตลอดจนเพลง หรือข้อความสรุปที่ดึงดูดความสนใจของเยาวชนที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้อาจจะแทรกเนื้อหาสาระของยุทธศาสตร์ และเป้าหมายของยุทธศาสตร์ลงในการรายงานข่าวประจำวัน เพื่อเพิ่มโอกาสในการรับรู้ของประชาชนโดยเฉพาะเยาวชน

2.3 ผลการวิจัยพบว่า สื่อบุคคลโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของเยาวชนมากที่สุด ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีทั้งจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง การระบบการศึกษา และสื่อประชาสัมพันธ์ของรัฐ โดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองมีหน้าที่สำคัญในการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว ทั้งนี้ควรมีการเลือกบุคคลากรในการถ่ายทอดที่มีความรู้ความเข้าใจในยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี และมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดเป็นอย่างดี มิเช่นนั้นการถ่ายทอดองค์ความรู้ความเข้าใจต่างๆ ก็จะทำให้เกิดอุปสรรคและนำไปสู่ความล้มเหลวในที่สุด ดังนั้น ภาครัฐอาจจัดการสัมมนาอบรมให้แก่ครู อาจารย์ เพื่อนำเอาข้อมูลเกี่ยวกับยุทธศาสตร์กลับไปถ่ายทอดแก่นักเรียน โดยแบ่งเป็นระดับต่าง ๆ ตั้งแต่จังหวัด เขตการศึกษา หรือภาค จนถึงระดับประเทศ นอกจากนี้อาจใช้วิธีการสร้างกลุ่มผู้บรรยาย นักวิชาการ นักพูดที่มีความเข้าใจในเนื้อหาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป็นอย่างดีมาจัดการบรรยายอย่างเป็นกันเอง สอดแทรกความสนุกสนานเพื่อดึงดูดความสนใจ ตลอดจนใช้วิธีการเชื่อมโยงความเกี่ยวข้องของยุทธศาสตร์ให้เยาวชนรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของความสำคัญต่อประเทศในกรณีนี้

ส่วนในภาคส่วนการศึกษานั้นอาจมีการสร้างแผนการเรียนรู้และรับรู้เรื่องยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ในหลักสูตรการศึกษาและแผนการสอนโดยสอดแทรกเนื้อหาความสำคัญเป้าหมายและข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ลงไปในเนื้อหา หลักสูตรการเรียนการสอนในทุกช่วงชั้นการศึกษา เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้และให้ข้อมูลทางตรงต่อเยาวชน นอกจากนี้อาจมีการจัดประกวดตอบคำถาม หรือแข่งขันทักษะทางวิชาการ นำเสนอความคิดเห็นต่อการพัฒนาชาติตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ได้อีกทางหนึ่ง

3. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางสำหรับผู้สนใจที่จะทำการศึกษาในครั้งต่อไป ดังนี้

3.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะแนวทางการสร้างการรับรู้ของเยาวชนต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีโดยสอบถามข้อมูลจากคณะกรรมการสภาเยาวชนระดับจังหวัด ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จึงไม่สามารถสรุปภาพรวมของการรับรู้จากเยาวชนทั้งประเทศได้ ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาให้ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้น โดยเฉพาะเยาวชนทั้งประเทศอันจะสามารถทำให้ผลการศึกษาที่ได้ครอบคลุม และสะท้อนการรับรู้ของเยาวชนที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

3.2 ผู้สนใจอาจทำการศึกษาประเด็นการสร้างการรับรู้ หรือการมีส่วนร่วมของเยาวชนและประชาชนในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ในประเด็นต่าง ๆ ที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น ตลอดจนอาจศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่นอกเหนือไปจากการรับรู้

3.3 ผู้สนใจอาจทำการศึกษาประเด็นการศึกษาเฉพาะเจาะจงประเด็นยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้ได้ข้อสรุปเชิงลึก และเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ต่อไป